

မထွီမနုလုံးသား

အရှင်ကုန္ဒိယ(သျှင်မိုးဝေ)

(၃၅)နှစ်မြောက်မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်

အရှင်ကုန္ဒိယ(သျှင်မိုးဝေ) ■ မထွီမနုလုံးသား

မဇ္ဈိမနုလုံးသား

အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)

ရဟန်းတို့၊ ငါသည် ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရန်အလိုဌာသာ

ဖောင်ဥပမာဖြင့် တရားကိုဟော၏။

စွဲယူရန်အတွက် ဟောကြားသည်မဟုတ်ပေ။

ရဟန်းတို့ ဖောင်ဥပမာတရားကို နားလည်သူသည်

ဓမ္မကိုပင် စွန့်ပယ်အပ်၏။ အဓမ္မကိုကား ဆိုဗွယ်မရှိတော့ချေ။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ အလင်္ကာပုဒ်)

မဇ္ဈိမနက္ခယသား

အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)

(၃၅)နှစ်ပြည့်၊မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်စာအုပ်။

ကောဇာ-၁၃၇၂ခုနှစ်၊ သာသနာ-၂၅၅၄ခုနှစ်၊ ခရစ်-၂၀၁၀။

“ခြင်္သေ့ဆီသည် သိင်္ဂီရွှေခွက်၌သာ တည်သကဲ့သို့၊
 သူတော်ကောင်းတရားသည်
 သူတော်ကောင်းတို့ နှလုံးသား၌သာ တည်ပါ၏။”

◉ ဓမ္မလက်ဆောင်မွန် ◉

“သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ”

အလှူအားလုံးတို့တွင် ဓမ္မအလှူသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

သို့

 မှ

မဇ္ဈိမနုလုံးသား

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	မဇ္ဈိမနုလုံးသား	၁
၂။	မြတ်ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျဓမ္မအမွေခံ	၅
၃။	အလယ်လမ်းမှ လျှောက်လှမ်းခြင်း	၂၄
၄။	ကိုယ့်အမြင်နဲ့တော့ မှန်တယ်ထင်မှာပဲ	၅၁
၅။	အကုသိုလ်မဖြစ်အောင် ဖြတ်သန်းခြင်း	၆၈
၆။	ဘာကို ဘယ်လို ယုံမှားလဲ	၈၈
၇။	မပြု-မကောင်း၊ ပြု-မကောင်း	၁၁၀
၈။	လောကဆိုတာ ဖြတ်သန်းဖို့အတွက်ပါ	၁၂၆

မဇ္ဈိမနုလုံးသား

ကောင်းကင်၌ ခြေရာမရှိ၊ သာသနာပြင်၌ သမဏမရှိ၊ တည်မြဲသော သင်္ခါရတရား ဟူသည် မရှိ။ ဘုရားရှင်တို့အား တုန်လှုပ်ခြင်းမည်သည် မရှိ။(ဓမ္မပဒ)

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရှင် (၄၅)နှစ်တာကာလပတ်လုံး အိန္ဒိယပြည်၊ မဇ္ဈိမဒေသအရပ်မှာ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ နိကာယင်္ဂါးရပ်၊ ပိဋကတ်သုံးပုံ၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် အရေအတွက်ရှိတဲ့ ဓမ္မဒေသနာတော်တွေကို အနှစ်သာရအနေနဲ့ လိုရင်းထုတ်ကြည့်ရင် ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်တဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကိုဖော်ညွှန်းနေကြောင်း တွေ့မြင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာဟာ အမြင်မှန် ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’အမျိုးရှိတဲ့ အင်္ဂါ(၈)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ကျင့်စဉ်အမှန်တရားပါ။ သောတာပန်စတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ထိုးထွင်းသိမြင်တဲ့ဉာဏ်အမြင်နဲ့ မျက်မှောက်ပြုရာ အမှန်တရားဖြစ်တာကြောင့် “အရိယသစ္စာ” လို့လည်း ခေါ်ရပါတယ်။

မဂ္ဂသစ္စာကို ရည်ညွှန်းတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ ဒေသနာမှန်သမျှဟာ ‘ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ’ခေါ် ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်း အကုသိုလ်တရားအစု ဖြစ်တဲ့အစွန်းတစ်ဖက်၊ ‘အတ္တကိလမထာနုယောဂ’ခေါ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုကြောင်းမဟုတ်လို့ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းရုံအကျိုးရှိတဲ့ အစွန်းတစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်တာကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်လွတ်ကင်းရာ အလယ်လမ်းစဉ် “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ” မှာ အကျုံးဝင်ပါတယ်။

အဲဒီလို အစွန်းနှစ်ဖက်လွတ်ကင်းတဲ့ “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ” အလယ်လမ်းစဉ်အကျင့်မြတ်ဆိုတာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေအဖို့မှာ အသစ်အဆန်းတရားမျိုးမဟုတ်ဘဲ ကြားနာပြီး၊ ကြားနာဆဲ၊ ကြားနာရလတ္တံ့ဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး မဂ္ဂသစ္စာတရားဖြစ်ကြောင်းကို တရားဦး ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက အခုလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

J

အရှင်ကုဏ္ဍိယ(သျှင်မိုးဝေ)

အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌကီကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ...
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တော၊
 သမ္မာအာဇီဝေါ၊ သမ္မာဝါယာမော၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ။
 မဇ္ဈိမပဋိပဒါဟူသည် မြတ်သော အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော ဤအရိယမဂ်
 ပင်တည်း။ ထိုအရိယမဂ်သည် အဘယ်နည်း?။

(၁)အမှန်မြင်ခြင်း၊ (၂)အမှန်ကြံခြင်း၊ (၃)အမှန်ပြောခြင်း၊ (၄)အမှန်
 ပြုခြင်း၊ (၅)အမှန်အသက်မွေးခြင်း၊ (၆)အမှန်အားထုတ်ခြင်း၊ (၇)အမှန်
 အောက်မေ့ခြင်း၊ (၈)အမှန်တည်ကြည်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။(ဓမ္မစကြာသုတ်)

မဇ္ဈိမပဋိပဒါရှိတဲ့သာသနာ

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား ဟောကြားတော်မူတဲ့ ထေရဝါဒ သာသနာတော်ကို
 အနှစ်သာရထုတ်နှုတ်ကြည့်တဲ့အခါမှာ အမြင်မှန်-သမ္မာဒိဋ္ဌိအမှူးရှိတဲ့ မဇ္ဈိမ
 ပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းစဉ်အကျင့်မြတ်ကို တွေ့မြင်ရမှာပါ။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မြတ်လမ်းစဉ်မှာ..

(၁) ပယ်ရမယ့်တရား အစွန်း(၂)ပါး၊

(၂) ကျင့်ရမယ့်တရား မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊

(၃) သိရမယ့်တရား သစ္စာ(၄)ပါး၊

ရယ်လို့ အင်္ဂါ(၃)ရပ်နဲ့ ဝေဖန်ခွဲခြားပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား (၄၅)နှစ်ကာလအတွင်းမှာ ဟောကြားတော်မူထားတဲ့
 ဒေသနာမှန်သမျှဟာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မြတ်မှာ အကျုံးဝင်နေတာကြောင့်
 (၁)ပယ်စရာဘက်မှာ အစွန်းနှစ်ဖက်ကို စွန့်ပယ်ဖြတ်သန်းရမှာ ဖြစ်သလို၊
 (၂)ကျင့်စရာဘက်မှာ မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို ကျင့်သုံးလျှောက်လှမ်းရမှာ ဖြစ်ပြီး၊
 (၃)သိစရာဘက်မှာ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို “ပယ်စရာအစွန်း၊ ကျင့်စရာလမ်းစဉ်နဲ့ သိမြင်ရမယ့်သစ္စာ”
 ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ(၃)ရပ်နဲ့ ညီညွတ်ပြည့်စုံမှသာ နိဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်ကို လှမ်းကိုင်မျက်
 မှောက်ပြုနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဒေသနာမျိုးဟာ တစ်လောကလုံးမှာ

ရှာကြည့်လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ အဆုံးအမသာသနာမှ လွဲရင် ဘယ်ဘာသာ၊ ဘယ်သာသနာမှာမှ မရှိနိုင်ပါဘူး။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘုရားရဲ့ အဆုံးအမတရားတော် အစစ်အမှန်မှာ အင်္ဂါ(၃)ရပ်နဲ့ မလွဲမသွေ ပြည့်စုံညီညွတ်နေတဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးလျှောက်လှမ်းနိုင်မှာဖြစ်ပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ အဆုံးအမ မဟုတ်တဲ့ အယူဝါဒခြား၊ ဘာသာခြား၊ အဆုံးအမတွေမှာတော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်နဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ အစွန်းရောက်ကျင့်စဉ်မျိုးတွေကိုပဲ တွေ့မြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အကျင့်မြတ်အတွက် သတိပေးချက်

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား မလ္လမင်းတို့ရဲ့ ကုသိနာရုံအင်ကြင်းဥယျာဉ်အတွင်း ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်လုနီးအချိန်မှာ သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်ဟာ နောက်ဆုံးအခွင့်အရေးအနေနဲ့ တရားမေးလျှောက်ခွင့် ရပါတယ်။

သုဘဒ္ဒပရိဗိုဇ်က “အရှင်ဂေါတမ၊ ဤလောက၌ ဂိုဏ်းဆရာ ဖြစ်၍ ထင်ရှားကျော်ကြားနေသော ပူရဏကဿပ၊ မက္ခလိဂေါသာလစသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့သည် မိမိတို့ဝန်ခံသည့်အတိုင်း တရားအလုံးစုံကို သိမြင်ပါကုန် သလော” လို့ မေးလျှောက်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက သူ့အမေးကို အရေးမလုပ်ဘဲ “အချင်းသုဘဒ္ဒ၊ သင့်အမေးကို ထားဘိလော့၊ သင့်အား ငါတရားဟောအံ့” လို့ မေးခွန်းထက် မေးသူအတွက် အရေးကြီးတာကို အခုလို ဟောညွှန်ပြပါတယ်။

“သုဘဒ္ဒ၊ အကြင်သာသနာ၌ အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည် မရှိ။ ထိုသာသနာ၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်း မရှိ။ အကြင်သာသနာ၌ အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည် ရှိ၏။ ထိုသာသနာ၌ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့လည်း ရှိပေ၏။

သုဘဒ္ဒ၊ ဤငါဘုရား၏အဆုံးအမ သာသနာ၌ အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိသော အရိယမဂ်သည် ရှိ၏။ ဤသာသနာတော်၌သာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှိကြ၏။ တစ်ပါးသော အယူဝါဒ၊ အဆုံးအမတို့သည် တရားကို သိမြင်သောရဟန်းမြတ်

တို့မှ ဆိတ်သုဉ်းကုန်၏။ ဤသာသနာ၌ ရဟန်းတို့သည် ကောင်းမွန်စွာ နေကြပါမူ လောကသည် ရဟန္တာတို့မှ မဆိတ်သုဉ်းသည်သာတည်း။ လို့ မိန့်တော်မူကာ “အာကာသေဝ ပဒံ နတ္ထိ၊ သမဏော နတ္ထိ ဗာဟိရေ” ကောင်းကင်၌ ခြေရာမရှိ။ သာသနာပ၌ သမဏမရှိစတဲ့တရားကို ဟောပါတယ်။

သုဘဒ္ဒပရိပို့ဇဟာ အစက ဘယ်ဂိုဏ်းဆရာရဲ့အဆုံးအမက အမှန်လဲ၊ ဘယ်အယူဝါဒက အမှန်ဖြစ်ပြီး၊ ဘယ်ဘာသာတရားက မှားနေလဲ? လို့ လိုက်လံစုံစမ်းနေမှုကြောင့် လဲပြီးရင်းလဲတွေနဲ့သာ အချိန်ကုန်နေခဲ့ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ နောက်ဆုံးညွှန်ပြတဲ့ တရားမှတ်ကျောက်ကို ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့ နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတွင်းမှာ ရဟန်းပြုခွင့်တောင်းပါတော့တယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက အရှင်အာနန္ဒာကို ရဟန်းပြုပေးခိုင်းပါတယ်။ ရဟန်းဖြစ်ပြီးချင်းမှာ ဆိတ်ငြိမ်ရာ ချဉ်းကပ်ကာ မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်တရားကို ပွားများအားထုတ်လို့ မကြာမီ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်လိုက်ပါတယ်။ အရှင်သုဘဒ္ဒဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ သာသနာတွင်းမှာ နောက်ဆုံးမျက်မှောက်တပည့်လည်းဖြစ်၊ ရဟန္တာတစ်ပါးလည်းအဖြစ်နဲ့ သာသနာ့ မော်ကွန်းဝင်နိုင်ခဲ့သူပါ။ (ဒီဃနိကာယ်၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

အရှင်သုဘဒ္ဒမထေရ်ကို အတုယူစံပြုပြီး တခြားဘယ်ဘာသာ၊ ဘယ်သာသနာတွင်းမှာမှ ရှာဖွေလို့မတွေ့နိုင်တဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး အပြည့်အစုံရှိတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ သာသနာတော်အတွင်းမှာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်တရားကို လက်ကိုင်ပြုပြီး ကျင့်သုံးအားထုတ်သွားသင့်ပါတယ်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်တရားကို လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ခွင့်ရှိနေတဲ့ မဇ္ဈိမနှလုံးသားပိုင်ရှင် သူတော်စဉ်တိုင်းဟာ ကျင့်စရာအလယ်လမ်းစဉ် ‘မဂ္ဂသစ္စာ’ တရားကို ကျင့်သုံးပွားများတဲ့အတွက်၊ ပယ်စရာ အစွန်းနှစ်ပါး ‘သမုဒယသစ္စာ’ ကို ပယ်သတ်နိုင်ပြီး၊ အရိယာသူတော်စဉ်တို့ရဲ့ပန်းတိုင် ‘နိရောဓသစ္စာ’ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဆိုက်ရောက်မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ဓမ္မအမွေခံ

ချစ်သားရဟန်းတို့၊ သင်တို့ဟာ ငါဘုရားရဲ့ ဓမ္မကိုသာ အမွေခံသူတွေ ဖြစ်ကြလေ ကုန်လော့။ ပစ္စည်းလာဘ်ကို အမွေခံသူတွေ မဖြစ်ပါစေကုန်လင့်။ သင်ချစ်သားတို့ အပေါ်၌ ငါဘုရား၏ အစဉ်သနားမှုသည် ရှိပေ၏။ (ဓမ္မဒါယာအသုတ်)

တစ်ချိန်မှာတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားသာသနာအတွင်းမှာ ပစ္စည်းလာဘ် ပေါများမှု၊ အပူဇော်ခံရမှု၊ ဂုဏ်သတင်းကျော်စောမှုတွေဟာ သာသနာပြင်ပ တိတ္ထိပရမိဇ်တွေကို လွှမ်းမိုးကျော်လွန်ပြီး အလွန်အမင်း ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

ဒီအခါမှာ တချို့ရဟန်းတော်တွေဟာ ပစ္စည်းလာဘ်နဲ့ ထင်ပေါ်ကျော် ကြားမှု၊ အပူဇော်ခံရမှုတွေမှာပဲ အာရုံစူးစိုက်ပြီး ဘုရားဟောဓမ္မကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးမှုဘက်မှာ လျစ်လျူရှုပြီး အားနည်းမှုပြုလာခဲ့ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားဟာ ဒီအခြေအနေကိုသိမြင်တော်မူတာကြောင့် ရဟန်း တွေကို ခေါ်တော်မူပြီး.. “ဓမ္မဒါယာဒါ မေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ အာမိသ ဒါယာဒါ၊ အတ္ထိ မေ တုမေ အနုကမ္မာ” ချစ်သားရဟန်းတို့၊ သင်တို့ဟာ ငါဘုရားရဲ့ ဓမ္မကိုသာ အမွေခံသူတွေ ဖြစ်ကြလေကုန်လော့။ ပစ္စည်းလာဘ်ကို အမွေခံသူတွေ မဖြစ်ပါစေကုန်လင့်။ သင်ချစ်သားတို့အပေါ်၌ ငါဘုရား၏ အစဉ်သနားမှုသည် ရှိပေ၏။” စသည်ဖြင့် ဓမ္မဒါယာဒါတရားကို ဟောတော် မူပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ တရားအဆုံးမှာတော့ တရားပွဲဟာ ခါတိုင်းလို ပြီးဆုံးသွားခြင်း မရှိသေးဘဲ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟာ နောက်ဆက်တွဲ တရားပွဲဒုတိယပိုင်းအဖြစ် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်စား ရဟန်းတော်များကို အခုလို ဆက်ပြီး ဟောပြန်ပါတယ်။

“ငါ့ရှင်တို့၊ မြတ်စွာဘုရား တပည့်သားတို့သည် အဘယ်မျှဖြင့် အပေါင်းအဖော် ကိလေသာတို့မှကင်းဆိတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို အတုလိုက်၍ မကျင့်သူမည်သနည်း?၊ အဘယ်မျှဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို အတုလိုက်၍ ကျင့်သူမည်သနည်း?”။

ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူအဖြစ်(၃)မျိုး

“ငါ့ရှင်တို့၊ ဤသာသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်တို့သည် အပေါင်းအဖော်ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်စွာနေသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကင်းဆိတ်မှုဝိဝေကကို အတုလိုက်၍ မကျင့်ကုန်။ မြတ်စွာဘုရားက ပယ်စွန့်ရန် ဟောကြားအပ်သော တရားများကို မပယ်စွန့်ကြကုန်။ ပစ္စည်းပေါများရန် ကျင့်ကြံကုန်၏။ ဘုရားရှင်၏အဆုံးအမကို ပေါ့လျော့စွာ နာယူနေကုန်၏။ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းတရား၌ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ပြု၍ နေကုန်၏။ ကိလေသာ ကင်းဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိရေး၌ လုံးဝအားမထုတ်ဘဲ နေကုန်၏။

ငါ့ရှင်တို့၊ ထိုမျှဖြင့် ဘုရားရှင်၏တပည့်အား ဘုရားရှင်၏..

(၁)အပေါင်းအဖော် ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်မှုဝိဝေကကို မကျင့်ခြင်း၊

(၂)ပယ်စွန့်ရန် ဟောကြားအပ်သောတရားတို့ကို မစွန့်ပယ်ခြင်း၊

(၃)ပစ္စည်းပေါများရန် ကျင့်ကြံနေခြင်းဟူသော အကြောင်းသုံးပါး တို့ဖြင့် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူများ ဖြစ်ကုန်၏။

ချီးမွမ်းထိုက်သူဂုဏ်(၃)ရပ်

ငါ့ရှင်တို့၊ ဤသာသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်တို့သည် အပေါင်းအဖော်ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်စွာနေသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကင်းဆိတ်မှုဝိဝေကကို အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားက ပယ်စွန့်ရန် ဟောကြားအပ်သော တရားများကို ပယ်စွန့်ကြကုန်။ ပစ္စည်းပေါများရန် မကျင့်ကြံကုန်။ ဘုရားရှင်၏အဆုံးအမကို ပေါ့လျော့စွာ မနာယူကုန်။

ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းတရား၌ လုံးဝအားမထုတ်ကြ။ ကိလေသာ ကင်းဆိတ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိရေး၌ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ပြု၍ နေကုန်၏။

ငါ့ရှင်တို့၊ ထိုမျှဖြင့် ဘုရားရှင်၏တပည့်အား ဘုရားရှင်၏..

(၁)အပေါင်းဖော်ကိလေသာတို့မှကင်းဆိတ်မှု ဝိဝေကကို ကျင့်ခြင်း၊

(၂)ပယ်စွန့်ရန်ဟောကြားအပ်သောတရားတို့ကို စွန့်ပယ်ခြင်း၊

(၃)ပစ္စည်းပေါများရန် မကျင့်ကြံခြင်းဟူသော အကြောင်းသုံးပါး တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းထိုက်သူများ ဖြစ်ကုန်၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ဟာ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ရဲ့ သာသနာတော် တွင်းက ဓမ္မစစ်သူကြီးတစ်ဦးပီပီ ဘုရားရှင်ဟောကြားပြီး ဒေသနာအကျဉ်း အတော်များများကို အခုလို ဘုရားအလိုတော်ကျ၊ ဝိဘဇ္ဇဝါဒနဲ့အညီ အကျယ် ဝေဖန် ဟောတော်မူလေ့ရှိပါတယ်။

ဒီနေရာမှာလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားအနေနဲ့ တပည့်သားတွေကို ပစ္စည်း အမွှေးတရားအမွှေ(၂)မျိုးမှာ တရားအမွှေကိုသာ ဆက်ခံသူတွေဖြစ်လိုကြောင်း ဒေသနာအကျဉ်းဟောပြီးချိန်မှာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေက ပစ္စည်းအမွှေကိုသာ ခံယူပြီး တရားအမွှေကို မခံယူမှုဖြစ်သလဲ?၊ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ပစ္စည်းအမွှေကို မခံယူဘဲ တရားအမွှေကို ဆက်ခံယူမှုဖြစ်သလဲ? ဆိုတဲ့ မေးခွန်းရဲ့ အဖြေကို အခုလို အကျယ်ဝေဖန် ဟောတော်မူခြင်းပါ။

ပယ်သတ်ရမယ့်တရားဆိုးများ

တကြာဝုသော လောဘောစ ပါပကော၊ ဒေါသောစ ပါပကော။

“ငါ့ရှင်တို့၊တပ်မက်ခြင်း-လောဘသည် ယုတ်မာသောတရား ဖြစ်၏။ ပြစ်မှားခြင်း-ဒေါသသည် ယုတ်မာသောတရား ဖြစ်၏။

ငါ့ရှင်တို့၊ အမျက်ထွက်ခြင်း-ကောဇနှင့် ရန်ငြိုးဖွဲခြင်း-ဥပနာဟ၊ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း-မက္ခနှင့် ဂုဏ်တုပြိုင်ခြင်း-ပဠာသ၊ မနာလိုခြင်း -ဣဿာနှင့် ဝန်တိုခြင်း-မစ္ဆရိယ၊ လှည့်စားခြင်း-မာယာနှင့်၊ စဉ်းလဲခြင်း -သာဠေယျ၊ ခက်ထန်ခြင်း-ထမ္မနှင့် ချုပ်ခြယ်ခြင်း-သာရဗ္ဗ၊ ထောင်လွှားခြင်း

၈

အရှင်ကုဏ္ဍိယ(သျှင်မိုးဝေ)

-မာနနှင့် အလွန်ထောင်လွှားခြင်း-အတိမာန၊ ယစ်မှူးခြင်း-မဒနှင့် မေလျော့ခြင်း-ပမာဒတို့သည် ယုတ်မာသောတရားများ ဖြစ်ကုန်၏။”

ပယ်သတ်ကြောင်းအကျင့်မြတ်

လောဘဿစ ပဟာနာယ၊ ဒေါသဿစ ပဟာနာယ၊ အတ္တိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ၊ (ပ)။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ။

ထိုလောဘနှင့် ဒေါသတို့ကို ပယ်ရန်အလို့ငှါ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ အသိဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကိလေသာအပူငြိမ်းအေးနိုင်သော၊ သစ္စာလေးပါးကိုသိစေနိုင်သော၊ ထူးသောမဂ်ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော “မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်”သည် ရှိပေ၏။

ထိုမဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်ဟူသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသော အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော “အရိယမဂ်”ပင် ဖြစ်၏။

လောဘနဲ့ဒေါသပြည့်စုံနေသူမှာ လောဘ၊ဒေါသတို့နဲ့အပေါင်းပါဖြစ်တဲ့ အမျက်ထွက်ခြင်း‘ကောဓ’စတဲ့ ယုတ်မာတဲ့တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်ဖို့လည်း အထက်ပါအတိုင်းပဲ ဟောပါတယ်။ (မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ဓမ္မဒါယာဒသုတ်)

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားဟောတော်မူထားတဲ့ “ဓမ္မဒါယာဒ”တရားတော်ကို (၁)ပယ်သတ်ရမယ့်တရား သမုဒယသစ္စာအပိုင်းနဲ့ (၂)ပယ်သတ်ကြောင်းတရား မဂ္ဂသစ္စာအပိုင်းအနေနဲ့ အကျယ်ချဲ့(၂)မျိုးခွဲ ဟောတော်မူပါတယ်။

(၁)လောဘနဲ့ဒေါသစတဲ့ တရားဆိုးတွေဟာ ပယ်သတ်ရမယ့် “သမုဒယသစ္စာ”တရားတွေပါ။

(၂)အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိတဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မြတ်ကတော့ ပယ်သတ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့“မဂ္ဂသစ္စာ”တရားပါ။

ပယ်သတ်ရမယ့်တရားများ

ပယ်သတ်ရမယ့် တရားဆိုးတွေထဲမှာ တပ်မက်မှုလောဘဟာ ပစ္စည်းလာဘ်စသည်တွေကို ရရှိတဲ့အခါမျိုးတွေမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပြီး

ပြစ်မှားမှုဒေါသကတော့ မရရှိတဲ့အခါမျိုးတွေမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။
မရသေးတဲ့ ပစ္စည်းလာဘ်စသည်တွေကို တောင့်တတဲ့အခါမျိုးမှာလည်း
လောဘဖြစ်ပြီး မရရှိတဲ့အတွက်ကြောင့် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်တဲ့အခါမျိုးတွေမှာ
ဒေါသ ဖြစ်ရပါတယ်။

လောဘဟာ ရလိုတဲ့ပစ္စည်းဝတ္ထုကြောင့်ဖြစ်ပြီး၊ ရလိုတဲ့ပစ္စည်း
ဝတ္ထုကို မရလို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မရလိုတဲ့ပစ္စည်းဝတ္ထုကို ရလို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ဒေါသ
ဖြစ်ရပါတယ်။

လောဘဟာ “လိုချင်၍ရှာ၊ရလာဝေဖန်၊ ပြင်းထန် ရာဂ၊
စွဲလန်းရလျက်၊ တစ်သိုမှီး၊ တစ်သီးဝန်တို၊ ကဲပိုစောင့်ထိန်း၊ ဆဲဆို
ကျိန်းလျက်၊ ပလိန်းညာဝါ၊ ဆွဲကာတုတ်ဓား၊ မကောင်းပွားသည်၊ ကြောင်း
ကားမူလတဏှာတည်း”ဆိုတဲ့အတိုင်း တဏှာမူလကတရား(၉)ပါးကို တိုး
ပွားဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

ဒေါသကတော့ “နေရာ၌ ဝန်တိုခြင်း၊ ရုပ်အဆင်း၌ ဝန်တိုခြင်း၊
ပစ္စည်းဥစ္စာ၌ ဝန်တိုခြင်း၊ ဆွေမျိုး၌ ဝန်တိုခြင်း၊ တရား၌ ဝန်တိုခြင်း”ဆိုတဲ့
မစ္ဆရိယတရား(၅)မျိုးကို တိုးပွားဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

အဘိဓမ္မာအလိုအရ လောဘဟာ ဒိဋ္ဌိ၊မာနတို့ရဲ့အရင်းခံတရားဖြစ်ပြီး၊
ဒေါသကတော့ ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္စတရားတို့ရဲ့ အရင်းခံတရားပါ။

ဒါကြောင့် လောဘနဲ့ ဒေါသတရားဆိုတွေဟာ ပယ်သတ်ရမယ့်
သမုဒယသစ္စာ အနေနဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောကြားတော်မူတာပါပဲ။

ပယ်သတ်ကြောင်းတရားများ

လောဘဒေါသစတဲ့ တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်နိုင်မယ့်အကြောင်း
တရားတွေက... သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပစတဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။
မဂ္ဂင်(၈)ပါးဟာ လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်မှုကြောင့်
အလယ်လမ်းစဉ်‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’အကျင့်ရယ်လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ပါးမှ လွတ်မြောက်ကျင့်စဉ်

မဂ္ဂင်(၈)ပါး အကျင့်မြတ်တရားဟာ အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ဘယ်လို လွတ်ကင်းလို့ ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’အမည်ရပါသလဲ?။

ပယ်သတ်ရမယ့် တရားဆိုးတွေထဲမှာ လောဘဟာ အစွန်းတစ်ဖက် ဖြစ်သလို၊ ဒေါသကလည်း အစွန်းတစ်ဖက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ လောဘ၊ ဒေါသ ဆိုတဲ့ အစွန်းနှစ်ဖက်လုံးကို မကပ်ရောက်ဘဲ အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်မြောက် နေနိုင်တဲ့ကျင့်စဉ်ဖြစ်လို့ မဂ္ဂင်(၈)ပါးဟာ “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ” အစွန်းလွတ် အကျင့်လမ်းစဉ် အမည်ရပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် “မဇ္ဈေ ဘဝါ မဇ္ဈိမာ”အရ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အစွန်းနှစ်ဖက်လုံးကို မကပ်ရောက်ဘဲ အစွန်းနှစ်ဖက်ရဲ့အလယ်က အကျင့် မြတ်ဖြစ်တာကြောင့် “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ”အလယ်လမ်းစဉ်ကျင့်စဉ်မြတ်လို့လည်း ခေါ်ရပါတယ်။

မဂ္ဂင်တရား(၈)ပါး မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မြတ်ဟာ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ အပေါ်မှာ ကပ်ငြိတွယ်တာ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်းဆိုတဲ့ “ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂ” အစွန်းတစ်ဖက်နဲ့ နိဗ္ဗာန်အကျိုးစီးပွား မဖြစ်ဘဲ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရဲမျှအကျိုးရှိတဲ့ “အတ္တကိလမထာနုယောဂ”အစွန်းနှစ်ဖက်တို့မှ လွတ်ကင်းနေပါတယ်။ ပြီးတော့ အတ္တကို အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ယူဆတဲ့ “သဿတဒိဋ္ဌိ”အစွန်းနဲ့ အတ္တကို သေလျှင်ပြတ်စဲတယ်လို့ ယူဆတဲ့ “ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ”အစွန်းနှစ်ဖက်တို့မှလည်း လွတ်ကင်းနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အစွန်းနှစ်ဖက်လုံးကို မကပ်ရောက်ဘဲ အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်မြောက်ကျင့်စဉ်၊ အစွန်းနှစ်ဖက်ရဲ့ အလယ်လမ်းစဉ် အကျင့်ဖြစ်မှုကြောင့် မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ”လို့ခေါ်ဆိုရပါတယ်။

(မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၊အဋ္ဌကထာ)

လောဘစတဲ့တရားဆိုးကို ပယ်မှုဖြစ်ပုံ

တပ်မက်မှုလောဘ၊ ပြစ်မှားမှုဒေါသစတဲ့ သမုဒယသစ္စာထိုက်တဲ့

တရားတွေကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ပယ်သတ်ရမယ့်တရားအဖြစ် ညွှန်ပြတော်မူပြီး ဘယ်အရာနဲ့ ဘယ်လိုပယ်သတ်ရမှာလဲ? ဆိုတဲ့ မေးခွန်းအတွက် ပယ်သတ်နိုင်ကြောင်း လက်နက်နဲ့တူတဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်တရားကို ညွှန်ပြတော်မူထားပါတယ်။

ဥပမာ-ကမ်းတစ်ဖက်ကို လှေနဲ့ လှော်ခတ်နေသူဟာ ဒီဘက်ကမ်းမှ လွတ်မြောက်နေမှု ဖြစ်သလိုပါပဲ။ မဂ္ဂင်(၈)ပါး မဇ္ဈိမပဋိပဒါတရားကို ကျင့်သုံးနေခြင်းကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်မြောက်နေမှုသည်ပင် ပယ်သတ်ရမယ့် လောဘစတဲ့တရားဆိုးတွေကိုပါ ပယ်သတ်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် လောဘစတဲ့အစွန်း(၂)ဖက်မှ လွတ်မြောက်လိုသူဟာ အလယ်လမ်းစဉ်အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်မြောက်မှုဖြစ်သလို ပယ်သတ်ရမယ့် သမုဒယသစ္စာတရားဆိုးတွေကိုလည်း ပယ်သတ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အလယ်လမ်းစဉ်ရဲ့တန်ဖိုး

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက ဥပရိပုတ္တရာသပါဠိတော်၊ ဘူမိသုတ်မှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိစတဲ့ သမ္မာမဂ္ဂင်(၈)ပါးရဲ့တန်ဖိုးကို သိနိုင်ဖို့အတွက် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစတဲ့ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်(၈)ပါးနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးပြီး ဝေဖန်ဟောတော်မူပါတယ်။

သမ္မာမဂ္ဂင်(၈)ပါးက “အမှန်မြင်မှု-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ အမှန်တွေးကြံမှု-သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ အမှန်ပြောမှု-သမ္မာဝါစာ၊ အမှန်ပြုမှု-သမ္မာကမ္မန္တ၊ အမှန်အသက်မွေးမှု-သမ္မာအာဇီဝ၊ အမှန်အောက်မေ့မှု-သမ္မာသတိ၊ အမှန်အားစိုက်မှု-သမ္မာဝါယာမ၊ အမှန်တည်ကြည်မှု-သမ္မာသမာဓိ”တွေပါ။

မိစ္ဆာမဂ္ဂင်(၈)ပါးက “အမှားမြင်မှု-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အမှားတွေးကြံမှု-မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ၊ အမှားပြောမှု-မိစ္ဆာဝါစာ၊ အမှားပြုမှု-မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ အမှားအသက်မွေးမှု-မိစ္ဆာအာဇီဝ၊ အမှားအောက်မေ့မှု-မိစ္ဆာသတိ၊ အမှားအားစိုက်မှု-မိစ္ဆာဝါယာမ၊ အမှားတည်ကြည်မှု-မိစ္ဆာသမာဓိ”တွေပါ။

သမ္မာမဂ်ခေါ် အမှန်လမ်းစဉ်မှာလည်း အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိသလို၊ မိစ္ဆာ

မဂ်ခေါ် အမှားလမ်းစဉ်မှာလည်း အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိတာချင်း တူညီပါတယ်။ သမ္မာမဂ်နဲ့မိစ္ဆာမဂ်တို့ “မဂ္ဂ”သဒ္ဒါကဟောတဲ့ လမ်းစဉ်သဘောချင်း တူပေမယ့် သူတို့ရဲ့ လားရောက်ရာသဘောကတော့ မီးနဲ့ရေပမာ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ပါတယ်။ သမ္မာမဂ်ဟာ သုဂတိနဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတို့သို့ သွားရောက်ရာလမ်းစဉ်ဖြစ်ပြီး၊ မိစ္ဆာမဂ်ကတော့ အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ ဆင်းရဲတို့သို့ သွားရောက်ရာလမ်းစဉ်ပါ။

ဒါကြောင့် “သုဂတိ၊ဒုဂ္ဂတိနံ နိဗ္ဗာနဿစ အဘိမုခံ ပါပနတော မဂ္ဂေါ” - သုဂတိဒုဂ္ဂတိနံ၊ သုဂတိဘဝနှင့် ဒုဂ္ဂတိဘဝများသို့လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဿစ၊ နိဗ္ဗာန်သို့လည်းကောင်း။ အဘိမုခံ၊ ရှေးရှု။ ပါပနတော၊ ရောက်စေတတ်သောသတ္တိကြောင့်။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်မည်၏လို့ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။

မိစ္ဆာမဂ်နဲ့ သမ္မာမဂ်တို့ဟာ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ အမှားလမ်းစဉ်၊ အမှန်လမ်းစဉ်အနေနဲ့ မတူညီတဲ့ဦးတည်ချက် အသီးသီးစီ ရှိနေကြပါတယ်။ မိစ္ဆာမဂ်ဟာ မှားယွင်းမှုကို အခြေခံပြီး ဖြစ်ပေါ်လာ သလို၊ သမ္မာမဂ်ကလည်း မှန်ကန်မှုကို အခြေခံပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

အကြောင်းတစ်မျိုးကို အားထုတ်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ အကျိုးတရားတွေမှာ ပြည့်စုံခြင်းနဲ့ ချို့ယွင်းခြင်းရယ်လို့ (၂)မျိုး ရှိပါတယ်။ သတ္တဝါတွေဟာ မိမိအလိုဆန္ဒနဲ့အညီ လိုလားတဲ့ကောင်းကျိုးတရားတွေကိုလည်း ရရှိတတ်သလို၊ မလိုလားတဲ့ဆိုးကျိုးတရားတွေကိုလည်း ရရှိတတ်တာပါပဲ။ မလိုလားတဲ့ ဆိုးကျိုးတရားတွေရမလာဘဲ လိုလားတဲ့ ကောင်းကျိုး တရားတွေ ဖြစ်ထွန်းလာခြင်းကို ပြည့်စုံမှုလို့ ဆိုရပါတယ်။ လိုလားတဲ့ ကောင်းကျိုးတရားတွေရမလာဘဲ မလိုလားတဲ့ဆိုးကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ထွန်းလာခြင်းကိုတော့ ချို့ယွင်းမှုလို့ ခေါ်ရပါတယ်။

မှားယွင်းမှုကြောင့် ချို့ယွင်းခြင်းဖြစ်ပုံ

လောကမှာ အဲဒီလို ပြည့်စုံမှုနဲ့ ချို့ယွင်းမှုဆိုတဲ့ အကျိုးတရားတွေဟာ မှန်ကန်ခြင်းနဲ့ မှားယွင်းခြင်းအကြောင်းနှစ်မျိုးကိုသာ စွဲယူဖြစ်ပေါ်လာရကြောင်း

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက အခုလို ဟောတော်မူပါတယ်။

“ရဟန်းတို့၊ မှားယွင်းမှုကို စွဲ၍ ချို့ယွင်းမှုသာ ဖြစ်၏။ ပြည့်စုံမှု မဖြစ်။ ရဟန်းတို့၊ အဘယ်သို့လျှင် မှားယွင်းမှုကိုစွဲ၍ ချို့ယွင်းမှုဖြစ်သနည်း?။ ပြည့်စုံမှုမဖြစ်သနည်း?”။

ရဟန်းတို့၊ မှားယွင်းသောအမြင်ရှိသူအား မှားသောအကြံဖြစ်၏။ မှားသောအကြံရှိသူအား မှားသော စကားရှိ၏။ မှားသော စကားရှိသူအား မှားသောအလုပ်ရှိ၏။ မှားသောအလုပ်ရှိသူအား မှားသောအသက်မွေးမှုရှိ၏။ မှားသောအသက်မွေးမှုရှိသူအား မှားသောလုံ့လရှိ၏။ မှားသောလုံ့လရှိသူအား မှားသော သတိရှိ၏။ မှားသောသတိရှိသူအား မှားသောသမာဓိရှိ၏။ မှားသောသမာဓိ ရှိသူအား မှားသောဉာဏ်ဖြစ်၏။ မှားသောဉာဏ်ရှိသူအား မှားသောလွတ်မြောက်မှု ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့၊ ဤသို့လျှင် မှားယွင်းမှုကို စွဲ၍ ချို့ယွင်းမှုသာ ဖြစ်၏။ ပြည့်စုံမှုမဖြစ်” လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

(အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဒသကနိပါတ်၊ မိစ္ဆတ္တသုတ်)

အမှားမြင်ကြောင့် အမှားကြံစသည်ဖြစ်ပုံ

ဥပမာအနေနဲ့ အရုဏ်တက်လာမှုဟာ နေထွက်လာခြင်းရဲ့ ရှေ့ပြေး အကြောင်းနိမိတ် ဖြစ်သလိုပါပဲ။ သမ္မာမဂ္ဂင်(၈)ပါးမှာ အမှန်မြင်-သမ္မာဒိဋ္ဌိ တရားက ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သလို၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်(၈) ပါးမှာလည်း အမှားမြင်-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားက ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပါ။ ဒါကြောင့် မှားယွင်းမှုကို စွဲပြီး ချို့ယွင်းမှုသာဖြစ်တယ်။ ပြည့်စုံမှုမဖြစ်ဆိုတဲ့စကားမှာ ပဓာနအားဖြင့်တော့ အမှားမြင်-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ဆိုလိုပါတယ်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဆိုတာက ဘယ်လို အမှားမြင်နေမှုမျိုးလဲ? ..မျက်စိနဲ့ အဆင်း ရူပါရုံ တိုက်ဆုံလာလို့ မြင်ရမှု၊ မျက်လုံးအမြင်ကို တင်စားပြီး ဉာဏ်အမြင် အမှန်မဖြစ်တာ။ ထင်မြင်ယူဆချက် မှားနေတာကို အမှားမြင်လို့ ဆိုပါတယ်။

သမ္မာမဂ်မှာရော မိစ္ဆာမဂ်မှာပါ “ဒိဋ္ဌိ”ခေါ်တဲ့ ထင်မြင်ယူဆ ချက်ဟာ အရေးအကြီးဆုံးပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်မှာ အခြေခံအနေနဲ့

အဲဒီထင်မြင်ယူဆချက် မှားယွင်းပြီဆိုတာနဲ့ တစ်နွယ်ငယ်၊ တစ်စင်ပါဆိုသလို ကျန်မဂ္ဂင်တွေအားလုံးပါ မှားယွင်းကုန်ပါတော့တယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက “ရဟန်းတို့၊ ဤတရားနှင့်အတူ ကြီးလေးသော အပြစ်ရှိသော တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို ငါမမြင်။ ကြီးလေးသောအပြစ် ရှိသောတရားဟူသည် အမှားမြင်၊ယူဆချက်အမှား-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားပင် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့ အပြစ်ဟူသမျှတို့သည် ဤ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’လျှင် လွန်ကဲသော သဘောရှိ ကုန်၏”လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဧကနိပါတ်)

ထင်မြင်ယူဆချက်မှားယွင်းမှု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားဟာ လောကမှာ အပြစ် အကြီးဆုံးနဲ့ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးပါ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားရှိနေသူဟာ မှားယွင်းလွဲချော်တဲ့ ကိုယ့်ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုပဲ အမှန်အသွင်၊ အကောင်း အသွင်နဲ့ ပြောင်းပြန်ထင်မြင်လက်ခံတတ်ပါတယ်။

သူ့အယူအဆ စင်ကြယ်အောင်၊ ဖြူစင်အောင် ဘုရားတောင်မှ ချွတ်လို့ မကျွတ်နိုင်တာကြောင့် “သတ္တဝါတစ်ယောက်၊ ယူမှားမှောက်ကို၊ သိန်းလောက်ဘုရား၊ လှန်သောအားဖြင့်၊ ဟောကြားချေချွတ်၊ ဖြေမလွတ်ဘူး” ရယ်လို့ စပ်ဆိုတော်မူကြပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ယောက်မှာ ထင်မြင်ယူဆချက်မှား-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တရားကို ယုံကြည်ယူမှားမိခဲ့ရင် အဲဒီအယူမှားကိုအကြောင်းခံပြီး “အမှားကြုံ၊ အမှားပြော၊အမှားပြု၊အမှားအသက်မွေး၊ အမှားအားထုတ်၊ အမှားအောက်မေ့၊ အမှားတည်ကြည်” ဆိုတဲ့ကျန်မဂ္ဂင်တွေပါ တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး အကြောင်းအကျိုး ဆက်နွယ်ပြီး ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။

လောကမှာ အမှောင်ဓာတ်သဘောဟာ မိမိကိုယ်တိုင်သာ အမှောင်ထု ဖြစ်ပေါ်ရုံမဟုတ်ဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ အမှိုက်မှောင် လွှမ်းမိုးပေးသလိုပဲ။ ထင်မြင်ယူဆချက်မှားယွင်းနေသူဟာ မိမိတစ်ယောက်ထဲ မှားယွင်းနေခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ လက်လှမ်းမီရာ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်လူတွေကိုပါ အမှားတွေ ဖြန့်ဝေ ပေးနေတတ်ပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် အမြင်မှား-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား လွှမ်းမိုးခံနေရသူဟာ မိမိ

အယူမှားကို မစွန့်လွှတ်ဘဲသေခဲ့ရင် ငရဲနဲ့တိရစ္ဆာန်ဆိုတဲ့ ဘဝနှစ်တန်သာ လားရာရှိနိုင်ပြီး၊ ငရဲဆင်းရဲကိုလည်း ကမ္ဘာပြောင်းခံစားရကြောင်း ဘုရားရှင် ဟောတော်မူထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မှန်တယ်အထင်နဲ့ ပြုပေမယ့်

လူတစ်ယောက်ဟာ အယူအဆမှားတစ်ခုကို ယုံကြည်မှားနေမိပြီ ဆိုရင် အဲဒီမှားယွင်းတဲ့ယူဆချက်အပေါ်မှာပဲ အခြေခံပြီး အရင်ဆုံး စိတ်နဲ့ တွေးကြံမှု “မနောကံ” ကို အားထုတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မှန်တဲ့ယူဆချက်ကို အခြေခံပြီး တွေးကြံနိုင်မှု မဖြစ်တော့ပါဘူး။ ကိုယ်တွေ့ကြံထားတဲ့ အတိုင်းပဲ နှုတ်နဲ့ပြောဆိုမှု “ဝစိကံ” တွေ၊ ကိုယ်နဲ့ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်မှု “ကာယကံ” တွေ ကိုလည်း အားထုတ်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို “မကောင်းမှုကို ကြံစည်ပြီး၊ မကောင်းမှုကို ပြောဆို၊ ပြုလုပ်ခြင်းဟာ လူမိုက်တို့ရဲ့လက္ခဏာ ဖြစ်ပြီး၊ ကောင်းမှုကို ကြံစည်ပြီး၊ ကောင်းမှုကို ပြောဆိုခြင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်းဟာ ပညာရှိရဲ့လက္ခဏာ ဖြစ်တယ်” လို့ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

လောကမှာ ကောင်းမှုကို ပြုသူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းမှုကို ပြုသူပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဘယ်သူမဆို ကောင်းတယ်၊ မှန်တယ်ဆိုတဲ့ အထင်နဲ့သာ ပြုလုပ်တတ် တာဖြစ်ပြီး၊ မကောင်းဘူးအထင်နဲ့ လုပ်လေ့မရှိကြပါဘူး။ ကိုယ်လုပ်တဲ့ အလုပ်ကို ကိုယ်ကသာ ကောင်းတယ်၊ မှန်တယ် ထင်ထားပေမယ့် တကယ် တမ်းမှာ ကောင်းနေတာ၊ မှန်နေတာမျိုးလည်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်ပါလိမ့်မယ်။ ကောင်းတာ၊ မကောင်းတာ၊ မှားတာ၊ မှန်တာတွေဟာ ကိုယ့်ထင်မြင်မှုအပေါ် အခြေမခံပဲ မှားယွင်းခြင်းနဲ့ မှန်ကန်ခြင်း အပေါ်မှာသာ အခြေခံနေလို့ပါပဲ။

ဒါကြောင့် တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ကိုယ်က စိတ်ကောင်းထားပြီး ပြုလုပ်တာဖြစ်ပေမယ့် မှားယွင်းမှုကို အခြေခံထားမှုဖြစ်တာကြောင့် ပြည့်စုံမှု ဆိုတဲ့အကျိုးကို မရဘဲ၊ ချို့ယွင်းမှုဆိုတဲ့အကျိုးသာ ရရှိလာမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာအနေနဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဟာ လူနာကို စိတ်ကောင်း

ထားပြီး ဆေးတိုက်လိုက်ပေမယ့် လူနာကတော့ ရောဂါ သက်သာပျောက် ကင်းမသွားဘဲ ပိုတိုးလာခဲ့ပါသတဲ့။ ရောဂါပျောက်မှုဟာ မပျောက်မှုဟာ စိတ်ကောင်းထားရုံနဲ့ မလုံလောက်ဘဲ ဝေဒနာပျောက်ကင်းစေမယ့် ဆေး မှန်တိုက်ကြွေးမှုဟာ မဖြစ်မနေ လိုအပ်သလိုပါပဲ။

အဲဒီအတိုင်းပဲ၊ လောကမှာ ကြီးပွားမှု၊အောင်မြင်မှုတွေ၊ ပျက်စီးကျရှုံးမှု တွေဟာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ တွေးကြံမှု၊ ပြောဆိုမှု၊ ပြုလုပ်မှုတွေနဲ့သာ မလုံ လောက်ဘဲ မှန်ကန်မှုနဲ့ မှားယွင်းမှုဆိုတဲ့ လမ်းစဉ်အပေါ် ရပ်တည်မှုမှာလည်း အကြောင်းရင်းခံနေတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ကိုယ်က ကြီးပွားမှု၊အောင်မြင်မှုအတွက်ရည်ရွယ်ပြီး အားထုတ်ခဲ့ တာဖြစ်ပေမယ့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုတွေနဲ့သာ ကြုံနေရပြီဆိုရင်တော့ ကိုယ့်ရဲ့ ရပ်တည်မှုလမ်းစဉ်ဟာ မှန်ကန်မှုမဟုတ်ဘဲ မှားယွင်းတဲ့ လမ်းစဉ်ဖြစ်နေပြီ ဆိုတာကို သတိပြုရမှာပါပဲ။

လောကမှာ အခြေခံမှားယွင်းမှုနေကို ပြောင်းလဲပြီး မှန်ကန်တဲ့ လမ်းစဉ်မှာ မရပ်တည်နိုင်သူတွေဟာ ‘တောနက်လေ ဆင်ချေးထူလေ’ ဆိုသလိုပဲ ရှေးတိုးလေ ချို့ယွင်းလေ၊ ပျက်စီးမှုတွေနဲ့ ကြုံရလေသာ ဖြစ်ရ တတ်ပါတယ်။

အယူမှားခြင်းအကြောင်းရင်း

မိစ္ဆာမဂ္ဂင်(၈)ပါးမှာ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တဲ့ မှားယွင်းတဲ့ထင်မြင်ယူဆ ချက်မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားဟာ သူ့အလိုလို မိုးပေါ်ကကျလာတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အကြောင်းတရားရှိနေလိုသာ ဖြစ်ပေါ်လာရပါတယ်။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်လာခြင်း အကြောင်းရင်းကို ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်မှာ(၈)မျိုး ဟောပြထားပါတယ်။

၁။ ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲမှီပြီး ငါ၊သူတစ်ပါး၊ယောက်ျား၊မိန်းမစသည် အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ ခန္ဓာငါးပါးအပေါ် အမှန် မသိမှုအဝိဇ္ဇာကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၃။ အဆင်း+မျက်စိ+မြင်သိမှုဇာယသကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၄။ အာရုံကို တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး မှတ်သားနေမှုသညာကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၅။ အာရုံကို ကြံမိကြံရာ စွဲလမ်းကြံဆနေမှုဝိတက်ကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၆။ မကောင်းတဲ့ မိတ်ဆွေကို ပေါင်းသင်းမှုကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၇။ အာရုံကို မသင့်လျော်စွာနှလုံးသွင်းမှုအယောနိသော မနသိကာရ ကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

၈။ သူတစ်ပါးတို့ထံက မှားယွင်းစွာ ပြောဟောနေမှုများကို ကြားနာ ရခြင်းကြောင့်လည်း အမှားမြင်မှု ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအကြောင်းတရား(၈)မျိုးထဲက တစ်မျိုးမျိုးကို စွဲမှီခွင့်ရလို့သာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်းတရား(၈)မျိုးကို မစွဲမှီသူမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား မဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါဘူး။

ပဓာနအကြောင်း(၂)မျိုး

အဲဒီ(၈)မျိုးထဲမှာ ပဓာနအကြောင်းတွေကို ရှာကြည့်ရင်-

“ရဟန်းတို့၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတို့သည် သူတစ်ပါးထံမှ မှားယွင်းတဲ့ တရားစကားကို ကြားရခြင်း၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က မသင့်လျော်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း နှစ်မျိုးတို့တည်း” လို့ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဒုကနိပါတ်ပါဠိတော်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား ဟောထားပါတယ်။

၁။ပရတော ဇောသ-သူတစ်ပါးတို့ထံက မှားယွင်းတဲ့ တရားစကား ဝါဒဖြန့်သံကို ကြားနာရခြင်းက ဗဟိဒ္ဓအကြောင်းပါ။

၂။အယောနိသော မနသိကာရ-မိမိကိုယ်တိုင်က ဉာဏ်နဲ့မဆင်ခြင်ဘဲ မသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းလေ့ရှိခြင်းဆိုတာ အဇ္ဈတ္တအကြောင်းပါ။

လောကမှာ အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ အကျိုးတရားတွေမှာ လိုရင်းပဓာနအားဖြင့် “ပြင်ပသန္တာန်မှ ဗဟိဒ္ဓအကြောင်းနဲ့ အတွင်းသန္တာန်က အဇ္ဈတ္တအကြောင်းဆိုတဲ့ အကြောင်း (၂)မျိုးစီကြောင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာရပါတယ်။ ဒီအကြောင်း(၂)မျိုးက လွတ်ပြီး ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ အကျိုးတရားရယ်လို့ မရှိနိုင်ပါဘူး။

လောကမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အမြင်မှားနဲ့ အမြင်မှန်ဆိုတဲ့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားတို့ဟာ ဒီ ‘ပရတော ဃောသ’ ကြောင့်လည်း ဖြစ်ရပါတယ်။ သူတစ်ပါးထံက မှားတဲ့အတွေးအခေါ်၊ မှားတဲ့ ထင်မြင်ယူဆချက်မျိုးကို နားကြားရသူမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရား ဖြစ်ပွားပြီး၊ မှန်တဲ့ အတွေးအခေါ်၊ မှန်တဲ့ ထင်မြင်ယူဆချက်တွေကို နားကြားရသူတွေမှာတော့ သမ္မာဒိဋ္ဌိတရား ဖြစ်ပွားလာပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အဲဒီလို သူတစ်ပါးရဲ့ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့်ချည်း ဖြစ်လာရတာမဟုတ်ဘဲ မိမိရဲ့အတွင်းသန္တာန်က အကြောင်းမသင့်လျော်စွာ အကုသိုလ် ဖြစ်ခွင့်ရအောင် နှလုံးသွင်းမှုသဘော “အယောနိသော မနသိကာရ” ရှိသူမှာသာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီး၊ မရှိသူမှာတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မဖြစ်နိုင်ပြန်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် သူတစ်ပါးထံက ‘ပရတောဃောသ’ ခေါ်တဲ့ တရားစကားကို ကြားနာရမှုရှိပေမယ့် မိမိရဲ့အတွင်းသန္တာန်က အကြောင်းလျော်စွာ ကုသိုလ်ဖြစ်ခွင့်ရအောင် နှလုံးသွင်းမှုသဘော ‘ယောနိသော မနသိကာရ’ ရှိသူမှာသာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီး၊ မရှိသူမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ မှတ်ရပါမယ်။

ဒါဟာ သူတစ်ပါးထံက မှန်တဲ့တရားသံဖြစ်ဖြစ်၊ မှားတဲ့တရားသံဖြစ်ဖြစ် ကြားနာရတဲ့အခါ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ အကုသိုလ်ဖြစ်မယ့် မသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းမှု ‘အယောနိသော မနသိကာရ’ ကို ပယ်ရှားပစ်ပြီး ကုသိုလ်ဖြစ်မယ့် သင့်လျော်စွာနှလုံးသွင်းမှု ‘ယောနိသောမနသိကာရ’ ကိုပဲ ဆောက်တည်ထားသင့်တဲ့ အကြောင်းပါ။

အဲဒီလို “ပရတောဃောသနဲ့ အယောနိသောမနသိကာရ” ဆိုတဲ့ အကြောင်း(၂)ရပ် ပြည့်စုံပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ မှားယွင်းတဲ့

ယူဆချက်ခေါ် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတရားဟာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်မြဲပါ။ မှားယွင်းတဲ့ ယူဆချက်ရှိနေပြီဆိုရင်လည်း မှန်တဲ့အတွေးအကြံ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ၊ အကြံမှား မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသာ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ အကြံမှား မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတရား ပြည့်စုံနေပြီ ဆိုရင်လည်း မှားတဲ့စကား-မိစ္ဆာဝါစာ၊ မှားတဲ့အပြုအမူ-မိစ္ဆာကမ္မန္တ၊ မှားတဲ့အသက်မွေးမှု-မိစ္ဆာ အာဇီဝစတာတွေဟာ ထွန်နောက်ရေပါသလို တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆက်နွှယ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

မှန်ကန်မှုကြောင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်ပုံ

သမ္မာမဂ္ဂင်(၈)ပါးကို ပြည့်စုံအောင် ပွားများအားထုတ်လိုသူဟာ အရင်ဆုံး အမှန်မြင်-သမ္မာဒိဋ္ဌိတရား အခြေခံထားရှိနေနိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။ အမှန်မမြင်နိုင်သူမှာ အမှန်တွေးကြံမှုစသည်လည်း မဖြစ်နိုင်လို့ပါပဲ။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက “ရဟန်းတို့၊ မှန်ကန်မှုကို စွဲ၍ ပြည့်စုံမှုသာ ဖြစ်၏။ ချို့ယွင်းမှုမဖြစ်။ ရဟန်းတို့၊ အဘယ်သို့လျှင် မှန်ကန်မှုကို စွဲ၍ ပြည့်စုံမှု ဖြစ်သနည်း။ ချို့ယွင်းမှု မဖြစ်သနည်း”? ..

“ရဟန်းတို့၊ မှန်သောအမြင်ရှိသူအား မှန်သောအကြံ ဖြစ်၏။ မှန်သောအကြံရှိသူအား မှန်သောစကားရှိ၏။ မှန်သော စကားရှိသူအား မှန်သောအလုပ်ရှိ၏။ မှန်သောအလုပ်ရှိသူအား မှန်သောအသက်မွေးမှုရှိ၏။ မှန်သောအသက်မွေးမှုရှိသူအား မှန်သောလုံ့လရှိ၏။ မှန်သောလုံ့လရှိသူအား မှန်သော သတိရှိ၏။ မှန်သောသတိရှိသူအား မှန်သောသမာဓိရှိ၏။ မှန်သော သမာဓိရှိသူအား မှန်သောဉာဏ်ဖြစ်၏။ မှန်သောဉာဏ်ရှိသူအား မှန်သော လွတ်မြောက်မှု ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့၊ ဤသို့လျှင် မှန်ကန်မှုကို စွဲ၍ ပြည့်စုံမှုသာ ဖြစ်၏။ ချို့ယွင်းမှုမဖြစ်”လို့ ဟောပါတယ်။ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ မိစ္ဆတ္တသုတ်)

အမှန်မြင်ကြောင့် အမှန်ကြံစသည်ဖြစ်ပုံ

မိစ္ဆာမဂ်နဲ့ သမ္မာမဂ်တို့ဟာ အမှောင်နဲ့ အလင်းပမာ တည့်တည့် ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောရှိနေပါတယ်။ အလင်းရောင် ကင်းမဲ့ခြင်းကြောင့်သာ

အမှိုက်မှောင်ဟာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြီး၊ အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်လည်း အမှိုက်မှောင် ပပျောက်ရမှုသဘော ဖြစ်ပါတယ်။

လောကမှာ အမှိုက်မှောင်ဟာ အလင်းရောင်မထွန်းတောက်မီအတွင်းမှာသာ ကြီးစိုးနိုင်ခြင်းရှိပြီး၊ အလင်းရောင် အားကောင်းလာတာနဲ့အမျှပဲ အမှိုက်မှောင်ဟာလည်း တစ်စတစ်စ မှေးမှိန်လွင့်ပါးပြီး ပျောက်ကွယ်သွားရခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ရဲ့သန္တာန်မှာလည်း သမ္မာမဂ္ဂင်တရားတွေ မဖြစ်ပေါ်နိုင်သေးမီမှာ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တရားတွေပဲ ဝင်ရောက်မွေ့နှောက် နေရာယူစိုးမိုးနေနိုင်ပါတယ်။ အမှန်တရားကို လေ့လာသိမြင်ပြီး မျက်မှောက်ပြုလာနိုင်တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် အယူအဆမှား မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တရားတွေကိုလည်း ပယ်ရှားစွန့်ပစ်ပြီး ဖြစ်ပါတော့တယ်။ ဒီသဘောနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက အခုလို ဟောကြားတော်မူထားပါတယ်။

“ရဟန်းတို့၊ ဆွေးမြေ့ကင်းပျောက်မှုအကြောင်းတရားတို့သည် ဤ(၁၀)ပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

(၁)မှန်သောအမြင်ရှိသူအား မှားသောအမြင်သည် ကင်းစင်လွင့်ပျောက်၏။ အမြင်မှားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကုသိုလ်တရားများလည်း ကင်းပျောက်၏။ အမြင်မှန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွားပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၂)မှန်သောအကြံရှိသူအား မှားသောအကြံသည် ကင်းစင်လွင့်ပျောက်၏။ အကြံမှားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကုသိုလ်တရားများလည်း ကင်းပျောက်၏။ အကြံမှန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွားပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၃)မှန်သောစကားရှိသူအား မှားသောစကားသည် ကင်းစင်လွင့်ပျောက်၏။ အပြောမှားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကုသိုလ်တရားများလည်း ကင်းပျောက်၏။ အပြောမှန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွားပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၄)မှန်သောအလုပ်ရှိသူအား မှားသောအလုပ်သည် ကင်းစင်လွင့်
ပျောက်၏။ အလုပ်မှားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကုသိုလ်တရားများလည်း
ကင်းပျောက်၏။ အလုပ်မှန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်တရားများ
လည်း တိုးပွားပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၅)မှန်သောအသက်မွေးမှုရှိသူအား မှားသောအသက်မွေးမှုသည်
ကင်းစင်လွင့်ပျောက်၏။ အသက်မွေးမှားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကုသိုလ်
တရားများလည်း ကင်းပျောက်၏။ အသက်မွေးမှန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော
ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွားပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၆)မှန်သောလုံ့လရှိသူအား မှားသောလုံ့လသည် ကင်းစင်လွင့်
ပျောက်၏။ လုံ့လမှားကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော အကုသိုလ်တရားများလည်း
ကင်းပျောက်၏။ လုံ့လမှန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကုသိုလ်တရားများ
လည်း တိုးပွားပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၇)မှန်သောသတိရှိသူအား မှားသောသတိသည် ကင်းစင်လွင့်
ပျောက်၏။ သတိမှားကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားများလည်း ကင်း
ပျောက်၏။ သတိမှန်ကြောင့် ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွား
ပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၈)မှန်သောသမာဓိရှိသူအား မှားသောသမာဓိသည် ကင်းစင်လွင့်
ပျောက်၏။ သမာဓိမှားကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားများလည်း ကင်း
ပျောက်၏။ သမာဓိမှန်ကြောင့် ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွား
ပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၉)မှန်သောဉာဏ်ရှိသူအား မှားသောဉာဏ်သည် ကင်းစင်လွင့်
ပျောက်၏။ ဉာဏ်မှားကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားများလည်း ကင်း
ပျောက်၏။ ဉာဏ်မှန်ကြောင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ်တရားများလည်း တိုးပွား
ပြည့်စုံလာကုန်၏။

(၁၀)မှန်သောလွတ်မြောက်မှုရှိသူအား မှားသောလွတ်မြောက်မှုသည်
ကင်းစင်လွင့်ပျောက်၏။ လွတ်မြောက်မှုမှားကြောင့်ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရား

များလည်း ကင်းပျောက်၏။ လွတ်မြောက်မှုမှန်ကြောင့် ဖြစ်သော ကုသိုလ် တရားများလည်း တိုးပွား ပြည့်စုံလာကုန်၏။

ရဟန်းတို့၊ ဆွေးမြေ့ကင်းပျောက်မှုအကြောင်းတရားတို့သည် ဤ(၁၀)ပါးတို့ပင်တည်း”။ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ဒသကနိပါတ်၊ နိဇ္ဇရသုတ်)

ဆိုလိုရင်းကတော့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်မှာ သမ္မာမဂ္ဂင်တရား တွေကို ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်နိုင်ခဲ့ရင် မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တရားတွေကို လွင့်ပျောက် ကင်းစင်အောင် ပယ်ရှားနိုင်မှုအကျိုးဖြစ်တဲ့သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အမြင်မှားမှုစတဲ့ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်တရားကို ပယ်ရှားလိုသူဟာ မိမိသန္တာန်မှာ အမြင်မှန် သမ္မာဒိဋ္ဌိစတဲ့တရားတွေကို ပွားများအားထုတ် ခြင်းနဲ့သာ ပယ်ရှားသုတ်သင်ပစ်ရမှာပါ။ ဒါ့အပြင် တစ်ခြားနည်း မရှိနိုင် တော့ဘူးရယ်လို့ နားလည်ထားရမှာပါပဲ။

မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို ကျင့်သုံးရခြင်း

မဂ္ဂင်(၈)ပါး ကျင့်သုံးရခြင်းရဲ့ ရယ်ရွယ်ချက်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က လောဘစတဲ့ ယုတ်မာတဲ့တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်ကြောင်း တရားအနေနဲ့ ကျင့်သုံးဖို့ ညွှန်ပြခဲ့ပါတယ်။

လောဘစတဲ့ တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်ရခြင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရဟန်းတစ်ပါးက ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားကို “အရှင်ဘုရား၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တရားတို့ ပယ်ဖျောက်ရာဆိုတာ ဘာကိုဆိုလိုပါသလဲ? လို့ မေးဖူးပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက “ရဟန်း၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကိုပယ်ဖျောက် ရာဆိုတာ နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုလိုတယ်။ အာသဝေါတရားတို့ ကုန်ရာကို ဆိုလိုတယ်”

လို့ ဖြေတော်မူပါတယ်။ “အရှင်ဘုရား၊ မသေရာ၊ မသေရာလို့လည်း ပြောကြပါတယ်။ မသေရာဆိုတာကကော ဘာပါလဲ? လို့ အဲဒီရဟန်းက

ထပ်မေးတော့ “လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ကုန်ခန်းရာကိုပင် မသေရာလို့ ဆိုအပ်ကြောင်းနဲ့ အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိတဲ့အရိယမဂ်ဟာ မသေရာကို ရောက်စေတဲ့ လမ်းစဉ်အကျင့်ဖြစ်ကြောင်း” မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီအမေးနဲ့အဖြေတွေကို သတိပြုပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ ညွှန်ပြတော်မူတဲ့ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ ပယ်သတ်ရမယ့်တရားဆိုးတွေဟာ ဆင်းရဲကို ပြုလုပ်တတ်တဲ့ အကြောင်း “သမုဒယသစ္စာ”၊ လောဘစတဲ့တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါးကတော့ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုက်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂသစ္စာရယ်လို့ အကြောင်းသစ္စာ(၂)ပါးကို နားလည်နိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သစ္စာလေးပါးဖြစ်ပေမယ့် လိုရင်းပဓာနဖြစ်တဲ့ အကြောင်း သစ္စာ(၂)ပါးကို ညွှန်ပြလိုတဲ့အတွက် လောဘစတဲ့တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်ရမယ့် တရားအဖြစ်နဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်ကို ပယ်သတ်ကြောင်းတရားအဖြစ် ဟောတော်မူခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်းပဲ လောဘစတဲ့ တရားဆိုးတွေကို ပယ်သတ်လိုသူဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားဟောကြားတော်မူထားတဲ့ ပညာမျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ အသိဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကိလေသာအပူကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သော၊ သစ္စာလေးပါးကို သိစေနိုင်သော ထူးသော မဂ်ဉာဏ်အမြင်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သော “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်” တရားကို လက်ကိုင်ထားပြီး ပွားများ အားထုတ်သွားရမှာပါပဲ။

အလယ်လမ်းမှ လျှောက်လှမ်းခြင်း

ရဟန်းတို့ ဘုရားသည် ရှေးဘုရားတို့ ကြွသွားတော်မူအပ်သော လမ်းခရီးဟောင်းကြီးကို မြင်တော်မူ၏။ ထိုလမ်းခရီးဟောင်းသည်ကား အင်္ဂါ(၈)ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အရိယမဂ်ပင်တည်း။ (နိဒ္ဒိနသံယုတ်၊ နရကသုတ်)

သံသရာတစ်ခွင်မှာ ကျင်လည်နေရတဲ့သတ္တဝါတွေ လျှောက်လှမ်းနိုင်တဲ့လမ်းစဉ်တွေက လက်ဝဲလမ်း၊ လက်ယာလမ်း၊ အလယ်လမ်းရယ်လို့ (၃)မျိုးသာ ရှိပါတယ်။ လက်ဝဲလမ်းနဲ့ လက်ယာလမ်းဆိုတာက လောဘနဲ့ ဒေါသစတဲ့ အစွန်းထွက်လမ်းစဉ်(၂)မျိုးပါ။

တစ်နည်းအားဖြင့် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာမှာ သာယာခံစားနေခြင်းနဲ့ မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်းဆိုတဲ့ အစွန်းရောက် လမ်း(၂)မျိုးနဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ အစွန်းဖြစ် လမ်း(၂)မျိုးပါ။ အလယ်လမ်းဆိုတာက အင်္ဂါရပ်(၈)မျိုးနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်လမ်းစဉ်ပါ။

အဲဒီ(၃)မျိုးထဲမှာ လက်ဝဲလမ်းနဲ့ လက်ယာလမ်းတို့ဟာ ကာမ(၁၁)ဘုံ၊ ရူပ(၁၆)ဘုံ၊ အရူပ(၄)ဘုံဆိုတဲ့ သံသရာ(၃၁)ဘုံမှာ ကျင်လည်ကျက်စား လှည့်လည်သွားနေရမယ့်လမ်းစဉ်တွေပါ။ အလယ်လမ်းစဉ်ကတော့ သံသရာ(၃၁)ဘုံမှ လွတ်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်တဲ့ အရိယမဂ်ခေါ် လမ်းဟောင်း၊လမ်းကောင်းကြီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပွင့်တော်မူပြီး ပွင့်တော်မူဆဲ၊ ပွင့်တော်မူလာလတ္တံ့ဖြစ်တဲ့ ဘုရားရှင်များနဲ့အရိယာသူတော်စင်တွေဟာ ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းမှ

လျှောက်လှမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ကို စံမြန်းတော်မူသွားကြတာချည်းပါ။

ဒါကြောင့် ရှေးဘုရားရှင်များနဲ့ အရိယာသူတော်စင်တွေရဲ့ပန်းတိုင် ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုသူဟာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းစဉ် ကသာ လျှောက်လှမ်းရောက်ရှိနိုင်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား အကြိမ်ကြိမ် မိန့်မှာ သတိပေးတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေ တော်မူစဉ်အချိန်မှာ နန္ဒိယအမည်ရှိတဲ့ ပရဗိုဇိတစ်ယောက်က..

“အရှင်ဘုရား၊ အဘယ်တရားကို ပွားများအားထုတ်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ရှိနိုင်ပါသလဲ” လို့ မေးလျှောက်ဖူးပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက “နန္ဒိယ၊ ရှစ်ပါးသောတရားတို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများပြုလုပ်အားထုတ်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို စင်စစ်ဧကန် ရောက်နိုင်ပေတယ်။ ရှစ်ပါးသောတရားဆိုသည်မှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာ ကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ သမ္မာဝါယာမတို့ ဖြစ်တယ်” လို့ ဟောပါတယ်။

အဲဒီစကားမျှနဲ့ပဲ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုသူတွေအနေနဲ့ အင်္ဂါ(၈) ပါးနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းစဉ်ဟာ နိဗ္ဗာန်ကို တည့်တည့် မတ်မတ် ဝင်ရောက်နိုင်မယ့် တစ်ခုတည်းသောလမ်းစဉ်အဖြစ် ယုံကြည်စွာ လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးသွားသင့်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက အဲဒီမဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်ကိုပဲ နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် စီးနင်းသွား နိုင်တဲ့ယာဉ်နဲ့တူတာကြောင့် “ဗြဟ္မယာဉ်၊ ဓမ္မယာဉ်” လို့လည်း တင်စားဟောတော်မူပါတယ်။ ပကတိလမ်းပေါ်မှာ စီးနင်းသွားရတဲ့ မော်တော် ကားယာဉ်၊ရထားယာဉ်တို့ကို မဆိုလိုဘဲ မြင့်မြတ်တဲ့ယာဉ်၊ တရားဓမ္မယာဉ်မျိုးကို ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မယာဉ်၊ဓမ္မယာဉ်တွေဟာ လူတွေ အပျော်စီး၊ ဇိမ်ခံစီး ယာဉ်မျိုးလိုမဟုတ်ဘဲ ကိလေသာရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းပြီးသွားရတဲ့ အောင်ပွဲဝင်နိုင်တဲ့ တိုက်ယာဉ်အမျိုးအစားဖြစ်တာကြောင့် “သင်္ဂါမဝိဇယ ယာဉ်” လို့ အမည်ရပါတယ်။

အဲဒီလို ဗြဟ္မယာဉ်၊ ဓမ္မယာဉ်အမည်ရတဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါး အကျင့်

တရားဟာ လူတိုင်းသန္တာန်မှာ မဖြစ်နိုင်လို့ လူတိုင်းစီးနိုင်တဲ့ယာဉ်မျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ သူတော်ကောင်းတရားကို နှစ်သက်မြတ်နိုး တန်ဖိုးထားပြီး ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်စွမ်းရှိတဲ့ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေ သန္တာန်မှာသာ ဖြစ်နိုင်လို့ သူတော်ကောင်းတွေမှာသာ တက်စီးနိုင်တဲ့ယာဉ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ဧတဒတ္တနိ သမ္ဘူတံ၊ ဗြဟ္မယာနံ အနတ္တရံ။

နိယုန္တိ ဝီရာ လောကမှာ၊ အညဒတ္တ၊ ဇယံ ဇယံ။

ဝီရာ၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းအပေါင်းတို့သည်။ အတ္တနိ၊ မိမိသန္တာန်၌။ အနတ္တရံ၊ အတုမရှိသော။ ဧတံ၊ ဤဗြဟ္မာယဉ်၊ဓမ္မယာဉ်ကြီးကို။ အာရယု၊ တက်စီးပြီး၍။ ဇယံ၊ ကိလေသာအောင်ပွဲအဆင့်ဆင့်ကို။ ဇယံ၊ အောင်မြင်နိုင်ကြလျက်။ အညဒတ္တ၊ စင်စစ်။ လောကမှာ၊ သံသရာတစ်ခွင့် ဘုံအပြင် လောကမှ။ နိယုန္တိ၊ ဧကန်မုချ ထွက်မြောက်နိုင်ကြလေကုန်သတည်း။

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဇာဏုသောဏီဗြဟ္မဏသုတ်)

အမြင်မှန်-အလယ်လမ်းစဉ်

အလယ်လမ်းစဉ်တရား(၈)ပါးမှာ အဦးဆုံး လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးရမယ့်လမ်းစဉ်က အမြင်မှန်-သမ္မာဒိဋ္ဌိလမ်းစဉ်ပါ။ အဟုတ်အမှန်အတိုင်း အသိဉာဏ်နဲ့ လက်ခံသိမြင်မှုသဘောကို ‘အမြင်မှန်’လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အမြင်မှန်နဲ့ အမှန်မြင်ဆိုတဲ့ စကားနှစ်မျိုးဟာ ရှေ့နောက်ပြန်ထားတဲ့ ဝေါဟာရပရိယာယ်မျှသာ ထူးပါတယ်။ ဉာဏ်အမြင် အယူမှန်ကန်မှုကို ရည်ညွှန်းတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ချင်းကတော့ အတူတူပါပဲ။

အမြင်မှန်သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ပတ်သက်ပြီး (၁)လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ (၂)လောကုတ္တရာသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်လို့ (၂)မျိုး ကွဲပြားပါတယ်။

(၁)လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက ပုထုဇဉ်တွေအနေနဲ့ အမှန်အတိုင်း လက်ခံသိမြင်နိုင်တဲ့ လောကအမြင်မှန် ဉာဏ်မျိုးပါ။ ကံနဲ့ကံရဲ့ အကျိုးကို လက်ခံ သိမြင်မှုအမြင်မှန် ‘ကမ္မဿကတာဉာဏ်’အဆင့်မှ အရိယသစ္စာ

လေးပါးကို သင့်လျော်စွာ သိမြင်နိုင်မှုအမြင်မှန် ‘သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်’ အဆင့်အထိကို ဆိုလိုပါတယ်။

(၂)လောကုတ္တရာသမ္မာဒိဋ္ဌိကတော့ အရိယာအဖြစ်ကိုရောက်မှ သိမြင်မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့် အရိယသစ္စာအမြင်မှန် မဂ်ဉာဏ်၊ဖိုလ်ဉာဏ် အဆင့်မျိုးပါ။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ အလိုအရကတော့ ‘လောကီ သမ္မာဒိဋ္ဌိ’ကို ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိ(၂)မျိုးခွဲ ပြပါတယ်။

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက ကောင်းမှုနဲ့မကောင်းမှု ကံနှစ်ခု ကိုပဲ အမှန်တကယ် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာအဖြစ် လက်ခံသိမြင်မှုပါ။ ကောင်းတာပြုမှု ကြောင့် ကောင်းကျိုးရရှိမှု၊ မကောင်းတာပြုမှုကြောင့် ဆိုးကျိုးရရှိမှု၊ ကောင်းကျိုးနဲ့ ဆိုးကျိုးတို့ကို ကောင်းမှုကံနဲ့မကောင်းမှုကံကသာ ဖန်တီးပေးနိုင်မှု သဘောကို အမှန်အတိုင်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့သိမြင် လက်ခံနိုင်မှုပါ။

ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာက အကြောင်း(၁၀)ချက်နဲ့ အမှန်မြင် နေမှုမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်း(၁၀)ချက်ဆိုတာက-

(၁)အတ္တိ ဒိန္န- ပေးလှူလျှင် အကျိုးရှိတယ်။

(၂)အတ္တိ ယိဋ္ဌ- အလှူကြီးပြုလျှင် အကျိုးရှိတယ်။

(၃)အတ္တိ ဟုတံ- ပူဇော်မှုမျိုးလည်း အကျိုးရှိတယ်။

(၄)အတ္တိ ကမ္မ- ကံရဲ့အကျိုးရှိတယ်။

(၅)အတ္တိ မာတာ- မိခင်ရဲ့ကျေးဇူး ရှိတယ်။

(၆)အတ္တိ ပိတာ- ဖခင်ရဲ့ကျေးဇူး ရှိတယ်။

(၇)အတ္တိ အယံလောကော- မျက်မှောက်လောကရှိတယ်။

(၇)အတ္တိ ပရောလောကော- တမလွန်လောကရှိတယ်။

(၇)အတ္တိ ဩပပါတိကာ- ကိုယ်ထင်ရှားသတ္တဝါမျိုး ရှိတယ်။

(၇)အတ္တိ သမဏဗြဟ္မဏာ-ကောင်းစွာကျင့်ကြံတဲ့ သူတော်ကောင်း ရဟန်းတို့ ရှိကြတယ်။

အဲဒီအကြောင်း(၁၀)ချက်နဲ့ အမှန်မြင်မှုကို ဒသဝတ္ထုကသမ္မာဒိဋ္ဌိ
 ခေါ်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားကလည်း “ရဟန်းတို့၊ အာသဝေါတရားတို့၏
 အာရုံဖြစ်သော၊ ကောင်းမှု၏အပိုဖြစ်သော၊ ခန္ဓာဟူသော အကျိုးကို ပေး
 တတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ရှိ၏။ အာသဝေါတရားတို့၏အာရုံမဟုတ်သော၊
 လောကကို လွန်မြောက်၍ လောကုတ္တရာမည်သော အရိယမဂ်၏အစိတ်
 အပိုင်းဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ရှိ၏” လို့ လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ လောကုတ္တရာ
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၂)မျိုးခွဲ ဟောတော်မူပါတယ်။ (ဥပရိပဏ္ဏာသ၊မဟာစတ္တာရိသကသုတ်)

အဋ္ဌကထာဆရာတွေကလည်း သမ္မာဒိဋ္ဌိ(၂)ပါးကိုပဲ မဂ္ဂင်(၈)ပါး
 ကျင့်သုံးမှုအခိုက်အားလျော်စွာ ရသင့်သလို ခွဲဝေပြီး ‘ကမ္မဿကတာ သမ္မာ
 ဒိဋ္ဌိ၊ ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ’
 စသည်ဖြင့် ညွှန်ပြထားကြပါတယ်။

လိုရင်းချုပ်ကတော့ တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိတို့ရဲ့ အာရုံပြုမှုမှလွတ်သေးတဲ့
 လောကီသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ်၊ တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိတို့ရဲ့ အာရုံပြုမှုမှလွတ်မြောက်ပြီးတဲ့
 လောကုတ္တရာသမ္မာဒိဋ္ဌိရယ် (၂)မျိုးကို ကွဲကွဲပြားပြား မှတ်ထားရမှာပါပဲ။

အမြင်မှန်ဖြစ်ကြောင်း(၂)ပါး

အမြင်မှန်သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားဟာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေသန္တာန်မှာ သူ့အလိုလျောက်
 ပေါ်ပေါက်လာနိုင်တဲ့တရားမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဆိုင်ရာအကြောင်းတရားကို
 စွဲမှီကျင့်သုံးပါမှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းတရား နှစ်ပါး ရှိပါတယ်။ သူတစ်ပါးတို့ထံမှ
 တရားစကားကို ကြားနာရခြင်း ‘ပရတော ယောသ’နဲ့၊ မိမိအတွင်းသန္တာန်မှာ
 သင့်လျော် လျောက်ပတ်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ‘ယောနိသော မနသိကာရ’ပါ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်လိုသူဟာ အရင်ဆုံး သူတော်ကောင်းကို ဆည်းကပ်ခြင်း
 ပြုရပါတယ်။ ဆည်းကပ်ရုံနဲ့တင် မလုံလောက်သေးပါဘူး။ သူတော်ကောင်း
 တရားစကားကိုလည်း ကြားနာမှတ်သားနိုင်ရပါမယ်။ ပြီးတော့ မိမိအတွင်း
 သန္တာန်မှာ ‘ယောနိသောမနသိကာရ’ခေါ် အကြောင်းတရားပါး ပေါင်းပေးနိုင်

ပါမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။

သူတော်ကောင်းတွေထဲက တရားစကားကိုတော့ နာကြားခွင့်ရ ပေမယ့် ယောနိသောမနသိကာရနဲ့ သင့်လျော်အောင် နှလုံးမသွင်းနိုင်ဘဲ အယောနိသောမနသိကာရနဲ့ နှလုံးသွင်းမှားပြန်ရင်လည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအဖြစ်ကိုပဲ ရောက်သွားနိုင်မှာပါ။

ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း(၂)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံသူမှာ အောက်ထစ်ဆုံး ကံကံရဲ့ အကျိုးကို သိမြင်နိုင်တဲ့ ‘ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ’ အမှန်မြင် ဖြစ်ပါတယ်။

ကံကံရဲ့အကျိုးကို သိမြင်ပုံကတော့ သူတစ်ပါးအသက်သတ်မှု၊ သူတစ်ပါးပစ္စည်းယူမှုစတဲ့ မကောင်းတဲ့အပြုအမူ၊ အပြောအဆို၊ အကြံအစည် တွေကို အကုသိုလ်ရယ်လို့ သိရပါမယ်။

အဲဒီအကုသိုလ်မှုတွေဟာ လောဘ၊ ဒေါသ၊မောဟတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်လာရပါတယ်။ အကုသိုလ်ကံအမှုတွေကို ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်စိတ် ဆင်းရဲခြင်း၊ အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်ရခြင်း အကျိုးများကို ရရှိပါတယ်။

သူတစ်ပါးအသက်သတ်မှု၊ သူတစ်ပါးပစ္စည်းယူမှုစတဲ့မကောင်းမှု တွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး သတ္တဝါတွေအပေါ် စေတနာ၊မေတ္တာထားမှု၊ မိမိပိုင် ပစ္စည်းတို့ကို ကူညီထောက်ပံ့မှု၊လူဒါန်းမှုစတဲ့ ကောင်းတဲ့အပြုအမူ၊ အပြော အဆို၊ အကြံအစည်တွေကို ကုသိုလ်ရယ်လို့ သိရပါမယ်။

အဲဒီကုသိုလ်မှုတွေဟာ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ တရား တို့ကြောင့် ဖြစ်ရပါတယ်။ကုသိုလ်ကံအမှုတွေကို ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်း၊ လူပြည်နတ်ပြည်တို့သို့ ရောက်ရခြင်းအကျိုးများကို ဖြစ်ပါတယ်။

အနည်းဆုံး အဲဒီလို ကုသိုလ်ကံ၊အကုသိုလ်ကံနဲ့ ကံရဲ့အကျိုးတရားကို ချိန်ထိုးပြီး သိမြင်နိုင် ခြင်းဟာ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပြည့်စုံမှုပါပဲ။

ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

အရိယသစ္စာလေးပါးကို သင့်လျော်စွာ သိမြင်နိုင်တဲ့ ‘သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်’ပြည့်စုံအောင် ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို ပွားများရပါမယ်။

ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိဆိုတာ သတ္တလောက၊ ဩကာသလောက၊ သင်္ခါရလောကဆိုတဲ့ လောကသုံးမျိုးထဲမှာ သင်္ခါရလောကကို ဉာဏ်နဲ့ရှုမြင်လက်ခံနိုင်မှုပါပဲ။ သင်္ခါရလောကဆိုတာက ဖောက်ပြန်တတ်မှုသဘော-ရုပ်လောကနဲ့ အာရုံတစ်ခုခုကို သိနိုင်မှုသဘော-နာမ်လောကဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်လောကကို ဆိုလိုတာပါ။

အဲဒီ ရုပ်နာမ်လောကတွေသာ တကယ်အရှိတရား ‘ပရမတ်’တွေပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ၊ယောက်ျား၊မိန်းမ စတဲ့အမည်နာမ၊ ဒြပ်ဝတ္ထု၊ အကောင်အထည်၊ အသက်ဇီဝ၊ အတ္တအနှစ်အသားစတာတွေဟာ မရှိတရား ‘ပညတ်’တွေပါ။ အဲဒီလို အခွံအကာနဲ့တူတဲ့ ပညတ်တွေကို ဖယ်ခွာပြီး အနှစ်အသားနဲ့တူတဲ့ ဓာတ်ပရမတ်သဘောတရားကိုပဲ ဉာဏ်နဲ့ကြည့်ပြီး၊ သိနိုင်တဲ့ အမြင်ဉာဏ်ကို ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိလို့ ဆိုရပါတယ်။

ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်နဲ့ ရှေ့သို့ဆက်ပြီး ရှုမြင်နိုင်တဲ့အခါ ရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ သင်္ခါရလောကမှာ တခြားဘာကိုမျှ အနှစ်အသားအနေနဲ့ မရှိတော့တာသိရပါမယ်။ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကဟာလည်း အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အကျိုးတစ်ရပ်ပဲလို့ ဉာဏ်နဲ့တပ်အပ်ထင်ထင် သိမြင်ရပါမယ်။

ပြီးတော့ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်၊ အကြောင်း၊အကျိုး တရားမျိုးတွေဟာ ဘယ်အချိန်ပဲ ကြည့်ကြည့် ကိုယ့်ဉာဏ်အစဉ်မှာ ဖြစ်မှု၊ပျက်မှုတို့ကြောင့် မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ကိုယ့်အလိုကျမဖြစ်ခြင်းဆိုတဲ့ ‘သာမညလက္ခဏာ’ အမှတ်အသား သဘော(၃)မျိုးအသွင်သာ ထင်မြင်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်မျိုးဟာ သစ္စာလေးပါးကို လျော်စွာ သိနိုင်တဲ့ ဉာဏ်အမြင်ဖြစ်လို့ ‘သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်’ရယ်လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။

လောကုတ္တရာသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိကို သစ္စာနုလောမိကဉာဏ် ပြည့်စုံလာနိုင်တဲ့အထိ ပွားများမှုဟာ လောကုတ္တရာသမ္မာဒိဋ္ဌိပြည့်စုံဖို့ အကြောင်းပါ။ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ ရုပ်နာမ်လောကကို အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန်ရှုပွားမှုကြောင့် (၁)ဆင်းရဲအဖြစ် ဒုက္ခသစ္စာကို သိမြင်ခြင်း၊ (၂)ဆင်းရဲကြောင်းအဖြစ် သမုဒယသစ္စာကို သိမြင်ခြင်း၊ (၃)ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာအဖြစ် နိရောဓသစ္စာကို သိမြင်ခြင်း၊ (၄)ဆင်းရဲချုပ်ကြောင်းအကျင့်အဖြစ် မဂ္ဂသစ္စာကိုသိမြင်ခြင်းဆိုတဲ့ အရိယမဂ်အနိက်မှာ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်လာနိုင်မှုဟာ လောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ဝိဘင်္ဂသုတ်)

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်ပုံ

ကံကံရဲ့အကျိုးကို မသိမြင်ခြင်း၊ အကြောင်း(၁၀)ချက်နဲ့ ယုံကြည် လက်ခံမှုမရှိနိုင်ခြင်း၊ သင်္ခါရလောကမှာ ရုပ်နာမ်၊အကြောင်းအကျိုး၊ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတို့ကို မသိမြင်ခြင်းတွေဟာ မှားယွင်းတဲ့အမြင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပါတယ်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရှိနေသူဟာ အမှန်အတိုင်း မသိမြင်နိုင်ခြင်း မောဟတရား လွှမ်းမိုးခံနေရမှုကြောင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း ‘လောဘအစွန်း’နဲ့ မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း‘ဒေါသ’ အစွန်း နှစ်ဖက်ကိုပဲ ကပ်ရောက်နေရတတ်ပါတယ်။

အမြင်မှန်-သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားရှိနေသူမှာတော့ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ ကင်းငြိမ်းကြောင်းနဲ့ အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ် တရားများ တိုးပွားကြောင်းဖြစ်တာကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်လုံးမှ ကင်းလွတ်တဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့် မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အတွေးအကြံမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

သမ္မာဒိဋ္ဌိတရားဟာ ကုသိုလ်တရားအားလုံးရဲ့ ရှေ့သွားဖြစ်သလို၊

အရိယမဂ်ရဲ့ ရှေ့သွားလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အမြင်မှန်ရှိနေသူမှာ အတွေးအကြံ မှန်တွေလည်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ အတွေးအကြံမှန်ရှိမှုကလည်း အမြင်မှန်တရား ပြည့်စုံလာနိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုပါတယ်။

စိတ်မှာ တွေးကြံနိုင်တဲ့ အကြံ(၆)မျိုး ရှိပါတယ်။

(၁)ကာမဝိတက်- ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ရလိုမှုကို ကြံခြင်း၊

(၂)ဗျာပါဒဝိတက်-သူတစ်ပါး သေကြေပျက်စီးမှုကို ကြံခြင်း၊

(၃)ဝိဟိသဝိတက်-သူတစ်ပါးကို ညှင်းဆဲနှိပ်စက်ရန် ကြံခြင်း၊

(၄)နေက္ခမ္မဝိတက်-ကာမမှ ထွက်မြောက်မှုကို ကြံခြင်း၊

(၅)အဗျာပါဒဝိတက်-သူတစ်ပါး ကျန်းမာချမ်းသာရေးကိုကြံခြင်း၊

(၆)အဝိဟိ သဝိတက်-သတ္တဝါများ ဆင်းရဲကင်းဝေးရန်ကြံခြင်း၊

အဲဒီအကြံ(၆)မျိုးမှာ ရှေး(၃)မျိုးက လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ် တရားတိုးပွားစေတာကြောင့် မှားယွင်းတဲ့အကြံ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပတွေပါ။ နောက်(၃) မျိုးကတော့ အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားစေမယ့် မှန်တဲ့အကြံ သမ္မာသင်္ကပ္ပပါ။ အတွေးအကြံမှန်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်း လိုသူဟာ မှားတဲ့အကြံ (၃)မျိုးကို ရှောင်ပြီး မှန်တဲ့အကြံ(၃)မျိုးကို တွေးကြံ ရပါတယ်။

(၁)လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားကို တိုးပွားစေမယ့် အမြင်အကြား စတဲ့ အာရုံတစ်မျိုးမျိုးတွေးကြံနေမှုကို ကာမဝိတက်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဥပမာ-တိဗ္ဗိကြည့်နေတဲ့အခါ၊ အစားအစာ၊ အဝတ်တန်ဆာတွေနဲ့ အလှပြင်နေတဲ့အခါမျိုးတွေမှာ တွေးကြံနေမှုတွေဟာ ကာမဝိတက်ပါ။

အဲဒီလို ကာမဝိတက်တွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး တရားအာရုံကို နှလုံးသွင်း နေမှု၊ တရားပွားများနေမှု၊ တရားထိုင်နေမှုတွေမှာ တဏှာလောဘမှ လွတ် မြောက်ကြောင်းကို နေက္ခမ္မဝိတက်နဲ့ တွေးကြံနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

(၂)ဗျာပါဒခေါ် ဒေါသတရားကို တိုးပွားစေမယ့် သူတစ်ပါး သေ ကြေပျက်စီးမယ့်အကြံမျိုးတွေဟာ ဗျာပါဒဝိတက်တွေပါ။ ဥပမာ၊ သူတစ်ပါး စားဝတ်နေရေး အဆင်မပြေအောင်၊ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မပြောဆို

မဆက်ဆံနိုင်အောင် တွေးကြံမှုမျိုးတွေပါ။ အဲဒီလို အကြံမျိုးတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး သူတစ်ပါး စားဝတ်နေရေး၊ ဆက်ဆံရေးစတာတွေအဆင်ပြေစေမယ့် အဗျာပါဒဝိတက်မျိုးကို တွေးကြံပေးရပါမယ်။

(၃)သူတစ်ပါးကို ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲပင်ပန်းစေမယ့် ကိစ္စမျိုးတွေကို တွေးကြံနေမှုဟာ ဝိဟိသဝိတက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ- သူတစ်ပါး မခံသာ၊ မကြားသာတဲ့ စကားမျိုးကို ပြောဖို့အတွက် စဉ်းစားနေတာမျိုးတွေ၊ စိတ်ထဲမှာ ကသိကအောင့်ဖြစ်သွားနိုင်တဲ့ အပြုအမူမျိုးကို ကြံစည်နေမှုမျိုးတွေဟာ ဝိဟိသဝိတက်တွေပါ။ အဲဒီလို အကြံမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး မိမိပြောဆိုလိုက်လို့၊ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးလို့ ကိုယ်စိတ်သက်သာရွှင်လန်းသွားစေမယ့် ‘အဝိဟိသဝိတက်’အကြံမျိုးကို တွေးကြံပေးရပါမယ်။

အကြံမှားကို ပယ်ရှားနည်း

အကုသိုလ်ဝိတက်(၃)မျိုးမဖြစ်ပေါ်အောင် ကုသိုလ်ဝိတက်(၃)မျိုးကို တွေးကြံနေပေမယ့် ပုထုဇဉ်တွေသန္တာန်မှာ တစ်ခါတရံ ဥပါဒါန်အာရုံဟောင်းတွေရဲ့လွှမ်းမိုးခြင်းကို မလွန်ဆန်နိုင် ဖြစ်ရပါတယ်။ အတွေးအကြံမှားတွေဟာ စိတ်ထဲ အလိုလို ပေါ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက နည်း(၅)နည်းနဲ့ ပယ်ရှားပစ်နိုင်ကြောင်း ဟောတော်မူပါတယ်။

(၁)အကြောင်းတစ်စုံတစ်ခုကို တွေးမိလို့ အကြံမှားတွေ တွေးကြံမိတဲ့ အခါ အဲဒီအကြောင်းကို ရှုဖွေပြီး တခြားအကြောင်းနဲ့ ပြောင်းတွေးရ ပါမယ်။ ဥပမာ- ကိုယ့်လက်မှာစူးဝင်နေတဲ့ စူးသေးသေးလေးကို အပ်စူးနဲ့ ထွင်ပစ်ရင် ပျောက်ကင်းသွားနိုင်သလိုပါပဲ။

(၂) မကောင်းတဲ့အကြံတွေကို ထပ်တွေးနေခဲ့ပြန်ရင် မကောင်းကျိုး အပြစ်တွေခံစားရနိုင်ကြောင်း ဆင်ခြင်ပြီး အကြောင်းကို အကျိုးနဲ့ ချိန်ထိုးကာ ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ဥပမာ- အလှပြင်နေတဲ့ အမျိုးသမီးဟာ သူ့လည်ပင်းမှာ မြွေကောင်ပုပ်ဆွဲပေးခံရရင် စက်ဆုပ်ရွံရှာမှု ဖြစ်သလို၊ မကောင်းတဲ့ အကြံတွေကို စက်ဆုပ်ဖွယ်ရှုမြင်ပြီး ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ပါတယ်။

(၃)မကောင်းတဲ့အကြံတွေ ထပ်ပြီးကြံနေဦးမယ်ဆိုရင်တော့ ရှေ့ဆက်
မတွေးကြံတော့ဘဲ အဲဒီနေရာမှာတင် လက်လျှော့ပြီး ရပ်ဆဲပစ်ရပါမယ်။
ဥပမာ- ကိုယ်မမြင်လိုသူ ကိုယ့်ရှေ့ရောက်လာတဲ့အခါ မျက်နှာလွှဲထားလိုက်
သလိုမျိုး မကောင်းတဲ့အကြံကို ဥပေက္ခာပြုပြီး ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ပါတယ်။

(၄)မကောင်းတဲ့အကြံတွေဟာ ဥပေက္ခာပြုပေမယ့် ပြန်လည်လာ
တတ်တဲ့အခါမျိုးတွေမှာတော့ ဒီအကြံဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ မူလအကြောင်းရင်း
အဆင့်ဆင့်ကို ရှာပြီး ပယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။

ဥပမာ- လူတစ်ယောက်ဟာ မြန်မြန်သွားနေရာက မောလာတဲ့အခါ
မမောအောင်ကြံစဉ်ပြီး နှေးနှေးသွားသလို၊ နှေးနှေးသွားရာက ညောင်းလာ
ပြန်တဲ့အခါ မညောင်းအောင်ကြံပြီး ရပ်နေသလို၊ ရပ်နေရာက မခံနိုင်တဲ့အခါ
ထိုင်နေသလို၊ ထိုင်နေရာက မသက်သာတဲ့အခါ လျောင်းအိပ်လိုက်သလို
အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲပြီး ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ပါတယ်။

(၅)အဲဒီနည်းနဲ့ အကြောင်းအဆင့်ဆင့်ကို ပယ်ရှားပစ်တာတောင်မှ
မကောင်းတဲ့တာတွေ ထပ်ကြံမိပြန်ရင်တော့ အပေါ်သွားနဲ့ အောက်သွားကို
ဖိနှိပ်ပြီး အံကိုကြိတ်ကာ အကြမ်းနည်းနဲ့ မောင်းထုတ်ပစ်ရပါမယ်။ ဥပမာ-
အားကြီးသူဟာ အားနည်းသူကို ခွန်အားနဲ့ အနိုင်ယူသလိုပါပဲ။

အဲဒီလို နည်း(၅)မျိုးနဲ့ အကြံမှားအကုသိုလ်ဝိတက်တွေကို ရှောင်ပြီး
အကြံမှန်ကုသိုလ်ဝိတက်တွေကို တွေးကြံပေးနိုင်ရပါမယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်ပုံ

မှားတဲ့အကြံ(၃)မျိုးမှရှောင်ပြီး မှန်တဲ့အကြံ(၃)မျိုးကို တွေးကြံနေသူမှာ
ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း ‘လောဘအစွန်း’တစ်ဖက်နဲ့
မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ‘ဒေါသအစွန်း’တစ်ဖက်ကို လွတ်
မြောက်ရာ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အစွန်းနှစ်ဖက်မှကင်းလွတ်တဲ့ အမှန်တွေးကြံမှု-သမ္မာသင်္ကပ္ပ
တရားနဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းတွေးကြံနေခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန်ကို

မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့် မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အပြောမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

အမြင်မှန်နဲ့ အတွေးအကြံမှန်တရား ပြည့်စုံနေနိုင်သူမှာ အပြောမှန် သမ္မာဝါစာပါ ပြည့်စုံလာနိုင်ပါတယ်။ အမြင်မှန်၊အတွေးကြံမှန် ပြည့်စုံ မှုကိုလည်း အပြောမှန်က ထောက်ပံ့သမှု ကျေးဇူးပြုပေးပါတယ်။

ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်မှာ အမြင်မှား၊အတွေးကြံမှား ရှိနေရင် လည်း သူ့အပြောစကားကို နားထောင်ကြည့်ပြီး မှားမှန်းသိနိုင်သလို၊ အမြင်မှန်၊ အတွေးမှန်ရှိနေရင်လည်း အပြောစကားကို ကြားပြီး မှန်မှန်းသိနိုင်ပါတယ်။

အပြောမှန်သမ္မာဝါစာလမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းဖို့အတွက် အပြောမှား မိစ္ဆာဝါစာလမ်းကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

အပြောမှားမိစ္ဆာဝါစာမှာ အင်္ဂါ(၄)ရပ် ပါရှိပါတယ်။

(၁)မုသာဝါဒ-မဟုတ်မမှန်စကား လိမ်ညာပြောဆိုခြင်း၊

(၂)ဝိသုဏ္ဍဝါစာ-စိတ်ဝမ်းခွဲ ကုန်းတိုက်စကား ပြောဆိုခြင်း၊

(၃)ဖရုသဝါစာ-ကြမ်းတမ်းစကား ပြောဆိုခြင်း၊

(၄)သမ္မပ္ပလာပဝါစာ-တန်ဖိုးမဲ့ အကျိုးမဲ့စကား ပြောဆိုခြင်း၊

လောဘ၊ဒေါသစတဲ့အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ အပြောမှား(၄)မျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ် တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ (၁)မှန်တဲ့စကားမျိုးကို ပြောမှု၊ (၂)ညီညွတ်သင့်မြတ် ကြောင်းစကားကို ပြောမှု၊ (၃)နည့်သိမ်မွေ့တဲ့ စကားမျိုး ပြောဆိုမှု၊ (၄)အနှစ်ရှိ၊ အကျိုးရှိစကားမျိုးပြောဆိုမှုဆိုတဲ့ အင်္ဂါ(၄)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံ တဲ့စကားမျိုးကို ပြောဆိုရပါမယ်။

အပြောမှန်ကို ပြောဆိုခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး လိုရင်းချုပ်ကြည့်တဲ့အခါ ‘စကား(၆)ခွန်း၊ လူမှာထွန်း၊ လေးခွန်းကိုပစ်၊ နှစ်ခွန်းချစ်’ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘုရားစတဲ့ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ ပြောဆိုတဲ့အပြောမှန် သမ္မာဝါစာဟာ မှန်လည်းမှန်၊ အကျိုးစီးပွားလည်းရှိတဲ့ တစ်ဖက်သား မကြားလိုတဲ့ စကားနဲ့

တစ်ဖက်သား ကြားလိုတဲ့စကား(၂)မျိုးသာ ရှိပါတယ်။

အဲဒီလိုစကားမျိုးမှာ လိမ်လည်လှည့်ဖြားမှုမပါ။ ရိုးဖြောင့်တဲ့စိတ်ထား အခြေခံပါရှိနေတတ်ပါတယ်။ စိတ်မရိုးဖြောင့်သူရဲ့စကားမျိုးဟာ ကောက်ကွေ့ လှည့်ဖြားမှုတွေနဲ့သာ ပြည့်လျှံနေတတ်ပါတယ်။ စိတ်ရိုးဖြောင့်ပြီး စေတနာ မှန်ကန်တဲ့စကားမျိုးကိုသာ ဒီနေရာမှာ သမ္မာဝါစာအရ ယူရမှာပါ။ တချို့က စကားကို နည်းမျိုးစုံအောင် ကြားကောင်းအောင်၊ နားဝင်ချီအောင် ပြောတတ် ပေမယ့် စေတနာမမှန်ရင်တော့ သမ္မာဝါစာ မထိုက်ပါဘူး။

တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကိုယ်က စိတ်ရင်းစေတနာမှန်နဲ့ မရည်ရွယ်ဘဲ ပြောလိုက်ပေမယ့် ကိုယ့်အပြောကို ကြားရသူနားမှာတော့ အမှားအဖြစ် လက်ခံ ယူဆသွားမှုမျိုးဆိုရင်လည်း သမ္မာဝါစာ မပျက်စီးပါဘူး။ စကားပြောတဲ့အခါ ထားရှိရမယ့် စေတနာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက အခုလို ဟောတော်မူ ထားပါတယ်။

“ရဟန်းတို့၊ သင်တို့အပေါ် ကျရောက်လာမည့် စကားလမ်းကြောင်း တို့သည်...

- (၁)ပြောသင့်သည့်အခါ ဟုတ်သည်၊မဟုတ်သည်၌ ပြောဆိုခြင်း၊
- (၂)မှန်သည့်စကား၊ မှားသည့်စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊
- (၃)နှိုးညှံသည့်စကား၊ ကြမ်းတမ်းသည့်စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊
- (၄)အကျိုးရှိစကား၊ အကျိုးမဲ့စကားကို ပြောဆိုခြင်း၊
- (၅)မေတ္တာစိတ်ထား၊ ဒေါသစိတ်ထားဖြင့် ပြောဆိုခြင်းဟူ၍ (၅)မျိုး

ရှိကုန်၏။

ထို(၅)မျိုးတွင် မည်သည့်စကားလမ်းစဉ်ဖြင့် ပြောဆိုမိသည်ဖြစ်စေ၊ သင်တို့သည် စိတ်မဖောက်မပြန် ကြမ်းတမ်းစွာ မပြောဆိုဘဲ မေတ္တာစိတ် ထားဖြင့်သာ ပြောဆိုကျင့်သုံးအပ်ပေ၏။ (မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ကကစ္စပမသုတ်)

ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့အလိုတော်အရ ဘယ်လို စကားမျိုးကို ပြောမိသည် ဖြစ်စေ သူတစ်ပါးအပေါ် ကောင်းကျိုးလိုလားတဲ့ မေတ္တာစိတ်နှလုံးသားနဲ့ ပြောဆိုရပါမယ်။ အဲဒီလိုစကားမျိုးကိုသာ အပြောမှန်လို့ ဆိုရပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်ပုံ

လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ မှားတဲ့အပြော(၄)မျိုးမှရှောင်ပြီး အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ် တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မှန်တဲ့အပြောမျိုးကို ပြောဆိုသူဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း ‘လောဘအစွန်း’နဲ့ မိမိကိုယ် စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ‘ဒေါသအစွန်း’တို့မှ လွတ်မြောက်ရာ အလယ် လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အစွန်းနှစ်ဖက်မှကင်းလွတ်တဲ့ အမှန်ပြောမှု-သမ္မာဝါစာ တရားနဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းပြောဆိုနေခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့် မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှုပါပဲ။

အပြုမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

အပြောမှန်နဲ့ ပြည့်စုံနေနိုင်သူမှာ အပြုမှန်သမ္မာကမ္မန္တလည်း ပြည့်စုံ နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြောတဲ့အတိုင်းပြုပြီး၊ ပြုတဲ့အတိုင်းပြောကြခြင်းဟာ သီလမဂ္ဂင် ပြည့်စုံသူတွေရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ပါ။ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါးဟာ တစ်ပါးနဲ့တစ်ပါး ထောက်ပံ့သမှု ကျေးဇူးပြုပေးကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သီလရှိသူတွေဟာ “ယထာဝါဒီ၊ တထာကာရီ” ပြောတဲ့အတိုင်းပြုပြီး၊ ပြုတဲ့အတိုင်းပြောလေ့ ရှိပါတယ်။

အပြုမှန်သမ္မာကမ္မန္တလမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းဖို့အတွက် အပြုမှား မိစ္ဆာကမ္မန္တလမ်းကို ရှောင်ကြဉ်နိုင်ရပါမယ်။

အပြုမှားမိစ္ဆာကမ္မန္တမှာ အင်္ဂါ(၃)ရပ် ပါရှိပါတယ်။

(၁)ပါဏာတိပါတ- သူ့အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်း၊

(၂)အဒိန္နာဒါန- သူ့ပစ္စည်းကို ခိုးယူခြင်း၊

(၃)ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ- သူ့သားမယားကို ကျူးလွန်ခြင်း၊

လောဘ၊ဒေါသအကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ အဲဒီအပြုမှား(၃)မျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး အလောဘ၊အဒေါသတရားများ တိုး

ပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ သက်ရှိသတ္တဝါတွေအပေါ်၊ သူတပါးပိုင် ပစ္စည်း ဥစ္စာအပေါ်၊ သူ့သားမယားအပေါ် စေတနာမေတ္တာဖြင့် စောင့်ရှောက် ကူညီခြင်း၊ အပြစ်မရှိ၊ ကောင်းမွန်တဲ့ ကာယကံအမှုတို့ကို ပြုခြင်းတွေဟာ အပြုမှန်သမ္မာကမ္မန္တလမ်းစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။

အပြစ်မရှိ ကောင်းမွန်တဲ့ ကိုယ်အမှုတွေကို ပြုပေမယ့် တစ်ခါတရံမှာ မိမိအပြုအမူကြောင့် သူတစ်ပါးတို့ရဲ့ အသက်၊အိုးအိမ်၊စည်းစိမ်တွေကို မရည်ရွယ်ဘဲ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုမျိုးတွေ ကြုံရတတ်ပါတယ်။

ဥပမာ- ကိုယ့်အိမ်က ဘုရားကျောင်းမှာ တွယ်နေတဲ့ပိုးမျှင်တွေကို ရှင်းရင်း သတ္တဝါလေးတွေ ထိခိုက်သေကြေကုန်တာမျိုးလိုပေါ့။

အဲဒီလိုအခါမျိုးတွေမှာ ကိုယ်ပြုတဲ့ကာယကံအမှုဟာ အပြစ်မရှိ ကောင်းမွန်တဲ့ စေတနာသာရှိနေရင် အပြုမှန်အဖြစ်က မချို့ယွင်းပါဘူး။

အကြောင်းကတော့ ကိုယ်အပြု၊နှုတ်အပြောဆိုတဲ့ ကာယကံ၊ ဝစီကံတွေမှာ အမှားနဲ့အမှန်၊ အပြစ်ရှိနဲ့ မပြစ်မဲ့တွေကို စိတ်စေတနာကသာ ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်မှုပြုလို့ပါ။

ဒါကြောင့် ကိုယ်က အမှန်ကို ပြုလိုက်ပေမယ့် အပြုမမှန်သလိုမျိုး ကြုံရလာတဲ့အခါ၊ အမှန်ကို ပြောလိုက်ပေမယ့်လို့ အပြောမမှန်သလိုမျိုး အထင်မှတ် ခံလာရတဲ့အခါတွေမှာ “စေတနာ ဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ- ကံဆိုတာ စေတနာကို ဆိုလိုတယ်” ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ စကားနဲ့ မှတ် ကျောက်တင် စစ်ဆေးပေးနိုင်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်ပုံ

လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ မှားတဲ့အပြု(၃)မျိုးမှရှောင်ပြီး အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ် တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မှန်တဲ့အပြုမျိုးကို ပြုလုပ်နေသူဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း ‘လောဘအစွန်း’နဲ့၊ မိမိကိုယ် စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ‘ဒေါသအစွန်း’ တို့မှ လွတ်မြောက်ရာ အလယ်

လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်တဲ့ အမှန်ပြုမှု-သမ္မာကမ္မန္တတရားနဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းပြုမှုနေခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု နိုင်မယ့် မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အသက်မွေးမှုမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

အပြုမှန်၊အပြောမှန်လမ်းစဉ်တွေနဲ့ လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးနေနိုင်သူမှာ အသက်မွေးမှုမှန်တဲ့ သမ္မာအာဇီဝတရားလည်း ပြည့်စုံလာနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အသက်မွေးမှုမှန်နေသူတစ်ယောက်ဟာ အပြုမှန်၊အပြောမှန်အောင်လည်း စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းပြီး ဖြစ်လို့ပါပဲ။

လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားကြောင်းဖြစ်တဲ့ အပြောမှား(၄)မျိုး၊အပြုမှား(၃)မျိုးတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ပြီး အလောဘ၊ အဒေါသ စတဲ့ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားကြောင်းဖြစ်တဲ့ အသက်မွေးမှုဟာ မှန်တဲ့ အသက်မွေးမှု သမ္မာအာဇီဝ ဖြစ်ပါတယ်။

သမ္မာအာဇီဝနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပင်ကိုယ်က အပြစ်မရှိတဲ့ လယ်ယာ ကိုင်းကျွန်းပြုလုပ်အသက်မွေးခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ခြင်းမျိုးတွေဟာ အားထုတ်မှု စင်ကြယ်တဲ့ အသက်မွေးမှု ‘ဝိရိယသမ္မာအာဇီဝ’ ခေါ်ပါတယ်။

အသက်မွေးမှုစင်ကြယ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်ပြီး အပြုမှား၊အပြောမှားတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကာ အသက်မွေးမှုကိုတော့ ‘ဝိရတိ သမ္မာအာဇီဝ’ခေါ်ပါတယ်။

အပြုမှား၊အပြောမှား ဒုစရိုက်(၇)ပါးမှ ရှောင်ကြဉ်မှုစေတနာကသာ အသက်မွေးမှုမှန်တဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်ပုံ

လောဘ၊ဒေါသတရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မှားတဲ့ အသက်မွေးမှုကိုရှောင်ပြီး အလောဘ၊အဒေါသတရားများ တိုးပွားဖြစ် ပေါ် ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မှန်တဲ့အသက်မွေးမှုကို ပြုလုပ်သူဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ

ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း 'လောဘအစွန်း'နဲ့ မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်း 'ဒေါသအစွန်း'မှ လွတ်မြောက်ရာ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှကင်းလွတ်တဲ့ အသက်မွေးမှုမှန်-သမ္မာအာဇီဝတရားနဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းပြုမှုနေခြင်းဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့် မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အားစိုက်မှုမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

အပြုမှန်၊အပြောမှန်၊အသက်မွေးမှုမှန်ဖြစ်တဲ့သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါးနဲ့ ပြည့်စုံပြီးသူဟာ သီလမဂ္ဂင်တွေ တည်မြဲနေနိုင်အောင် သမာဓိမဂ္ဂင်တွေနဲ့ ထိန်းပေးနေရပါတယ်။

သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါးထဲမှာ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့အကုသိုလ်ငြိမ်းအေးကြောင်းမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းရုံမျှအကျိုးရှိတဲ့ အားစိုက်မှုမှားမိစ္ဆာဝါယာမတွေကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး၊ အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ်တရားတိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ အားစိုက်မှုမှန်သမျှဟာ သမ္မာဝါယာမ မည်ပါတယ်။ အားထုတ်မှုမှန်ဖြစ်ဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ချက်(၄)ရပ်နဲ့ ပြည့်စုံရပါမယ်။

(၁)ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရန်အားထုတ်မှု၊

(၂)မဖြစ်သေး အကုသိုလ်တရားတို့ကို မဖြစ်ရန်အားထုတ်မှု၊

(၃)ဖြစ်ပြီး ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားတိုးလာရန်အားထုတ်မှု၊

(၄)မဖြစ်သေး ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွားတိုးလာရန်အားထုတ်မှု၊

အဲဒီအင်္ဂါ(၄)ရပ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အားစိုက်မှုမျိုးဟာ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တွေ ကင်းငြိမ်းပြီး အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်လို့ မှန်တဲ့အားစိုက်မှုပါ။

ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတွေရဲ့ အားစိုက်မှုတွေမှာ လိုရင်းချုပ်လိုက်တဲ့အခါ အတိတ်မှာဖြစ်ပြီးတဲ့ကိစ္စနဲ့ အနာဂတ်မှာ မဖြစ်သေးတဲ့ကိစ္စရယ်လို့ (၂)မျိုးရှိပါတယ်။ တစ်မျိုးစီမှာလည်း အကုသိုလ်နဲ့ ကုသိုလ်(၂)မျိုး ကွဲပါတယ်။

နေ့စဉ်နဲ့အမျှ အားစိုက်ပြီးအားစိုက်လတ္တံ့ဖြစ်တဲ့ စားဝတ်နေရေး၊ ပညာရေး၊စီးပွားရေးစတာတွေဟာ ရည်ရွယ်ချက်(၄)ရပ်နဲ့ မပြည့်စုံပါဘူး။ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့အကုသိုလ်တွေ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း အလောဘ၊ အဒေါသစတဲ့ကုသိုလ်တွေ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းသာ ဖြစ်လို့ မှားတဲ့အားစိုက်မှု မိစ္ဆာဝါယာမ မည်ပါတယ်။

လောကမှာ လူအများစုရဲ့ အားစိုက်မှုတွေဟာ အမြင်၊အကြားစတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ တိုးပွားပြည့်စုံလာဖို့သာ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ထားရှိ တတ်ပါတယ်။ စီးပွားရှာမှု၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးစတာတွေမှာ အားစိုက်မှု တွေဟာ စားဝတ်နေရေးအဆင်ပြေဖို့၊ ကျန်းမာဖို့၊ ချမ်းသာဖို့၊ မိသားစုမိတ် ဆွေတွေနဲ့ ပျော်ရွှင်စွာ ဘဝရှင်သန်နေထိုင်နေဖို့အတွက်ဖြစ်လို့ ကာမသုခလ္လိကာ နုယောဂအစွန်းကို ကပ်ရောက်တဲ့ အားစိုက်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

လူအနည်းစုကတော့ အမြင်၊အကြားစတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ အပေါ် အပြစ်မြင်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံတွေ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းအကျင့်တွေမှာ အားစိုက်တတ်ပါတယ်။ အဝတ်မဝတ်တဲ့ လွတ်လပ်တဲ့အကျင့်၊ ရေမသုံးတဲ့ လွတ်လပ်တဲ့အကျင့်၊ အစားအသောက်၊အနေအထိုင် ခြိုးခြံလွန်းတဲ့ လွတ်လပ် တဲ့အကျင့်၊ နွားချေး၊သစ်ရွက်၊မစင်စသည်စားမှု၊ မုတ်ဆိတ်ကို မရိတ်ဘဲနေမှု၊ မီးလှုံ၊ရေငုတ်၊ဆူးပေါ်အိပ်၊နေလှမ်း၊ရေချိုးစတဲ့ ‘တပေါဒီဂုတ္တ’ခေါ် အားစိုက်မှု အကျင့်အမျိုးမျိုးဟာ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းဆင်းရဲကြောင်းသာ ဖြစ်ပြီး၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ အကုသိုလ်ကင်းငြိမ်းပြီး ကုသိုလ်တိုးပွားခြင်း မဖြစ်နိုင်လို့ အတ္တကိလမထာနုယောဂအစွန်းကို ကပ်ရောက်တဲ့ အားစိုက်မှုသာဖြစ်ပါတယ်။

သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂင်ထိုက်တဲ့ အားစိုက်မှုမှန်လမ်းစဉ်ကတော့ ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်တွေ ပယ်ငြိမ်းရန်အကျိုးရှိသလို၊ မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်တွေ လည်း ဖြစ်မလာပါဘူး။ ဖြစ်ပြီးကုသိုလ်တွေလည်း တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာနိုင် သလို၊ မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေလည်း အသစ်ဖြစ်လာနိုင်မှာပါပဲ။

ဥပမာ၊ ဒါနကုသိုလ်တစ်ခု ပြုတယ်ဆိုပါစို့။ သီလကို အခြေခံပြီးမှ၊ သမာဓိနဲ့အခြေအရံပြုပြီး ဝိပဿနာပညာရောက်အောင် ထွင်းဖောက်ရှုမြင်နိုင်

အောင် အားစိုက်မှုပြုရပါတယ်။

အဲဒီလို အားစိုက်မှုမျိုးဟာ ဖြစ်ပြီးဖြစ်လတ္တံ့ အကုသိုလ်တွေ ကင်းငြိမ်းဖို့၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်လတ္တံ့ ကုသိုလ်တွေ နိဗ္ဗာန်ထိတိုင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ဖို့ အင်္ဂါ(၄)ရပ်ပြည့်မီတဲ့ အားစိုက်မှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်မြောက်ပုံ

လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်း မှားတဲ့အားစိုက်မှုကို ရှောင်ပြီး အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်း မှန်တဲ့အားစိုက်မှု ပြုခြင်းဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း ‘လောဘအစွန်း’နဲ့၊ မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်း ‘ဒေါသအစွန်း’တို့မှ လွတ်မြောက်ရာ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့် မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှုပါပဲ။

အမှတ်ရမှုမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

အားစိုက်မှုမှန်သမ္မာဝါယာမတရား ပြည့်စုံနိုင်သူမှာ အမှတ်ရမှုမှန် သမ္မာသတိတရားလည်း ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။ မှန်တဲ့အားစိုက်မှုတည်ရှိနေနိုင်အောင်လည်း မှန်တဲ့အမှတ်ရမှုတရားက ပံ့ပိုးအားဖြည့်ပေးပါတယ်။

အာရုံတစ်ခုခုကို အမှတ်ရနေမှုတရားဟာ သတိတစ်ပါးတည်း ဖြစ်ပေမယ့် ကုသိုလ်ဖြစ်စရာအာရုံရယ်၊ ယူပုံအခြင်းအရာရယ်၊ ပယ်ခွာခြင်း ကိစ္စရယ်တို့က (၄)မျိုးစီကွဲပြားမှုကြောင့် အမှတ်ရမှုမှန် သမ္မာသတိ တရား (၄)မျိုး ကွဲပြားပါတယ်။

- (၁)ဆံပင်စတဲ့ရုပ် ‘ကာယ’အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှု၊
 - (၂)ခံစားချက် ‘ဝေဒနာ’အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှု၊
 - (၃)သိမှု ‘ဝိညာဏ်’အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှု၊
 - (၄)သဘော ‘ဓမ္မ’အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။
- လောကမှာ ပြောနေကြတဲ့ ‘သတိမထားက မှားတတ်တယ်’ဆိုတဲ့

သမ္မာသတိနဲ့ အမှတ်ရနေရမယ့် ကုသိုလ်ဖြစ်စရာ ဒီအာရုံ(၄)မျိုးကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီအာရုံ (၄)မျိုးမှလွဲရင် ယောက်ျားမိန်းမ၊အစားအဝတ်၊ အသုံးအဆောင်၊ညီအစ်ကို မောင်နှမ၊ အလုပ်ကိစ္စစတဲ့အာရုံတွေမှာ အမှတ်ရ နေမှုဟာ လောဘ၊ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားကြောင်းဖြစ်လို့ မှားယွင်းတဲ့အမှတ်ရမှု မိစ္ဆာသတိ မည်ပါတယ်။

ဆံပင်စတဲ့ ရုပ်အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှုသတိ(၄)မျိုးကတော့ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ ကင်းငြိမ်းပြီး အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ် တရားတွေ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်းဖြစ်လို့ မှန်တဲ့အမှတ်ရမှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

မှန်တဲ့အမှတ်ရမှုဖြစ်ပုံကတော့-

ဆံပင်စတဲ့ ရုပ် ကာယ အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှုရှိသူမှာ တင့်တယ် တယ်လို့အထင်မှားမှု သုဘဝိပ္ပလ္လာသကို ပယ်ခွာနိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

ခံစားချက် ဝေဒနာ အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှုရှိသူမှာ ချမ်းသာ တယ်လို့ အထင်မှားမှု သုခဝိပ္ပလ္လာသကို ပယ်ခွာနိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

သိမှု 'ဝိညာဏ်' အာရုံမျိုးမှာ အမှတ်ရနေမှုရှိသူမှာ မြဲတယ်လို့ အထင်မှားမှု နိစ္စဝိပ္ပလ္လာသကို ပယ်ခွာနိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

သဘော ဓမ္မ အာရုံမှာ အမှတ်ရနေသူမှာ ငါ၊သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမလို့ အထင်မှားမှု အတ္တဝိပ္ပလ္လာသကို ပယ်ခွာနိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအတိုင်း အာရုံ(၄)မျိုးမှာ ပယ်ခွာမှု(၄)မျိုးနဲ့ အမှတ်ရနိုင်တဲ့အခါ အသုဘ၊ဒုက္ခ၊အနိစ္စ၊ အနတ္တဆိုတဲ့ အခြင်းအရာ(၄)မျိုးကို ယူနိုင်တာကြောင့် လောဘ၊ဒေါသစတဲ့အကုသိုလ်တရားတွေ ကင်းငြိမ်းပြီး၊ အလောဘ၊အဒေါသ စတဲ့ကုသိုလ်တရားတွေ ပြည့်စုံတိုးပွားလာပါတယ်။

မှန်တဲ့အမှတ်ရမှုသမ္မာသတိရှိနေသူဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း 'လောဘအစွန်း'နဲ့၊ မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှင်း ပန်းခြင်း 'ဒေါသအစွန်း'တို့မှ လွတ်မြောက်ရာ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက် လှမ်းပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့်မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှုဖြစ်ပါတယ်။

တည်ကြည်မှုမှန်အလယ်လမ်းစဉ်

အမှန်အားစိုက်မှုနှင့်အမှန်အမှတ်ရမှုတရား(၂)ပါး ပြည့်စုံနေသူမှာ တည်ကြည်မှုအမှန်ဖြစ်တဲ့ သမ္မာသမာဓိတရားလည်း ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ်။ တည်ကြည်မှုအမှန်ဖြစ်ပေါ်လာအောင် အမှန်အားစိုက်မှုနှင့် အမှန်အမှတ်ရမှုတရားတို့က ထောက်ပံ့ကျေးဇူးပြုပေးပါတယ်။

အာရုံတစ်ခုတည်းမှာ စိတ်ကို ထားနေနိုင်တဲ့သဘောဟာ တည်ကြည်မှုသဘော ‘သမာဓိ’ ဖြစ်ပါတယ်။ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ တိုးပွားပြည့်စုံပြီး၊ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရား ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း အာရုံတစ်ခုတည်းမှာ စိတ်ကို ထားနေနိုင်မှုက မှားတဲ့တည်ကြည်မှု မိစ္ဆာသမာဓိပါ။

တည်ကြည်မှုအမှန်ဖြစ်အောင် လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရား ကင်းငြိမ်းကြောင်း၊ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားတိုးပွားကြောင်း ဖြစ်တဲ့ အာရုံတစ်ခုတည်းမှာ စိတ်ကို ထားနေနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အာရုံတစ်ခုတည်းမှာ စိတ်ကိုထားမှုသမာဓိက(၃)မျိုး ကွဲပြားပါတယ်။

(၁)ခဏိကသမာဓိ-ဆိုတာ အာရုံသိမှုသဘော စိတ်ခဏဖြစ်တိုင်းမှာ တည်ကြည်မှု အနုစားသမာဓိပါ။ စိတ်ဖြစ်ခိုက်တိုင်းမှာ ယှဉ်လေ့ရှိတဲ့ သဗ္ဗစိတ္တသာမာရဏစေတသိက်(၇)ပါးက ဧကဂ္ဂတာကို ကောက်ယူရပါတယ်။

(၂)ဥပစာရသမာဓိ-ဆိုတာ ဈာန်စိတ်၊မဂ်စိတ်တို့ရဲ့ အနီးဥပစာမှာ ဖြစ်လေ့ရှိတဲ့ စိတ်တည်ကြည်မှု အလတ်စားသမာဓိပါ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများအားထုတ်တဲ့အခိုက်မှာ မဟာကုသိုလ်စိတ်နဲ့ ယှဉ်လေ့ရှိတဲ့ ဧကဂ္ဂတာ စေတသိက်ကို ကောက်ယူရပါတယ်။

(၃)အပ္ပနာသမာဓိ-ဆိုတာ ဈာန်စိတ်၊မဂ်စိတ်တွေအခိုက်မှာ ဖြစ်လေ့ရှိတဲ့ စိတ်တည်ကြည်မှု အရင့်စားသမာဓိပါ။

သမာဓိတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ သမ္မာသတိတုန်းက အမှတ်ရမှုအာရုံ(၄)မျိုး တစ်မျိုးမျိုးမှာ ထားနေနိုင်ရင် တည်ကြည်မှုအမှန် သမ္မာသမာဓိ ဖြစ်ပါတယ်။

သမာဓိဘာဝနာကို ပွားများမှုနဲ့ပတ်သတ်ပြီး (၄)မျိုး ရှိပါတယ်။

- (၁)ယခုဘဝမှာ ချမ်းသာစွာနေဖို့အတွက် ပွားခြင်း၊
- (၂)အဘိညာဏ်ရအောင် ပွားခြင်း၊
- (၃)အမှတ်ရမှုသတိ၊ဆင်ခြင်ဉာဏ်သမ္ပဇဉ်ပြည့်စုံဖို့ ပွားခြင်း၊
- (၄)ကိလေသာအာသဝေါကုန်ဖို့ ပွားခြင်း၊

ပထမဈာန်စသည်ရဖို့ ပွားခြင်းဟာ ယခုဘဝမှာ ချမ်းသာစွာနေဖို့ ပွားခြင်းပါ။ အရောင်အလင်းနှင့်တကွဖြစ်သော အာလောကသညာကို ပွားများခြင်းဟာ အဘိညာဏ်ရဖို့ ပွားခြင်းပါ။ ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာစသည်တို့ ထင်ထင်ရှားရှား ဉာဏ်နဲ့မြင်နိုင်အောင်ပွားခြင်းဟာ သတိ၊သမ္ပဇဉ်အလို့ငှါ ပွားခြင်းပါ။ ရုပ်နာမ်တရားတို့ရဲ့ ဖြစ်မှု၊ပျက်မှုတို့ကို အဖန်ဖန်ရှုမှုက ကိလေသာ အာသဝေါတရားများကုန်ဖို့ ပွားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊သမာဓိဘာဝနာသုတ်)

အမှန်တည်ကြည်မှုတရားကို ပွားများတဲ့အတွက်ကြောင့် လောဘာစတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ ကင်းငြိမ်းပြီး၊ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေ ပြည့်စုံတိုးပွားလာမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း ‘လောဘအစွန်း’နဲ့၊ မိမိကိုယ်စိတ်ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း ‘ဒေါသ အစွန်း’မှ လွတ်မြောက်ရာ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေမှုလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှကင်းလွတ်တဲ့ တည်ကြည်မှုအမှန်-သမ္မာသမာဓိတရားနဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းနေခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့်မဂ္ဂင်တရားကို ပွားများနေမှုလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

အလယ်လမ်းစဉ်ရဲ့ အဆင့်(၃)ဆင့်

အစွန်းနှစ်ဖက်မှလွတ်ကင်းတဲ့ ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’အလယ်လမ်းစဉ်အကျင့်တရားတွေမှာ... “သီလအုပ်စု၊ သမာဓိအုပ်စု၊ ပညာအုပ်စု” ရယ်လို့ (၃)မျိုး ကွဲပါတယ်။

(၁)သီလအုပ်စုမှာ အပြောမှန်-သမ္မာဝါစာ၊ အပြုမှန်-သမ္မာကမ္မန္တ၊ အသက်မွေးမှုမှန်-သမ္မာအာဇီဝရယ်လို့ (၃)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

(၂)သမာဓိအုပ်စုမှာ အမှတ်ရမှုမှန်-သမ္မာသတိ၊ အားထုတ်မှုမှန်-သမ္မာဝါယာမ၊ တည်ကြည်မှုမှန်-သမ္မာကမ္မန္တရယ်လို့ (၃)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

(၃)ပညာအုပ်စုမှာ အမြင်မှန်-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ အတွေးအကြံမှန်-သမ္မာသင်္ကပ္ပရယ်လို့ (၂)ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မဂ္ဂင်(၈)ပါးကို သဘောတူရာခွဲလိုက်တဲ့အခါ အုပ်စု(၃)ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အုပ်စု(၃)ခုမှာလည်း သီလနဲ့ သမာဓိက ‘စရဏ’အကျင့်မဂ္ဂင် ဖြစ်ပြီး၊ ပညာကတော့ ‘ဝိဇ္ဇာ’အသိမဂ္ဂင် ဖြစ်ပါတယ်။ အကျင့်နဲ့ အသိစွမ်းရည်နှစ်မျိုးပေါင်းစပ်ပြီး မဂ္ဂင်(၈)ပါး ဖွဲ့စည်းထားတယ်လို့ မှတ်ရပါမယ်။

အညစ်အကြေး(၃)မျိုး စင်ကြယ်မှု

သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါးဟာ သတ္တဝါတွေရဲ့ ကိုယ်နဲ့နှုတ်မှာ စွန်းထင်ပေကျနေတဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်သင်သန့်စင်ပေးပါတယ်။ သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါးကတော့ စိတ်မှာ စွန်းထင်ပေကျနေတဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်သင်သန့်စင်ပေးနိုင်ပါတယ်။ ပညာမဂ္ဂင်ကတော့ သတ္တဝါတွေရဲ့အတွင်း သန္တာန်မှာ အစဉ်မှာ ကိန်းအောင်းဖြစ်တည်နေတတ်တဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်သင်သန့်စင်ပေးနိုင်ပါတယ်။

သတ္တဝါတွေရဲ့သန္တာန်မှာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်းမဖြစ်အောင် ညစ်ပတ်ပေကျနေစေတတ်တဲ့တရားကို ‘သံကိလေသ’တရားလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီသံကိလေသတရားက... (၁)မကောင်းတဲ့ကိုယ်၊ နှုတ်အကျင့်တွေကို လွန်ကျူးတဲ့ ဒုစွရိတသံကိလေသ၊ (၂)အာရုံတွေအပေါ်မှာ လိုချင်မက်မောနေတတ်မှုသဘောဖြစ်တဲ့ တဏှာသံကိလေသ၊ (၃) သန္တာန်အစဉ်မှာ ငါ၊သူ၊ ယောက်ျား မိန်းမအနေနဲ့ မှားယွင်းစွာ ထင်မြင်ယူဆနေမှုသဘောဖြစ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိသံကိလေသရယ်လို့ (၃)မျိုး ရှိပါတယ်။

ဥပမာ- သူ့အသက်သတ်မှု၊ လိမ်ညာပြောဆိုမှုတွေကြောင့် ကိုယ်နဲ့နှုတ်မှာ ဒုစွရိက်အညစ်အကြေးတွေ စွန်းထင်သွားမှု ဖြစ်ပါတယ်။ မြင်ရ၊ ကြားရတဲ့အာရုံတွေအပေါ်မှာ လိုချင်နေမှု၊ စိတ်ဆိုးနေမှုတွေကြောင့် စိတ်မှာ

တဏှာအညစ်ကြေးတွေ စွန်းထင်သွားရပါတယ်။ ကိုယ့်သန္တာန်အစဉ်ထဲမှာ ငါ့သူတစ်ပါး၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါရယ်လို့ အထင်အစွဲရှိနေမှုဟာ ဒိဋ္ဌိအညစ် အကြေး စွန်းထင်နေရခြင်းပါပဲ။

အဲဒီအညစ်အကြေး(၃)မျိုးမှာ သီလမဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးလိုက်ခြင်း ကြောင့် ဒုစရိုက်အညစ်အကြေးတွေဟာ ရေနဲ့လောင်းချိုးလိုက်သလို သန့်စင် သွားပါတယ်။ ဒါကိုပဲ ‘ဝီတိက္ကမကိလေသာ’ပယ်ခွာမှု ခေါ်ပါတယ်။

သမာဓိမဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးလိုက်တဲ့အတွက် ကာမဆန္ဒစတဲ့ တဏှာ အညစ်အကြေးတွေဟာ ရေချိုးပြီး ကြေးတွန်းလိုက်သလို သန့်စင်သွားပြန် ပါတယ်။ ဒါကိုတော့ ‘ပရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ’ပယ်ခွာမှုလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ပညာမဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးလိုက်မှုကြောင့်လည်း ငါ့စွဲ၊ သူ့စွဲ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါစွဲ အညစ်အကြေးတွေဟာ ရေချိုး၊ ကြေးတွန်းပြီး အလှဆင်လိုက်သလို သန့်စင်သွားမှု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသဘောကိုတော့ ‘အနု သယကိလေသ’ပယ်ခွာမှုလို့ ဆိုရပါတယ်။

အစ၊အလယ်၊အဆုံး ကျင့်သုံးမှု

မဂ္ဂင်(၈)ပါးမှာ ဟောစဉ် ‘ဒေသနာက္ကမ’အားဖြင့် ပညာမဂ္ဂင်(၂)ပါး က အစဖြစ်ပါတယ်။ ကျင့်စဉ် ‘ပဋိပတ္တိက္ကမ’အားဖြင့်တော့ သီလမဂ္ဂင်(၃) ပါးက အစဖြစ်ပြီး၊ သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ကအလယ်၊ ပညာမဂ္ဂင်(၂)ပါးက အဆုံး ရယ်လို့ မှတ်ယူရပါမယ်။

မဂ်၊ဖိုလ်တရားထူးကို သိမြင်မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှုမှာ ပုဂ္ဂိုလ်(၄)မျိုး ကွဲပြားပါတယ်။ အဲဒီ(၄)မျိုးထဲမှာ ဘုရားလက်ထက်က ဗာဟိယဒါရုစိပရဗိုဇ် တို့၊ ပဋ္ဌာစာရီတို့လို ပါရမီအလွန်ပြည့်ဝတဲ့အတွက် အကျဉ်းဟောရုံနဲ့ မဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူမျိုးဟာ ပညာနဲ့ သီလကို ဆေးကြောသုတ်သင်မှုကိစ္စ ဖြစ်တာကြောင့် သီလမဂ္ဂင်ကို သီးခြားကျင့်သုံးစရာမလိုဘဲ ပြည့်စုံပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အခုခေတ် တရားလမ်းစဉ်အတိုင်း ကိုယ်တိုင်လက်တွေ့ ကျင့်သုံးအားထုတ်မှ မဂ်၊ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့်ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစား

တွေအတွက်တော့ သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါးကို ဦးစွာ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရပါတယ်။ သီလမှာ ရပ်တည်နိုင်မှသာ သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါးကို ပွားများပြီး၊ ပညာမဂ္ဂင်(၂)ပါးကို အားထုတ်ရမှာပါ။ သီလမဂ္ဂင်က အစ၊ သမာဓိမဂ္ဂင်အလယ်၊ ပညာမဂ္ဂင်က အဆုံးရယ်။ သီလ၊သမာဓိ၊ပညာ သုံးပါးလုံး ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်နိုင်ဖို့ လိုတယ်လို့ မှတ်ရမှာပါပဲ။

အဲဒီလို သီလမှာ ရပ်တည်ပြီး၊ သမာဓိမှာ အမှီပြုပြီး ပညာကို ပွားများရမှုကို ရည်ရွယ်ပြီး “သီလကို ဆောက်တည်ရုံနဲ့ သမာဓိမဖြစ်၊ သမာဓိကို ပွားများရုံနဲ့ ပညာမဖြစ်၊ ဒါပေမယ့် သမာဓိကို ပွားများနိုင်ရင်တော့ ‘သီလ၊သမာဓိ’ ပြည့်စုံမှုဖြစ်ပြီး၊ ပညာကို ပွားများနိုင်ရင်တော့ ‘သီလ၊သမာဓိ၊ ပညာ’ ပြည့်စုံမှုဖြစ်တယ်”လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုပါတယ်။

ဥပမာ-ကြည့်ရင် ရေမချိုးဘဲ အလှပြင်နေတဲ့သူဟာ ရေချိုးစရာ မလိုတော့လောက်အောင် သူ့ကိုယ်ခန္ဓာမှာ သန့်စင်နေပြီး ဖြစ်နေလို့သာပါပဲ။

ချွေးတို့၊ကြေးတို့စတဲ့ အညစ်အကြေးတစ်စုံတစ်ရာ စွန်းထင်ညစ်ပေနေသူတွေအဖို့တော့ ရေလည်းချိုးပြီးပါမှ၊ ကြေးလည်းတွန်းပြီးပါမှ စိတ်သန့်သန့်နဲ့ စိတ်တိုင်းကျ အလှပြင်ဆင်နေနိုင်မှာ ဖြစ်သလိုပါပဲ။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းပုံ

သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါးကို ကျင့်သုံးခြင်းဟာ ‘ဒုစရိုက်သံကိလေသတရားကို မှီဝဲကျင့်သုံးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံခံစားမှု၌ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်နဲ့ သီလကုသိုလ်တရားကို မကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာကို ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်တို့မှ လွတ်ကင်းတဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးမှု ပြည့်စုံပါတယ်။

သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါးကို ကျင့်သုံးခြင်းဟာ ‘တဏှာသံကိလေသတရားကို မှီဝဲကျင့်သုံးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံခံစားမှု၌

လွန် စွာအားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်နဲ့ သမာဓိတရားကို မမှီဝဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာကို ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက် တို့မှ လွတ်ကင်းတဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးမှု ပြည့်စုံပါတယ်။

ပညာမဂ္ဂင်(၃)ပါးကို ကျင့်သုံးခြင်းဟာ 'ဒိဋ္ဌိသံကိလေသတရားကို မှီဝဲကျင့်သုံးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံခံစားမှု၌ လွန်စွာ အားထုတ်ခြင်းအစွန်းတစ်ဖက်နဲ့ ပညာမဂ္ဂင်တရားကို မကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာကို ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်းအစွန်းတစ်ဖက်တို့မှ လွတ်ကင်းတဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးမှု ပြည့်စုံပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် သီလမဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ကာမဂုဏ်အာရုံ ခံစားမှု၌ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းပြီး၊ သမာဓိ မဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာကို ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းပါတယ်။ ပညာမဂ္ဂင်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် အလယ်လမ်းစဉ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအကျင့်မြတ်ကို လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးခြင်း မည်ပါတယ်။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ အဋ္ဌကထာ)

အချုပ်အားဖြင့်တော့ သီလ၊သမာဓိ၊ပညာမဂ္ဂင်(၈)ပါးကို ကျင့်သုံး နေခြင်းဟာ လောဘ၊ဒေါသဆိုတဲ့အစွန်းနှစ်ဖက်၊ သဿတဒိဋ္ဌိနဲ့ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဆိုတဲ့အစွန်းနှစ်ဖက်တို့မှ လွတ်ကင်းပြီး အလယ်လမ်းစဉ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့် မြတ်ကို လျှောက်လှမ်းကျင့်သုံးခြင်းပါ။

ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ခံစားမှုကိစ္စမှာ လွန်စွာအားထုတ်မှုအလုပ်ဟာ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ဖြစ်လို့ ပထမအစွန်းတစ်ရပ်ပါ။ ကာမအာရုံတွေကို စွန့်ခွာပြီး မိမိအထင် အမြင်အတိုင်း၊ အကျင့်တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ ကျင့်သုံးအားထုတ်နေမှုဟာလည်း အလောဘ၊အဒေါသ၊အမောဟဆိုတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ် ကြောင်းမဟုတ်လို့ ဒုတိယအစွန်းတစ်ရပ်ပါပဲ။

၅၀

အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)

သီလကို အခြေခံပြုပြီး၊ သမာဓိမှာ အမှီပြုရပ်တည်ပြီး၊ ပညာ
ဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်ခြင်း မရှိမပဋိပဒါအလယ်လမ်းစဉ် အကျင့်မြတ်
ကသာ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ်များ ကင်းငြိမ်းကြောင်း
လည်း ဖြစ်သလို၊ အလောဘ၊အဒေါသ၊ အမောဟဆိုတဲ့ ကုသိုလ် တရားများ
တိုးပွားပြည်စုံကြောင်းလည်းဖြစ်တာကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းပြီး
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းတစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ့်အမြင်နဲ့တော့ မှန်တယ်ထင်မှာပဲ

မြင်သူသည် မြင်သူကိုလည်း မြင်၏။ မမြင်သူကိုလည်း မြင်၏။
မမြင်သူကား မြင်သူကိုလည်း မမြင်လေ။ မမြင်သူကိုလည်း မမြင်ပေ။
(ထေရဂါထာပါဠိတော်၊ ဝပ္ပထေရဂါထာ)

တစ်ခါတုန်းက ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားဟာ ဥက္ကဋ္ဌမြို့အနီး သုဘဂတော အုပ်ကြီးအတွင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့အနီးမှာ မကြာခင်ကမှ သာသနာ့ဘောင်ထဲ ဝင်ရောက်လာတဲ့ ရဟန်း (၅၀၀)တို့ ရှိကြပါတယ်။

ဒီရဟန်း(၅၀၀)ဟာ ဗြဟ္မဏအမျိုးဇာတ်က ဆင်းသက်လာပြီး ရဟန်းပြုသူများဖြစ်သလို၊ ဗေဒင်သုံးပုံကို ပါရဂူမြောက် တတ်မြောက်ထား သူတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စိတ်ကြီး ဝင် ဘဝင်မြင့်နေခဲ့ပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့အထံတော်က တရားတော်ကို နာယူဖို့ အတွက် စိတ်မသက်ဝင်နိုင် ဖြစ်နေကြပါတယ်။

ဗြဟ္မဏဇာတ်ဝင်ပုဏ္ဏားမျိုးတွေဟာ အရင်ကတည်းက ‘မင်း၊ပုဏ္ဏား၊ သူဌေး၊ဆင်းရဲသား’ဆိုတဲ့ အမျိုးလေးပါးမှာ သူတို့ပုဏ္ဏားမျိုးတွေကသာ အမြင့်မြတ်ဆုံး၊အဖြူစင်ဆုံးဆိုတဲ့ လူမျိုးရေးဝါဒစွဲ ပြင်းထန်သူတွေပါ။ သူတို့ရဲ့ လူမျိုးရေးခွဲခြားတဲ့ အယူအစွဲမှာ မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားရဲ့ မင်းမျိုး နွယ်တွေတောင်မှ မဟာဗြဟ္မာကြီးရဲ့ ခြေဖဝါးကနေ မွေးဖွားလာသူတွေတဲ့။ သူတို့ပုဏ္ဏားမျိုး တွေကသာ မဟာဗြဟ္မာကြီးရဲ့ခံတွင်းကနေ မွေးဖွားလာသူတွေမို့ စင်ကြယ်တဲ့

မျိုးနွယ်စုတဲ့။ တခြားလူမျိုးတွေကိုတော့ ယုတ်ညံ့တဲ့ မျိုးနွယ်စုရယ်လို့ အယူသည်းသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

အတ္တနှင့်စပ်နွယ်၍ အယူသည်းမှု

လောကမှာ အဲဒီလို လူမျိုးရေးခွဲခြားတဲ့ အယူသည်းသူတွေဟာ ဥပါဒါန်တရား(၄)ပါးထဲက ‘အတ္တဝါဒုပါဒါန်’အစွဲသန်နေခြင်းပါ။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်ဆိုတာက ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ၊ငါ၊သူတစ်ပါး၊ယောက်ျား၊ မိန်းမဆိုတဲ့အတ္တ အယူကို လက်ကိုင်ပြုပြီး ‘ကောင်းတယ်၊မကောင်းဘူး’၊ ‘မှားတယ်၊မှန်တယ်’၊ ‘တော်တယ်၊ညံ့တယ်’ရယ်လို့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အစွဲသန်နေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အတ္တဝါဒ၊အတ္တအယူအဆလို့ ပြောဆိုတဲ့စကားမှာ အဘိဓမ္မာ သဘာဝကတော့ ‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိ’ပါ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဆိုတာ လူတစ်ကိုယ်မှာ ဉာဏ်နဲ့ပေါင်းစုကြည့်မှ သိမြင်နိုင်တဲ့ ‘ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်’ဆိုတဲ့ ခန္ဓာ(၅)ပါး သဘာဝအမှန်တရားကို လေးပါး၊လေးပုံစီ ကြံစည်စွဲလန်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ အသိအမြင်မှား အင်းအားစုတွေပါ။ ပရမတ်တရားကိုယ်ကတော့ အမှားသိတဲ့ ဒိဋ္ဌိစေတသိက် တစ်လုံးတည်း ရယ်ပါပဲ။

ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ-ဆရာစွဲ အယူသည်းမှုများ

တချို့ကတော့ ဗြဟ္မဏမျိုးနွယ်ဝင်တွေလို လူမျိုးရေးခွဲခြားတဲ့ အယူသည်းမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် လောကကို ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်အနေနဲ့ သုံးသပ်ပြီး ကိုယ့်အမြင်၊ကိုယ့်အထင်တွေနဲ့ပဲ အကောင်း၊အဆိုး ဆုံးဖြတ်တယ်။ ပြီးတော့ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ၊ဆရာစွဲ၊ရိပ်သာစွဲ၊ ဘာသာအယူဝါဒစွဲစတာတွေနဲ့လည်း အယူသည်းမှုတွေ ဖြစ်လေ့ရှိတတ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အတ္တစွဲတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ အယူသည်းတတ်သူတွေဟာ “ဣဒမေဝ သစ္စံ-ငါသာ မှန်တယ်။ ငါတို့ဝါဒက မှန်တယ်။ ငါတို့ဘာသာက မြတ်တယ်၊ ငါ့ဆရာမှ တော်တယ်။”စသည်နဲ့ ကိုယ့်ဘက်စွဲတဲ့ သဿတအစွန်းက

တစ်မျိုး။ ‘မောဃမည-သူတို့ကကတော့ မှားတယ်။ သူတို့ဆရာတွေကတော့ ညံ့တယ်။ သူတို့ဝါဒက မှားတယ်။ သူတို့ဘာသာကတော့ ယုတ်ညံ့တယ်’ စသည်ဖြင့် တစ်ဖက်ကိုပစ်ပယ်တတ်တဲ့ ဥစ္ဆေဒအစွန်းက တစ်ဖုံနဲ့ ပြောဆို၊ ပြုလုပ်ကြစည်မှုဟာ ‘အတ္တဝါဒပါဒါန်’ခေါ်သက္ကာယဒိဋ္ဌိစွဲ ခိုင်မြဲနေမှုပါ။

ဒိဋ္ဌိမယှဉ်ခိုက် မာနဝင်တတ်ခြင်း

သုဘဂတောထဲက ဗြဟ္မဏဇာတ်ဝင် ရဟန်း(၅၀၀)တို့လည်း အဲဒီလို အတ္တဝါဒပါဒါန် အရင်းခံနေမှုကြောင့် ‘ငါတို့လည်း ဒီတရားတွေ သိထားကြတာပဲ။ ဘုရားလည်း ဒီတရားပဲ သိထားတယ်’လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စိတ်ကြီးဝင် အထင်ကြီးပြီး မြတ်ဗုဒ္ဓနဲ့ တရားတော်အပေါ်မှာတော့ အထင်အမြင်သေးမှုတွေသာ ဖြစ်နေကြတာပေါ့။

ဒိဋ္ဌိမယှဉ်တဲ့အခိုက်မှာ မာနက ကြားဝင်ခိုပြီး ‘ငါလည်း မြွေပွေးပဲ’ ရယ်လို့ သိရအောင် ပါးပျဉ်းထောင်တတ်တဲ့သဘောပါ။ ပုထုဇဉ်တွေမှာ ငါဆိုတဲ့အတ္တနဲ့ စပ်ယှဉ်ပြီး ကြည့်မိတဲ့အခါတိုင်းမှာ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ မြွေဟောက်ကလည်း ပါးပျဉ်းထောင်ပြလေ့ရှိပါတယ်။ သူတစ်ပါးဆိုတဲ့ ပရနဲ့စပ်ယှဉ်ပြီး ကြည့်တဲ့အခါတွေမှာတော့ မာနဆိုတဲ့ မြွေပွေးကလည်း ပါးပျဉ်းထောင်ပြလေ့ရှိတာပါပဲ။ ဒိဋ္ဌိမယှဉ်ခိုက်မှာ မာနဝင်ခိုလာတတ်တဲ့ဓမ္မတာပါ။

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားက အဲဒီဗြဟ္မဏဇာတ်ဝင်ရဟန်းတွေရဲ့စိတ်မှာ အတ္တ/မာနစိတ်အခံတွေ လွန်ကဲစွာ ပိတ်ဆို့တင်းခံနေမှုကို သိတော်မူတာကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ့်တရားမျိုးကို မဟောသေးဘဲ သူတို့စိတ်မှာ တိမ်သလ္လာတွေလို ခုခံပိတ်ဆီးနေတဲ့ အတ္တနဲ့မာနကို ခဝါချပေးနိုင်ဖို့ သဗ္ဗမူလပရိယသုတ်ဒေသနာတော်ကို အခုလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ပုထုဇဉ်ရဲ့လောကအမြင်

အိုရဟန်းတို့- သင်တို့အား တရားအားလုံးတို့၏ အကြောင်းရင်း ဖြစ်သော “သဗ္ဗမူလပရိယာယဒေသနာ” ကို ငါဟောကြားပေအံ့။ ကောင်းစွာ

နာယူမှတ်သား ကြကုန်လော့။

ရဟန်းတို့၊ ဤလောက၌ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ကို မတွေ့မြင်ဘူးဘဲ၊ အရိယာသူတော်ကောင်းတရား၌ မကျွမ်းကျင်မလိမ္မာသော အကြားအမြင်နည်းသော ပုထုဇဉ်သည် ပထဝီဓာတ်ကို ပထဝီဓာတ်ဟု မှတ်သိ၏။ ပထဝီဓာတ်ဟု မှတ်သိသဖြင့် ထိုပထဝီကိုပင် ငါ၊ငါ့ဟာစသည်ဖြင့် ကြံ၏။ ငါသည် ပထဝီဓာတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု ကြံ၏။ ပထဝီဓာတ်ကိုပင် ငါ့ဟာဟုကြံ၏။ ကြံသဖြင့် လွန်စွာနှစ်သက်၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် “ထိုပုထုဇဉ်သည် ပထဝီဓာတ်ကို ကောင်းစွာ ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ မသိခြင်းကြောင့်”ပေတည်း။

မှတ်ချက်။ အာပေါ၊ဝါယော၊တေဇော၊သတ္တဝါနတ်၊ လူ၊ဗြဟ္မာ၊ မြင်ကြားနံ၊ စား၊ထိ၊ တွေးသိအာရုံ၊ တစ်မျိုးတည်းအဖြစ်ဧကတ္ထ၊ အမျိုးမျိုးအဖြစ် နာနာတ္ထ၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်းပင် ဟောသည်။

ကျင့်ဆဲပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့လောကအမြင်

ရဟန်းတို့၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မရရှိသေးသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို လိုလားတောင့်တနေသော ကျင့်ဆဲ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီဓာတ်ကို ပထဝီဓာတ်ဟု အထူးသိ၏။

ပထဝီဓာတ်ဟု အထူးသိသဖြင့် ထိုပထဝီဓာတ်ကို ငါ၊ငါ့ဟာစသည်ဖြင့် မကြံ။ ငါသည် ပထဝီဓာတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု မကြံ။ ပထဝီဓာတ်ကိုပင် ငါ့ဟာဟု မကြံ။ မကြံသဖြင့် လွန်စွာမနှစ်သက်ပေ။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် “ထိုကျင့်ဆဲသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီဓာတ်ကို ကောင်းစွာ ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ခြင်းကြောင့်”ပေတည်း။

မှတ်ချက်။ အာပေါ၊ဝါယော၊တေဇော၊သတ္တဝါနတ်၊လူ၊ဗြဟ္မာ၊မြင်ကြားနံ၊ စား၊ထိ၊တွေးသိအာရုံ၊ တစ်မျိုးတည်းအဖြစ်ဧကတ္ထ၊ အမျိုးမျိုးအဖြစ်နာနာတ္ထ၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်း ဟောသည်။

(၃)ကျင့်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့လောကအမြင်

ရဟန်းတို့၊ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ကိလေသာမှ လွတ်ပြီးသော ကျင့်ပြီး ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီဓာတ်ကို ပထဝီဓာတ်ဟု အထူးသိ၏။ ပထဝီဓာတ်ဟု အထူးသိသဖြင့် ထိုပထဝီဓာတ်ကို ငါ၊ငါ့ဟာ စသည်ဖြင့် မကြံစည်။ ငါသည် ပထဝီဓာတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု မကြံစည်။ ပထဝီဓာတ်ကိုပင် ငါ့ဟာဟု မကြံစည်။ မကြံသဖြင့် လွန်စွာမနှစ်သက်ပေ။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် “ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီဓာတ်ကို ကောင်းစွာ ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ခြင်းကြောင့်”ပေတည်း။ မှတ်ချက်။ အာပေါ၊ဝါယော၊တေဇော၊သတ္တဝါ၊နတ်၊လူ၊ဗြဟ္မာ၊မြင်ကြား၊နံ၊ စား၊ ထိ၊တွေ့သိအာရုံ၊ တစ်မျိုးတည်းအဖြစ်ဧကတ္တ၊ အမျိုးမျိုးအဖြစ်နာနာတ္တ၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်း ဟောသည်။

(၄)သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့ လောကကိုမြင်ပုံ

ရဟန်းတို့၊ ကိလေသာတို့မှကင်းဝေးသည်ဖြစ်၍ ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ပထဝီဓာတ်ကို ပထဝီဓာတ်ဟု အထူးသိ၏။ ပထဝီဓာတ်ဟု အထူးသိသဖြင့် ထိုပထဝီဓာတ်ကို ငါ၊ငါ့ဟာ စသည်ဖြင့် မကြံစည်။ ငါသည် ပထဝီဓာတ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာ၏ဟု မကြံစည်။ ပထဝီဓာတ်ကိုပင် ငါ့ဟာဟု မကြံစည်။ မကြံသဖြင့် လွန်စွာမနှစ်သက်ပေ။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် “ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ပထဝီဓာတ်ကို အကြွင်းမဲ့ ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ သိပြီးဖြစ်ခြင်းကြောင့်”ပေတည်း။ မှတ်ချက်။ အာပေါ၊ဝါယော၊တေဇော၊ သတ္တဝါ၊ နတ်၊လူ၊ ဗြဟ္မာ၊မြင်ကြား၊နံ၊ စား၊ထိ၊တွေ့သိအာရုံ၊ တစ်မျိုးတည်းအဖြစ် ဧကတ္တ၊ အမျိုးမျိုး အဖြစ်နာနာတ္တ တို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်းပင် ဟောသည်။

ရဟန်းတို့၊ ကိလေသာတို့မှကင်းဝေးသည်ဖြစ်၍ ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် နိဗ္ဗာန်ကို

၅၆

အရှင်ကျနွိယ(သျှင်မိုးဝေ)

နိဗ္ဗာန်ဟု အထူးသိ၏။ နိဗ္ဗာန်ဟု အထူးသိသဖြင့် ထိုပထဝီဓာတ်ကို ငါ၊ငါ့ဟာ စသည်ဖြင့် မကြံစည်။ မကြံသဖြင့် လွန်စွာ မနှစ်သက်ပေ။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသနည်းဆိုသော် ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် နှစ်သက်ခြင်းသည် ဒုက္ခ၏အကြောင်းရင်းဖြစ်၏။ ဘဝကိုဖြစ်စေသော(ကမ္မဘဝ)ကံကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေရမှုဇာတိ ဖြစ်၏။ မွေးဖွားလာသောသတ္တဝါအား အိုခြင်းဇရာ၊ သေခြင်းမရဏသည် ဖြစ်၏ဟူ၍ သိတော်မူ၏။ ထိုသို့သိသည်ဖြစ်၍ တပ်မက်မှုတဏှာ၏ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အမြတ်ဆုံး သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်ကို ရရှိတော်မူခဲ့ပေ၏။

မနှစ်သက်နိုင်ခြင်းအကြောင်းရင်း

မြတ်ဗုဒ္ဓက ဗြဟ္မဏဇာတ်ဝင်ရဟန်းသစ်(၅၀၀)တို့ကို အထက်ပါ မူလပရိယာယဒေသနာတော်ကို ဟောကြားပေမယ့် တရားနာရဟန်း(၅၀၀) တို့ဟာ ထိုဒေသနာတော်အဆုံး၌ တစ်ပါးကမျှ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း မရှိကြပါဘူး။

ဒါ့ကြောင့် အခြားသုတ်ဒေသနာများစွာတို့အဆုံးမှာ ‘ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒု-မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်ကို တရားနာရဟန်းတို့ လွန်စွာနှစ်သက်ကြလေ၏ဟု ပါရှိပေမယ့် ဤသုတ်ရဲ့အဆုံးမှာတော့ ‘ဘဂဝတော ဘာသိတံ နအဘိနန္ဒု- မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်ကို တရားနာရဟန်းတို့သည် လွန်စွာမှ မနှစ်သက်ကြလေကုန်’လို့ ထူးထူး ဆန်းဆန်း ပါရှိပါတယ်။ သံဂါယနာတင်မထေရ်တို့က ဒေသနာတော်၏အဆုံးမှာ တရားနာ ရဟန်းတော်များ မနှစ်သက်နိုင်တဲ့ဒေသနာအဖြစ် မှတ်တမ်းတင် ခဲ့ရပါတယ်။

ဘုကြောင့်ပါလဲ။ မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားတဲ့တရားမျိုးကို ငါတို့ လည်း နားလည်ပြီးသားပါပဲလို့ အထင်တွေကြီးနေတဲ့ အတ္တ၊မာနတွေနဲ့ အတ္တ ဝါဒပါဒါန်အစွဲခံနေတာကြောင့် တရားတော်ကို နားမလည်နိုင်လို့ပါ။ ဒါပေမယ့် အရင်တုန်းက မြတ်စွာဘုရားသိသလောက် ငါတို့သိတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆ

ထားတဲ့ တရားနာရဟန်းတော်တွေဟာ ဒီဒေသနာတော်ရဲ့ အဆုံးမှာတော့ ရှိရင်းဖြစ်တဲ့ အတ္တ၊မာနအစွဲတွေကို အတော်အသင့် ခဝါချနိုင်ခဲ့ကြခြင်း အကျိုးထူးရှိပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဒီရဟန်းတွေရဲ့စရိုက်အလိုကို သိမြင်တော်မူတာ ကြောင့် ဒုကနိပါတ်မှာလာတဲ့ မူလပရိယာယဇာတ်တော်ကို ထပ်ပြီးဟောကြား တော် မူပြန်ပါတယ်။ ဒီဇာတ်ကို နာယူပြီးတဲ့အဆုံးမှာတော့ ဗြဟ္မဏဇာတ်ဝင် ရဟန်း(၅၀၀)လုံးဟာ အတ္တ၊မာနဝတ်ရုံလွှာတွေ အကုန်ကွာကျကုန်ပါတယ်။

အဲ့ဒါကြောင့် ဂေါတမကသုတ်ကို နာယူပြီးတဲ့အခါမှာ ရဟန်းတော် (၅၀၀)လုံးဟာ ပဋိသန္တိဒါပတ္တအဘိညာဏ်ရတဲ့ ရဟန္တာများ ဖြစ်တော်မူကြ ရပါတယ်။ (မဇ္ဈိမနိကာယ်၊မူလပရိယာယသုတ်ပါဠိတော်)

လောကအမြင်(၄)မျိုးကွဲပုံ

ဗြဟ္မဏဇာတ်ဝင်ရဟန်း(၅၀၀)တို့ အတ္တ၊မာနတွေ ခဝါချနိုင်ဖို့ အတွက် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့တရား မူလပရိယာယသုတ်ဆိုတာ 'တရားအားလုံးတို့၏အကြောင်းရင်း'လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။

ဒီဒေသနာတော်ထဲမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားက ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါတွေအနေနဲ့ လောကကို ရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး သိမြင်နား လည်တဲ့အခါမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့အခြေ အနေအရ-

(၁)ပုထုဇဉ်အမြင်၊

(၂)ကျင့်ဆဲသေက္ခအမြင်၊

(၃)ကျင့်ပြီးရဟန္တာ အမြင်၊

(၄)သဗ္ဗညုဘုရားရှင်အမြင်ရယ်လို့ အမြင်(၄)မျိုး ကွဲပြားနေပုံကို ခွဲခြားပြီး ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လောကကို ရှုမြင်မှုအပိုင်းမှာ လူဟာလည်း လူအမြင်နဲ့သာ မြင် လေ့ရှိပြီး နတ်တွေ၊ဗြဟ္မာတွေကလည်း နတ်၊ဗြဟ္မာအမြင်တွေနဲ့ပဲ မြင်လေ့ရှိ ပါတယ်။ ရဟန်းကလည်း ရဟန်းအမြင်၊ တရားကျင့်သူက တရားကျင့်

တဲ့အမြင်၊ တရားမကျင့်သူက တရားမကျင့်တဲ့ အမြင်၊ တရားကျင့်စဉ်လမ်း ပြီးဆုံးသွားသူက ပြီးဆုံးတဲ့အမြင်စသည်ဖြင့် ကိုယ့်အမြင်နဲ့ကိုယ်ပဲ အသီးသီး မြင်လေ့ရှိတတ်တဲ့သဘာဝကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ့်အမြင်ကနေပိုပြီး ကိုယ်မမြင်နိုင်ရာကို မည်သူကမှ မမြင်နိုင် ဘူးလို့ ဆန့်ကျင်ဘက် အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပုထုဇဉ်လောကသား တွေရဲ့သဘောက အတ္တနဲ့မာနကို ရင်ဝယ်ပိုက်ထားမှုကြောင့် ကိုယ်မမြင် ရာကိုလည်း မြင်သလိုလို အထင်ရောက်နေတတ်ပါတယ်။ ကိုယ်မြင်တာ ထက်ကို ပိုပြီးမြင်နေတတ်သလိုမျိုး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဘဝင်မြင့် နေတတ်တာ မျိုးလည်း ဖြစ်တတ်တာပါပဲ။

ဒီထက်ပိုဆိုးတာကတော့ ဘယ်လိုအခြေနေမျိုးနဲ့ပဲ ကြုံနေပါစေ။ ကိုယ်မြင်နိုင်တဲ့ အမြင်မျိုးမှာပဲ အမှန်သဘောရယ်လို့ ထင်နေတတ်တာပါပဲ။ ဒါတွေအားလုံးဟာ ပုထုဇဉ်တွေသဘာဝမှာ ဖြစ်လေ့ရှိတတ်တဲ့ အတ္တနဲ့မာနတို့ရဲ့ လွှမ်းမိုးခံ၊ဒဏ်ခတ်မှုတစ်မျိုးပဲလို့ဆိုရင် သင့်မယ်ထင်ပါတယ်။

ဒီသဗ္ဗမူလပရိယာယသုတ်ကို ဖတ်ရှုပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ကိုယ့် အထွာကို ကိုယ့်ပြန်တိုင်းတာကြည့်သလိုမျိုး၊ ကိုယ့်အမြင်နဲ့ ကိုယ့်အထင်ကို အမြင်ကို ခွဲခြားပြီး သိနားလည် နိုင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ပုထုဇဉ်သဘာဝရဲ့ အတ္တနဲ့မာနပါဝင်နေတဲ့ မှားတဲ့အသိအမြင်တွေကို ဖယ်ရှားပြီး အတ္တ၊မာနတွေ ကင်းကွာတဲ့ အမြင်မှန် ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိလမ်းစဉ်’ ပေါ်ကို တစ်စတစ်စနဲ့ ချဉ်းနင်း ဝင်ရောက်လာနိုင်မှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

တူရာရှုထောင့်မှ အမြင်(၂)မျိုး

မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ သဗ္ဗမူလပရိယာယသုတ်ထဲက ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့စွမ်းအင်အလိုက် လောကကို ရှုထောင့်အသီးသီးက မြင်နိုင်တဲ့ အမြင်(၄)မျိုးကို နားလည်လွယ်အောင် သဘောတူရာအုပ်စုချုပ်ကြည့်ရင်-

(၁)ပုထုဇဉ်တွေရဲ့ လောကအမြင်၊

(၂)အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ လောကအမြင်ရယ်လို့ (၂)မျိုးပဲတွေ့ရမှာပါ။

ဒီ(၂)မျိုးမှာပဲ ပုထုဇဉ်တွေဟာ အန္တပုထုဇဉ်နဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်ရယ်လို့ (၂)မျိုးကွဲတာကြောင့် အန္တပုထုဇဉ်အမြင်နဲ့ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်အမြင်ရယ်လို့ (၂)မျိုးခွဲနိုင်ပါတယ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေထဲမှာလည်း ကျင့်ဆဲအရိယာအမြင်နဲ့ ကျင့်ပြီးအရိယာအမြင်ရယ်လို့ (၂)မျိုးစီ ကွဲသွားပါတယ်။

အန္တပုထုဇဉ်နဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်

ပုထုဇဉ်နဲ့ပတ်သတ်ပြီး ‘အန္တပုထုဇဉ်နဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်’ နှစ်မျိုးမှာ အန္တပုထုဇဉ်ဆိုတာက ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်မျက်လုံး ကန်းနေသူကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဘယ်လိုကန်းနေတာမျိုးလဲ? ဆိုတော့...

လောကုတ္တတရားကို ပွားများအားထုတ်မှုအတွက် အခြေခံဖြစ်တဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာတရားများနဲ့ စပ်လျဉ်းပြီး ‘အာဂမ-အဓိဂမ’ခေါ် သုတ(၂)ပါး မရှိတာကိုပဲ ကန်းတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

အာဂမသုတ-ဆိုတာ ခန္ဓာတရား၊ အာယတနတရား၊ ဓာတ်တရား၊ သစ္စာတရား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၊ သတိပဋ္ဌာန်စတဲ့ ပရမတ်တရားတွေတို့ကို ဆရာကောင်းတို့ထံမှာ သင်ယူမှုနာယူမှတ်သားမှု၊ မေးမြန်းမှု၊ ဆုံးဖြတ်မှုစသည် ပြည့်စုံနေခြင်းပါ။ အဓိဂမသုတ-ဆိုတာ ကြားနာမှတ်သား သင်ယူထားတဲ့ အတိုင်း သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတို့ကို ကိုယ်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးပြီး ပရမတ်တရားတွေကို ဉာဏ်နဲ့ သက်ဝင်သိမြင်နိုင်ခြင်းပါ။

အဲဒီသုတနှစ်မျိုးမရှိသူ၊ မပြည့်စုံသူကို ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်မျက်လုံး ကန်းနေလို့ ‘အန္တပုထုဇဉ်’ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီသုတနှစ်မျိုး ပြည့်စုံသူကိုတော့ ပရမတ်ဉာဏ်အမြင်မျက်လုံး ပြည့်စုံနေလို့ ကလျာဏပုထုဇဉ် ခေါ်ပါတယ်။ ပုထုဇဉ်ချင်းတူတောင်မှ ပုထုဇဉ်(၂)မျိုးမှာ အမြင်ချင်းလည်းကွဲလွဲနေဦးမှာပါ။

(၁)အန္တပုထုဇဉ်ရဲ့လောကအမြင်

အန္တပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကို ဘယ်လို ရှုမြင်လက်ခံထားကြပါသလဲ? ။

အန္တပုထုဇဉ်ဟာ လူအများက လောကလို့ သမုတ်ထားတဲ့ ပထဝီခေါ်တဲ့ မြေဓာတ်ကို မြင်တဲ့အခါမှာ ‘ပထဝီ’ ပထဝီတော သဉ္ဇာနာတိ’ ပထဝီဓာတ်ခေါ် မြေဓာတ်ကို မြေအမှတ်နဲ့ပဲ မှတ်သိပါတယ်။ ပညာသိနဲ့ ထွင်းဖောက်ပြီး သိမြင်နိုင်ခြင်း မရှိပါဘူး။

ပထဝီခေါ် မြေဓာတ်(၄)မျိုး

လောကမှာ ပထဝီခေါ်မြေဓာတ် အမျိုးအစား (၄)မျိုး ရှိပါတယ်။

(၁)မျက်စိနဲ့မမြင်ရတဲ့ ခက်မာမှုသဘော၊ နှည့်ပျော့အိမှုသဘောဖြစ်တဲ့ သဘာဝပရမတ်၊ မြေဓာတ်ကို ‘လက္ခဏပထဝီ’ ခေါ်ပါတယ်။

(၂)မြေပြင်ပေါ်မှာ မျက်စိနဲ့တပ်အပ်မြင်နေရတဲ့ အစိုင်အခဲဒြပ် မြေဓာတ်ကိုတော့ ‘သဿမ္ဘာရပထဝီ’ ခေါ်ပါတယ်။

(၃)ပထဝီကသိုဏ်းရှုတဲ့အခါမျိုးမှာ စိတ်ထဲပေါ်နေတဲ့ အာရုံမြေဓာတ် ကိုတော့ ‘အာရမ္မဏပထဝီ’ ခေါ်ပါတယ်။

(၄)မြေစောင့်နတ်သား၊ မြေဖုတ်ဘီလူး၊ မြေကြီးစတဲ့စကားတွေထဲက မြေဓာတ်ကတော့ ‘သမ္မုတိပထဝီ’ ခေါ်ပါတယ်။

အန္တပုထုဇဉ်ဟာ လောကဝေါဟာရအတိုင်း မြေကြီး၊ မြေဒြပ်တို့ကိုပဲ မြေဓာတ်အနေနဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့ ‘ဝိပ္ပလ္လာသ-သညာသိ’နဲ့ မြင်ပါတယ်။ ပညာနဲ့ ထွင်းဖောက်ပြီး မသိမြင်နိုင်ပါဘူး။

မြေဓာတ်အပေါ်မှာ ဖောက်ပြန်တဲ့သညာအမှတ်ကို မစွန့်လွှတ်နိုင် တဲ့အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါပိုင်၊ သူပိုင်အနေနဲ့ မှတ်သားပြီး မြေဓာတ်ကို ငါဟာဆိုတဲ့ တဏှာ၊ ငါမှီလို့ဆိုတဲ့ မာန၊ ငါ၏အတ္တ ဆိုတဲ့ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ ကြံစည် စွဲလန်းမိကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ-ကေသာ-ဆိုတဲ့ ဆံပင်ကို ကြည့်ရင် ဆံပင်ဟာ ဓာတ်ကြီး လေးပါးထဲမှာ မာ-ပျောသဘောဆိုတဲ့ ‘လက္ခဏပထဝီ’မြေဓာတ်ပါ။ ကိုယ့် ဆံပင်က အဇ္ဈတ္တပထဝီ။ သူ့ဆံပင်ကျတော့ ဗဟိဒ္ဓပထဝီပေါ့။

ဒါပေမယ့် သညာဝိပ္ပလ္လာသနဲ့ ဆံပင်အဖြစ်သာ သိမှတ်ထားတဲ့

အန္တပုထုဇဉ်ဟာ ကိုယ့်ဆံပင် ကောင်းရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတော့ရင်ပဲဖြစ်ဖြစ် ငါ့ရဲ့ဆံပင်ဆိုပြီး တဏှာက သာယာတယ်။ ငါ့ဆံပင်ဆိုပြီး မာနက ဘဝင်မြင့်တယ်။ ဆံပင်သည်ပင် ငါ့ရယ်လို့ ဒိဋ္ဌိကလည်း အမှားသိနေပါတယ်။

အဲဒီအတိုင်းပဲ၊ အာပေါ၊တေဇောစတဲ့ရုပ်တစ်မျိုးမျိုးကို ရှုမြင်တဲ့ အခါ၊ အဆင်းကို မြင်တဲ့အခါ၊ အသံကြားတဲ့အခါစသည်တွေမှာလည်း သညာသိနဲ့သာ မှတ်သိလေ့ရှိပါတယ်။ လူနတ်၊မိန်းမ၊ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတွေကိုလည်း သညာသိနဲ့ပဲ မှတ်သိပါတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုရင်လည်း သညာသိနဲ့မှတ်သားဖူးသလောက်ပဲ မှတ်သိနိုင်ပါတယ်။ ပညာဉာဏ်နဲ့ အမှန်အရှိအတိုင်း ထွင်းဖောက်ပြီး မသိ၊မမြင်နိုင်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် အန္တပုထုဇဉ်အမြင်မှာ မိုးကောင်းကင်ပေါ်ကို မော်ကြည့်တဲ့အခါ မိုးသားတွေ၊တိမ်သလားတွေ ရွေ့လျားနေပုံ၊ အသွင်၊သဏ္ဌာန်တွေနဲ့ အရောင်အဆင်းစတာတွေကိုပဲ မြင်ရသလိုပဲ။ မိဘညီအစ်ကို မောင်နှမတွေနဲ့ တွေ့ကြုံဆုံစည်းရတဲ့အခါလည်း ပုဂ္ဂိုလ်အသွင်၊ မိန်းမယောက်ျားအထင်တွေနဲ့ပဲ ဦးဘယ်သူ၊ ဒေါ်ဘယ်သူစတဲ့ အမည်၊ပုံစံ၊ပညတ်တွေကိုသာ မြင်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မြင်လို့လည်း အမြင်၊ အကြား၊အနံ့၊အစား၊အထိအတွေ့စတဲ့ အာရုံသင်္ခါရလောကအပေါ်မှာ ချစ်ကြခင်ကြ၊ ကြင်နာကြ၊ မုန်းကြ၊ရန်ငြိုးဖွဲ့ကြနဲ့ တစ်မျှင်ပေါ်တစ်မျှင်ထပ်ကာ ရစ်ပတ်နှောင်ဖွဲ့မိတာတတ်ပါ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ‘အပရိညာတံ တဿ ဝဒါမိ’ ။ အန္တပုထုဇဉ်အနေနဲ့ လောကကို ရှုမြင်တဲ့အခါ သတိ၊ပညာကင်းကွာမှုကြောင့် ပထဝီခေါ် မြေဓာတ်အပေါ်မှာ ရုပ်သဘော၊နာမ်သဘောအဖြစ် သဘာဝလက္ခဏာ ဆိုက်အောင် ‘ဉာတပရိညာ’နဲ့ ပိုင်းခြားပြီး မသိမြင်နိုင်ပါဘူး။ ဉာတပရိညာနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး မသိမြင်နိုင်လို့လည်း အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တဆိုက်အောင် တိရဏပရိညာနဲ့လည်း ပိုင်းခြားပြီး မသိမြင်နိုင်လို့ပါ။ ဒါကြောင့် အန္တပုထုဇဉ်အမြင်ဟာ လောကဝေါဟာရအတိုင်းသာ ဖောက်ပြန်တဲ့ ‘သညာဝိပ္ပလ္လာသ’နဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကို ရှုမြင်ဖြတ်သန်းနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ကလျာဏပုထုဇဉ်လောကကို မြင်ပုံ

ကလျာဏပုထုဇဉ်တွေက ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကြီးကို ဘယ်လို ရှုမြင်လက်ခံထားကြပါသလဲ?။ ကလျာဏပုထုဇဉ်တွေဟာ လူအများက လောကလို့သမုတ်ထားတဲ့ ပထဝီခေါ်တဲ့ မြေဓာတ်ကို မြင်တဲ့အခါမှာ ‘ပထဝီ ပထဝီတော သဉ္ဇာနာတိ’၊ မြေဓာတ်အနေဖြင့် သညာသိနဲ့ မှတ်သိပြီး လက်ခံထားပါသေးတယ်။

ဆရာကောင်းတို့ထံမှာ နာခံမှတ်သားပေမယ့် သတိပဋ္ဌာန်ကင်းကွာပြီး သမာဓိ၊ပညာတရားတွေကို မပွားများတဲ့ အနေကန္တ၊ကလျာဏပုထုဇဉ်တွေဟာ ပထဝီခေါ် မြေဓာတ်ကို လောကဝေါဟာရအတိုင်း ဖောက်ပြန်တဲ့ ဝိပ္ပလ္လာသ သညာနဲ့ပဲ သိမှတ်ကြတာပါ။

မြေဓာတ်အပေါ်မှာ သညာအမှတ်ကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ကြလို့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါပိုင်၊ သူပိုင်အနေနဲ့ မှတ်သိမှုပြုပါတယ်။ မြေဓာတ်ကို ဝိပ္ပလ္လာသ သညာသိနဲ့ မှတ်သိထားတဲ့အတွက်ကြောင့်ပဲ မြေဓာတ်ကို ငါဟာဆိုတဲ့ တဏှာ၊ ငါမို့လို့ဆိုတဲ့မာန၊ ငါ၏အတ္တဆိုတဲ့ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ ကြံစည်စွဲလန်းမိပါတယ်။

ဆရာကောင်းတို့ထံမှာ နာခံမှတ်သားပြီး သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာနဲ့ သမာဓိ၊ပညာတရားတို့ကို ပွားများတဲ့ ဧကန္တ၊ကလျာဏပုထုဇဉ်တွေကတော့ ပထဝီခေါ် မြေဓာတ်ကိုမြင်တဲ့အခါ သညာသိနဲ့သာ မှတ်သိရုံမဟုတ်ဘဲ ဝိပဿနာပညာသိနဲ့ပါ ထွင်းဖောက်ပြီး အထူးသိမြင်နိုင်ကြပါတယ်။

ပထဝီဓာတ်အပေါ်မှာ လက္ခဏပထဝီခေါ် သဘောမြေဓာတ်ဆိုက် အောင် ခက်မာမှု၊ နည့်ပျော့အိမှု-သဘာဝလက္ခဏာထိအောင် သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ မမြဲခြင်း၊ဆင်းရဲခြင်း၊အနှစ်အသားမပါခြင်းဆိုတဲ့ သာမညလက္ခဏာတွေကို သိမြင်နိုင်ပြီး နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှသင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ ထွင်းဖောက်ပြီး သိမြင်နိုင်ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြေဓာတ်အပေါ်မှာ သညာအမှတ်ကို စွန့်လွှတ်နိုင်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ၊ငါပိုင်၊သူပိုင် အမှတ်အသားကို ဥပေက္ခာပြုနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလို မြေဓာတ်ကို ဝိပုလ္လာသသညာသိနဲ့ မမှတ်သိဘဲ ဝိပဿနာ ပညာသိနဲ့ သိမြင်မှုကြောင့် မြေဓာတ်ကို ငါဟာဆိုတဲ့ တဏှာ၊ ငါမို့လို့ဆိုတဲ့ မာန၊ ငါ၏အတ္တဆိုတဲ့ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ ကြံစည်စွဲလန်းမိခြင်းတွေ နည်းပါးလာပါတယ်။

ကလျာဏပုထုဇဉ်အမြင်ဟာ ဆံပင်ကို သညာဝိပုလ္လာသနဲ့ ဆံပင် အဖြစ်သာ မသိမှတ်တဲ့အတွက် ကိုယ့်ဆံပင် ကောင်းရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်း တော့လို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ငါ့ရဲ့ဆံပင်ဆိုပြီး တဏှာနဲ့ မသာယာအောင်၊ ငါ့ဆံပင်ဆိုပြီး မာနနဲ့ ဘဝင်မမြင့်အောင်၊ ဆံပင်သည်ပင် ငါဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း အသိမမှား အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ခွာပစ်နိုင်ပါတယ်။

အာပေါ၊တေဇောစတဲ့ရုပ်တစ်မျိုးမျိုးကို ရှုမြင်တဲ့အခါ၊ အဆင်းကို မြင်တဲ့အခါ၊ အသံကြားတဲ့အခါ၊ လူ၊နတ်၊မိန်းမ၊ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကိုလည်း အနုမာနဉာဏ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ပညာတွေနဲ့ အဟုတ်အမှန် အတိုင်း ရှုမြင်လက်ခံနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်အမြင်ဟာ မိုးကောင်းကင်ပေါ်ကို မော်ကြည့်တဲ့အခါ မိုးသားတွေ၊တိမ်တိုက်တွေ ရွှေ့လျားပြောင်းလဲနေပုံ၊အသွင်၊ သဏ္ဌာန်နဲ့ အရောင်အဆင်းစတာတွေမျှ မမှတ်ဘဲ၊ ရုပ်တို့ရဲ့သဘာဝ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊အနတ္တသဘောတွေနဲ့ ထွင်းဖောက်ရှုမြင်နိုင်ပါတယ်။

မိဘညီအစ်ကိုမောင်နှမတွေနဲ့ တွေ့မြင်ဆုံစည်းရတဲ့အခါမှာလည်း ပုဂ္ဂိုလ်အသွင်၊ မိန်းမယောက်ျားအထင်တွေနဲ့ပဲ ဦးဘယ်သူ၊ ဒေါ်ဘယ်သူစတဲ့ အမည် နာမတွေ၊ပညတ်တွေကို မမှတ်ဘဲ ရုပ်နာမ်တို့ရဲ့သဘော၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေကို ထွင်းဖောက်ရှုမြင်နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလိုမြင်လို့လည်း အမြင်၊ အကြား၊အနံ့၊အစား၊အထိအတွေ့စတဲ့ အာရုံသင်္ခါရလောကအပေါ်မှာ ချစ်ကြခင်ကြ၊ ကြင်နာကြ၊ မုန်းကြ၊ရန်ငြိုး ဖွဲ့ကြနဲ့ တစ်မျှင်ပေါ်တစ်မျှင်ထပ်ကာ ရစ်ပတ်နှောင်ဖွဲ့ခြင်းတွေ လျော့ပါး လာနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ‘အပရိညာတံ တဿ ဝဒါမိ’တဲ့။ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်အမြင်ဟာ အမြင်၊အကြား တွေရဲ့နောက်မှာ သတိ၊သမာဓိ၊ပညာတွေနဲ့

ဆင်ခြင်ထွင်းဖောက်ပြီး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကို ရုပ်သဘော၊ နာမ်သဘော အဖြစ် သဘာဝလက္ခဏာဆိုက်အောင် ‘ဉာတပရိညာ’နဲ့ ပိုင်းခြားပြီး သိမြင် နိုင်လို့ပါ။ ဉာတပရိညာနဲ့ ပိုင်းခြားသိမြင်နိုင်လို့လည်း အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဆိုက်အောင် တိရဏပရိညာနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး ရှုမြင်နိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် တိရဏပရိညာနဲ့ ပိုင်းခြားပြီးသိမြင်ပြီး ရုပ်နာမ်လောက အပေါ်မှာ ပဟာနပရိညာဏ်နဲ့ ကိလေသာကို အမြစ်ပြတ်ပယ်သတ်ပြီး မသိမြင်နိုင်သေးလို့ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ကလျာဏပုထုဇဉ်အမြင်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကို လောကဝေါဟာရအတိုင်းသာ ဖောက်ပြန်တဲ့မှတ်သိမှု ‘သညာဝိပ္ပလ္လာသ’ အမြင်နဲ့သာ မဟုတ်တော့ဘဲ ရုပ်နာမ်သိတဲ့ဉာဏ်အမြင်၊ သင်္ခါရလောကကို ဥပေက္ခာပြုနိုင်တဲ့ ဉာဏ်အမြင်တွေနဲ့သာ ဖြတ်သန်းနေနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၃)ကျင့်ဆဲအရိယာတွေရဲ့လောကအမြင်

သောတာပန်စတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေက လောကကို ဘယ်လို ရှုမြင် ကြပါသလဲ? ။

သောတာပန်စတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ လူအများက လောကလို့ သမုတ်ထားတဲ့ မြေဓာတ်ကို မြင်တဲ့အခါ ‘ပထဝီ ပထဝီတော အတိဇာနာတိ’ တဲ့။ ပထဝီ(၄)မျိုးထဲမှာ သမုတိပထဝီလောက်သာမကဘဲ လက္ခဏပထဝီခေါ် သဘောမြေဓာတ်ထိအောင် မဂ်ဉာဏ်ပညာနဲ့ ထွင်းဖောက်ပြီး အသိထူးနဲ့ အထူးသိမြင်တော်မူကြပါတယ်။

မြေဓာတ်အပေါ်မှာ ဝိပ္ပလ္လာသသညာအမှတ်ကို ပယ်စွန့်နိုင်လို့ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ၊ငါပိုင်၊သူပိုင်အနေနဲ့ မမှတ်ယူတော့ပါဘူး။ အဲဒီလိုမမှတ်ယူတဲ့ အတွက်ကြောင့် မြေဓာတ်ကို ငါဟာဆိုတဲ့ တဏှာ၊ ငါမို့လို့ဆိုတဲ့ မာန၊ ငါ၏အတ္တ ဆိုတဲ့ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ ကြံစည်စွဲလန်းခြင်းကို ပယ်စွန့်နိုင်ကြပါတယ်။

သောတာပန်စတဲ့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ ဆံပင်ကို သညာ ဝိပ္ပလ္လာသနဲ့ ဆံပင်အဖြစ်သာ မသိမှတ်တော့တဲ့အတွက် ကိုယ့်ဆံပင် ကောင်း

ရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းတော့ရင်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ငါ့ရဲ့ဆံပင်ဆိုပြီး တဏှာနဲ့ မသာယာအောင်၊ ငါ့ဆံပင်ဆိုပြီး မာနနဲ့ ဘဝင်မ မြင့်အောင်၊ ဆံပင်သည်ပင် ငါဆိုတဲ့ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း အမှားမသိအောင် မဂ်ပညာတွေနဲ့ ပယ်ခွာပစ်နိုင်ပါတယ်။

အာပေါ၊တေဇောစတဲ့ရုပ်တစ်မျိုးမျိုးကို ရှုမြင်တဲ့ အခါ၊ အဆင်းကို မြင်တဲ့အခါ၊အသံကြားတဲ့အခါ၊ လူတွေ၊နတ်တွေ၊မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတွေ၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို မဂ်ဉာဏ်အသိထူးတွေနဲ့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အထူးသိမြင်တော်မူကြတာပါ။

အဲဒီလို သိမြင်လို့လည်း သောတာပန်စတဲ့အရိယာကြီးတွေအမြင်ဟာ အချစ်၊အမုန်း၊အမဲ့၊အပြုံးတွေကို လျစ်လျူရှုပြီး ချစ်ခြင်းမုန်းခြင်းစတဲ့ အနှောင် အဖွဲ့လောကမှ လွတ်မြောက်တော်မူနိုင်ကြပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ‘ပရိညာတံ တဿ ဝဒါမိ’တဲ့။ သောတာပန် စတဲ့ အရိယာကြီးတွေဟာ အမြင်တွေ၊အကြားတွေရဲ့နောက်မှာ သတိ၊ ပညာ တွေနဲ့ဆင်ခြင်ထွင်းဖောက်ပြီး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကို သမုဇ္ဈေဒ၊ပဟာန ပရိညာဏ်ဆိုက်အောင် ပိုင်းခြားသိမြင်တော်မူနိုင်လို့ပါ။

ဒါကြောင့် သောတာပန်စတဲ့အရိယာကြီးအမြင်မှာ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လောကကို လောကဝေါဟာရအတိုင်း ဖောက်ပြန်တဲ့မှတ်သိမှု ‘သညာ ဝိပ္ပလ္လာသ’အမြင်နဲ့ မဟုတ်တော့ဘဲ ‘ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခသမုဒယ၊ ဒုက္ခနိရောဓ၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ’ဆိုတဲ့ အရိယသစ္စာလေးပါးနဲ့ ယှဉ်တွဲသိမြင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်မြင်တွေနဲ့ ဖြတ်သန်းတော်မူနိုင်ပါတယ်။

(၄)ကျင့်ပြီးအရိယာတွေရဲ့လောကအမြင်

ဘုရားရဟန္တာအရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဟာ လောကကို ဘယ်လို ရှုမြင်ကြပါသလဲ? ။

ဘုရားရဟန္တာအရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအမြင်ဟာ လူအများက လောကလို့ သမုတ်ထားတဲ့ မြေဓာတ်ကို ရှုမြင်တဲ့အခါမှာ ‘ပထဝီ’ ပထဝီတော အဘိဇာနာတိ’တဲ့။ ပထဝီဓာတ်ကို ကိလေသာကင်းကွာတဲ့ မဂ်ဉာဏ်

ပညာတွေနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး အသိထူးနဲ့ အထူးသိမြင်တော်မူကြပါတယ်။

မြေဓာတ်အပေါ်မှာ တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိစတဲ့ ကိလေသာမှန်သမျှကို ပယ်သတ်ပြီးဖြစ်လို့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ငါ့ပိုင်၊သူ့ပိုင်အနေနဲ့ လုံးဝမမှတ်ယူတော့ပါဘူး။ မြေဓာတ်မှာ ငါ့ဟာဆိုတဲ့ တဏှာ၊ ငါ့မို့လို့ဆိုတဲ့ မာန၊ ငါ၏အတ္တဆိုတဲ့ဒိဋ္ဌိတွေနဲ့ ကြံစည်စွဲလန်းခြင်းကို လုံးဝပယ်စွန့်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်ဓာတ်၊ နာမ်ဓာတ်၊ ခန္ဓာ၊အာယတန၊ဓာတ်၊သစ္စာစတဲ့ သင်္ခါရလောကအားလုံး အပေါ်မှာ တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိတွေကို ပယ်စွန့်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘုရားရဟန္တာအရိယာကြီးတွေဟာ လောကအားလုံးမှ ထာဝရလွတ်မြောက်တော်မူရာ လောကုတ္တရာဓာတ်ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်စံငြိမ်းတော်မူကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ‘ခယာ မောဟဿ ဝိတမောဟတ္တာ’တဲ့။ ဘုရားရဟန္တာအရိယာကြီးတွေရဲ့သန္တာန်မှာ မသိမှုမောဟခေါ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာဓာတ် လုံးဝကုန်ပြတ်ပြီးလို့ပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဘုရားရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတွေရဲ့အမြင်မှာ လောကကို မဂ်ဉာဏ်၊ဖိုလ်ဉာဏ်၊ဝိမုတ္တိဉာဏ်အမြင်တွေနဲ့သာ ရှုမြင်ဖြတ်သန်းတော်မူပါတယ်။ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကနဲ့ စပ်လျဉ်းပြီး သိစရာ၊မြင်စရာမှန်သမျှကို သိတော်မူ၊မြင်တော်မူပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲ့ဒါကြောင့်လည်း ဘုရား၊ရဟန္တာစတဲ့ အရိယာအရှင်မြတ်ကြီးတွေဟာ လောကမှာ မြင်သူကိုလည်း မြင်ပြီး၊ မမြင်သူတွေကိုလည်း မြင်တော်မူနိုင်စွမ်းရှိသူတွေပါ။ ဒီအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အရှင်ဝပ္ပမထေရ်က “မြင်သူသည် မြင်သူကိုလည်း မြင်၏။ မမြင်သူကိုလည်း မြင်၏။ မမြင်သူသည်ကား မြင်သူကိုလည်း မမြင်လေ။ မမြင်သူ ကိုလည်းမမြင်ပေ” လို့ ဥဒါန်းကျူးရင့် မြွက်ဆိုပါတယ်။ (ထေရဂါထာပါဠိတော်၊ဝပ္ပထေရဂါထာ၊)

အစွန်းလွတ်အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်ခြင်း

လောကကို ကိုယ့်အမြင်နဲ့ကိုယ့်ရှုထောင့်ကနေ ရှုမြင်မှုအပိုင်းမှာ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အမြင်နဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အမြင်ရယ်လို့ အခြေခံ

(၂)မျိုးသာ ကွဲပြားပါတယ်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့အမြင်မှာတော့ အနည်းဆုံး သောတာပန်အရိယာတွေတောင်မှ ဒိဋ္ဌိ၊ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတဲ့ ဆိုင်ရာကိလေသာတွေကို မဂ်ဉာဏ်နဲ့ အမြစ်ပြတ်ပယ်သတ်ပြီး ဖြစ်လို့ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟဆိုတဲ့ ကိလေသာအပြစ်နည်းပါးတဲ့အမြင်နဲ့ မြင်ပါတယ်။ လောကကို ဆိုင်ရာကိလေသာပယ်သတ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အရိယသစ္စာဉာဏ်အမြင်နဲ့ယှဉ်ပြီး အစွန်းလွတ်ရှုမြင်နိုင်မှုဖြစ်ပါတယ်။

ပုထုဇဉ်အမြင်မှာတော့ အန္တပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ လောကကို ဒိဋ္ဌိ၊မာန၊လောဘစတဲ့ ကိလေသာတွေတိုးပွားဖြစ်ထွန်းမှုအမြင်တွေနဲ့သာ ရှုမြင်နိုင်ပြီး၊ ပရမတ္ထသစ္စာဉာဏ်အမြင်မယှဉ်နိုင်လို့ လောကကို အစွန်းရောက်အမြင်တွေနဲ့သာ ရှုမြင်နိုင်လေ့ရှိပါတယ်။

ကလျာဏပုထုဇဉ်အမြင်မှာတော့ ဒိဋ္ဌိ၊မာန၊လောဘစတဲ့ ကိလေသာတိုးပွားဖြစ်ထွန်းတဲ့ အမြင်နဲ့သာ ရှုမြင်နေခြင်း မဟုတ်ပေမယ့် အရိယသစ္စာဉာဏ်အမြင်နဲ့ မယှဉ်နိုင်သေးတာကြောင့် ဆိုင်ရာကိလေသာတွေကို အမြစ်ပြတ် ပယ်သတ်နိုင်မှု မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်တဲ့ အဟုတ်၊အရှိ၊အမှန်တရားတွေကို လက်ခံသိမြင်နိုင်မှုကြောင့် လောကကို အစွန်းလွတ်ရှုမြင်နိုင်ခွင့်တွေ ရှိနေပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရလောကကို ကိလေသာအစွန်းလွတ်အမြင်နဲ့ ရှုမြင်လိုသူဟာ အန္တပုထုဇဉ်အမြင်မျိုးမှ ကလျာဏပုထုဇဉ်အမြင် ပြည့်စုံနိုင်အောင် အရင်ဆုံး အားထုတ်ရပါမယ်။ ကလျာဏပုထုဇဉ်အမြင် ပြည့်စုံသူကလည်း သောတာပန်စတဲ့ အရိယာအမြင်မျိုးနဲ့ ပြည့်စုံနိုင်အောင် အားထုတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သောတာပန်စတဲ့ အောက်အရိယာအမြင်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး အရိယာတွေကတော့ အထက်အရိယာအမြင်မျိုးတွေနဲ့ ပြည့်စုံလာနိုင်အောင် အားထုတ်တော်မူကြမြဲသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အကုသိုလ်မဖြစ်အောင် ဖြတ်သန်းခြင်း

ပုထုဇဉ်သာဘာဝဟာ အမြင်၊အကြားစတဲ့ အာရုံလောကကို နေ့စဉ် ကြုံတွေ့ရတဲ့အခါတိုင်းမှာ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ် အမှုတွေနဲ့ ဖြတ်သန်းရမှုကများပြီး၊ အလောဘ၊အဒေါသ၊ အမောဟကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်မှုတွေနဲ့ဖြတ်သန်းရမှုက အင်မတန်နည်းပါးလွန်းလှပါတယ်။

လူတိုင်းမှာ မိုးလင်းချိန်ကစပြီး မိုးချုပ်လို့ အိပ်ရာဝင်ချိန်တိုင်အောင် မျက်စိနဲ့လည်း အဆင်းမျိုးစုံကို မြင်ရသလို၊ နားနဲ့လည်း အသံမျိုးစုံကို ကြားရပါတယ်။ နှာခေါင်းနဲ့လည်း အနံ့မျိုးစုံကို ရှူရပါတယ်။ လျှာနဲ့လည်း အရသာမျိုးစုံကို စားသောက်ရပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့လည်း အတွေ့ထိမျိုးစုံကို ထိတွေ့ရပါတယ်။

အဲဒီလို အာရုံငါးပါးနဲ့ တိုက်ဆုံနေရသမျှ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အစဉ် တွေမှာ တပ်မက်လိုချင်မှုလောဘ၊အပြစ်တင်ငြိုငြင်မှုဒေါသ၊ အမှန်သဘောကို မသိတွေဝေမှု မောဟတရားတွေက ဖြစ်လာမှုက ပိုများသလား၊ ဒါမှမဟုတ်၊ မတပ်မက် မလိုချင်မှုအလောဘ၊ အပြစ်မတင် ချစ်ခင်ကြင်နာမှုအဒေါသ၊ အမှန်သဘောကို သိမြင်မှု အမောဟတရားတွေက ဖြစ်ပေါ်လာမှုက ပိုများ သလား? လို့ ကိုယ့်ဘာသာပဲ စဉ်းစားကြည့်ရင် သိနိုင်ပါတယ်။

ကာမတဏှာဖြင့် ဖြတ်သန်းပုံ

အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတွေနဲ့ နေ့စဉ် ကြုံတွေ့နေရတဲ့အခါ ကောင်းတဲ့အာရုံဆိုရင်လည်း ကောင်းကွက်ကို သာယာတတ်သလို၊ မကောင်း

ကာမဂုဏ်အာရုံဆိုလည်း မကောင်းကွက်ကို သာယာတတ်လို့ ကာမတဏှာ စိတ်တွေနဲ့သာ ဖြတ်သန်းရပါတယ်။ ကာမတဏှာမှ မလွတ်ကင်းနိုင်ကြလို့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေအပေါ်မှာ မသာယာ မတွယ်တာစိတ်နဲ့ မဖြတ်သန်းနိုင် ကြပါဘူး။

ဥပမာ-အစားကောင်းကို စားနေရတဲ့အခါမှာ ကောင်းတဲ့အရသာကို တွယ်တာသာယာစိတ်နဲ့ စားသလိုပဲ၊ မကောင်းတဲ့အစားဆိုလည်း မကောင်း ဘူးဆိုတဲ့အရသာလေးကိုပဲ တွယ်တာ သာယာစိတ်နဲ့ စားနေတတ်ပါတယ်။ ဝက်သားဟင်းနဲ့စားရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ ငါးပိချက်နဲ့စားရင်ဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်ကြိုက်လို့သာ စားနေတာဖြစ်လို့ သာယာစိတ်တဏှာကတော့ ကွဲပြားသွားမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ကိုယ်မကြိုက်တဲ့ အာရုံတွေနဲ့ ကြုံရခိုက်မှာတော့ ဝက်သားဟင်းပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ငါးပိချက်ပဲဖြစ်ဖြစ် “ငါ မကြိုက်တာ စားရပါ့မလား” ဆိုတဲ့ အပြစ်တင်၊ ငြိုငြင်မှုဒေါသနဲ့ ဖြတ်သန်းရတတ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကိုယ်မကြိုက်တဲ့အာရုံမို့လည်း မကြိုက်တာကို ကျော်ပြီး ကြိုက်တဲ့အာရုံကို မျှော်တတ်တဲ့ တဏှာနဲ့ပဲ တွယ်တာသာယာမှု ပြုပါတယ်။ ဥပမာ-ကိုယ့်လက်မှာ ဒဏ်ရာရနေတဲ့အခါ ဒဏ်ရာကြောင့် ဒေါသဖြစ်ပေမယ့် အနာပျောက်ဖို့ကို မျှော်ပြီး လောဘနဲ့သာ သာယာမှုဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဟာ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားကို နေ့စဉ်တိုက်ဆုံနေရခိုက်မှာ တွယ်တာသာယာမှုတဏှာလောဘနဲ့ ဖြတ်သန်းနေရမှုသဘောပါ။

မောဟဖြင့် ဖြတ်သန်းနေပုံ

နေ့စဉ် ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံငါးပါးထဲမှာ-

- (၁)အဆင်း မျိုးစုံရူပါရုံဆိုတာ အဆင်း‘ဝဏ္ဏ’ခေါ်တဲ့ ရုပ်သဘောပါ။
- (၂)အသံမျိုးစုံ သဒ္ဒါရုံ ဆိုတာ အသံ‘သဒ္ဒ’ရုပ်သဘောပါ။
- (၃)အနံ့မျိုးစုံဂန္ဓာရုံဆိုတာ အနံ့‘ဂန္ဓ’ရုပ် သဘောပါ။
- (၄)အရသာမျိုးစုံ ရသာရုံဆိုတာ အရသာ‘ဩဇာ’ရုပ်သဘောပါ။
- (၅)အတွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဆိုတာ အတွေ့‘ပထဝီ၊ တေဇော၊

ဝါယော'ရုပ်သဘော တွေပါ။

အဲဒီလိုအာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတွေဟာ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ ရုပ်သဘာဝတွေပါ။ ရုပ်သဘောအမှန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိနေမှုက မောဟသဘော ဖြစ်ပါတယ်။

ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ဆုံနေရခိုက်မှာ... (၁)အဆင်းရူပါရုံဆိုရင် မျက်လုံးခေါ်တဲ့ စက္ခုပသာဒရုပ်-အကြည်သဘောက မြင်ပါတယ်။ (၂)အသံသဒ္ဓါရုံကိုတော့ နားခေါ်တဲ့ သောတပသာဒ-ရုပ်အကြည်သဘောက ကြားပါတယ်။ (၃)အနံ့ဂန္ဓာရုံကိုတော့ နှာခေါင်းခေါ်တဲ့ ဃာနပသာဒ-ရုပ်အကြည်သဘောက နံပါတယ်။ (၄)အရသာ ရသာရုံကိုတော့ လျှာလို့ ခေါ်တဲ့ ဇိဝှိပသာဒ-ရုပ်အကြည်သဘောက စားပါတယ်။ (၅)ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုတော့ ကိုယ်လို့ခေါ်တဲ့ ကာယပသာဒ-ရုပ်အကြည်သဘောက ထိတွေ့ပါတယ်။

အဆင်းရူပါရုံခေါ် ရုပ်သဘောနဲ့ စက္ခုပသာဒခေါ် မျက်စိအကြည် ရုပ်သဘောနှစ်ခုတို့ ပေါင်းဆုံညီညွတ်မှုကြောင့် မြင်သိစိတ်ဆိုတဲ့ စက္ခုဝိညာဏ် နာမ်သဘော ဖြစ်လာပါတယ်။

အသံသဒ္ဓါရုံခေါ် ရုပ်သဘောနဲ့ သောတပသာဒခေါ် နားအကြည် ရုပ်သဘောနှစ်ခုတို့ရဲ့ ပေါင်းဆုံမှုကြောင့် ကြားသိစိတ်ဆိုတဲ့ သောတဝိညာဏ် နာမ်သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

အနံ့ဂန္ဓာရုံခေါ် ရုပ်သဘောနဲ့ ဃာနပသာဒခေါ် နှာခေါင်းအကြည် ရုပ်သဘောနှစ်ခုတို့ရဲ့ ပေါင်းဆုံမှုကြောင့် နံသိစိတ်ဆိုတဲ့ ဃာနဝိညာဏ်၊ နာမ်သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

အရသာခေါ်ရုပ်သဘောနဲ့ ဇိဝှိပသာဒခေါ် လျှာအကြည်ရုပ်သဘော နှစ်ခုတို့ရဲ့ ပေါင်းဆုံမှုကြောင့် စားသိစိတ်ခေါ် ဇိဝှိဝိညာဏ်၊ နာမ်သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

၂၊

အတွေ့ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံခေါ် ရုပ်(၃)သဘောမျိုးနဲ့ ကာယပသာဒခေါ် ကိုယ်အကြည်ရုပ်သဘောတို့ရဲ့ ပေါင်းဆုံမှုကြောင့် ထိသိစိတ်ခေါ် ကာယဝိညာဏ်နာမ်သဘော ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

အခံဓာတ်ဖြစ်တဲ့ ပသာဒရုပ်တွေဟာလည်း ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ ရုပ်သဘောတွေပါ။ အပွင့်ဓာတ်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်(၅)ပါး သဘောတရားတွေ ကလည်း အာရုံကိုသိတတ်တဲ့ နာမ်သဘာဝတွေပါ။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်မှုဟာ ‘မောဟသဘော’သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အာရုံငါးပါးကာမဂုဏ်တရားကို နေ့စဉ်ထိတွေ့ဖြတ်သန်း နေစဉ်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေအပေါ်မှာ ရုပ်နာမ်သဘောမျှပါပဲရယ်လို့ အမှန်အဟုတ်အတိုင်း မသိမြင်နိုင်မှုဟာ မောဟနဲ့ဖြတ်သန်းနေရခြင်းပါ။

ဒိဋ္ဌိဖြင့် ဖြတ်သန်းပုံ

တကယ်တော့ မနက်မိုးလင်းမှ မိုးချုပ်လို့ အိပ်ရာဝင်သည့်တိုင်အောင် နေ့စဉ် မြင်ကြားနံ့စားနေရတဲ့ အာရုံငါးပါးဖြစ်တဲ့ ရုပ်သဘာဝတွေရယ်၊ ပြီးတော့ အမြင်ခံ၊ အကြားခံဖြစ်တဲ့ မှီရာဝတ္ထုအကြည်ရုပ်တွေရယ်၊ မြင်သိ၊ ကြားသိစတဲ့ ဝိညာဏ်ခေါ် နာမ်သဘောတွေရယ်ကို ပိုင်းခြားပြီး မသိမမြင် နိုင်တဲ့အခါ ယောက်ျားမိန်းမဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုံတစ်ယောက်ပဲ။ ကောင်းတာ၊ မကောင်းတာ တစ်စုံတစ်ရာပဲ။ လှတာမလှတာ ပုံစံတွေပဲ၊ မြဲတယ်၊ ကောင်း တယ်၊ ငါကောင်းပဲရယ်လို့အတ္တစွဲတစ်မျိုးမျိုးနဲ့ အမှားသိနေမှုဟာ ဒိဋ္ဌိသဘော ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အမှားသိတဲ့ ဒိဋ္ဌိစွဲကြောင့်လည်း “ဒါတွေဟာ ငါ့ဟာပဲ၊ ငါပိုင်တယ်၊ ငါ့မှာမို့သာ ရှိနေတာ” လို့ ဒါတွေနဲ့ ငါ၊ ငါနဲ့ ဒါတွေကိုတစ်သား တည်းထင်မှတ်နေမှုဟာ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဖြတ်သန်းနေမှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဟာ ပုထုဇဉ်တွေအဖို့ နေ့စဉ်ဘဝမှာ လောကကို ကုသိုလ်အမှုတွေနဲ့ ဖြတ်သန်းခြင်းထက် အကုသိုလ်အမှုတွေနဲ့ ဖြတ်သန်းခြင်းက အဆပေါင်း ရာထောင်ချီ သာလွန်မှုသဘော ဖြစ်ပါတယ်။

အာရုံတွေကြားမှာ ယိုးစီးနေတဲ့အကုသိုလ်များ

ပုထုဇဉ်တစ်ယောက်ဟာ သတိ၊ ပညာပွားများမှု ကင်းကွာနေတဲ့အခါ

၇၂

အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)

မြင်ကြားနံစားထိတွေ့နေရတိုင်းမှာ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတွေရဲ့ အမှန်သဘော၊ ရုပ်နာမ်ပရမတ်သဘောတွေကို အမှန်အဟုတ်အတိုင်း မသိမြင် နိုင်မှုဟာ အဝိဇ္ဇာခေါ်တဲ့ မောဟတရား ရှိနေလို့ပါ။

အဝိဇ္ဇာခေါ် မောဟတရားရှိနေသမျှမှာ အလွဲအမှားသိတဲ့ ဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်နေဦးရမှာပါပဲ။ အမှန်မသိမှုမောဟနဲ့ အလွဲအမှားဒိဋ္ဌိတွေရှိနေလို့လည်း ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ကြုံနေသမျှမှာ သာယာမက်မောမှု လောဘတရား တိုးပွားဖြစ်ပေါ်နေမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အာသဝတရားတို့ရဲ့ နယ်နိမိတ်

လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟတရား(၃)ပါးဟာ သတ္တဝါတွေရဲ့သန္တာန်မှာ အစမထင်တဲ့ သံသရာတစ်ခွင်ကစပြီး အာရုံနဲ့ဒွါရတို့ တိုက်ဆုံမိတိုင်း ဖြစ်ပေါ် ယိုစီးပြီး တဒီးဒီကျဆင်းနေတတ်လို့ ‘အာသဝ’လို့ အမည်ရပါတယ်။

ဘယ်နေရာတွေမှာ အာသဝတွေ ယိုစီးဖြစ်ပေါ်နေသလဲ? ဆိုတော့... မျက်စိနဲ့အဆင်းဆုံခိုက်၊ နားနဲ့အသံဆုံခိုက်၊ နှာခေါင်းနဲ့အနံ့ဆုံခိုက်၊ အရသာနဲ့ လျှာဆုံခိုက်၊ အတွေ့နဲ့ကိုယ်ဆုံခိုက်ဆိုတဲ့ အာရုံနဲ့ ဒွါရတရားတွေကို အကြောင်း ပြုပြီးသတ္တဝါတွေရဲ့ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်အစဉ်မှာ ဖြစ်ပေါ်ယိုစီးနေတာပါ။

အာသဝအမည်ရတဲ့ လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟတရားတွေဟာ ဘုံအနေနဲ့ အောက်အပါယ်(၄)ဘုံမှစပြီး အထက်ဘဝဂ်ခေါ်တဲ့ နေဝသညာနာသညာဘုံ ထိအောင်၊ ဓမ္မအနေနဲ့ အကုသိုလ်တရားကအစ သောတာပတ္တိမဂ်ရဲ့ ရှေ့နားက ဂေါတြဘုဉာဏ်တိုင်အောင် မပြတ်မစဲ တစ်သဲသဲ ယိုစီးဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။

အရက်သမားနဲ့တူတဲ့ အာသဝများ

အာသဝတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်ယိုစီးခံနေရမှုကို ဘယ်လို သိနိုင်ပါသလဲ ဆိုရင်...အရက်သမားဟာ အရက်သောက်ပြီးတဲ့အခါ အရက်သတ္တိကြောင့် ပင်ကိုယ်အာရုံကိုတောင်မှ မသိနိုင်လောက်အောင် စိတ်ကြည်လင်ပျက်သား မှုမရှိဘဲ မူးယစ်ထုံထိုင်းသွားတတ်သလိုပဲ။ အာသဝတရား(၃)ပါးထဲမှာ

တစ်ပါးပါးယိုစီးခံနေရသူဟာ အရက်မူးသမားနဲ့ တူပါတယ်။

အာသဝဓာတ်တွေရဲ့ အခိုးအငွေ့သတ္တိကြောင့် အာရုံဒွါရစသည်ကို အမှန်အဟုတ်အတိုင်း မသိမြင်နိုင်တော့ပါဘူး။ စိတ်ကြည်လင်မှုပျက်သုဉ်းကာ သတိမေ့မူးပြီး အသိဉာဏ်ထုံထိုင်းသွားစေတတ်ပါတယ်။

အာရုံနဲ့ဒွါရတို့ တိုက်ဆုံခိုက်တွေမှာ လောဘနဲ့လည်း ယစ်မူးတတ်သလို၊ ဒိဋ္ဌိနဲ့လည်း ယစ်မူးတတ်ပါတယ်။ မောဟနဲ့လည်း ယစ်မူးတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟတွေ ဖြစ်ပေါ်ယိုစီးပြီး ယစ်မူးနေတတ်သူဟာ အမှန်အရှိတရားတွေကို မသိမြင်နိုင်ဘဲ ရီဝေယစ်မူးသွားတတ်လို့ အရက်သမားနဲ့ တူတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘုံအားဖြင့် ဘဝကို ရောက်နေစေကာမူ၊ ဓမ္မအားဖြင့် ဂေါတြဘုထိအောင် သိမြင်နိုင်စေကာမူ အရိယမဂ်ကို မျက်မှောက်မပြုရသေးရင်တော့ ဘုံဘဝတွေမှာ ကြုံဆုံရတဲ့ အာရုံဓမ္မတွေကြားက အာသဝဆိုတဲ့ အရက်တန်ခိုး၊ အရက်သတ္တိအစွမ်းတွေကြောင့် အစဉ်မပြတ် မူးယစ်ရီဝေနေကြရဦးမှာ သတိပြုစရာပါပဲ။

အာသဝတရားများကို တားဆီးနည်း

သောတာပတ္တိမဂ်ကို မျက်မှောက်ပြုဆဲဖြစ်တဲ့ သောတာပန်အရိယာနဲ့ အထက်အထက်အရိယာမဂ်တွေကို မျက်မှောက်ပြုဆဲအရိယာတွေရဲ့ သန္တာန်မှာတော့ အာသဝတရားတွေ အဖြစ်ရပ်စဲ ပျက်သုဉ်းကြပါတယ်။

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့သန္တာန်မှာ မဂ်နဲ့ မပယ်သတ်နိုင်သေးတာကြောင့် အာသဝဆိုတဲ့ အရက်တန်ခိုးမပြခင်မှာ စိတ်ကြည်လင်၊ ပြတ်သားမှုကို အရယူပြီး အာသဝတရားများကို တားဆီးပိတ်ပင်ပစ်နိုင်ခွင့် ရှိပါတယ်။

အာသဝတရားတွေ ကင်းပျောက်အောင် ပယ်ဖျောက်နည်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက ‘သဗ္ဗာသဝသုတ်’မှာ အခုလို (၇)နည်း ညွှန်ပြထားပါတယ်။

၁-ဒဿန-ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း၊

- ၂-သံဝရ-စောင့်စည်းခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း၊
- ၃-ပဋိသေဝန-မှီဝဲခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း၊
- ၄-အဓိဝါသန-သည်းခံခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း၊
- ၅-ပရိဝဇ္ဇန-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း၊
- ၆-ဝိနောဒန-ပယ်ရှားခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း၊
- ၇-ဘာဝနာ- ပွားများခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်းဖြစ်ပါတယ်။

သိမြင်သူသာ အာသဝကို ပယ်ဖျောက်နိုင်

မြတ်စွာဘုရားက အာသဝပယ်ဖျောက်နည်း(၇)မျိုးကို ဟောတော်မူပေမယ့် လူတိုင်းအတွက် အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်တယ်လို့တော့ မပါရှိပါဘူး။ တကယ်လို့ ဒီနည်းလမ်း(၇)မျိုးနဲ့ အသုံးပြုလိုတယ်ဆိုရင် အနည်းဆုံးတော့ အသိဉာဏ်ရှိသူ ဖြစ်ရပါမယ်။ အသိဉာဏ်မရှိသူကတော့ အသုံးပြုနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဘယ်လို အသိဉာဏ်မျိုးရှိရမှာလဲဆိုတော့... စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စားဝတ်နေရေး၊ ပညာရေး၊ နိုင်ငံရေးစတာတွေကို သိနိုင်တဲ့ဉာဏ်မျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ အကြောင်းသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း-ယောနိသော မနသိကာရနဲ့ အကြောင်းမသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း-အယောနိသော မနသိကာရ (၂)မျိုးလောက်ကို ခွဲခြားသိနိုင်တဲ့ဉာဏ်မျိုး ရှိရမှာပါပဲ။

ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်က “ချစ်သားရဟန်းတို့၊ ငါသည် သိမြင်နိုင်သူအားသာ အာသဝကုန်ခြင်းကို ဟော၏။ မသိမမြင်နိုင်သူအား အာသဝကုန်ခြင်းကို မဟော။ အဘယ်ကို သိမြင်သူအား အာသဝကုန်ခြင်းကို ဟောသနည်း ဆိုသော် သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ‘ယောနိသော မနသိကာရ’ နှင့် မသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ‘အယောနိသော မနသိကာရ’ တို့ကို သိမြင်သူအားသာ အာသဝကုန်ခြင်းကို ငါဟော၏။

ချစ်သား ရဟန်းတို့၊ အကြောင်းမှာ မသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ‘အယောနိသော မနသိကာရ’ ရှိသူအား မဖြစ်ပေါ်သေးကုန်သောအာသဝတို့

လည်း ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးကုန်သောအာသဝတို့လည်း ဆထက်
 တိုးပွားလာကုန်၏။ သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ‘ယောနိသော မနသိကာရ’
 ရှိသူအား မဖြစ်ပေါ်သေးကုန်သောအာသဝတို့သည်လည်း ဖြစ်ပေါ်မလာကုန်။
 ဖြစ်ပေါ် လာပြီးကုန်သောအာသဝတို့သည်လည်း ကင်းကွာသွားကုန်၏။
 ”လို့ဟောတော် မူပါတယ်။ (သဗ္ဗာသဝသုတ်၊မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်)

၁-ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း

မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့်ဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်
 အာသဝတရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့အတွက် ပထမဆုံးနည်းလမ်းက
 ‘ဒဿန’ခေါ် မိမိရဲ့အသိဉာဏ်အမြင်ကို လက်ကိုင်ပြုရပါမယ်။

အာသဝတရား ပွားနေဦးမယ့်လူ

လောကမှာ ဘုရားစတဲ့အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ရဲ့ အဆုံးအမ
 တရားတော်များကို ကြားနာသင်ယူ၊အားထုတ်ဖူးခြင်းမရှိတဲ့ အန္တပုထုဇဉ်ဟာ
 မိမိစိတ်မှာ နှလုံးသွင်းနေရမယ့်တရားမျိုးကိုလည်း မသိပါဘူး။ နှလုံးမသွင်း
 ရမယ့်တရားမျိုးကိုလည်း မသိပါဘူး။ မသိတဲ့အတွက် အန္တပုထုဇဉ်ဟာ နှလုံး
 မသွင်းရမယ့်တရားမျိုးကိုတော့ နှလုံးသွင်းနေမိတတ်ပြီး။ နှလုံးသွင်း
 ရမယ့်တရားမျိုးကိုတော့ နှလုံးမသွင်းဘဲ နေမိပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ လောကမှာ အာသဝတရားတွေ
 ဒီရေအလား တိုးပွားဖြစ်ပေါ်နေဖို့ပဲ အကြောင်းရှိတယ်။ ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်း
 သွားမယ့် အကြောင်းမရှိဘူးပါဘူး။

အာသဝတရား ပါးသွားနိုင်မယ့်သူ

လောကမှာ ဘုရားစတဲ့အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ရဲ့ အဆုံးအမတရား
 တော်များကို ကြားနာသင်ယူ၊အားထုတ်ဖူးခြင်းရှိတဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်ဟာ
 မိမိစိတ်မှာ နှလုံးသွင်းနေရမယ့်တရားမျိုးကိုလည်း သိနေပါတယ်။ နှလုံးမသွင်း

ရမယ့်တရားမျိုးကိုလည်း သိနေပါတယ်။ သိတဲ့အတွက် ကလျာဏပုထုဇဉ်ဟာ နှလုံးမသွင်းရမယ့်တရားမျိုးကိုလည်း နှလုံးမသွင်းဘဲ နေပါတယ်။ နှလုံးသွင်းရမယ့်တရားမျိုးကိုလည်း နှလုံးသွင်းပြီး နေတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ လောကမှာ အာသဝတရားတွေ ဒီရေအလား တိုးပွားဖြစ်ပေါ်နေဖို့ အကြောင်းမရှိဘဲ၊ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးသွားနိုင်ဖို့အကြောင်းပဲရှိတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူထားပါတယ်။

နှလုံးမသွင်းသင့်တဲ့တရားများ

လောကမှာ အမြင်အကြားစတဲ့အာရုံတွေကြောင့် သဘောတရားတစ်မျိုးမျိုး၊ အကြောင်းအရာတစ်ခုခု၊ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာကို နှလုံးသွင်းလိုက်တဲ့အခါ ကိုယ်စိတ်ထဲမှာ အရင်က မဖြစ်ပေါ်ဖူးတဲ့ တွယ်တာသာယာမှုလောဘ၊ အမှားသိနေမှုဒိဋ္ဌိ၊ အမှန်အတိုင်းမသိမှုမောဟတရားများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။ အရင်က ဖြစ်ပေါ်ဖူးတဲ့ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟတရားမျိုးတွေလည်း တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။

ဒီလိုဆိုရင် အဲဒီနှလုံးသွင်းမှုမျိုးဟာ မသင့်လျော်တဲ့ နှလုံးသွင်းမှုပါပဲ။ တတ်နိုင်သမျှ နှလုံးမသွင်းဖြစ်အောင် နေရမှာပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့.. မိမိသန္တာန်မှာ ကုသိုလ်တရားများ မတိုးပွားနိုင်ဘဲ အကုသိုလ်တရားများသာ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာနိုင်လို့ပါ။

ဥပမာ-မြင်ရကြားရတဲ့အာရုံတွေအပေါ် သာယာဖွယ် ‘သုဘ’ အနေနဲ့ နှလုံးသွင်းမိခြင်း၊ ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်ဆိုတဲ့ ‘သုခ’ အနေနဲ့ နှလုံးသွင်းမိခြင်း၊ မြဲတယ်၊ ခိုင်ခံ့တည်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ‘နိစ္စ’ အနေနဲ့ နှလုံးသွင်းမိခြင်း၊ ငါ၊ သူ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျားစသည် ‘အတ္တ’ အနေနဲ့ နှလုံးသွင်းမှုမျိုးတွေပါပဲ။

အဲဒီလို နှလုံးသွင်းမိတဲ့အတွက် လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိစတဲ့အကုသိုလ်တရားတွေပဲ ဖြစ်ပွားသလား?၊ အလောဘ၊ အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေပဲ ဖြစ်ပွားလာသလား? ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်။

နှလုံးသွင်းသင့်တဲ့တရားများ

အမြင်အကြားစတဲ့အာရုံတွေကို နှလုံးသွင်းမိလိုက်တဲ့အခါ ကိုယ်စိတ်မှာ အရင်က မဖြစ်ပေါ်ဖူးတဲ့ တွယ်တာသာယာမှုလောဘာ၊ အမှားသိနေမှုဒိဋ္ဌိ၊ အမှန်အတိုင်းမသိမှုမောဟတရားများလည်း မဖြစ်ပေါ်လာပါဘူး။ အရင်က ဖြစ်ပေါ်ဖူးတဲ့ လောဘာဒိဋ္ဌိ၊ မောဟတရားမျိုးတွေလည်း အခုနှလုံးမသွင်းမှုနဲ့ပဲ ပပျောက်သွားပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို နှလုံးသွင်းမှုမျိုးဟာ သင့်လျော်တဲ့ နှလုံးသွင်းမှုပါ။ ကိုယ်စိတ်မှာ အားအားရှိနေသမျှ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့.. မိမိသန္တာန်မှာ ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာနိုင်ပြီး အကုသိုလ်တရားများ ပပျောက်သွားနိုင်လို့ပါပဲ။

ဥပမာ-မြင်ရကြားရတဲ့အာရုံတွေအပေါ် မသာယာဖွယ် ‘အသုဘ’ သဘောအနေနဲ့ နှလုံးသွင်းခြင်း၊ မကောင်းတဲ့ဆင်းရဲ အစုဆိုတဲ့ ‘ဒုက္ခ’ သဘောအနေနဲ့ နှလုံးသွင်းခြင်း၊ မမြဲခြင်း၊မခိုင်ခံ့ခြင်းဆိုတဲ့ ‘အနိစ္စ’ သဘောအနေနဲ့ နှလုံးသွင်းခြင်း၊ ငါ၊သူ၊မိန်းမ၊ယောက်ျားစသည် မဟုတ်၊ နာမ်နဲ့ ရုပ်သဘောတရားမျှသာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ‘အနတ္တ’ သဘောအနေနဲ့ နှလုံးသွင်းမှု မျိုးတွေပါပဲ။

အဲဒီလို နှလုံးသွင်းမိတဲ့အတွက် အလောဘ၊အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေပဲ ဖြစ်ပွားလာသလား? လောဘာဒိဋ္ဌိစတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေပဲ ဖြစ်ပွားလာသလား? ကိုယ်တိုင် ဆင်ခြင်ကြည့်ပြီး သိနိုင်ပါတယ်။

အသိဉာဏ်နဲ့ ပယ်ဖျောက်နိုင်သူ

အာဂမသုတ၊အဓိဂမသုတခေါ် အကြားအမြင်မရှိတဲ့ အန္တပ္ပုထုဇဉ်ဟာ နှလုံးသွင်းသင့်တဲ့တရား၊ နှလုံးမသွင်းသင့်တဲ့တရား(၂)မျိုးကို ခွဲခြားသိနိုင်တဲ့ ဉာဏ်အမြင်မရှိလို့ပဲ နှလုံးသွင်းသင့်တဲ့တရားကို နှလုံးမသွင်းခြင်းနဲ့ နှလုံးမသွင်းသင့်တဲ့တရားကို နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် အကုသိုလ်အစွန်းနှစ်ဖက်နဲ့ လောကကို ဖြတ်သန်းရပါတယ်။

အဲဒီလို မသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းမှု အယောနိသော မနသိကာရ'နဲ့ ပြည့်စုံနေမှုကြောင့်လည်း မိမိဉာဏ်အမြင်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး၊ ဖြစ်ပေါ်လာတော့ မယ့် အာသဝတွေကို မပယ်ဖျောက်နိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

အာဂမသုတ၊အဓိဂမသုတခေါ် အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ကလျာဏ ပုထုဇဉ်ကတော့ နှလုံးသွင်းသင့်တဲ့တရား၊ နှလုံးမသွင်းသင့်တဲ့တရား(၂)မျိုးကို ခွဲခြားသိနိုင်တဲ့ ဉာဏ်အမြင်ရှိလိုပဲ နှလုံးသွင်းသင့်တဲ့တရားကို နှလုံးသွင်းခြင်းနဲ့ နှလုံးမသွင်းသင့်တဲ့တရားကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့် အကုသိုလ် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းပြီး လောကကို ဖြတ်သန်းမှု ပြုနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလို သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းခြင်း 'ယောနိသော မနသိကာရ'နဲ့ ပြည့်စုံနေမှုကြောင့်လည်း မိမိဉာဏ်အမြင်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး၊ ဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့်အာသဝတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လင်္ကာဒီပက္ခနန်းက မဇ္ဈိမာရာမကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးတော်မူတဲ့ မဟာတိဿဘူတမထေရ်ဟာ ပါဠိတော်ကို သင်ယူနေစဉ် တစ်နေ့မှာတော့ ရွာထဲ ဆွမ်းခံကြွရင်း အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို မြင်ရပါတယ်။

ဒီအမျိုးသမီးလေးဟာ အင်မတန်ချောလို့၊လှလို့၊ ကိုယ်လုံးကိုယ် ပေါက်လေးကလည်း သွယ်သွယ်လှလှလေးပဲကွယ်လို့ အယောနိသော မနသိကာရနဲ့ သုဘအာရုံကို ယူပြီး နှလုံးသွင်းမိပါတယ်။ ချက်ချင်းဆိုသလို ကာမရာဂခေါ် အာသဝတရား ယိုးစီးဖြစ်ပေါ်လာခဲ့လို့ တရားအမှတ်နဲ့ ပယ်ခွာပစ်လိုက်ရပါတယ်။

ကျောင်းရောက်တဲ့အခါ ဒီလိုသုဘအာရုံမျိုးဟာ ကိလေသာအာသဝေါတရားကို ဖြစ်ပွားစေပြီး အပါယ်ရောက်စေမယ့်အကြောင်းပဲလို့ သတိရ၊ သံဝေဂယူကာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ယူနှလုံးသွင်းနေပါတော့တယ်။ မကြာခင်မှာပဲ ကာမရာဂကို လုံးဝပယ်ခွာနိုင်တဲ့အနာဂါမိမဂ်ကို မျက်မှောက်ပြီး၊ နောက်တစ်နေ့မှာ စာပြန်သင်ယူနိုင်ပါတယ်။ ဒါဟာ မသင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်းမိတဲ့အတွက် အာသဝတွေဖြစ်ပေါ်လာပြီး သင့်လျော်စွာ ပြန်လည် နှလုံးသွင်းနိုင်ခဲ့လို့ အာသဝတွေ ပယ်ဖျောက်နိုင်မှုဖြစ်ပုံပါပဲ။

(၂)စောင့်စည်းမှုဖြင့် ပယ်ဖျောက်ခြင်း

မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ
တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ ဒုတိယမြောက်နည်းလမ်းက 'သံဝရ'ခေါ်
စောင့်စည်းမှုနဲ့ ပယ်ဖျောက်ရခြင်းပါ။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး
မျက်စိဆိုတဲ့စက္ခုန္တေကို သတိထား စောင့်စည်းနေရပါတယ်။ တကယ်လို့
စက္ခုန္တေကို သတိထား မစောင့်စည်းပါက ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် လောဘ၊ဒိဋ္ဌိစတဲ့
အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေဟာ စောင့်စည်းမှုကြောင့်ပဲ ပယ်ဖျောက်ပြီး
ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီနည်းအတိုင်း နားကိုလည်း စောင့်စည်းနေရသလို၊ နှာခေါင်း
ကိုလည်း စောင့်စည်းနေရပါတယ်။ လျှာ၊ကိုယ်၊စိတ်တို့ကိုလည်း သတိထား
ပြီး စောင့်စည်းနေရပါတယ်။ မျက်စိ၊နား၊နှာ၊လျှာ၊ကိုယ်၊စိတ်ဆိုတဲ့ ဒွါရ(၆)ခုမှာ
အာရုံ(၆)မျိုး တိုက်ဆုံလာတဲ့အခါ သတိနဲ့ကြည့်၊ သတိနဲ့နားထောင်၊
သတိနဲ့ရှု၊မြှိုက်၊ သတိနဲ့စား၊ သတိနဲ့ထိ၊ သတိနဲ့တွေးကြံနေခြင်းတွေဟာ
ဒွါရ(၆)ခုကို စောင့်စည်းနေမှုပါ။

အဲဒီလို စောင့်စည်းတဲ့အတွက် ဒွါရ(၆)ခုမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့
အာသဝတရား(၄)ပါးကို ပယ်ဖျောက်ရာရောက်လို့ အာသဝပေါင်း(၂၄)ပါးကို
စောင့်စည်းမှုနဲ့ ပယ်ဖျောက်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ မစောင့်စည်းခဲ့လို့ ဖြစ်ပေါ်
လာမယ့်အကုသိုလ်အစွန်းနဲ့ စောင့်စည်းမှုမပြုမိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကုသိုလ်
အစွန်းနှစ်ဖက်တို့မှ လွတ်ကင်းစွာ လောကကို ဖြတ်သန်းခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၃)မှီဝဲခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း

မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ
တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ တတိယမြောက်နည်းလမ်းက 'ပဋိသေဝန'
ခေါ် မှီဝဲမှုနဲ့ပယ်ဖျောက်ရခြင်းပါ။

(၁)ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်

ခြင်ပြီး အဝတ်တန်ဆာတွေကို ဝတ်ဆင်မှီဝဲရပါမယ်။ အဝတ်တန်ဆာ ဝတ်ဆင်တဲ့အခါမှာ အချမ်း၊အပူ၊မှက်၊ခြင်၊ယင်၊လေ၊နေပူ၊မြွေ၊ကင်း၊သန်းတို့ရဲ့ အတွေ့အထိကို ကာကွယ်ဖို့၊ အရှက်၊အကြောက်ဖုံးကွယ်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး မဖြစ်မနေကို ဝတ်ဆင်မှီဝဲရမှာပါပဲ။

(၂)အစာအာဟာရနဲ့ပတ်သတ်ပြီးတော့လည်း သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး စားသုံးမှီဝဲရပါမယ်။ ကာမဂုဏ်နဲ့ပျော်ပါးဖို့၊ မာန်တက်ဖို့၊ ကိုယ် ကာယသန်မာဖို့၊ အသားအရေလှပဖို့အတွက်ရည်ရွယ်ပြီး မစားသုံးရပါဘူး။

မိမိရဲ့ကိုယ်ခန္ဓာ တည်တံ့မျှတနေဖို့၊ ပင်ပန်းနွယ်နယ်မှုပျောက်ဖို့၊ အကျင့်မြတ်တရားကို ပွားများအားထုတ်ဖို့အတွက်သာ ရည်ရွယ်ပြီး စားသုံး မှီဝဲနေရမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မှီဝဲစားသုံးတဲ့အတွက် ဝေဒနာဟောင်းတွေလည်း ပျောက် ကင်းသွားနိုင်သလို၊ ဝေဒနာသစ်တွေလည်း ထပ်မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မျှတမှုနဲ့အတူ အပြစ်ကင်းစွာ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်မယ်လို့ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင် မြှော်မြင်ပြီး အစားအစာကိုလည်း မဖြစ်မနေ စားသုံးမှီဝဲရမှာပါပဲ။

(၃)နေရာအိမ်၊ကျောင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး မှီဝဲရပါမယ်။ အချမ်း၊အပူ၊မှက်၊ခြင်၊ယင်၊လေ၊နေပူ၊မြွေ၊ ကင်း၊သန်းတို့ရဲ့ အတွေ့အထိကို ကာကွယ်ဖို့နဲ့ ရာသီဥတုဘေးရန်ကို ပယ် ပျောက်ပြီး အေးချမ်းဆိတ်ငြိမ်စွာ နေထိုင်နိုင်ရဖို့ ရည်ရွယ်ကာ အိမ်၊ကျောင်း စတဲ့နေရာတွေကို ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ကာ မဖြစ်မနေ နေထိုင်မှီဝဲရမှာပါပဲ။

(၄)ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး မှီဝဲရပါမယ်။ နာမကျန်းဖြစ်လာတဲ့အခါ အထောက်အပံ့ ပေးဖို့ သက်ဆိုင်ရာဆေးဝါးများ၊ ဓာတ်စာများကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်ဆဲအနာရောဂါ များ ကင်းပျောက်သွားဖို့၊ နာကျင်မှုကို ငြိမ်းစေဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ မှီဝဲသုံးဆောင်နေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ အဲဒီလို အဝတ်တန်ဆာ၊ အစား အသောက်၊ နေရာအိမ်၊ကျောင်း၊ ဆေးဝါး၊ဓာတ်စာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဉာဏ်နဲ့

မြော်မြင်ဆင်ခြင်ကာ မှီဝဲသုံးဆောင်ရမှာပါ။ မသုံးဆောင်ဘဲ မနေရပါဘူး။

တကယ်လို့ ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး မမှီဝဲမသုံးဆောင်တဲ့အခါ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟဆိုတဲ့ ကိလေသာအာသဝတရားတွေ ဟာ အခုလို ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး ဆုံးဆောင်မှီဝဲခြင်းကြောင့် ပယ်ဖျောက် ပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ပြီး မှီဝဲခြင်း(၄)မျိုးနဲ့ အာသဝတရား (၄)ပါးကို ပယ်ဖျောက်ရာရောက်လို့ အာသဝပေါင်း(၁၆)ပါးကို မှီဝဲခြင်းနဲ့ ပယ်ဖျောက်ပြီးသာ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

တစ်ချို့က အဝတ်တန်ဆာ၊ အစားအသောက်၊ နေရာအိမ်၊ကျောင်း၊ ဆေးဝါးဓာတ်စာတွေကို သုံးဆောင်မှီဝဲနေရင် ကာမဂုဏ်ခံစားရာရောက်လို့ အကုသိုလ်တွေ တိုးပွားလို့ဆိုပြီး၊ တစ်ချို့ကတော့ မသုံးဆောင်မမှီဝဲဘဲနေမှ ခြိုးခြံစွာကျင့်ရာရောက်လို့ ကုသိုလ်တွေတိုးပွားတယ်လို့အယူမှားတတ်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အလိုတော်ကျက မှီဝဲလို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မမှီဝဲလို့ပဲဖြစ်ဖြစ် ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး မှီဝဲသင့်တာကို မှီဝဲမှသာ ကိလေသာ အာသဝ တွေကို ပယ်ဖျောက်ရာရောက်ပါတယ်။ ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်မှုမရှိဘဲ မမှီဝဲသင့်တာကို မှီဝဲမိတဲ့အခါ ကိလေသာအာသဝတွေ တိုးပွားလာမှာပါ။

အဲဒီအတိုင်းပဲ၊ မှီဝဲသင့်တာတွေကို မမှီဝဲဘဲ ရှောင်ပယ်ထားမှု ဖြစ်နေခဲ့ပြန်ရင်လည်း ‘တစ်လွဲ ခဲပစ်’ဆိုသလိုမျိုး ဘုရားအလိုတော်မကျတဲ့ အတ္တကိလမထလမ်းစဉ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဝတ်တန်ဆာ၊ အစားအသောက်၊ နေရာအိမ်၊ကျောင်း၊ ဆေးဝါးဓာတ်စာတွေကို ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ကာ မှီဝဲသုံးဆောင်နေသူဟာ မမှီဝဲသင့်တာကို မှီဝဲမိတဲ့ အကုသိုလ်အစွန်းတစ်ဖက်နဲ့ မှီဝဲသင့်တာကို မမှီဝဲမိ တဲ့အကုသိုလ်အစွန်းတစ်ဖက်တို့မှ ကင်းလွတ်လို့ လောကကို အစွန်းလွတ်ဖြတ် သန်းနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

၄-သည်းခံခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း

မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ

တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ စတုတ္ထမြောက်နည်းလမ်းက ‘အဓိဝါသန’
ခေါ် သည်းခံမှုနဲ့ပယ်ဖျောက်ရခြင်းပါ။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး
အချမ်းအပူစတဲ့ ဥတုရာသီရဲ့ဖောက်ပြန်မှုဒဏ်ကို သည်းခံနိုင်ရပါမယ်။
ဆာလောင်ခြင်း၊ မွတ်သိပ်ခြင်းတွေကိုလည်း သည်းခံနိုင်ရပါမယ်။ ပြီးတော့
မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ လေ၊ နေပူ၊ မြွေ၊ ကင်း၊ သန်းတို့ရဲ့အထိအတွေ့အာရုံကိုလည်း
သည်း ခံနိုင်ရပါမယ်။

ဒါတွင်မကဘဲ သူတစ်ပါးတို့က ကိုယ့်ကို စော်ကားမော်ကား ပြောဆို
ခံရတဲ့စကားမျိုး၊ နားကြားကပ်ပြီး အခံခက်တဲ့အပြောအဆို ကြိမ်းမောင်းရေ
ရွတ်မှုမျိုးတွေကိုလည်း သည်းခံနိုင်ရပါလိမ့်မယ်။

ဒီထက်ပိုလို့ မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ် ကျရောက်လာတတ်တဲ့ အသက်ပါ
သွားလောက်တဲ့ သည်းထန်ပြင်းပြတဲ့ အနာရောဂါ၊ မည်သူမှ မခံစားလို့၊
မကျရောက်လိုတဲ့ သာယာဖွယ်ကင်းတဲ့ ဝေဒနာဒဏ်တို့ကိုတောင်မှ သည်း
ခံနိုင်ရည် ရှိနေရမှာပါ။

လင်္ကာဒီပကျွန်းက စေတိယတောင် ပိယဂုံလှိုဏ်မှာ သီတင်းသုံးတဲ့
လောမသနာဂမထေရ်ကြီးဟာ ရာသီဥတုဒဏ်အမျိုးမျိုးကို သည်းခံနိုင်အောင်
ကြိုးစားပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ပွားများလေ့ရှိပါတယ်။

ဆောင်းတွင်းအခါ ဆီးနှင်းတွေ အလွန်ကျနေချိန် အင်မတန်အေးမြ
နေတဲ့သီတဥတုဒဏ်ကို ကြံကြံခံရင်း ကျောင်းအပြင်မှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
အားထုတ်နေပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာဆိုရင် မထေရ်ကြီးဟာ
လောကန္တရိတ်ငရဲမှာ ဒီထက်မက အေးမြလွန်းတာပဲလို့ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်
ပြီး အအေးဒဏ်ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းမစွန့်ဘဲ အားထုတ်ပါတယ်။

နွေအခါရောက်ပြီဆိုရင်လည်း အလွန်ပူပြင်းတဲ့ တပေါင်းတန်းခူးလို့
ရာသီမျိုးမှာ စင်္ကြံအပြင်မှာပဲ တရားထိုင်တယ်။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဝတ်ထား
သမျှသင်္ကန်းတွေဆိုရင် ချွေးတွေ စိုရွှဲလို့ပေါ့။ တပည့်ကိုရင်တွေက ‘အရှင်
ဘုရား အလွန်ပူလှပါတယ်၊ အထဲကို ကြွပ်ပါ’လို့ လျှောက်တော့ ‘ငါ့ရှင်၊

အဲဒီပူလွန်းတာကို ကြောက်လို့ပဲ ဒီနေရာ ထိုင်နေရတာ'တဲ့။ အဲဒီလိုအခါမျိုး
တွေမှာဆိုရင် မထေရ်ကြီးဟာ အဝီစိငရဲမီးအပူကို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီး
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မစွန့်ဘဲ ပွားများမြဲ ပွားများနေပါသတဲ့။

အဲဒီအတိုင်းပါပဲ။ ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ
ဆင်ခြင်မှုပြုပြီး သည်းခံနိုင်ရပါမယ်။ ထမင်းနှစ်နပ်၊ သုံးနပ်လောက် မစားရ၊
အစာရေစာ ရှားပါးမှုကြုံရတဲ့အခါမျိုးမှာ အနမတဂ္ဂ သံသရာတစ်ခွင်တုန်းက
မိမိကိုယ်တိုင် ပြိတ္တာဘုံအပြင်မှာ ကျင်လည်ခဲ့ပုံကို ဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံနိုင်ရ
ပါမယ်တဲ့။ ခံရခက်လှတဲ့ မှက်၊ ခြင်၊ ဂျပ်၊ စသည်မျိုးတို့ ကိုက်ခံထိတဲ့အခါ၊
အပူဒဏ်ရိမြင့်လွန်းလို့ မီးလည်းမလာလို့ အဲကွန်းလည်း ဖွင့်မရလို့ အနေရခက်တဲ့
အခါမျိုးတွေမှာလည်း မိမိကိုယ်တိုင် တိရစ္ဆာန်ဘဝရောက်ခဲ့စဉ်က ဒုက္ခတွေကို
ဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံလိုက်ပါတဲ့။

ဒါ့အပြင် ကိုယ့်ကို မလိုမုန်းထားသူတွေက မကြားဝံ့မနာသာ အပုပ်ချ
ပြောဆိုတဲ့စကားတွေကြားတဲ့အခါ ခန္တီဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်လို့ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကံ
အကြောင်းအကျိုးကို ဆင်ခြင်လို့ဖြစ်ဖြစ် သည်းခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်မှာ ကိုယ်နာရောဂါတွေ နာကျင်ခံခက် နှိပ်စက်ခံထိ
နေတဲ့အခါတွေမှာလည်း သံသရာမှာ ကျား၊ ကျားသစ်၊ ခြင်္သေ့စသည်တို့
အကိုက်အခဲ အစားအပါးခံရဖူးတဲ့ အကြိမ်များစွာကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်ပြီး
သည်းခံနိုင်အောင် ကြိုးစားရမှာပါပဲတဲ့။

အဲဒီလို ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံလိုက်တဲ့အတွက်
မသည်းခံခဲ့ရင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ်
အာသဝတရားတွေဟာ ပယ်ဖျောက်ပြီးသာ ဖြစ်သွားပါတော့တယ်။

ဒါကြောင့် ဉာဏ်အမြော်မြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သည်းခံသင့်တဲ့အရာ
တွေမှာ ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး သည်းခံလိုက်တဲ့အတွက် မသည်းခံဘဲ
ထကြွပူလောင်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနဲ့ သည်းခံမှုမပြုမိလို့
ဖြစ်ပေါ်မယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်လို့ လောကကိုအစွန်းလွတ်
ဖြတ်သန်းနေခြင်း မည်ပါတယ်။

၅-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း

မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ ပဉ္စမမြောက်နည်းလမ်းက ‘ပဋိဝဇ္ဇန’ ခေါ် ရှောင်ကြဉ်မှုနဲ့ ပယ်ဖျောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ကြမ်းကြုတ်ခတ်ထန်လှတဲ့ ဆင်၊မြင်း၊ကျွဲ၊နွားစသည်တွေကို ရှောင်ရှားနိုင်ရ ပါမယ်။ အဆိပ်ပြင်းထန်တဲ့ မြွေ၊သစ်ငုတ်၊ခလုတ်၊ဆူးငြောင့်၊ချောက်၊ကမ်းပါး တွေ ရှောင်ရှားရပါမယ်။ အပြောအဆိုခက်ခဲတဲ့ ရိုင်းစိုင်းကြမ်းကြုတ်တဲ့ မကောင်းတဲ့မိတ်ဆွေ၊ သံသယဖြစ်ဖွယ်နေရာ၊ မသင့်လျော်တဲ့ ကျက်စားရာ တွေကိုလည်း ရှောင်ရှားရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး ရှောင်ရှားလိုက်တဲ့အတွက် မရှောင်ရှားခဲ့ရင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေဟာ ပယ်ဖျောက်ပြီး ဖြစ်သွားပါတော့တယ်။

ဒါကြောင့် ဉာဏ်အမြော်မြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ ရှောင်ရှားသင့်တဲ့အရာ တွေမှာ ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး ရှောင်ကြဉ်လိုက်တဲ့အတွက် မရှောင်ဘဲ ဝင်တိုးမိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနဲ့ ရှောင်မှုမပြုမိလို့ ဖြစ်ပေါ်မယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်လို့ လောကကိုအစွန်းလွတ် ဖြတ်သန်း ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၆-ဖယ်ရှားခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း

မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ ဆဋ္ဌမနည်းလမ်းက ‘ဝိနောဒန’ ခေါ် ဖယ်ရှား မှုနဲ့ ပယ်ဖျောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကြောင့် မကြာခဏ ပေါ်ပေါ်လာတတ်တဲ့

‘ကာမဝိတက်’ခေါ် ကာမနဲ့စပ်တဲ့ အကြံမျိုးကို စိတ်ထဲကနေ ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ‘ဗျာပါဒဝိတက်’ခေါ် သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးစေလိုမှုနဲ့စပ်တဲ့ အကြံမျိုးကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ‘ဝိဟိသာဝိတက်’ခေါ် သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်မှုနဲ့စပ်တဲ့အကြံမျိုးကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ အကုသိုလ်တရားဆိုး၊ အကြံဆိုးတွေကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။

ဘယ်လို ဖယ်ရှားပစ်မလဲ? အမှိုက်ကို တောင်းနဲ့ထည့်ပြီး ပစ်သလို မဟုတ်ပါဘူး။ ခွေးတွေ၊ဝက်တွေကို မောင်းထုတ်သလိုလည်း နှင်ထုတ်ပစ်လိုလည်းမရပါဘူး။ “အယံဝိတက္ကော အကုသလော-ဒီအကြံဟာ အကုသိုလ်။ သာဝဇ္ဇော-ဒီအကြံဟာ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခဝိပါကော-ဒီအကြံမျိုးဟာ မကောင်းကျိုးဆိုးကျိုးကိုပဲ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ အတ္တဗျာပါဓာယသံဝတ္ထတိ- ဒီအကြံဆိုးကြောင့် ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကိုယ်၊စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသာ ဖြစ်စေတယ်” လို့ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ဖယ်ရှားပစ်ရမှာပါ။

အဲဒီလို အကုသိုလ်အကြံဆိုးတွေ ပေါ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ အာရုံမှာပဲ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အကြံဆိုးကို စိတ်က မသာယာဘဲ၊လက်မခံဘဲ စိတ်ကို လွှတ်လိုက်ရမှာပါ။ စိတ်ထဲမှာ ရောက်မနေအောင် ဖယ်ရှားသွားအောင် ကြာကြာ ခွာထားနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ဖယ်ရှားလိုက်တဲ့အတွက် မဖယ်ရှားခဲ့ရင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေဟာ ပယ်ဖျောက်ပြီး ဖြစ်သွားပါတော့တယ်။

အဲဒီလို ဖယ်ရှားပစ်သင့်တဲ့အကြံတွေကို ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး ဖယ်ရှားပစ်လိုက်တဲ့အတွက် မဖယ်ရှားဘဲ ကျရောက်လာလို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနဲ့ ဖယ်ရှားမှုမပြုမိလို့ ဖြစ်ပေါ်မယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်တဲ့ လောကကို အစွန်းလွတ်ဖြတ်သန်းခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၇-ပွားများခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း
မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ

တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ သတ္တမနည်းလမ်းက ‘ဘာဝနာ’ ခေါ်ပွားများမှုနဲ့ ပယ်ဖျောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်တဲ့ သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားများရပါမယ်။

သတိဆိုတာ အာရုံကို အောက်မေ့အမှတ်ရနေမှုပါ။ ဒီနေရာမှာတော့ ကုသိုလ်ဖြစ်မယ့်အာရုံတွေနဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ(၄)မျိုးမှာ အောက်မေ့အမှတ်ရ နေမှု ‘သမ္မာသတိ’ ကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာက ဗောဓိ+အင်္ဂါ။ ဗောဓိဆိုတာ အရိယမဂ်ဉာဏ်ကို ဆိုလိုပါတယ်။ အင်္ဂါဆိုတာက အကြောင်းပါ။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာ ကြောင်းဖြစ်တဲ့ သတိကိုပဲ ‘သတိသမ္မောဇ္ဈင်’ ရယ်လို့ ဆိုတာပါ။

ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးဖြစ်တဲ့ ‘သတိ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာ’ တရားများကို ပွားများနေတဲ့အတွက် အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိတဲ့ အရိယ မဂ်ကို ကျေးဇူးပြုနိုင်မယ့် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်အနိဂ်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့် တို့ ရင့်ကျက်တိုးပွားလာနိုင်ကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ ပြည့်စုံသူဟာ ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးကို မပွား များတဲ့အတွက် လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေ ဖြစ်ပွားလာနိုင်မှု၊ ပွားများတဲ့အတွက် လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေ ပယ်ဖျောက်သွားနိုင်မှုကို သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ပွားများအားထုတ်နေရမှာပါ။

အဲဒီလို ပွားများတဲ့အတွက် မပွားများနေခဲ့ရင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေဟာ ပယ်ဖျောက်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ ပွားများနေသင့်တဲ့ ဗောဇ္ဈင်(၇) ပါးကို ပွားများအားထုတ်နေတဲ့အတွက် မပွားများသင့်တဲ့ အကုသိုလ်တရား

‘ကာမဝိတက်’ခေါ် ကာမနဲ့စပ်တဲ့ အကြံမျိုးကို စိတ်ထဲကနေ ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ‘ဗျာပါဒဝိတက်’ခေါ် သူတစ်ပါးကို ပျက်စီးစေလိုမှုနဲ့စပ်တဲ့ အကြံမျိုးကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ‘ဝိဟိသာဝိတက်’ခေါ် သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်မှုနဲ့စပ်တဲ့အကြံမျိုးကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ အကုသိုလ်တရားဆိုး၊ အကြံဆိုးတွေကိုလည်း ဖယ်ရှားပစ်ရပါမယ်။

ဘယ်လို ဖယ်ရှားပစ်မလဲ?။ အမှိုက်ကို တောင်းနဲ့ထည့်ပြီး ပစ်သလို မဟုတ်ပါဘူး။ ခွေးတွေ၊ဝက်တွေကို မောင်းထုတ်သလိုလည်း နှင်ထုတ်ပစ်လိုလည်းမရပါဘူး။ “အယံဝိတက္ခော အကုသလော-ဒီအကြံဟာ အကုသိုလ်။ သာဝဇ္ဇော-ဒီအကြံဟာ အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်တယ်။ ဒုက္ခဝိပါကော-ဒီအကြံမျိုးဟာ မကောင်းကျိုး၊ဆိုးကျိုးကိုပဲ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ အတ္တဗျာပါဓာယသံဝတ္တတိ- ဒီအကြံဆိုးကြောင့် ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကိုယ်၊စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသာ ဖြစ်စေတယ်” လို့ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ဖယ်ရှားပစ်ရမှာပါ။

အဲဒီလို အကုသိုလ်အကြံဆိုးတွေ ပေါ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ အာရုံမှာပဲ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အကြံဆိုးကို စိတ်က မသာယာဘဲ၊လက်မခံဘဲ စိတ်ကို လွှတ်လိုက်ရမှာပါ။ စိတ်ထဲမှာ ရောက်မနေအောင် ဖယ်ရှားသွားအောင် ကြာကြာ ခွာထားနိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ဖယ်ရှားလိုက်တဲ့အတွက် မဖယ်ရှားခဲ့ရင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေဟာ ပယ်ဖျောက်ပြီး ဖြစ်သွားပါတော့တယ်။

အဲဒီလို ဖယ်ရှားပစ်သင့်တဲ့အကြံတွေကို ဉာဏ်နဲ့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ပြီး ဖယ်ရှားပစ်လိုက်တဲ့အတွက် မဖယ်ရှားဘဲ ကျရောက်လာလို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနဲ့ ဖယ်ရှားမှုမပြုမိလို့ ဖြစ်ပေါ်မယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်တဲ့ လောကကို အစွန်းလွတ်ဖြတ်သန်းခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၇-ပွားများခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်နည်း
မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတော့မယ့် အကုသိုလ် အာသဝ

တရားတွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ဖို့ သတ္တမနည်းလမ်းက ‘ဘာဝနာ’ ခေါ်ပွားများမှုနဲ့ ပယ်ဖျောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်တဲ့ သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိ သမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တရားတွေကို ပွားများရပါမယ်။

သတိဆိုတာ အာရုံကို အောက်မေ့အမှတ်ရနေမှုပါ။ ဒီနေရာမှာတော့ ကုသိုလ်ဖြစ်မယ့်အာရုံတွေနဲ့ သတိပဋ္ဌာန်အာရုံ(၄)မျိုးမှာ အောက်မေ့အမှတ်ရ နေမှု ‘သမ္မာသတိ’ ကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။

ဗောဇ္ဈင်ဆိုတာက ဗောဓိ+အင်္ဂါ။ ဗောဓိဆိုတာ အရိယမဂ်ဉာဏ်ကို ဆိုလိုပါတယ်။ အင်္ဂါဆိုတာက အကြောင်းပါ။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာ ကြောင်းဖြစ်တဲ့ သတိကိုပဲ ‘သတိသမ္မောဇ္ဈင်’ ရယ်လို့ ဆိုတာပါ။

ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးဖြစ်တဲ့ ‘သတိ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာ’ တရားများကို ပွားများနေတဲ့အတွက် အင်္ဂါ(၈)ပါးရှိတဲ့ အရိယ မဂ်ကို ကျေးဇူးပြုနိုင်မယ့် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်အခိုက်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့် တို့ ရင့်ကျက်တိုးပွားလာနိုင်ကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ ပြည့်စုံသူဟာ ဗောဇ္ဈင်တရား(၇)ပါးကို မပွား များတဲ့အတွက် လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေ ဖြစ်ပွားလာနိုင်မှု၊ ပွားများတဲ့အတွက် လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေ ပယ်ပျောက်သွားနိုင်မှုကို သင့်လျော်စွာ ဉာဏ်နဲ့ဆင်ခြင်ပြီး ပွားများအားထုတ်နေရမှာပါ။

အဲဒီလို ပွားများတဲ့အတွက် မပွားများနေခဲ့ရင် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ လောဘ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် အာသဝတရားတွေဟာ ပယ်ဖျောက်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဉာဏ်အမြော်အမြင်နဲ့ပြည့်စုံသူဟာ ပွားများနေသင့်တဲ့ ဗောဇ္ဈင်(၇) ပါးကို ပွားများအားထုတ်နေတဲ့အတွက် မပွားများသင့်တဲ့ အကုသိုလ်တရား

တွေကို ပွားများမိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနဲ့ ပွားများနေသင့်တဲ့
 ဗောဇ္ဈင် တရားမျိုးကို မပွားများမိလို့ ဖြစ်ပေါ်မယ့် အကုသိုလ်အစွန်းနှစ်ဖက်မှ
 လွတ် ကင်းတဲ့ လောကကို အစွန်းလွတ်ဖြတ်သန်းခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနည်းလမ်း(၇)မျိုးဟာ မြတ်စွာဘုရားရှင် သဗ္ဗသဝသုတ်မှာ ဟော
 ကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ပုထုဇဉ်လူသားတွေအဖို့ လောကကို အကုသိုလ်အစွန်း
 နှစ်ဖက်မှလွတ်အောင် ဖြတ်သန်းနိုင်မယ့်နည်းလမ်းတွေပါပဲ။

အဲဒီနည်းလမ်းတွေအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် လောကကို
 ဖြတ်သန်းနိုင်သူဟာ ဒီဘဝမှာပဲ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟကြောင့် ဖြစ်တဲ့
 အကုသိုလ်အမှုတွေ နည်းပါးပြီး အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟကြောင့်
 ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်အမှုတွေ များပြားလာနိုင် ဖြစ်ပါတယ်။

(မဇ္ဈိမနိကာယ်၊သဗ္ဗသဝသုတ်၊ပါဠိတော်၊အဋ္ဌကထာ)

ဘာကို ဘယ်လို ယုံမှလဲ

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အချိန်တုန်းက ကောသလတိုင်းကြီးရဲ့ မီးရှူးတန်ဆောင်ဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးအချက်အခြာကျလို့ ရောင်းပန်းဝယ်ပန်းလည်းလှ၊ အစားအစာဆန်ရေစပါးလည်း ပေါများလှတဲ့ ကောသလမုတ္တိခေါ် နိဂုံးရွာကြီး ရှိပါတယ်။

ကောသလမုတ္တိနိဂုံးရွာကြီးဟာ အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ကာလာမနွယ်ဝင် မင်းမျိုးမင်းနွယ်တွေသာ အများစုနေထိုင်ကြလို့ လူနေမှုအဆင့်မြင့်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးလှတဲ့ ဒေသတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မြို့ရွာဒေသတစ်ခုရဲ့ ပဓာနကျတဲ့ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတွေပြည့်စုံဖို့လိုရာဒေသမျိုးမှာ ရှေးခေတ်က ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာရေးစနစ်အရ ဂိုဏ်းဂဏအသီးသီးက ဂိုဏ်းဆရာအမျိုးမျိုးဟာ မကြာခဏဆိုသလိုပဲ၊ ဘာသာရေးလှုံ့ဆော်စည်းရုံးမှုတွေ၊ ဟောပြောမှုတွေ ဝင်ရောက်လာလေ့ရှိပါတယ်။

ကာလာမမင်းမျိုး မဟာနွယ်ဖွားဖြစ်တဲ့ ကောသလမုတ္တိနိဂုံးသားတွေကလည်း ဘာသာတရားနဲ့ပတ်သက်လာရင် လေ့လာသင်ယူမှု၊ နာကြားမှုကိစ္စမှာ ဦးမလေးကြသူတွေ၊ ဘာသာတရား ကိုင်းရှိုင်းသူတွေပဲသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟောပြောသူများရောက်လာပြီဆိုတာနဲ့ သူတို့ရဲ့ဟောပြောချက်ကို ကောင်းမွန်စွာ နာယူမှတ်သားလေ့ရှိတတ်တဲ့သဘာဝဟာ အင်မတန်ကိုမှ ချစ်စရာ၊ လေးစားစရာ ကောင်းလှပါတယ်။ ရဟန်းဆရာလာဟောလည်း ရဟန်းဆရာရဲ့ တရားကို နာယူလိုက်တာပဲ။ ပုဏ္ဏားဆရာလာဟောလည်း ပုဏ္ဏားဆရာရဲ့တရားကို နာယူလိုက်တာပဲ။ တိတ္ထိဆိုသူတွေ၊ တက္ကတွန်း၊ အစေလကန်ဂဏ္ဌ၊ ပရိဗိုဇ်ဆိုသူတွေ လာဟောလည်း နာယူလိုက်မြဲပါပဲ။

တစ်ခါတစ်ခါမှာ တစ်ခေတ်တစ်ယောက်ထွန်း ပေါ်ပေါ်လာတတ်တဲ့ ဘုရားအမည်ခံ ပုရာဏကဿပစတဲ့တိတ္ထိဆရာကြီးတွေ၊ သူတို့ရဲ့အယူဝါဒကို ဆက်ခံသူတပည့်ကြီးတွေ လာဟောတဲ့အခါမှာလည်း ကောင်းမွန်ရှိသေစွာပဲ နာယူလိုက်လေ့ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကာလာမန္တယ်ဝင် ကေသမုတ္တိနိဂုံးသားတွေဟာ တစ်ခါ ကြားဖူးရုံမကဘဲ နာဖူးထပ်မံဆိုရလောက်အောင် တရားရည်ဝပြီး တရားနားစွဲ နေသူတွေလို့ ပြောရလောက်ပါတယ်။

လောကမှာ ‘ငါးသိုင်းများတော့ ဟင်းဟုန်’ ဆိုစကားလိုပဲ ကြားရဖန် များလာတော့ သူတို့နားတွေမှာ ထုံလာတဲ့သဘောမျိုး ဖြစ်လာပါတယ်။ တစ်ချို့ ဘာသာရေးခေါင်းစည်းနဲ့ လှည့်လည်ဟောပြောနေတဲ့ ဓမ္မဟောဆရာတွေဆို ‘တစ်ခါလာ မည်းပြာပုဆိုး’ ဆိုသလို ကိုယ့်ဘာသာကောင်းစားဖို့၊ ကိုယ်အယူ ဝါဒကို လက်ခံဖို့၊ ကိုယ့်ဂိုဏ်းဂဏနာမည်ရဖို့စတဲ့ လာဘ်၊ ပူဇော်မှုနဲ့ နာမည် ကျော်ဖို့အတွက်ပဲ ပဓာနဦးတည်ပြီး ဟောကြ၊ ပြောကြလေတော့ ဓမ္မအစစ်ရဲ့ အနှစ်သာရ၊ ဓမ္မရသဆိုတာ ဆားမပါတဲ့ဟင်းမျိုးလားလို့ မေးရလောက်အောင် ဇေဝဇဝါတွေ ဖြစ်ကုန်ကြရှာပါတယ်။ ဒီအခါမျိုးမှာ ‘ဘာမှန်း မသိ၊ ညာမှန်း မသိ’ ဆိုစကားလိုပဲ မသိပြီး၊ မသိဆဲ၊ မသိလတ္တံ့တွေထဲမှာ မျောပါကြရ ရှာပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း တစ်ချို့ ဓမ္မဟောဆရာတွေ ပြန်သွားပြီဆိုတာနဲ့ ကျန်ခဲ့သူတွေမှာ ဒီတရားက အမှန်ပဲလား? ။ ဟိုနေ့က ဟောခဲ့တဲ့ဆရာရဲ့ တရားက အမှန်ပဲလား? ။ ဒီနေ့ဆရာရဲ့တရား မှန်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ဟိုးနေ့တွေက ဆရာတွေရဲ့တရားက အမှားပေါ့..စသည်၊ စသည်ဖြင့် မဝေခွဲနိုင်တဲ့အခါမှာ အမှန်နဲ့အမှားဟာ ရေနဲ့ငါးလိုပဲ ရောကုန်ကြပါတယ်။

တချို့တရားနာယူသူတွေဆိုလည်း ဘယ်လို ဝေဖန်သံတွေ ချန်ခဲ့ပြန် တုန်းဆိုတော့..တရားမနာယူခင်တုန်းကတော့ အကောင်းသား၊ တရား နာပြီးတဲ့အခါကျမှ ဟောပြောသူတွေရဲ့ ကိုယ့်ငါးချဉ် ကိုယ်ချဉ်တဲ့ အတ္တဆန် မှုတွေ၊ လာဘ၊ သက္ကာရ၊ သိလောက၊ လေသံ ညံညံတွေကြားရတာကြောင့်

“ထိုင်နေတုန်းက အကောင်းသား” ဆိုပဲ။

အဲဒီလို စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစသည်တွေ အင်မတန် စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးတဲ့ ကေသမုတ္တိနိဂုံးမှာ ဘာသာအယူဝါဒရေးရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ညံစီနေတဲ့ လှိုင်း ဂယက်ပုတ်ခတ်မှုတွေ ပွက်လောထနေတဲ့အချိန်မှာပဲ ဂေါတမဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ကြွတော်မူလာခဲ့ပါတယ်။ ကေသမုတ္တိနိဂုံးသား ကာလာမမင်းမျိုးနွယ်ဝင်တွေအဖို့မှာ ကံကောင်းခြင်းလား၊ ခေါင်းထပ်ရှုပ်ဦး မှာလားဆိုတာတော့ တရားနာပြီးမှ အဖြေပေါ်မှာပါ။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဘုရားဟာ နောက်ပါတပည့် သံဃာများနဲ့အတူ ရောက်တော်မူလာချင်းပဲ ကေသမုတ္တိနိဂုံးသားအချို့က.. “အမောင်တို့၊ ငါတို့ရွာ တွင်းသို့ ဘုရားတစ်ဆူတော့ ကြွတော်မူလာ ပြန်ပကော။ သာကီမင်းမျိုးမှ ရဟန်းပြုလာတဲ့ သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းဂေါတမလို့ အမည်ရသတဲ့။ ထိုအသျှင်ဂေါတမရဲ့ ကောင်းသတင်း ကျော်စောခြင်းကတော့..

“ပူဇော်အထူးကိုလည်း ခံယူတော်မူထိုက်သတဲ့။ သီစရာမှန်သမျှ မကျန်ရအောင် ဓမ္မဥဿုံ အလုံးစုံကိုလည်း အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသတဲ့။ ဝိဇ္ဇာနှင့်စရဏခေါ် အသိရောအကျင့်ပါ ပြည့်စုံတော်မူသတဲ့။ ရှေးဘုရားတို့ ကဲ့သို့ ကောင်းသောလာခြင်းလည်း ရှိတော်မူသတဲ့။ လောကသုံးခွင်ကိုလည်း အကုန်သိမြင်တော်မူသတဲ့။ တရားဓမ္မနဲ့ ဆုံးမတော်မူရာမှာလည်း အတူမရှိလို့ အတူမဲ့ဘိသတဲ့။ ဒါကြောင့် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါဗိုလ်လူတို့ရဲ့ ဆရာတစ်ဆူ လည်းဖြစ်သတဲ့။ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို ကိုယ်တိုင်လည်း ထွင်းဖောက်ပြီး သိမြင်တော်မူသတဲ့။ ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ဘဂ္ဂဂုဏ်နဲ့လည်း ပြည့်စုံပြန်သတဲ့။ ထိုကဲ့သို့သဘောရှိတဲ့ ရဟန္တာမျိုးကို ဖူးမြော်ရခြင်းဟာ ငါတို့အတွက် ကောင်းကျိုးပဲဖြစ်နိုင်လိမ့်မယ်” လို့ နှိုးဆော်အသိပေး သတင်းလွှင့်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီလို ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားရဲ့ ဂုဏ်တော်နဲ့တကွသော သတင်းစကားကို ကြားရတော့ တချို့ကာလာမအမျိုးသားတွေမှာ မယုံရဲ၊ ယုံရဲဖြစ်နေပုံပဲ။ တချို့ကာလာမအမျိုးသားတွေကတော့ မယုံလည်း ကြံဖူးရင်တော့ သိရမှာပဲလို့

အကဲစမ်းချင်ပုံ။ တချို့ကတော့ ‘အနည်းဆုံးတော့ ငါတို့နိဂုံးသားတွေအဖို့ အသိအမြင်တစ်ခုတိုးတာပေါ့။ သွားရောက်ဖူးမြင်ပြီးလို့ တရားစကား၊ အမေး ပြဿနာများကို မေးလျှောက်ကြည့်ရင်တော့ အဖြေမှန်သိရမှာပေါ့’ ဆိုပြီး အသီးအသီး တစ်ဖွဲ့ပြီးတစ်ဖွဲ့ ဘုရားထံမှောက် ရောက်သွားကြပါတယ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားရဲ့ ရှေ့တော်မှောက်ရောက်တဲ့အခါမှာလည်း တချို့က ရိုသေစွာ ဖူးမြော်ပြီး အသာထိုင်ကြည့်နေကြပါတယ်။ တချို့ကတော့ ဘုရားရှင်နဲ့အတူ အမျိုးအနွယ်၊ အမည်နာမတွေကို မိတ်ဖွဲ့ပြောဆိုပြီး ဝမ်းမြောက်ဖွယ်စကားတွေကို လျှောက်ထားကြပါတယ်။ တချို့ကတော့ အသာလေး လက်အုပ်ချီထိုင်ရင်း အခြေအနေကို စောင့်အကဲခတ်နေကြ လေရဲ့။ တချို့ကတော့ ဘာစကားမျှမပြောဘဲ တုဏှိဘော လုပ်နေကြတယ်။ တစ်စုသော ကာလာမအမျိုးသားတွေကတော့ မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားကို လက်အုပ်ချီမိုး ဖူးမြော်နေရာမှ အခုလို မေးလျှောက်ပါတယ်။

(ကာ)။ “အို၊ အရှင်မြတ်ဘုရား၊ အချို့သော သမဏ၊ ဗြဟ္မဏတို့သည် ကေသမုတ္တိနိဂုံးသို့ ရောက်လာပါကုန်၏။ ထိုသမဏ၊ ဗြဟ္မဏတို့သည် မိမိ အယူဝါဒကိုသာလျှင် ပြောပြကုန်၏။ ထွန်းပစေကုန်၏။ သူတစ်ပါး အယူ ဝါဒကိုကား ထိပါးပုတ်ခတ်ကုန်၏။ မထိမဲ့မြင် ပြုပါကုန်၏။ ရွတ်ချပါကုန်၏။ ချေဖျက်ပါကုန်၏။

အရှင်မြတ်ဘုရား၊ တခြားသော သမဏ၊ ဗြဟ္မဏအချို့တို့သည်လည်း ကေသမုတ္တိနိဂုံးသို့ ရောက်လာပါကုန်၏။ ထိုသမဏ၊ ဗြဟ္မဏတို့သည်လည်း မိမိအယူဝါဒကိုသာလျှင် ထွန်းပြပြောဆိုပါကုန်၏။ သူတစ်ပါး အယူဝါဒကို ကား ထိပါးပုတ်ခတ် ပြောဆိုပါကုန်၏။ မထိမဲ့မြင်ပြုပါကုန်။ ရွတ်ချ ပါကုန်၏။ ချေဖျက်ပါကုန်၏။

အရှင်မြတ်ဘုရား၊ ဤသမဏ၊ ဗြဟ္မဏတို့တွင် အဘယ်သမဏ၊ ဗြဟ္မဏတို့သည် မှန်သောစကားကို ဆိုပါသနည်း?။ အဘယ်သမဏ၊ ဗြဟ္မဏ တို့သည် မမှန်သောစကားကို ဆိုပါသနည်း?။ ဤသို့ အကျွန်ုပ်တို့အား ယုံမှားခြင်း၊ တွေးတောခြင်းများသည် ဖြစ်ခဲ့ကြပါ၏” လို့ မေးလျှောက်

ကြပါတယ်။

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ဟာ ကာလာမမင်းမျိုးတို့ရဲ့ အမေးစကားကို ကြားလိုက်ရတဲ့အခါမှာ..

(ဗု)။ “အိုကာလာမမင်းတို့၊ သင်တို့အား ယုံမှားခြင်းငှါ သင့်ပေစွ။ တွေးတောခြင်းငှါ သင့်ပေစွ။ သင်တို့အား ယုံမှားသင့်သောအရာ၌သာ ယုံမှားခြင်းဖြစ်၏။ တွေးတောသင့်သောအရာ၌သာ တွေးတောခြင်း ဖြစ်၏”

အိုကာလာမမင်းတို့ သင်တို့လို နာသူရှိလို့လည်း ပြောသူရှိလာသည်၊ ပြောသူများရှိလို့လည်း နာသူရှိလာသည်။ ဤကား ဓမ္မတာတည်း။

အမှန်တရားရဲ့ စည်းမျဉ်းများ

(ဗု)။ “အိုကာလာမမင်းတို့၊ လာကြကုန်လော့။ အနီးနားတိုး၍ တရားကို နာယူလှည့်ကြကုန်ဦးလော့။ သင်တို့သည်..

၁-မာ အနုဿဝေန- ‘ပြောသံဟောသံကြားကာမျှ’ဖြင့်လည်း ဟုတ်ပြီ၊မှန်ပြီဟု အတည်မမှတ်ယူကြကုန်လင့်ဦး။

၂-မာ ပရမ္မရာယ- ‘အစဉ်အလာ စကားမျှ’ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကြကုန်လင့်ဦး။

၃-မာ ဣတိကိရာယ- ‘ဤသို့ ဖြစ်ဖူးသတဲ့ဟူသော အဆင့်ဆင့် စကားမျှ’ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကြကုန်လင့်ဦး။

၄-မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေန- ‘စာပေကျမ်းဂန်နှင့် ညီရုံမျှ’ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကြကုန်လင့်ဦး။

၅-မာ တက္ကဟေတု- ‘တွေးခေါ်ကြံဆချက်မျှ’ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကြကုန်လင့်ဦး။

၆-မာ နယဟေတု- ‘နည်းမှီယူခြင်းမျှ’ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကြကုန်လင့်ဦး။

၇-မာ အာကာရဝိတက္ကေန- ‘ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို ဆင်ခြင်ခြင်းမျှ’ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကုန်လင့်ဦး။

၈-မာ ဒိဋ္ဌိနိဗ္ဗာနက္ခန္ဓိယာ- ‘ငါတို့ ကြံဆချက်နှင့်တူကာမျှ’ ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကုန်လင့်ဦး။

၉-မာ ဘဗ္ဗရူပတာယ- ‘မှတ်သားထိုက်သည် ထင်ကာမျှ’ ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကုန်လင့်ဦး။

၁၀-မာ သမထော နော ဂရ- ‘ငါတို့လေးစားအပ်သော ရဟန်း၏ စကားဖြစ်ကာမျှ’ ဖြင့်လည်း အတည်မမှတ်ယူကုန်လင့်ဦး။” လို့ အမှန်တရားအတွက် အဦးဆုံးသတိပြုရမယ့် စည်းမျဉ်း(၁၀)ရပ်ကို မိန့်တော်မူပါတယ်။

တချို့ကေသမုတ္တိနိဂုံးသားတွေဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားကို ယခင် ဘာသာရေးဂိုဏ်းဆရာတွေလိုပဲအထင်နဲ့ အကဲခတ်စောင့်ကြည့်နေရင်းက အခုလို ယခင်ဆရာတွေနဲ့မတူ၊ တစ်မူထူးခြားတဲ့ တရားပြောဟောပုံရယ်၊ သနားကြင်နာစိတ်နဲ့ သတိပေးနေပုံမျိုးရယ်ကို ကိုယ်တွေ့ကြုံလိုက်ရတော့ အံ့အားသင့်ရုံမကဘဲ ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရားအပေါ် ပိုပြီးယုံကြည်အားကိုးစိတ်နဲ့ အာရုံစိုက်လာကြပါတယ်။ အခုမှပဲ အနားကိုလည်း ပိုလို့ပိုလို့ ရွှေ့တိုးတိုးလာကြပါတယ်။

ဘာသာရေးမှာ “မာ-(၁၀)မာ”

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားက ဘာသာတရားအရာမှာ ဘယ်သူ့ကို အဖေခေါ်လို့ ခေါ်ရမှန်းမသိဆိုသလို ဖြစ်နေရှာတဲ့ ကာလာမအမျိုးသားတွေကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်နဲ့ ရှာဖွေသိနိုင်မယ့် နည်းလမ်းကို ညွှန်ပြပေးတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် နိုင်ငံတစ်ခုမှာ တိုင်းပြည်နဲ့လူမျိုးအတွက် အခြေခံချမှတ်ထားတဲ့ စည်းကမ်းဥပဒေမျိုးကို လိုက်နာခြင်းမရှိသူဟာ ဥပဒေရဲ့အပြစ်ပေးခြင်း၊ တိုင်းပြည်နဲ့လူမျိုးရဲ့ ပစ်ပယ်ထားခြင်းမျိုးကို ခံရတတ်သလိုပဲ။

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားကလည်း ဘာသာတရားနဲ့စပ်သွယ်ပြီး အမှန်တရားကို ရှာဖွေသူတွေအဖို့ ဘာသာတရားရဲ့အပြစ်ပေးခြင်း၊ အမှန်တရားရဲ့ဘက်တော်သားများက စွန့်ပယ်ခြင်းမျိုးကို မခံစားရလေအောင် ကာလာမအမျိုးသားတို့လို ဘာသာရေးမှာ ယောင်ချာချာဖြစ်နေတတ်သူတွေကို အမှန်တရားခမ္မရဲ့ အခြေခံ

စည်းမျဉ်းတွေကို ဖော်ထုတ်ညွှန်ပြပေးပါတယ်။

လောကမှာ တချို့က အမှန်တရားကို အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုကြတာက ‘အမှန်တရားဆိုတာ အမှားတစ်ရာ’တဲ့။ ‘အမှန်တရား=အမှားတစ်ရာ’လို့ တွက်ယူမိခဲ့ရင်တော့ အမှားတစ်ရာတောင် ကမယ်မထင်ပါဘူး။ အမှန်တရားခေါ် ‘သစ္စာဓမ္မ’ကို ဖွေရှာသိမြင်နိုင်ရေးမှာ အမှားတစ်ရာမကအောင် မှားတတ်တယ်လို့ အဓိပ္ပါယ်ယူခဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ ကေသမုတ္တိနိဂုံးသားတွေကို စံနမူနာပြုစရာအဖြစ် သတ်မှတ်ရမှာပါ။

ဒါကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားက ကေသမုတ္တိနိဂုံးသား ကာလာမအမျိုးသားတွေကို လေးနက်တဲ့သစ္စာဓမ္မ ‘အမှန်တရား’ကို ဖွေရှာသိမြင်နိုင်ဖို့အတွက် အပေါ်ယံမှာ အခွံအကာလို ဖုံးကွယ်နေမြဲဖြစ်တဲ့ မှားတတ်တဲ့အကြောင်းအရာ “မာ(၁၀)ချက်”တရားစကားကို အရင်ဆုံးဟောကြားတော်မူတာပါ။

အသီးစားလိုရင် အခွံခွာ

ဘာသာတရားကိစ္စမှာ အမှန်တရားကို ရှာဖွေသိမြင်လိုသူတိုင်း မှားလေ့ရှိတတ်တဲ့ မာ(၁၀)ချက်လာအကြောင်းတရားတွေကို မဖြစ်မနေ သတိထား၊ ဖယ်ရှားပစ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ-သစ်သီးတစ်လုံးကို စားလိုသူဟာ မစားခင် အခွံကို အရင်ခွာပစ်ရသလိုပါ။ အမှန်တရားကို လေ့လာသိရှိနိုင်ဖို့မှာ မှားတတ်တဲ့ အကြောင်းတရားမျိုးတွေကို အရင်ဆုံး ခွာပစ်၊ ပယ်စွန့်ပစ်ရနိုင်ရမှာပါ။

အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ မိခင်ဟာ ငှက်ပျောသီးတစ်လုံးကို အခွံခွာပြီး စားရကောင်းမွန်းမသိသေးတဲ့ သားငယ်လေးကို အခွံအရင်ခွာပြီးမှ အသားကို ကျွေးသလိုပါပဲ။ မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားကလည်း ပရမတ္ထသစ္စာခေါ်တဲ့ လေးနက်တဲ့ တရားမျိုးကို မဟောခင်မှာ မှန်တယ်လို့ဆိုရပေမယ့် တကယ်တမ်းမှာ မှားနေတတ်တဲ့ သမုတိသစ္စာခေါ် ပညတ်အမှန်တရားမျိုးတွေကို အရင်စွန့်ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ အခုလို သတိပေးတော်မူမြဲသာ ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်နည်းဆိုရင်တော့ ‘ဟေ့..ကာလာမအမျိုးသားတို့၊ မင်းတို့ဟာ

ဘာသာရေး၊ တရားဓမ္မကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လာခဲ့ရင် သူတစ်ပါးကိုသာ အားနာရင်နာ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုတော့ အားနာမနေမိစေနဲ့။ သူတစ်ပါးအပေါ်မှာသာ လျှော့တိလျှော့ယဲ ပျော့ဖတ်ဖတ်လုပ်ရင်လုပ်။ ကိုယ်စိတ်ထဲမှာတော့ လျှော့တိလျှော့ယဲ လုပ်မနေနော် “မာ”(၁၀)ခါတိတိနဲ့ မာနေရမယ်” လို့ မပြောသော်လည်း ပြောသကဲ့သို့သဘောမျိုးပါ။

ဟုတ်ပါတယ်။ လောကမှာ ‘အားနာလို့ ခါးပါတယ်’ ဆိုတာထက် ဘာသာရေးကိစ္စမှာတော့ ကာလာမအမျိုးသားတွေကို မြတ်ဗုဒ္ဓဟောညွှန်ပြတော်မူတဲ့ “မာ(၁၀)မာ”နဲ့ မ-မာလိုက်မိတာကြောင့် အားနာမိလို့ ဘဝနာသွားရတဲ့ဖြစ်ရပ်မျိုးတွေ၊ လူဖြစ်ရုံးသွားတဲ့ အဆုံးသတ်မျိုးတွေဟာ သာသနာ့သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ဒုနဲ့ဒေးပါ။

အမှန်တရားရဲ့ အစွန်းတစ်ဖက်

မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ ကေသမုတ္တိနိဂုံးသားတွေကို အမှန်တရားရဲ့ စည်းမျဉ်းတွေ ညွှန်ပြတော်မူပြီးတဲ့အခါ အစွန်း(၂)ဖက်ကို လွတ်အောင်ရှောင်ပြီး အလယ်လမ်းစဉ်အတိုင်း ကျင့်သုံးသွားနိုင်သူဖြစ်မှသာ မိမိကိုယ်တိုင် အမှန်တရားသစ္စာဓမ္မကို သိမြင်နိုင်မှာဖြစ်လို့ မမှီဝဲဘဲပယ်ရှားရမယ့် ပထမအစွန်းတစ်ဖက်ကို အခုလို ရှင်းလင်းဟောကြားတော်မူပြန်ပါတယ်။

(ဗု)။ ယဒါ တုမေ ကာလာမာ- အတ္တနာဝ ဇာနေယျာထ။

“အိုကာလာမအမျိုးသားတို့၊ သင်တို့သည် အကြင်အခါ၌ သင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် သိနိုင်ကြပေကုန်ရာ၏။

(၁)ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ- ဤသဘောတရားတို့ကား မကောင်းမှုသမုတ် အကုသိုလ်အယုတ်တရားတို့သာတည်း။

(၂)ဣမေ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ- ဤသဘောတရားတို့ကား အပြစ်ရှိသော သဘောတရားတို့သာတည်း။

(၃)ဣမေ ဓမ္မာ ဝိညုဂရဟိတာ- ဤသဘောတရားတို့ကား ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ ကဲ့ရဲ့အပ်သောသဘောတရားတို့သာတည်း။

(၄)ဣမေ ဓမ္မာ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ၊ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ- ဤသဘောတရားတို့ကို ပြည့်စုံစေအပ်၊ ဆောက်တည်ယူအပ် ကုန်သည်ရှိသော် အစီးအပွားမဲ့ခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသာ ဖြစ်ကုန်၏။

အထ တုမေ ကာလာမာ- ပဇဟေယျာထ။

အိုကာလာမအမျိုးသားတို့၊ သင်တို့သည် ထိုသို့သိရာအခါ၌ သင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင် ထိုသဘောတရားတို့ကို ပယ်စွန့်လိုက်ကြလေကုန်လော့”။

ကေသမုတ္တိနိဂုံးသားတွေဟာ အမှန်တရားကို သိမြင်နိုင်ဖို့အတွက် လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းမပြုရဘဲ စွန့်ပစ်ရှောင်ကြဉ်ပစ်ရမယ့် ‘အမှန်တရားရဲ့ အစွန်းတစ်ဖက်’သဘောကို အခုလို နာကြားလိုက်ရတဲ့အခါမှာတော့ ‘ဪ...ဒီလိုကိုး’၊ ‘မှန်လိုက်လေ’၊ ‘ဟုတ်ပေစွ’ဆိုတဲ့ သဘောမျိုးနဲ့ ခေါင်း တညိတ်ညိတ်ဖြစ်ကာ လက်ခံသဘောပေါက်လာကြပါတယ်။

အမှန်တရားဟာ အသိဉာဏ်ရဲ့လားရာ

မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူလိုက်တဲ့ အမှန်တရားကို ရှာဖွေနည်းစနစ်မှာ သမုတိသစ္စာခေါ်တဲ့ “လူပြောသူပြောအမှန်၊ ရှေးရိုးစွဲအမှန်၊ အစဉ်အလာ အမှန်၊ ကျမ်းဂန်စာပေထဲကအမှန်၊ အတွေးအခေါ်အမှန်၊ နည်းမှီယူဆချက် အမှန်၊ ဖြစ်ပုံဇာတ်ကြောင်းအမှန်၊ မိမိယူဆချက်နှင့်ကိုက်ညီတဲ့အမှန်၊ ကိုယ့် ဆရာ၊သူ့ဆရာ၊ကိုယ့်ဘုရား၊သူ့ဘုရားဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ၊ဆရာစွဲအမှန်”ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ(၁၀)မျိုးနဲ့ ချိန်ထိုးပြီး သဘာဝအမှန်တရားမျိုးကို လက်ခံကျင့်သုံးမှု မပြုရပါဘူး။ သမုတိသစ္စာခေါ် ပညတ်အမှန်တရားမျိုးသာ ဖြစ်တာကြောင့် လက်ခံကျင့်သုံး ခြင်းမပြုရလို့ပဲ ငြင်းဆန်ပစ်ပယ်နေမှုမျိုးလည်း ပြုနေရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ လောကဝေါဟာအတိုင်း သူ့နေရာနဲ့သူ၊ သူ့ကိစ္စနဲ့သူ အသုံးဝင် ရာနေရာမျိုးတွေမှာ အသုံးချရုံအတွက်လောက်သာ နားလည်ထားရမှာမျိုးပါ။

ပရမတ္ထသစ္စာခေါ်တဲ့ သဘာဝအမှန်တရားမျိုးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်အသိ ဉာဏ်ရဲ့အာရုံသာ ဖြစ်တာကြောင့် ကြောင်းကျိုးနှိုင်းချိန်သိမှု ပညာနဲ့သာ ရှာဖွေသိမြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သဘာဝအမှန်တရားမျိုးဟာ အသိဉာဏ်

ရဲ့လားရာတာဖြစ်တာကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ရှိသူသာ အမှန်တရားကို သိမြင်သဘောပေါက်နိုင်မှာပါ။ ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ် မရှိသူအတွက်တော့ အမှန်တရားဆိုတာကို အမှားတစ်ရာ သဘောမျိုးလောက်နဲ့ပဲ ကျေနပ်နေရဦးမှာပါ။

ဒါကြောင့် မြတ်ဗုဒ္ဓက “အတ္တနာဝ ဇာနေယျထ” ၊ သင်တို့ကိုယ်တိုင်သာ ကိုယ်ပိုင်အသိဉာဏ်နဲ့ သိနိုင်အောင်လုပ်ကြ။ ‘အထ ပဗောယျာထ’ အဲဒီလိုသိနိုင်တဲ့အခါ လိုက်နာကျင့်သုံးဖို့ မဟုတ်တဲ့ ရှောင်ကြဉ်ရမယ့် တရားမျိုးဆိုရင်တော့ ပယ်စွန့်ပစ်နိုင်အောင်အားထုတ်လိုက်ကြလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိအောင်လုပ်ပြီး စွန့်ပယ်ရမယ့်အစွန်းတစ်ဖက်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်နဲ့အမှားကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ခွဲခြားနည်း

မြတ်ဗုဒ္ဓဟာ ကာလာမအမျိုးသားတွေကို သဘောတရားတစ်ခုမှာ ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့သိမြင်ပြီး အမှန်နဲ့အမှား ဆုံးဖြတ်လက်ခံနိုင်မယ့်နည်းလမ်းကို အခုလို သင်ကြားပို့ချပေးပါတယ်။

လောဘသဘောကို စိစစ်ပြခြင်း

(ဗု)။ အိုကာလာမအမျိုးသားတို့ သင်တို့ မည်သို့ မှတ်ထင်ကြမည်နည်း။

လောဘော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနနေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟိတာယ ဝါ
အဟိတာယ ဝါ? -

မေး။ တပ်မက်မှုသဘောတရားလောဘသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်၌
ဖြစ်ပေါ်လာသည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးစီးပွားရှိခြင်းငှါ
ဖြစ်သလော။(သို့မဟုတ်)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်သလော? ။

(ကာ)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန်သာ ဖြစ်နိုင်ပါမည် အသျှင်ဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) လုဒ္ဒေါပနာယံ ကာလာမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ လောဘေနအဘိဘူတော
ပရိယာဒိန္နစိတ္တော၊ ပါဏရှိ ဟနတိ၊ အဒိန္နရှိ အာဒိယတိ၊ ပရဒေါရိန္ဒ
ဂစ္ဆတိ၊ မုသာပိ ဘဏတိ၊ ပရိန္ဒိ တတတ္ထာယ သမာဒပေတိ။ ယံ

သ ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ။

မေး။ အိုကာလာမတို့၊ တပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် တပ်မက်မှုလောဘဖြင့် နှိပ်စက်အပ်၊ သိမ်းယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သူ့အသက်သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာယူခြင်း၊ သူ့အိမ်ရာလွန်ကျူးခြင်း၊ မုသားစကားပြောဆိုခြင်းတို့ကို ပြု၏။ သူတစ်ပါးအားလည်း ဆောက်တည်စေ၏။ ယင်းအမှုတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရှည်မြင့်စွာ အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်ပေလော? ။

ဖြေ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

ဒေါသသဘောကို စိစစ်ပြခြင်း

(ဗုဒ္ဓ) ဒေါသော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟိတာယ ဝါ အဟိတာယ ဝါ? ။

မေး။ ပြစ်မှားမှုသဘောတရားဒေါသသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးစီးပွားရှိခြင်းငှါ ဖြစ်သလော။(သို့မဟုတ်)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်သလော? ။

ဖြေ။ အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန်သာ ဖြစ်နိုင်ပါမည် အသျှင်ဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) ဒုဋ္ဌောပနာယံ ကာလာမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ လောနောနအဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော၊ ပါဏမ္ဘိ ဟနတိ၊ အဒိန္နမ္ဘိ အာဒိယတိ၊ ပရဒါရန္တိ ဂစ္ဆတိ၊ မုသာပိ ဘဏတိ၊ ပရမ္ဘိ တတတ္ထာယ သမာဒပေတိ။ ယံ သ ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ။

မေး။ အိုကာလာမတို့၊ အမျက်ထွက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြစ်မှားမှုဒေါသဖြင့် နှိပ်စက်အပ်၊ သိမ်းယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သူ့အသက်သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာယူခြင်း၊ သူ့အိမ်ရာလွန်ကျူးခြင်း၊ မုသားစကားပြောဆိုခြင်းတို့ကို ပြု၏။ သူတစ်ပါးအားလည်း ဆောက်တည်စေ၏။ ယင်းအမှုတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရှည်မြင့်စွာ အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်ပေလော? ။

ဖြေ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

မောဟသဘောကို စိစစ်ပြခြင်း

(ဗုဒ္ဓ) မောဟော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဇော၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟိတာယ ဝါ အဟိတာယ ဝါ?။

မေး။ မသိမှုသဘောတရား မောဟသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးစီးပွားရှိခြင်းငှါ ဖြစ်သလော။(သို့မဟုတ်)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်သလော?။

ဖြေ။ အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန်သာ ဖြစ်နိုင်ပါမည် အသျှင်ဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) မူဠောပနာယံ ကာလာမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ လောဘောနအဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော၊ ပါဏမ္ဘိ ဟနတိ၊ အဒိန္နမ္ဘိ အာဒိယတိ၊ ပရဒါရမ္ဘိ ဂစ္ဆတိ၊ မုသာပိ ဘဏတိ၊ ပရမ္ဘိ တတတ္ထာယ သမာဒပေတိ။ ယံ သ ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ။

မေး။ အိုကာလာမတို့၊ တွေဝေမသိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မသိမှုမောဟဖြင့် နှိပ်စက်အပ်၊ သိမ်းယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သူ့အသက်သတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာယူခြင်း၊ သူ့အိမ်ရာလွန်ကျူးခြင်း၊ မုသားစကားပြောဆိုခြင်းတို့ကို ပြု၏။ သူတစ်ပါးအားလည်း ဆောက်တည်စေ၏။ ယင်းအမှုတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရှည်မြင့်စွာ အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်ပေလော?။

ဖြေ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

ကုသိုလ်/အကုသိုလ် စစ်တမ်း

(ဗုဒ္ဓ) အိုကာလာမအမျိုးသားတို့ သင်တို့ မည်သို့ မှတ်ထင်ကြမည်နည်း။

မေး(၁)။ ဣမေ ဓမ္မာ- ကုသလဝါ၊ အကုသလော ဝါ။ ဤလောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတရားသဘောတို့သည် ကောင်းသော ကုသိုလ်တရားလော။ (သို့မဟုတ်) မကောင်းသော အကုသိုလ်တရားလေလော့။

ဖြေ။ မကောင်းသောအကုသိုလ်တရားဖြစ်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။
 မေး(၂)။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါ။ အပြစ်ရှိသောတရားတို့လေလော? ။

အပြစ်ကင်းသောတရားတို့လေလော? ။

ဖြေ။ အပြစ်ရှိသောတရားဖြစ်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။
 မေး(၃)။ ဝိညုဂဟိတာ ဝါ ဝိညုပသတ္တာဝါ။ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့က
 ချီးမွမ်းအပ်သောတရားတို့လော။ ကဲ့ရဲ့အပ်သောတရားတို့လေလော? ။

ဖြေ။ ကဲ့ရဲ့အပ်သောတရားသာ ဖြစ်ပါသည်အသျှင်ဘုရား။

မေး(၄)။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝါ။
 ဤတရားကိုကို ပြည့်စုံစေအပ်၊ ဆောက်တည်အပ်သည်ရှိသော် အစီး
 ပွားမဲ့ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းဖြစ်သလော။ မဖြစ်လေသလော? ။

ဖြေ။ ဖြစ်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

အဲဒီလို မြတ်ဗုဒ္ဓရဲ့ အကုသိုလ်စစ်တမ်းမေးခွန်း(၄)ချက်နဲ့ အဖြေ
 ပြီးဆုံးတဲ့အခါမှာ ဆက်ပြီး အခုလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

“အိုကာလာမအမျိုးသားတို့၊ သင်တို့ကို ပြောဟောသံကြားကာမျှဖြင့်
 လည်း အမှန်မမှတ်ယူကုန်လင့်။ အစဉ်အဆက်စကားမျှဖြင့်လည်း အမှန်မယူ
 မှတ်လင့်။ အဆင့်ဆင့်ပြောစကားမျှဖြင့် အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ကျမ်းဂန်နှင့်ညီ
 ရုံဖြင့်လည်းအမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ကြံဆရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။
 နည်းမှီရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာဖြင့်လည်း အမှန်
 မမှတ်ယူလင့်။ မိမိသဘောနှင့်ကိုက်ညီရုံဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ မှတ်
 ယူထိုက်သည်အထင်ဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ငါတို့ဆရာဖြစ်ရုံမျှဖြင့်
 လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။

အကြင်အခါ၌ သင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤတရား
 တို့သည် အကုသိုလ်တို့တည်း။ အပြစ်လည်းရှိကုန်၏။ ပညာရှိတို့လည်း
 ကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်၏။ ပြည့်စုံစေအပ်၊ဆောက်တည်အပ်သည်ရှိသော် အစီးအပွားမဲ့
 ခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းအကျိုးသာရှိ၏ဟု သိနိုင်ကုန်ရာ၏။

ထိုအခါ၌ ထိုတရားမျိုးတို့ကို ပယ်စွန့်လိုက်ကြကုန်လော့’ဟု ပြောဆို

သတိပေးခြင်းသည် ဤသဘောကို ရည်ရွယ်၍ ပြောခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်”။

အမှန်တရားရဲ့ ဒုတိယအစွန်း

လောကမှာ အချို့ဘာသာရေးဆရာတွေက မကောင်းမှုအကုသိုလ်မှ လွတ်နိုင်ခဲ့ရင် ကောင်းမြတ်တဲ့ဘဝကို ရနိုင်မှာဖြစ်ကြောင်းကို ဟောပြောလေ့ ရှိပါတယ်။ မြတ်ဗုဒ္ဓကတော့ အဲဒီလိုတစ်ဖက်သတ်အမြင်နဲ့ တရားကို မဟော ပါဘူး။ မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကို မှီဝဲခြင်းဟာ အစွန်းတစ်ဖက်ရောက်ပြီး၊ ကောင်းမှုအကုသိုလ်ကို မပြုလုပ်ခြင်းဟာလည်း အစွန်းတစ်ဖက်သာ ဖြစ်ပါ တယ်။ အစွန်းနှစ်ဖက်လုံးက လွတ်နိုင်မှသာ ကောင်းမြတ်တဲ့ဘဝကို ရနိုင်မှာ ဖြစ်ကြောင်း အခုလို ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

“ယဒါ တုမေ ကာလာမာ- အတ္တနာဝ ဇာနေယျာထ”။

အိုကာလာမအမျိုးသားတို့၊ သင်တို့သည် အကြင်အခါ၌ သင်တို့ကိုယ် တိုင်ပင် သိမြင်အောင်အားထုတ်ကြကုန်လော့။

(၁) “ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ” - ဤသဘောတရားတို့ကား ကောင်း မှုသတ်မှတ် ကုသိုလ်အမြတ်တရားတို့သာတည်း။

(၂) “ဣမေ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇာ” - ဤသဘောတရားတို့ကား အပြစ် မရှိသော သဘောတရားတို့သာတည်း။

(၃) “ဣမေ ဓမ္မာ ဝိညုပ္ပသတ္တယ” - ဤသဘောတရားတို့ကား ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော သဘောတရားတို့သာတည်း။

(၄) “ဣမေ ဓမ္မာ သမတ္တာ သမာဒိနာ ဟိတာယ၊ သုခါယ သံဝတ္တန္တိ” - ဤသဘောတရားတို့ကို ပြည့်စုံစေအပ်၊ ဆောက်တည်ယူအပ် ကုန်သည်ရှိသော် အစီးအပွားဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းသာ ဖြစ်ကုန်၏။

“အထ တုမေ ကာလာမာ- ဥပသမ္ပန္န ဝိဟရေယျာထ”။

အိုကာလာမအမျိုးသားတို့၊ သင်တို့သည် ထိုသို့သိရာအခါ၌ သင်တို့ ကိုယ်တိုင်ပင် ထိုသဘောတရားတို့ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေကြကုန်လော့။

အလောဘသဘောကို စိစစ်ပြခြင်း

အိုကာလာမအမျိုးသားတို့ သင်တို့ မည်သို့ မှတ်ထင်ကြမည်နည်း။

(ဗုဒ္ဓ) အလောဘော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနနော၊ ဥပဇ္ဇတိ ဟိတာယ ဝါ အဟိတာယ ဝါ? -

မေး။ မတပ်မက်မှုသဘော အလောဘသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးစီးပွား ရှိခြင်းငှါ ဖြစ်သလော။(သို့မဟုတ်)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်သလော?။

ဖြေ။ အကျိုးစီးပွားရှိဖို့ရန်သာ ဖြစ်နိုင်ပါမည် အသျှင်ဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) အလုဒ္ဓေါပနာယံ ကာလာမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ လောဘေန အနဘိဘူတော အပရိယာဒိန္နစိတ္တော၊ နေဝ ပါဏံ ဟနတိ၊ န အဒိန္နံ အာဒိယတိ၊ န ပရဒါရံ ဂစ္ဆတိ၊ န မုသာ ဘဏတိ၊ န ပရမ္ပိတတတ္ထာယ သမာဒပေတိ။ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာတိ။

မေး။ အိုကာလာမတို့၊ မတပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် တပ်မက်မှုလောဘဖြင့် မနှိပ်စက်အပ်၊ မသိမ်းယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သူ့အသက်ကို လည်းမသတ်၊ သူ့ဥစ္စာကိုလည်း မခိုးယူ၊ သူ့အိမ်ရာကိုလည်း မလွန်ကျူး၊ မုသားစကားလည်း မပြော၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း မဆောက်တည်စေ။ ယင်းသို့မပြုသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရှည်မြင့်စွာ အကျိုးစီးပွား ရှိဖို့ရန်၊ ချမ်းသာဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်ပေလော?။

ဖြေ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

အဒေါသကို စိစစ်ပြခြင်း

(ဗုဒ္ဓ) အဒေါသော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနနော၊ ဥပဇ္ဇတိ ဟိတာယ ဝါ အဟိတာယ ဝါ?။

မေး။ မပြစ်မှားမှုသဘော အဒေါသသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးစီးပွားရှိခြင်းငှါ

ဖြစ်သလော။(သို့မဟုတ်)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်သလော?။

ဖြေ။ အကျိုးစီးပွားရှိဖို့ရန်သာ ဖြစ်နိုင်ပါမည်အသျှင်ဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) အဒုဋ္ဌောပနာယံ ကာလာမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ ဒေါသေန အနဘိ
ဘူတော အပရိယာဒိန္နစိတ္တော၊(ပ)ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ။

မေး။ အိုကာလာမတို့၊အမျက်မထွက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြစ်မှားမှုဒေါသဖြင့်
မနှိပ်စက်အပ်၊ မသိမ်းယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သူ့အသက်ကို
လည်းမသတ်၊ သူ့ဥစ္စာကိုလည်း မခိုးယူ၊ သူ့အိမ်ရာကိုလည်း မလွန်
ကျူး၊ မုသားစကားလည်း မပြော၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း မဆောက်
တည်စေ။ ယင်းသို့မပြုသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရှည်မြင့်စွာ အကျိုးစီးပွား
ရှိဖို့ရန်၊ ချမ်းသာဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်ပေလော?။

ဖြေ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

အမောဟသဘောကို စိစစ်ပြခြင်း

(ဗုဒ္ဓ) အမောဟော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနနော၊ ဥပဇ္ဇတိ ဟိတာယ ဝါ
အဟိတာယ ဝါ?။

မေး။ သိမှုသဘောတရား အမောဟသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သန္တာန်၌
ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးစီးပွားရှိခြင်းငှါ
ဖြစ်သလော။(သို့မဟုတ်)အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန် ဖြစ်သလော?။

ဖြေ။ အကျိုးစီးပွားမဲ့ဖို့ရန်သာ ဖြစ်နိုင်ပါမည် အသျှင်ဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) အမူဋ္ဌောပနာယံ ကာလာမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော၊ မောဟေန အနဘိ
ဘူတော အပရိယာဒိန္နစိတ္တော၊(ပ)ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ။

မေး။ အိုကာလာမတို့၊ မတွေဝေသောပုဂ္ဂိုလ်သည် သိမှုအမောဟဖြင့်
မနှိပ်စက်အပ်၊ မသိမ်းယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ သူ့အသက်ကို
လည်းမသတ်၊ သူ့ဥစ္စာကိုလည်း မခိုးယူ၊ သူ့အိမ်ရာကိုလည်း မလွန်
ကျူး၊ မုသားစကားလည်း မပြော၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း မဆောက်
တည်စေ။ ယင်းသို့မပြုသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ရှည်မြင့်စွာ အကျိုးစီးပွား

ရှိဖို့ရန်၊ ချမ်းသာဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်ပေလော့?။
ဖြေ။ ဖြစ်နိုင်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

ကုသိုလ်/အကုသိုလ် စစ်တမ်း

အိုကာလာမအမျိုးသားတို့ သင်တို့ မည်သို့ မှတ်ထင်ကြမည်နည်း။

မေး(၁)။ ဣမေ ဓမ္မာ- ကုသလဝါ၊ အကုသလဝါ။ ဤ အလောဘ၊
အဒေါသ၊ အမောဟ တရားသဘောတို့သည် ကောင်းသော ကုသိုလ်
တရားပေလော့။ (သို့မဟုတ်) မကောင်းသော အကုသိုလ်တရားလော့?။

ဖြေ။ ကောင်းသော ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပါသည်အသျှင်ဘုရား။

မေး(၂)။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါ။ အပြစ်ရှိသောတရားတို့လေလော့?။
အပြစ်ကင်းသောတရားတို့လေလော့။

ဖြေ။ အပြစ်မရှိသောတရားဖြစ်ပါသည် အသျှင်ဘုရား။

မေး(၃)။ ဝိညုဂဟိတာ ဝါ ဝိညုပသတ္တာဝါ။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့က
ချီးမွမ်းအပ်သောတရားတို့လော့။ ကဲ့ရဲ့အပ်သောတရားတို့လေလော့?။

ဖြေ။ ချီးမွမ်းအပ်သောတရား ဖြစ်ပါသည်အသျှင်ဘုရား။

မေး(၄)။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ ဟိတာယ သုခါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝါ။
ဤတရားကိုကို ပြည့်စုံစေအပ်၊ ဆောက်တည်အပ်သည်ရှိသော် အစီး
ပွားရှိခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်သလော့။ မဖြစ်လေသလော့?။

ဖြေ။ ဖြစ်ပါသည်အသျှင်ဘုရား။

အဲဒီလို ကုသိုလ်စစ်တမ်း မေးခွန်း(၄)ချက် အဖြေပြီးဆုံးတဲ့အခါ
အခုလို ဆက်ပြီး မိန့်တော်မူပြန်ပါတယ်။

အိုကာလာမအမျိုးသားတို့၊ သင်တို့ကို “ပြောဟောသံကြားကာမျှဖြင့်
လည်း အမှန်မမှတ်ယူကုန်လင့်။ အစဉ်အဆက်စကားမျှဖြင့်လည်း အမှန်မယူ
မှတ်လင့်။ အဆင့်ဆင့်ပြောစကားမျှဖြင့် အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ကျမ်းဂန်နှင့်ညီ
ရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ကြံဆရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။
နည်းမှီရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာမျှဖြင့်လည်း

အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ မိမိသဘောနှင့်ကိုက်ညီရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ မှတ်ယူထိုက်သည်ထင်ရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်။ ငါတို့ဆရာဖြစ် ရုံမျှဖြင့်လည်း အမှန်မမှတ်ယူလင့်”။

“အကြင်အခါ၌ သင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဤတရား တို့သည် ကုသိုလ်တို့ပေတည်း။ အပြစ်လည်း မရှိကုန်။ ပညာရှိတို့လည်း ချီးမွမ်းအပ်ကုန်၏။ ပြည့်စုံစေအပ်၊ဆောက်တည်အပ်သည်ရှိသော် အစီးအပွားရှိ ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းအကျိုးသာရှိ၏ဟု သိနိုင်ကုန်ရာ၏။

ထိုအခါ၌ ထိုတရားမျိုးတို့ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေကုန်လော့’ဟူ၍ ပြောဆို သတိပေးခြင်းသည် ဤသဘောကို ရည်ရွယ်၍ ပြောခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်”။

ကာလာမမင်းမျိုးတွေဟာ မြတ်ဗုဒ္ဓထံတော်မှ ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရာ ဘာသာတရားရဲ့ အမှန်သဘောတို့ကို လက်ခံယုံကြည်ရာမှာ သူတစ်ပါးကို အားကိုးမှုမပြုဘဲ မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ကုသိုလ်၊အကုသိုလ်နဲ့ အကောင်း အဆိုး၊ အကြောင်းအကျိုး၊ အမှား၊အမှန် ဝေဖန်စိစစ်ပြီးမှ လက်ခံယုံကြည်ဖို့ နည်းလမ်းမျိုးကို ကြားသိရတဲ့အတွက် အားလုံးပဲ နှစ်သက်ဝမ်းသာမဆုံး ဖြစ်ကုန်ကြပါတယ်။

ယခင်က ကိုးကွယ်ယုံကြည်ရမယ့် ဘာသာတရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘယ်သူ့စကားကို ဘယ်လို ယုံရမှာလဲ?၊ ဘယ်ဘာသာတရားကို ဘယ်လို လက်ခံယုံကြည်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးရမှာလဲ? ရယ်လို့ မရေမရာ ဇေဝေဝါ ဖြစ်နေမှုသံသယစူးငြောင့်တွေလည်း တစ်ခါတည်းပယ်ပျောက်ပြီး ရတနာ မြတ်သုံးပါးကို အသက်ထက်ဆုံးယုံကြည်ကျင့်သုံးနိုင်သူများ ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။
(အင်္ဂုတ္တနိကာယ်၊ကေသမုတ္တိသုတ်)

အခုခေတ်လို အခါတွေမှာလည်း ရှေးခေတ်ကာလာမမင်းမျိုးတွေလို ဘာသာတရားနဲ့ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုအပိုင်းမှာ ဟိုဘုရားလိုလို၊ ဟိုတရားလိုလို၊ ဟိုဆရာလိုလိုဖြစ်နေတတ်တဲ့ ခေတ်သစ်ကာလာမနွယ်ဝင်အဖို့ မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောညွှန်တော်မူတဲ့ ကာလာမသုတ်တရားတော်ကို အသေအချာ ဆင်ခြင်ဆုံး ဖြတ်ပြီး လက်တွေ့ကျတဲ့ ဘာသာတရားရဲ့အဆုံးအမကို ရှာဖွေသင့်ပါတယ်။

လူတိုင်းမှာ ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်ခွင့်လည်းရှိသလို ကိုယ်ပိုင်အသိ
ဉာဏ်ပါပြည့်စုံနိုင်မယ်ဆိုရင်တော့ ဆင်ခြင်တုံတရားကို လက်ကိုင်ထားပြီး
ဟိုမရောက်ဒီမရောက်လမ်းတွေ အဆုံးသတ်ကာ ဓမ္မလမ်းညွှန်ချက်အတိုင်း
လက်တွေ့ကျကျ လိုက်နာကျင့်သုံးသွားရမှာပါ။

ရှောင်စရာ၊ ဆောင်စရာ အစွန်း(၂)ပါး

ဗုဒ္ဓသာသနာရေးအဆုံးအမဟာ အကုသိုလ်နဲ့ကုသိုလ်ဆိုတဲ့ ကံတရား၊
ထိုကံတရားရဲ့ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်များကို စိစစ်ဝေဖန် သိမြင်နိုင်တဲ့ ‘ကမ္မဿက
တာသမ္မာဒိဋ္ဌိ’ ဉာဏ်အပေါ်မှာ အခြေခံပြီး၊ ဝိဿနာဉာဏ်ပညာမှ အစပြုကာ
မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏ်အထိတိုင် အဆင့်ဆင့် တက်လှမ်းကျင့်သုံး
သွားရမယ့်လမ်းစဉ်ကို တွေ့မြင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခြေခံဖြစ်တဲ့ ‘ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိ’ အမြင်မှန်နဲ့ ကာလာမ
သုတ်လာ၊ လမ်းညွှန်ချက်အရ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်တဲ့အခါမှာ...

(၁) လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း မပြုလုပ်ရဘဲ ရှောင်ကြဉ်နေရမယ့် ‘ရှောင်
စရာ အကုသိုလ်တရား’ က တစ်စု၊

(၂) မရှောင်ကြဉ်ဘဲ လိုက်နာမှီဝဲကျင့်ဆောင် သွားရမယ့် ‘ဆောင်စရာ
ကုသိုလ်တရား’ က တစ်စုရယ်လို့ (၂)မျိုးသာ ရှိပါတယ်။

ရှောင်ရမယ့်အကုသိုလ်တရားအစုကို မရှောင်ကြဉ်ဘဲ လိုက်နာမှီဝဲပြု
ကျင့်မှုဟာ အကုသိုလ်အစွန်းတစ်ဖက်ကို ကပ်ရောက်ရသလို၊ ဆောင်ရမယ့်
ကုသိုလ်တရားအစုကို မကျင့်ဆောင်ဘဲ ရှောင်ဖယ်နေမှုဟာလည်း အကုသိုလ်
အစွန်းတစ်ဖက်ကိုပဲ ကပ်ရောက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အကြောင်းကိုကြည့် အကျိုးသိ

လူတိုင်းဟာ မိုးလင်းမှမိုးချုပ်တိုင်အောင် နေ့စဉ် စီးပွား၊ လူမှု၊
သာသနာပြုစတဲ့ အမှုကိစ္စလုပ်ငန်းဆောင်တာတွေထဲမှာ ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုး
အာရုံအစုံစုံတွေနဲ့ပဲ ဆုံစည်းနေရမှာပါ။ ဆုံးစည်းရတဲ့အခါတိုင်းမှာ အကုသိုလ်

အစွန်း(၂)ဖက်မှ လွတ်မြောက်ပြီး ကုသိုလ်အစွန်းလွတ် အလယ်လမ်းစဉ်ပေါ် ရောက်အောင် ကာလာမသုတ်နည်းလမ်းအတိုင်း ဖြတ်သန်းနိုင်ဖို့ လိုပါတယ်။

ဘယ်လို ဖြတ်သန်းရပါမလဲ? ..အာရုံတစ်ခုခုကို တွေ့ကြုံရမှုကြောင့် မိမိသန္တာန်မှာ ကုသိုလ်သဘောတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာသလား? အကုသိုလ် သဘောတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာသလား? အရင်ဆုံး ဉာဏ်နဲ့ စိစစ်ကြည့်ပြီး သိနိုင်အောင် လေ့လာထားရပါမယ်။

ကိုယ့်ရှေ့မှာ ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံဆုံးစည်းနေရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ အမြင်၊အကြားစတဲ့အာရုံတွေက အကြောင်းတရားတွေပါ။ အာရုံအကြောင်း တွေကြောင့်ပဲ ကိုယ့်စိတ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကုသိုလ်သဘော၊ အကုသိုလ် သဘောတွေကတော့ အကောင်းနဲ့အဆိုး ခွဲခြားထားတဲ့အကျိုးတရားတွေပါ။

ပြီးတော့ အဲဒီလို ကုသိုလ်စိတ်၊အကုသိုလ်စိတ်တွေကြောင့်ပဲ ကောင်း တဲ့အပြု၊အပြောတွေနဲ့ မကောင်းတဲ့အပြု၊အပြောတွေကို အားထုတ်ရပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ပြုလုပ်လေ့ရှိတဲ့ ကောင်းမှုအလုပ်၊မကောင်းမှုအလုပ်တွေဟာ အလောဘ၊အဒေါသ၊အမောဟဆိုတဲ့ ကောင်းမှုဖြစ်ကြောင်းတရားတွေနဲ့ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟဆိုတဲ့ မကောင်းမှုဖြစ်ကြောင်းတရားတွေကြောင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာရပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကောင်းမှုဖြစ်ကြောင်းတရားတွေရယ်၊ ကောင်းမှုအလုပ် တွေရယ်ပြည့်စုံသူမှာ ကောင်းကျိုးသုခတွေ ပြည့်စုံပြီး၊ မကောင်းမှုဖြစ်ကြောင်း တရားနဲ့၊ မကောင်းမှုအလုပ်တွေ ပြည့်စုံတွေ့သူတွေမှာတော့ မကောင်းကျိုး တရားတွေ ပြည့်စုံလာရမှု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ အကြောင်းရှိလို့ အကျိုးဖြစ်ပြီး၊ အကြောင်းမရှိရင် အကျိုးမဖြစ်တဲ့သဘောပါ။ ‘ဒီလိုလုပ်လို့သာ ဒီလိုဖြစ်ရပြီး၊ ဒီလိုမလုပ်ခဲ့ရင် ဒီလိုမဖြစ်နိုင်ဘူး’ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ အကြောင်းကိုကြည့်ပြီး အကျိုးကို သိနိုင်အောင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့စိစစ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အကုသိုလ်ကို သိအောင်လုပ်နည်း
ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ လိုချင်တပ်မက်မှုလောဘသဘော ပေါ်လာတဲ့အခါ၊

ပြစ်မှားဖျက်စီးမှုဒေါသသဘော ပေါ်လာတဲ့အခါ၊ တွေဝေမသိမှုမောဟ သဘော ပေါ်လာတဲ့အခါတွေမှာ..

(၁)အကုသိုလ်လို့ခေါ်တဲ့ အဆိုးသဘောတရားဟုတ်၊မဟုတ်၊

(၂)အပြစ်ရှိပြီး မိမိစိတ်သန္တာန်မှာ ပူပန်ညစ်နွမ်းနေတတ်တဲ့သဘော ဟုတ်၊မဟုတ်၊

(၃)ဘုရားစတဲ့ ပညာရှိသူတော်ကောင်းကြီးတွေ ကဲ့ရဲ့အပ်တဲ့တရားမျိုး ဟုတ်၊မဟုတ်၊

(၄)မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်စေ၊တည်စေ၊ပွားစေအပ်တဲ့အခါ အကျိုးစီးပွား မဲ့ခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်၊မဖြစ်ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်စစ်တမ်း အင်္ဂါ(၄)ရပ်နဲ့ စိစစ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မကောင်းမှန်းသိရင် ရှောင်

အဲဒီလို စိစစ်ပြီးတဲ့အခါ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟ သဘောတွေဟာ

(၁)အကုသိုလ်တရား၊ (၂)အပြစ်ရှိတဲ့တရား၊ (၃) ပညာရှိတို့ကဲ့ရဲ့အပ်တဲ့တရား၊

(၄)မကောင်းကျိုးကိုပေးတတ်တဲ့တရားရယ်လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့သိမြင်လက်ခံ နိုင်ပြီဆိုရင် အဲဒီလိုတရားမျိုးတွေဟာ အကုသိုလ်အမှုတွေရဲ့ အကြောင်းရင်း မြစ်တွေအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ကိုယ့်သန္တာန်မှာ လက်ခံမှုမပြုဘဲ ရှောင်ပယ်ပစ် ရပါမယ်။ အဲဒီလိုရှောင်ပယ်ပစ်တဲ့အတွက် လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် ကိုယ်အမှု၊နှုတ်အပြောတွေကိုပါ ရှောင်နိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

ကုသိုလ်ကို သိအောင်လုပ်နည်း

ကိုယ့်စိတ်မှာ မလိုချင်မတပ်မက်မှု အလောဘသဘော၊ မပြစ်မှား မဖျက်စီးမှု အဒေါသသဘော၊ မတွေမဝေသိနိုင်မှု အမောဟသဘောတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ -

(၁)ကုသိုလ်လို့ခေါ်တဲ့ အကောင်းသဘောတရားဟုတ်၊မဟုတ်?၊

(၂)အပြစ်ကင်းပြီး မိမိစိတ်သန္တာန်မှာ ဖြူစင်သန့်ရှင်းနေတတ်တဲ့

သဘောဟုတ်၊မဟုတ်?၊

(၃)ဘုရားစတဲ့ ပညာရှိသူတော်ကောင်းကြီးတွေ ချီးမွမ်းအပ်တဲ့ တရားမျိုးဟုတ်၊မဟုတ်?၊

(၄)မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်စေ၊တည်စေ၊ပွားစေအပ်တဲ့အခါ အကျိုးစီးပွား ရှိခြင်း၊ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာအေးမြခြင်း ဖြစ်၊မဖြစ်? ဆိုတဲ့ ကုသိုလ်စစ်တမ်း အင်္ဂါ(၄)ရပ်နဲ့ စိစစ်ရပါမယ်။

ကောင်းမွန်းသိရင် ဆောင်

အဲဒီလို စိစစ်ပြီးလို့ အလောဘ၊အဒေါသ၊အမောဟ သဘောတွေဟာ (၁)ကုသိုလ်တရား၊ (၂)အပြစ်ကင်းတဲ့တရား၊ (၃)ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်တဲ့ တရား၊ (၄)ကောင်းကျိုးကိုပေးတဲ့တရားရယ်လို့ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့ သိမြင် လက်ခံနိုင်ပြီဆိုရင် အဲဒီလိုတရားမျိုးတွေကို ကုသိုလ်မှုတွေရဲ့ ဖြစ်ကြောင်း ရင်းမြစ်တွေအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ကိုယ့်သန္တာန်မှာ လက်ခံမှုပြု ကျင့်ဆောင်ပွား များနေရမှာပါ။ အဲဒီလို ကျင့်ပွားတဲ့အတွက် အလောဘ၊ အဒေါသ၊အမောဟ တွေကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် ကိုယ်အမှု၊နှုတ်အပြောတွေကိုပါ ပွားများကျင့် ဆောင်ရာ ရောက်ပါတယ်။

လောကကို အစွန်းလွတ်ဖြတ်သန်းနည်း

“ဤလောက၌ အကြား၊အမြင်နည်းသောပုထုဇဉ်သည် ဤလူပြည် သည် အသက်တိုသည် ဖြစ်ပါလျက်၊ ကိုယ်ဖြင့် မှားသောအမှုတို့ကို ပြု၍၊ မှားသောစကားကိုလည်း ပြောဆို၍ မှားသောစိတ်ကိုလည်း ဆောက်တည်၍၊ မကောင်းမှုတို့ကို ပြု၏။ ပညာမဲ့သောထိုသူသည် ခန္ဓာကိုယ်ပျက်စီးသော အခါ ငရဲသို့ ရောက်ရ၏” (တိကနိပါတ်၊မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသုတ်)

နေ့စဉ် မြင်ကြားကြုံတွေ့နေရတဲ့အာရုံတွေကြားမှာ လောဘ၊ဒေါသ၊ မောဟအကုသိုလ်မနောက်တွေနဲ့ လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်ကာယကံ၊ဝစီကံတွေ မဖြစ်အောင် သတိ၊ပညာနဲ့ ရှောင်ကြဉ်

နေခြင်းဟာ ရှောင်စရာအကုသိုလ်အစွန်းလွတ်တဲ့ လောကကို ဖြတ်သန်းမှု ဖြစ်ပြီး သံသရာမှာ အပါယ်ဆင်းရဲ ခရီးခဲကိုပါ ရှောင်လွှဲရာရောက်ပါတယ်။

“ဤလောက၌ အကြား၊အမြင်များသောပုထုဇဉ်သည် ဤလူ့ပြည် သည် အသက်တိုသည်ဖြစ်ပါလျက်၊ ကိုယ်ဖြင့် ကောင်းသောအမှုတို့ကို ပြု၍၊ ကောင်းသောစကားကိုလည်း ပြောဆို၍ ကောင်းသောစိတ်ကိုလည်း ဆောက် တည်၍၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြု၏။ ပညာရှိသောထိုသူသည် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးသောအခါ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ၏” (တိကနိပါတ်၊သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်)

နေ့စဉ်မြင်ကြားကြုံတွေ့နေရတဲ့အာရုံတွေကြားမှာ အလောဘ၊ အဒေါသ၊အမောဟကုသိုလ်မနောက်တွေနဲ့ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်ကာယကံ၊ဝစီကံတွေနဲ့ တွေးကြံဖြစ်အောင်၊ ပြုဖြစ် အောင်၊ပြောဖြစ်အောင် သတိ၊ပညာနဲ့ကျင့်ဆောင်နေသူဟာ ဆောင်စရာ အကုသိုလ်အစွန်းလွတ်တဲ့ လောကကို ဖြတ်သန်းမှုဖြစ်ပြီး သံသရာမှာ သုဂတိ နတ်ပြည်ခရီးလမ်းတွေကို လျှောက်လှမ်းရာလည်း ရောက်ပါတယ်။

မပြု-မကောင်း၊ ပြု-မကောင်း

ချစ်သားတို့၊ ငါသည် အဆင်းရှုပါရုံ၊ အသံသဒ္ဓါရုံ၊ အနံဂန္ဓာရုံ၊ အရသာ ရသာရုံ၊ အတွေ့ဟေဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ အတွေးအကြံဓမ္မာရုံတို့ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/ မမှီဝဲသင့်အားဖြင့် နှစ်မျိုးဟော၏။ ဆွမ်းသင်္ကန်းကျောင်း၊ ရွာ၊ နိဂုံး၊ ပြို့၊ ဇနပုဒ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/ မမှီဝဲသင့်အားဖြင့် နှစ်မျိုးဟော၏။ (သေဝိတဗ္ဗသေဝိတဗ္ဗသုတ်ဥပရိပဏ္ဏာသ)

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရား ဟောတော်မူထားသမျှ ဒေသနာအရပ်ရပ်ဟာ မဇ္ဈိမဋ္ဌိ ပဒါမှာအခြေခံတာကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်လွတ်ကင်းတဲ့ အလယ်လမ်းစဉ် တရားတော်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းမှုဆိုတာ မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ မဖြစ်ဘဲ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီး လောဘ၊ ဒေါသစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ ပယ်သတ်ကင်းငြိမ်းရေး ဖြစ်ပါတယ်။ အလယ်လမ်းစဉ် ဆိုတာကတော့ မဖြစ်သေးတဲ့ အလောဘ၊ အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်ပေါ်လာရေးနဲ့ ဖြစ်ပြီးတဲ့ အလောဘ၊ အဒေါသစတဲ့ ကုသိုလ်တရား တွေဟာ အင်္ဂါ(၈)ပါးပြည့်စုံတဲ့ အရိယမဂ်ကို ကျေးဇူးပြုရောက်ရှိပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရေးလမ်းစဉ်ပါ။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ နှုတ်မြွက်စကားတော်တွေထဲမှာ ပထမဦးဆုံးဖြစ်တဲ့ “ယဒါ ဟဓေ ပါတုဘဝန္တိ ဓမ္မာ’မှအစ နောက်ဆုံး မြွက်ဆိုတော်မူတဲ့ ‘အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ’” တိုင်အောင် မဇ္ဈိမဋ္ဌိပဒါကျတဲ့ အလယ်လမ်းစဉ် တရားတော်ချည်းလို့သာ မှတ်ယူရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မှီဝဲသင့်တာနှင့် မမှီဝဲသင့်တာ

တစ်ခါတုန်းက ဗုဒ္ဓမြတ်ဘုရား သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်း အတွင်းမှာ သီတင်းသုံးတော်မူပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ အနားမှာရောက်ရှိနေတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာအမှူးရှိတဲ့ တပည့်ရဟန်းတော်တွေကို ခေါ်တော်မူပြီး အခုလို မိန့်မြွက်တော်မူကာ တရားဟောပါတယ်။

“ချစ်သားရဟန်းတို့၊ သင်တို့အား မှီဝဲသင့်သောတရားနှင့် မမှီဝဲသင့်သောတရား ပရိယာယ်ကို ငါဟောကြားပေအံ့၊ ကောင်းစွာ နားစိုက်ပြီး နှလုံးသွင်းကြကုန်လော့။

ချစ်သားတို့၊ ငါသည် ကိုယ်အမူအကျင့်ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/ မမှီဝဲသင့် အားဖြင့် နှစ်မျိုး ဟော၏။ နှုတ်အမူအကျင့်၊ စိတ်အမူအကျင့်တို့ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/ မမှီဝဲသင့်အားဖြင့် နှစ်မျိုး ဟော၏။ စိတ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အမှတ်သညာ ရရှိခြင်း၊ အယူရရှိခြင်း၊ အတ္တဘောကို ရရှိခြင်းတို့ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/မမှီဝဲသင့် အားဖြင့် နှစ်မျိုး ဟော၏။

ချစ်သားတို့၊ ငါသည် အဆင်းရူပါရုံ၊ အသံသဒ္ဓါရုံ၊ အနံနန္ဒာရုံ၊ အရသာရသာရုံ၊ အတွေ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ အတွေးအကြံဓမ္မာရုံတို့ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/ မမှီဝဲသင့် အားဖြင့်နှစ်မျိုး ဟော၏။ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ရွာနိဂုံး၊ မြို့၊ ဇနပုဒ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း မှီဝဲသင့်/ မမှီဝဲသင့် အားဖြင့် နှစ်မျိုး ဟော၏”။ (သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ)

မမှီဝဲသင့်တဲ့ ကိုယ်အမူ

မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့ မှီဝဲသင့်/မမှီဝဲသင့်တဲ့တရား သဘော အဓိပ္ပါယ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာက ပြန်လည်ဖွင့်ဆို လျှောက်ထားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ ပြန်ဟောပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ကိုယ်နဲ့ပြုလုပ်ရတဲ့ ကာယကံမှာ (၂)မျိုး ခွဲရပါတယ်။ တစ်မျိုးက ပြုလုပ်ရင် လောဘစတဲ့အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားလာပြီး တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို

ကာယကံမျိုးဟာ မမှီဝဲသင့်၊ မပြုသင့်တဲ့ ကိုယ်အမှုမျိုးပါ။ ဥပမာ-သူ့အသက်သတ်မှု၊ သူ့ဥစ္စာယူမှု၊ သူ့အိမ်ယာလွန်ကျူးမှုမျိုးတွေပေါ့။

အဲဒီလို ကိုယ်အမှုမျိုးတွေဟာ မပြုရင် အကုသိုလ်မဖြစ်ဘဲ ပြုမှသာ အကုသိုလ်ဖြစ်လို့ မပြုဘဲနေရမှာပါ။ မပြုရင် ကောင်းနိုင်ပြီး၊ ပြုရင်သာ မကောင်းနိုင်တဲ့ ‘ပြု-မကောင်း’ အကုသိုလ်အမှုတွေမို့ “မပြုလေ ကောင်းလေ” ပါပဲ။

မှီဝဲသင့်တဲ့ကိုယ်အမှု

ကိုယ်နဲ့ပြုလုပ်ရတဲ့အမှုတွေထဲမှာ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရား ဆုတ်ယုတ်ပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရား တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုယ်အမှုမျိုးတွေဟာ မှီဝဲသင့်တဲ့၊ ပြုသင့်တဲ့ ကိုယ်အမှုတွေပါ။ ဥပမာ-အများအကျိုးအတွက် ပရဟိတအမှုပြုခြင်း၊ အလှူပေးခြင်း၊ ကာယကံမေတ္တာပွားမှု၊ စေတနာမှု၊ သီလဆောက်တည်မှု၊ ဝေယျာဝစ္စပြုမှုစတဲ့ ကိုယ်နဲ့ ပြုလုပ်ရတဲ့ ကုသိုလ်အမှုမျိုးတွေပေါ့။

အဲဒီလို ကိုယ်အမှုမျိုးတွေကတော့ မပြုရင် ကုသိုလ်မဖြစ်ဘဲ ပြုမှသာ ကုသိုလ်ဖြစ်လို့ မပြုမနေ ပြုကိုပြုနေရမှာပါ။ ပြုရင်သာ ကောင်းနိုင်ပြီး၊ မပြုရင် မကောင်းနိုင်တဲ့ ‘မပြု-မကောင်း’ ကုသိုလ်အမှုတွေမို့ “ပြုနိုင်လေ၊ ကောင်းလေ” ပါပဲ။

ပြောသင့်/မပြောသင့်တဲ့ စကားများ

လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်နိုင်တဲ့ နှုတ်အပြောအဆို စကားမျိုးဟာ မပြောသင့်ဘဲ ရှောင်ကြဉ်ရမယ့် စကားမျိုးပါ။ ဥပမာ-လိမ်ညာပြောမှု၊ ကုန်းတိုက်ပြောမှု၊ ကြမ်းတမ်းစွာပြောမှု၊ အကျိုးမဲ့စကားပြောမှုမျိုးတွေပေါ့။ အဲဒီလို စကားမျိုးတွေဟာ ပြောရင် အကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး ရှောင်ကြဉ်မှ အကုသိုလ်မဖြစ်မှာမို့ မပြောဘဲနေရမှာပါ။ အခွင့်သင့်နေလည်း

မပြောလေ ကောင်းလေပါပဲ။

ပြောသင့်တဲ့စကားတွေကတော့ အလောဘစတဲ့ကုသိုလ်တရား တိုးပွားလာပြီး တစ်ဖက်မှာ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရား ဆုတ်ယုတ်သွား မယ့်စကားမျိုးတွေပါ။ ဥပမာ- လိမ်ညာမပြောတဲ့ အမှန်စကား၊ ကုန်းတိုက် မပြောတဲ့ ညီညွတ်သင့်မြတ်စကား၊ ကြမ်းတမ်းစွာမပြောတဲ့ ချိုသာယဉ်ကျေး တဲ့စကား၊ အကျိုးမဲ့စကားမပြောတဲ့ အကျိုးစီးပွားနဲ့စပ်တဲ့စကားမျိုးတွေပါ။

အဲဒီလို စကားမျိုးတွေဟာ မပြောရင် ကုသိုလ်မရဘဲ၊ ပြောမှသာ ကုသိုလ် ဖြစ်မှာမို့ ပြောနေရမှာပါ။ အခွင့်သင့်ရင် ပြောလေ ကောင်းလေပါပဲ။

ကိုယ်အပြုအမူ ကာယကံနဲ့ နှုတ်အပြောအဆိုဝစီကံတွေကို ပြုသင့်/ မပြုသင့်အနေနဲ့ (၂)မျိုး ခွဲရသလိုပဲ၊ စိတ်အတွေးအကြံ မနောက်တွေ၊ ကံ မမြောက်တဲ့ စိတ်ဖြစ်ရုံသာဘောမျှနဲ့ သညာဖြစ်မှုတွေကိုလည်း အဲဒီအတိုင်း (၂)မျိုးစီခွဲပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

မြင်သင့်/မမြင်သင့် ရူပါရုံစသည်များ

မျက်လုံးနဲ့ အဆင်းရူပါရုံကို မြင်ရတဲ့အခါ၊ နားနဲ့ အသံသဒ္ဒါရုံကို ကြားတဲ့အခါ၊ နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ဂန္ဓာရုံကို နှမ်းရှိုက်တဲ့အခါ၊ လျှာနဲ့ အရသာ ရသာရုံကို စားသောက်တဲ့အခါ၊ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ အတွေ့ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ထိတွေ့တဲ့ အခါ၊ စိတ်နဲ့ အတွေးအကြံဓမ္မာရုံကို တွေးကြံတဲ့အခါတွေမှာလည်း လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်တဲ့ ရူပါရုံစသည်မျိုးကို မကြည့်ဘဲ ရှောင်သွေ လွှဲနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာ- ကိုယ်မမြင်လိုသူကို မြင်ရတဲ့အခါ ဒေါသ၊ မြင်လိုသူကို မြင်ရတဲ့အခါ လောဘသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အလောဘ၊အဒေါသ မဖြစ်ပါဘူး။ အဲဒီလို အမြင်မျိုးတွေဟာ မမြင်ရင် အကုသိုလ်မဖြစ်ဘဲ၊ မြင်မှသာ အကုသိုလ် ဖြစ်မှာမို့ မမြင်ရလေကောင်းလေပါပဲ။

ပြီးတော့ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်ပြီး၊

တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရူပါရုံစသည်မျိုးကိုတော့ မရှောင်ဘဲ ကြည့်မြင်ရမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ- ဘုရားကို ဖူးမြော်နေမှု၊ တရားစာပေတွေကို လေ့လာနေမှု၊ သံဃာတော်တွေ ကို ဖူးမြော်မှု၊ အသုဘရှုမှုမျိုးတွေပါ။ အဲဒီလို ရူပါရုံစသည်မျိုးတွေဟာ မမြင်ရင်ကုသိုလ်မဖြစ်ဘဲ မြင်မှသာကုသိုလ်ဖြစ်မှာမို့ မြင်လေ ကောင်းလေပါ။

ပေါင်းသင့်/မပေါင်းသင့် ပုဂ္ဂိုလ်စသည်များ

အစားအသောက်ကို ချက်ပြုတ်စားသောက်တဲ့အခါ၊ အဝတ်အစားကို ဝတ်ဆင်တဲ့အခါ၊ နေရာအိမ်ကျောင်း၊ မြို့ရွာနေပုဒ်တွေမှာ နေထိုင်တဲ့အခါတွေ မှာလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်နိုင်တဲ့ အစား အသောက်စသည်ကို မမှီဝဲဘဲ ရှောင်ကြဉ်ရပါမယ်။

လောဘစတဲ့ အကုသိုလ် တရားများ ဆုတ်ယုတ်ပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ အစားအသောက် စသည်ကိုတော့ မရှောင်ကြဉ်ဘဲ မှီဝဲသုံးဆောင်ရမှာပါ။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ မြတ်စွာဘုရားက ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့် လူ၊ ရှင်၊ ရဟန်း၊ အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီးစတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု မှာလည်း ပေါင်းသင်းမှီဝဲသင့်သူ၊ မပေါင်းသင်းမမှီဝဲသင့်သူအားဖြင့် နှစ်မျိုးခွဲ ဟောတော်မူပါတယ်။

လူတစ်ယောက်ဟာ မိမိပေါင်းသင်းဆက်ဆံမိတဲ့ သူငယ်ချင်း၊ မိတ်ဆွေ၊ ဆရာ၊ တပည့်၊ မိဘ၊ သားသမီးစသူတွေကြောင့် ကိုယ့်သန္တာန်မှာ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ တိုးပွားပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်သွားပြီဆိုရင် အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ကိုယ့်အတွက် မပေါင်းသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရယ်လို့ မှတ်ရပါမယ်။ ဝေးလေ... ကောင်းလေပါပဲ။

ပြီးတော့ ကိုယ်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလို့ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်တရားများ ဆုတ်ယုတ်ပြီး၊ တစ်ဖက်မှာ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်

တရားများ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ကိုယ့်အတွက်ပေါင်းသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးရယ်လို့ မှတ်ယူရမှာပါ။ ဘုရားစတဲ့ သူတော်ကောင်းပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ လောကမှာ နီးလေ.. ကောင်းလေပါပဲ။

အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းလွတ်မှုလမ်းစဉ်

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ဓမ္မလမ်းစဉ်အရ တစ်စုံတစ်ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ပြည့်စုံစင်ကြယ်တဲ့ ကုသိုလ်တရားကို ပွားများအားထုတ်မှုပြုလိုတယ်ဆိုရင် အနည်းဆုံး အင်္ဂါနှစ်ရပ်ရှိတဲ့ ကျင့်သုံးမှုကို ပြုရပါလိမ့်မယ်။ စင်ကြယ်တဲ့ကံ အမှုရှိနိုင်မှလည်း အဆင့်ဆင့်မြင့်မြတ်တဲ့ဉာဏ်လမ်းကို လျှောက်လှမ်းနိုင်မှာမို့ပဲ။

အင်္ဂါနှစ်ရပ်ဆိုတာက...

(၁)မမှီဘဲ ရှောင်သွေလွှဲရမယ့် ‘အသေဝိတဗ္ဗ’အရှောင်အမှုနဲ့၊

(၂)မှီဘဲကျင့်သုံးရမယ့် ‘သေဝိတဗ္ဗ’အဆောင်အမှုပါ။

မမှီဘဲ ရှောင်သွေလွှဲရမယ့် ‘အသေဝိတဗ္ဗ’အရှောင်အမှုကို မရှောင်ကြည်ဘဲ မှီဘဲကျင့်သုံးမှုဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံခံစားမှု၌ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်ကို ကပ်ရောက်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

မှီဘဲကျင့်သုံးရမယ့် ‘သေဝိတဗ္ဗ’အဆောင်အမှုကို လိုက်နာကျင့်သုံးမှု မပြုဘဲ ရှောင်သွေလွှဲနေပြန်ရင်လည်း မိမိကိုယ်ခန္ဓာကို ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်ကိုပဲ ကပ်ရောက်ရမှု ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မမှီဘဲ ရှောင်သွေလွှဲရမယ့် ‘အသေဝိတဗ္ဗ’အရှောင်အမှုကို မလွဲမသွေ ရှောင်ကြဉ်မှုပြုပြီး၊ မှီဘဲကျင့်သုံးရမယ့် ‘သေဝိတဗ္ဗ’ အဆောင်အမှုကိုလည်း မလွဲမသွေ လိုက်နာကျင့်ဆောင်မှုပြုပါမှ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်းစဉ် အကျင့်မှန်ပေါ်ရောက်ရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းမလွတ်တဲ့ အယူနှစ်မျိုး

လောကမှာ တစ်ချို့အယူဝါဒစွဲရှိသူတွေက ‘မကောင်းမှုကို ပြုသူမှာ မကောင်းမှုရဲ့ရလဒ် ဆိုးကျိုးမရှိ’လို့ မကောင်းမှုလုပ်ပေမယ့် မျက်မှောက်မှာ

ကောင်းကျိုးခံစားရသူအချို့ကို သက်သေပြုပြီး အယူမှားတတ်ကြပါတယ်။ ဥပမာ-သတ္တဝါကို သတ်ဖြတ်ပေမယ့် ဝဋ်ကျွတ်အောင် ချွတ်ရာရောက်လို့ ကုသိုလ်တောင် ရသေးတယ်။ ‘ဒီဘဝ ဒီကိုယ်စံပေါ့’ စသည်ဖြင့် စိတ်အလိုကျ မကောင်းမှုပြုနေသူတွေပါ။

အဲဒီလို အယူမှားကြောင့်ပဲ မမှီဝဲဘဲ ရှောင်သွေလွှဲရမယ့် မကောင်းမှု ဒုစရိုက်တွေကို လွန်ကျူးမိကြပါတယ်။ ပြုလေ-ကောင်းလေလို့ ထင်မှတ် ကြပါတယ်။ တစ်ချို့အယူစွဲရှိသူတွေကတော့ မကောင်းမှုမှာ ဆိုးကျိုးပေးခြင်း အပြစ်ရှိတယ်လို့ ဒုစရိုက်လွန်ကျူးပြီး မင်းပြစ်မင်းဒဏ်သင့်ခံသူတွေကို မျက်မြင်သက်သေပြုကာ မကောင်းမှုဒုစရိုက်ကိုတော့ ရှောင်ကြဉ်မှုပြုတယ်။

ဒါပေမယ့် မကောင်းမှုကို ရှောင်ကြဉ်ရုံ၊ မပြုရုံနဲ့ပဲ စင်ကြယ်တဲ့ ကုသိုလ်တရားများ ပြည့်စုံပြီလို့ အယူမှားပါတယ်။ အဲဒီအယူမှားကြောင့်ပဲ မရှောင်ကြဉ်ဘဲ လိုက်နာကျင့်သုံးနေရမယ့် ကုသိုလ်သုစရိုက်မှုတွေကို ပြည့်စုံ အောင် မပွားများဘဲ နေကြပြန်ပါတယ်။ ဥပမာ-လူတစ်ချို့က ငါတို့ဟာ ဘာအပြစ်မှမလုပ်ဘဲ ကုသိုလ်ပြုစရာ မလိုပါဘူး။ တစ်ချို့ကတော့ သီလယူပြီး သီလကျိုးမှာ စိုးလို့ဆိုပြီး အိမ်ထဲမှာ တံခါးဂျက်ထိုး အိပ်နေတယ်။ အလှူခံ လာမှာစိုးပြီး အိမ်တကာ လှည့်လည် ရှောင်တယ်။

ကလေးငယ်မျှ ပမာဏရှိသူ

ပဉ္စကင်္ဂအမည်ရှိတဲ့ လက်သမားဆရာကြီးကို ဥဂ္ဂါဟမာနပရိမိုဇ်က သူ့အယူဝါဒစကားကို အခုလို ဟောကြားပါတယ်။ “သူကြွယ်၊ ငါသည် လောက၌ မကောင်းမှုကို မပြုခြင်း၊ မကောင်းသောစကားကို မဆိုခြင်း၊ မကောင်းသောအကြံကို မကြံခြင်း၊ မကောင်းသောအသက်မွေးမှုကို မပြုခြင်း၊ ဤ(၄)ပါးနှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြည့်စုံသောကုသိုလ်ရှိသူ၊ မြတ်သော သူတို့ ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ ရောက်သူဟု ပညတ်၏”တဲ့။

လက်သမားဆရာကြီးဟာ အဲဒီအယူဝါဒစကားကို မှတ်သားခဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရားထံမှာ ပြန်လည်လျှောက်ထားပါတယ်။ ဒီအခါမှာ မြတ်စွာ

ဘုရားက “လက်သမားဆရာကြီး၊ ဥဂ္ဂါဟမာနု၏စကားအတိုင်းသာ ဖြစ်ခဲ့သော် ပက်လက်အိပ်အရွယ်မျှရှိသေးသော ကလေးငယ်သည် ပြည့်စုံသော ကုသိုလ်ရှိသူ၊ မြတ်သောသူတို့ ရောက်သင့်သော အဆင့်သို့ရောက်သူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အကြောင်းက... မွေးခါစကလေးငယ်ဟာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ အသိမျှပင် မရှိသေးလို့ လှုပ်ရှားရုံမှတစ်ပါး ကိုယ်နဲ့ မကောင်းမှုမပြုနိုင်ပါဘူး။ စကားဆိုတဲ့ အသိမျှပင်မရှိသေးလို့ ငိုကြွေးရုံကလွဲပြီး မကောင်းတဲ့စကားကိုလည်း မပြောဆိုနိုင်ပါဘူး။ အကြံဆိုတဲ့အသိမျှပင် မရှိသေးလို့ မကောင်းမှုကိုကြံခြင်းလည်း မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ မကောင်းတဲ့အသက်မွေးမှုကို ပြုဖို့ဆိုတာတော့ ဝေးပါသေး။

ဒါကြောင့် အဲဒီလို မကောင်းမှုမပြုခြင်းစတဲ့ အင်္ဂါ(၄)ရပ်နဲ့ ပြည့်စုံရုံလောက်စွမ်းရည်ဟာ ကလေးမှာလည်းရှိနေတာကြောင့် ပြည့်စုံတဲ့ကုသိုလ်ရှိသူဆိုတာ လုံးဝမဖြစ်နိုင်သေးကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

ကလေးငယ်ထက် သာလွန်သူ

မြတ်စွာဘုရားက ဆက်ပြီး “လက်သမားဆရာကြီး၊ လောက၌ မကောင်းမှု မပြုခြင်းစတဲ့အင်္ဂါ(၄)ပါးနဲ့ပြည့်စုံသူကို ပြည့်စုံသောကုသိုလ်ရှိသူ၊ မြတ်သောသူတို့ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ မရောက်သေးသူဟုသာ ငါပညတ်၏။ သို့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပက်လက်အိပ်အရွယ် ကလေးငယ်ထက်ကား သာလွန်ပေ၏” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

ကလေးငယ်ထက် သာလွန်တဲ့ အချက်က ကလေးငယ်ရဲ့ မကောင်းမှုမပြုခြင်းဟာ မသိသေးလို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။ သိလို့မပြုခြင်း မဟုတ်ပါဘူး။ လူကြီးအရွယ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ မကောင်းမှုကို အပြစ်ရှိမှန်းမသိလို့ မပြုခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ အပြစ်ရှိမှန်းသိလို့သာ မပြုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်တကယ် ပြည့်စုံသောကုသိုလ်ရှိသူ

ပဉ္စကင်္ဂလက်သမားဆရာကြီးကို မြတ်စွာဘုရားက လောကမှာ

ပြည့်စုံသောကုသိုလ်ရှိသူ၊ မြတ်သောသူတို့ ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ ရောက်သူဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်နိုင်ကြောင်း အင်္ဂါ(၁၀)ရပ်ကို ဟောပါတယ်။

“လက်သမားဆရာကြီး၊ ကျင့်သုံးမှုပြီးမြောက်သူတို့၏ မှန်သော အမြင်၊ မှန်သောအကြံ၊ မှန်သောစကား၊ မှန်သောအသက်မွေးမှု၊ မှန်သော အားထုတ်မှု၊ မှန်သောသတိ၊ မှန်သောသမာဓိ၊ မှန်သောအသိဉာဏ်၊ မှန်သော လွတ်မြောက်မှုဟူသော ဤအင်္ဂါ(၁၀)ပါးနှင့်ပြည့်စုံသူကို ပြည့်စုံသော ကုသိုလ်ရှိသူ၊ မြတ်သောသူတို့ ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ ရောက်သူဟူ၍ ငါ ခေါ်ဝေါ်ပညတ်၏။

ထို့ပြင် မကောင်းသောအလေ့အကျင့်၊ မကောင်းသောအတွေးအကြံ၊ ထိုအလေ့အကျင့်တို့ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းတရား၊ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ ချုပ်ငြိမ်း ကြောင်းအကျင့်တို့ကိုလည်း သိရမည်ဟု ငါဆို၏။

ထို့ပြင် ကောင်းသောအလေ့အကျင့်၊ ကောင်းသောအတွေးအကြံ၊ ထိုအလေ့အကျင့်တို့ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်းတရား၊ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ ချုပ်ငြိမ်း ကြောင်းအကျင့်တို့ကိုလည်း သိရမည်ဟု ငါဆို၏”။

မကောင်းမှုကို သိမှု(၄)မျိုး

(၁)မကောင်းသောအလေ့အကျင့်ဆိုတာက အကုသိုလ် ကိုယ်အမှု၊ နှုတ်အမှုနဲ့ အသက်မွေးမှုတွေပါ။ မကောင်းသောအတွေးအကြံဆိုတာက ကာမဝိတက်စတဲ့ အကုသိုလ်အကြံအစည်တွေပေါ့။

(၂)မကောင်းသောအလေ့အကျင့်ရဲ့အကြောင်းတရားက ရာဂ၊ဒေါသ၊ မောဟ(၃)ပါးပါ။ မကောင်းသောအကြံရဲ့အကြောင်းကတော့ ‘ကာမသညာ စတဲ့ အကုသိုလ်သညာ(၃)မျိုးပါပဲ။

(၃)ဒုစရိုက်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်အမှု၊နှုတ်အမှု၊စိတ်အမှုနဲ့ အသက်မွေးမှုမျိုးကို ပယ်ပြီး၊ သုစရိုက်ဖြစ်တဲ့ ကိုယ်အမှု၊နှုတ်အမှု၊စိတ်အမှုနဲ့ အသက်မွေးမှုမျိုးကို ပွားများသူမှာ မကောင်းသောအလေ့အကျင့် ချုပ်ငြိမ်းပါတယ်။ ပထမဈာန်ကို ဝင်စားနေနိုင်သူဟာ မကောင်းသောအကြံတွေ ချုပ်ငြိမ်းကုန်ပါတယ်။

(၄)မကောင်းသောအလေ့အကျင့်နဲ့ မကောင်းသောအကြံတို့ ချုပ်ငြိမ်း
ရေးအကျင့်က မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်များ မဖြစ်အောင်၊ ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ်
များ ပပျောက်အောင်၊ မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်များ ဖြစ်လာအောင်၊ ဖြစ်ပြီး
ကုသိုလ်များ တည်တံ့တိုးပွားအောင် အားထုတ်ခြင်းကျင့်စဉ် ဖြစ်ပါတယ်။

ကောင်းမှုကို သိမှု(၄)မျိုး

(၁)ကောင်းသောအလေ့အကျင့်ဆိုတာက ကုသိုလ် ကိုယ်အမှု၊ နှုတ်
အမှုနဲ့ အသက်မွေးမှုတွေပါ။ ကောင်းသောအတွေးအကြံဆိုတာကတော့
နေကွမ္မဝိတက်စတဲ့ ကုသိုလ်အကြံအစည်တွေပေါ့။

(၂)ကောင်းသောအလေ့အကျင့်ရဲ့အကြောင်းတရားက အလောဘ၊
အဒေါသ၊ အမောဟ(၃)ပါးပါ။ ကောင်းသောအကြံရဲ့အကြောင်းကတော့
နေကွမ္မသညာစတဲ့ ကုသိုလ်သညာတွေပါပဲ။

(၃)သီလ၊သမာဓိ၊ပညာနဲ့ ပြည့်စုံပြီး ကိလေသာမှလွတ်မြောက်ရာ
အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုသူဟာ ကောင်းသောအလေ့အကျင့်များ
အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းပါတယ်။ ဒုတိယဈာန်ကို ဝင်စားနေသူဟာ ကောင်းသော
အကြံများ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းပါတယ်။

(၄)ကောင်းသောအလေ့အကျင့်နဲ့ ကောင်းသောအကြံတို့ ချုပ်ငြိမ်း
ရေးအကျင့်က မဖြစ်သေးတဲ့အကုသိုလ်များ မဖြစ်အောင်၊ ဖြစ်ပြီးအကုသိုလ်
များ ပပျောက်အောင်၊ မဖြစ်သေးတဲ့ကုသိုလ်များ ဖြစ်လာအောင်၊ ဖြစ်ပြီး
ကုသိုလ်များ တည်တံ့တိုးပွားအောင် အားထုတ်ခြင်းကျင့်စဉ် ဖြစ်ပါတယ်။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊သမဏမုတ္တိကသုတ်)

လွတ်မြောက်သူရဲ့ စွန့်လွှတ်ခြင်း

လောကမှာ အမှန်တကယ် ပြည့်စုံသော ကုသိုလ်ရှိနေသူ၊ မြတ်သော
သူတို့ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ ရောက်ရှိနေသူဟာ အမြင်မှန်-သမ္မာဒိဋ္ဌိစတဲ့
အင်္ဂါ(၁၀)ရပ်နဲ့အတူ သစ္စာ(၄)ပါးကို သိမြင်ဆိုက်ရောက် မျက်မှောက်ပြုပြီးတဲ့
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို အမှန်တကယ် ပြည့်စုံသောကုသိုလ်ရှိသူဖြစ်နိုင်ဖို့အတွက် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့ မမှီဝဲဘဲ ရှောင်သွေလွှဲရမယ့် ‘အသေဝိတဗ္ဗ’ အရှောင်အမှုကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ရာမှာဖြစ်ပြီး၊ မှီဝဲကျင့်သုံးရမယ့် ‘သေဝိတဗ္ဗ’ အဆောင်အမှုကိုလည်း လိုက်နာကျင့်ဆောင်ခြင်းဖြင့် အစွန်းနှစ်ဖက်ကင်း ပြတ်တဲ့ အလယ်လမ်းစဉ်ကို လျှောက်လှမ်းသွားနိုင်ရမှာပါပဲ။

အလယ်လမ်းစဉ်ကို ကျင့်သုံးမှုရဲ့လမ်းအဆုံးမှာ အရိယသစ္စာ(၄)ပါး အမှန်တရားကို သိမြင်ဆိုက်ရောက်ပြီး မျက်မှောက်ပြုခြင်းနဲ့အတူ ဘဝလွတ်မြောက်မှုပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အရိယသစ္စာ(၄)ပါးကို သိမြင်ပြီး ဘဝလွတ်မြောက်မှုပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိသူဟာ ဥပမာအားဖြင့် ဒီဘက်ကမ်းကနေ ဖောင်နဲ့ ကူးခတ်နိုင်လိုက်တဲ့အတွက် ဟိုဘက်ကမ်းကို ဆိုက်ရောက်သွားခြင်းနဲ့ တူပါတယ်။

ဒီဘက်ကမ်းဆိုတာ ဒုက္ခအရိယသစ္စာဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာပါ။ ဟိုဘက်ကမ်းဆိုတာ ဒုက္ခရုပ်နာမ်တွေ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ပါ။ ဖောင်နဲ့ကူးခတ်နိုင်မှုဆိုတာကတော့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၊မဂ္ဂင်အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးမှုပါပဲ။

အဲဒီဥပမာအတိုင်း၊ ဟိုဘက်ကမ်းကို ဖောင်နဲ့ ကူးမြောက်ပြီးသူဟာ ကမ်းတစ်ဖက်အရောက်မှာ “ဤဖောင်ဟာ ငါ့အား ကျေးဇူးများတယ်” လို့ ကြံပြီး ဖောင်ကို ထမ်းဆောင်သွားခဲ့ရင် ဖောင်အပေါ်ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စကို ပြုခြင်း မမည်ပါဘူး။ ဖောင်ကို ကုန်းပေါ်တင်ထား၊ ရေမှာ မျှောထားပစ်ခဲ့ခြင်းသာ ပြုသင့်တဲ့ကိစ္စကို ပြုခြင်းမည်ပါသတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားက “ရဟန်းတို့၊ ထိုနည်းအတူပင် ငါသည် ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရန်အလို့ငှါသာ ဖောင်ဥပမာဖြင့် တရားကို ဟော၏။ စွဲယူရန် အတွက် ဟောကြားသည် မဟုတ်ပေ။ ရဟန်းတို့၊ ဖောင်ဥပမာတရားကို နားလည်သူသည် ဓမ္မကိုပင် စွန့်ပယ်အပ်၏။ အဓမ္မကိုကား ဆိုဖွယ်မရှိတော့ချေ” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ (မဇ္ဈိမပစ္စာသ၊အလဂဒ္ဒ၊ပမသုတ်)

ဘဝလွတ်မြောက်မှုပန်းတိုင်ကို ရောက်ရှိပြီးဖြစ်တဲ့ ပြည့်စုံသောကုသိုလ်ရှိသူ၊ မြတ်သောသူတို့ရောက်သင့်သောအဆင့်သို့ ရောက်သူတွေဟာ

မိမိပြုတဲ့ကောင်းမှုကုသိုလ်မှုတွေကိုတောင်မှ သီလ၊သမာဓိ၊ပညာ၊ သိက္ခာသုံးပါးနဲ့ ဝိမုတ္တိဉာဏ်ရောက်အောင် မှီဝဲကျင့်သုံးပြီး စွန့်လွှတ်ပစ်ခဲ့ ရပါသေးတယ်။ မကောင်းတဲ့ အကုသိုလ်မှုတွေကို မမှီဝဲဘဲ ရှောင်သွေလွှဲပြီး စွန့်ပယ်ပစ်ဖို့ မှာ ပြောစရာတောင် မလိုတော့ပါဘူး။

မြင်တိုင်း ပြောသင့်/မပြောသင့်

တစ်ခါမှာတော့ ရာဇဂြိုဟ်က ဗိမ္ဗိသာရမင်းရဲ့ အမတ်ကြီးဖြစ်သူ ဝဿကာရပုဏ္ဏားဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်လာပြီး “အရှင်ဘုရား၊ မည်သူမဆို မြင်တဲ့အရာကို ‘ဤသို့ ငါမြင်၏’၊ ကြားတဲ့အရာကို ‘ဤသို့ ငါကြား၏’၊ တွေ့ထိတဲ့အရာကို ‘ဤသို့ ငါတွေ့၏’၊ သိတဲ့အရာကို ‘ဤသို့ ငါသိ၏’ဟု ပြောဆိုခဲ့သော် ထိုသို့ မှန်ရာကိုပြောဆိုခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိဟု တပည့်တော်အယူရှိပါသည်”လို့ လျှောက်ထားပါတယ်။

အမတ်ကြီးပြောတဲ့ မှန်တဲ့အရာ ‘သစ္စာ’ဆိုတာဟာ မှန်တိုင်းလည်း ထာဝရမှန်နေတတ်မှုမျိုးမဟုတ်တဲ့ လူတွေရဲ့နှုတ်ဖျားနဲ့သာ သမုတ်ထားလို့ မှန်နေတဲ့ သမုတိသစ္စာမျိုးပါ။ သမုတိသစ္စာဆိုတာ အမြဲပြောင်းလဲနေတာပဲ။ တစ်ချို့ဆို တစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက်သာ မှန်ပြီး၊ တစ်ချို့ဆို တစ်မိသားစု၊ တစ်မြို့၊တစ်ဒေသ၊တစ်နိုင်ငံအတွက်သာ မှန်နေတာမျိုးတွေပါ။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “အိုပုဏ္ဏား၊ မြင်သမျှကို ပြောဆိုအပ်၏ဟုလည်း ငါမဆို။ မြင်သမျှကို မပြောဆိုအပ်ဟုလည်း ငါမဆို။ ကြားသမျှ၊ တွေ့သမျှ၊ သိသမျှကို ပြောဆိုအပ်၏ဟုလည်း ငါမဆို။ မပြောဆိုအပ်ဟုလည်း ငါမဆို။ အိုပုဏ္ဏား၊ အကြင်.. အမြင်၊အကြား၊အတွေ့၊အသိတို့ကို ပြောဆိုသူအား အကုသိုလ်တရားတိုးပွား၍ ကုသိုလ်တရား ဆုတ်ယုတ်၏။ ထိုမြင်ခြင်း၊ ကြား ခြင်း၊တွေ့ခြင်း၊သိခြင်းတို့ကိုသာ မပြောဆိုအပ်ဟု ငါဆို၏။ အကြင်..အမြင်၊ အကြား၊အတွေ့၊အသိတို့ကို ပြောဆိုသူအား အကုသိုလ်တရား ဆုတ်ယုတ်၍ ကုသိုလ်တရား တိုးပွား၏။ ထိုမြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊တွေ့ခြင်း၊

သိခြင်းတို့ကိုကား ပြောဆိုအပ်၏ဟု ငါဆိုပေ၏”လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။
(အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ သုတသုတ်)

ရွှေလျားမှုတွေကြားက မရွှေလျားတဲ့တရား

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသမျှတရားတိုင်းဟာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းစဉ်မှာ အခြေခံတာကြောင့် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ ကင်းပြတ်မှု ရှိပါတယ်။ နေ့စဉ် မြင်ကြားနေရတဲ့ အမြင်၊ အကြားစသည်တွေဟာ မိန်းမ၊ ယောက်ျား၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါစတဲ့ အသွင်သဏ္ဌာန်တွေအဖြစ်နဲ့ အမြဲရွှေလျားနေတတ်တဲ့ ပညတ်အမှတ်အသားတွေပါပဲ။

လူတစ်ယောက်ဟာ ရွှေလျားနေတတ်တဲ့ အမှတ်အသားတွေအတိုင်းပဲ မြင်သမျှ၊ ကြားသမျှကို အမှန်တရားပဲရယ်လို့ သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ထားခဲ့ရင် အမှန်တရားဟာ လမ်းဆုံးနိုင်မှာလည်း မဟုတ်တော့ပါဘူး။ တည်တံ့ခိုင်ခံ့နိုင်တဲ့ အမှန်တရားလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။

ဒါကြောင့် မြင်မှုအပေါ်မှာ မြင်တာချင်းတူပေမယ့် လောဘစတဲ့ အကုသိုလ်အပြစ်ရှိမယ့်မြင်မှုမျိုးကို မြင်တယ်လို့ မပြောသင့်ပါဘူး။ အလောဘစတဲ့ ကုသိုလ်အကျိုးရှိမယ့် မြင်မှုမျိုးကိုသာ ပြောသင့်တယ်လို့ မှတ်ရပါမယ်။

တစ်ခါတုန်းကလည်း နတ်သားတစ်ယောက်က ဘုရားရှင်ထံလာရောက်ပြီး “အရှင်ဘုရား အကြင်အကြင်အမှုတို့မှ စိတ်ကို တားမြစ်ရာ၏။ ထိုအမှုတို့မှ ဆင်းရဲခြင်းသည် ထိုသူထံသို့ မရောက်ရာ။ အကြင်သူသည် အလုံးစုံသောအမှုမှ စိတ်ကို တားမြစ်ရာ၏။ ထိုသူသည် အလုံးစုံသောဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်၏”လို့ သူ့အယူဝါဒကို လျှောက်ထားပါတယ်။

ဘုရားရှင်က “အမောင်နတ်သား၊ အလုံးစုံသောအမှု၌ စိတ်ကို မတားမြစ်ရာ၊ စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်ကို မတားမြစ်ရာ။ အကြင်အကြင်အမှုမှ မကောင်းမှုဖြစ်၏။ ထိုအမှုမျိုးမှသာ စိတ်ကို တားမြစ်ရာ၏”လို့ ပြန်လည်မိန့်တော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ မဇ္ဈိမလမ်းစဉ်မှာ ဘယ်အမှုမျိုးကိုမဆို တစ်ဖက်

သတ်ဆုံးဖြတ် ပြောဆိုယူဆခြင်းမျိုး မရှိပါဘူး။ အကုသိုလ်ဖြစ်နိုင်မယ့် စိတ်မျိုးကိုသာ တားမြစ်ရမှာဖြစ်ပြီး ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်နိုင်မယ့်စိတ်မျိုးကိုတော့ နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုသည့်တိုင် တန်းဖို့ရှိအောင်၊ အသုံးကျအောင် အသုံးချသွား နိုင်ရမှာပါ။

အဲဒီအတိုင်းပါပဲ၊ ကုသိုလ်အကျိုးရှိမယ့် အလုပ်မျိုးကိုတော့ ပြုလုပ် ခြင်း၊ပြောဆိုခြင်း၊ကြံစည်ခြင်းများကို ပြုပြီး၊ အကုသိုလ်အပြစ်ဖြစ်မယ့် အလုပ်မျိုးကိုတော့ မပြုလုပ်၊မပြော၊မကြံစည်ခြင်းဟာ ဘုရားရှင်ရဲ့ မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါမှာအခြေခံတဲ့ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ဟောညွှန်ပြတဲ့ ဝိဘဇ္ဇဝါဒပါပဲ။

အကုသိုလ် လုပ်ဆောင်ချက်တွေကြောင့် ရလဒ်ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခသဘောနဲ့ ကုသိုလ်လုပ်ဆောင်ချက်တွေကြောင့် ရလဒ်ဖြစ်တဲ့ နိရောဓသဘောတွေကို အကြောင်းနဲ့အကျိုးနှစ်မျိုးထဲမှာ အကောင်းနဲ့အဆိုး ထပ်ပြီးခွဲခြားလိုက်တဲ့အခါ သိမြင်ရမယ့် အမှန်တရားဟာ လုံးဝမရွေ့လျားဘဲ ထာဝရတည် တံ့နိုင်မြဲနေတဲ့ ပရမတ်အမှတ်လက္ခဏာထဲက အရိယသစ္စာလမ်းစဉ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်တရားအရာမှာ မည်သူသာသနည်း

တစ်ခါတုန်းက သုဘလုလင်ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်လာပြီး အခုလို ပြဿနာတစ်ရပ်ကို မေးလျှောက်ပါတယ်။ “အရှင်ဂေါတမ၊ လူ ဝတ်ကြောင်သည်သာ မှန်သောကုသိုလ်တရားကို ပြီးမြောက်စေနိုင်သည်။ ရဟန်းသည် မှန်သောကုသိုလ်တရားကို မပြီးမြောက်စေနိုင်ဟူ၍ ပုဏ္ဏားတို့က ပြောဆိုကြပါသည်။ ဤအရာ၌ အရှင်ဂေါတမသည် မည်သို့ ပြောဆိုဖြေရှင်း လိုပါသနည်း”လို့ မေးပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက “လုလင်၊ ဤအရာ၌ ငါသည် ခွဲခြားဝေဖန်၍ ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ တစ်ဖက်သတ် ပြောဆိုလေ့မရှိ။ ငါသည် လူဝတ်ကြောင် ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ၊ မှားသောအကျင့်ကို မချီးကျူး။ မှန်သောအကျင့်ကိုသာ ချီးကျူး၏။ လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ၊ မှားသောအကျင့်ကို ကျင့် ခဲ့သော် မှန်သောကုသိုလ်တရားကို ပြီးမြောက်စေနိုင်မည်မဟုတ်။ မှန်သော

အကျင့်ကို ကျင့်မှသာ ကုသိုလ်တရားကို ပြီးမြောက်စေနိုင်မည်ဖြစ်၏” လို့ အစွန်းနှစ်ဖက်ကင်းပြတ်တဲ့ ဝိဘဇ္ဇဝါဒနဲ့ အဖြေပေးတော်မူခဲ့ပါတယ်။

သုဘလုလင်က အခုလို နောက်ထပ် မေးလျှောက်ပြန်ပါတယ်။

“အရှင်ဂေါတမ၊ များပြားသောပြုဖွယ်ကိစ္စ၊ များမြောက်လှသော ကြောင့်ကြစိုက်မှု၊ များပြားသောအားထုတ်မှုရှိသော လူဝတ်ကြောင်တို့၏ အလုပ်သည် အကျိုးကြီးမား၏။ နည်းသောပြုဖွယ်ကိစ္စ၊ နည်းသော ကြောင့်ကြစိုက်မှု၊ နည်းသောအားထုတ်မှုရှိသော ရဟန်းတို့၏အလုပ်သည်ကား အကျိုးနည်း၏ဟု ပုဏ္ဏားတို့က ပြောဆိုကြပါသည်။ ဤအရာ၌လည်း အရှင်ဂေါတမသည် မည်သို့ ပြောဆိုဖြေရှင်း လိုပါသနည်း”။

“လုလင်၊ ဤအရာ၌လည်း ငါသည် ခွဲခြားဝေဖန်၍ ဖြေဆိုလေ့ရှိ၏။ တစ်ဖက်သတ်ပြောဆိုလေ့မရှိ။ ထိုအလုပ်နှစ်မျိုးတွင် မည်သည့်အလုပ်ပင် ဖြစ်စေ၊ ချွတ်ယွင်းလွဲမှားသည်ရှိသော် အကျိုးနည်း၏။ မှန်ကန်ပြည့်စုံသည် ရှိသော် အကျိုးကြီးမား၏”။

မြတ်စွာဘုရားရှင်က အမှန်တရားအရာမှာ လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ၊ မင်း၊ ပုဏ္ဏား၊ သူဌေး၊ ဆင်းရဲသားဖြစ်စေ၊ မိန်းမဖြစ်စေ၊ ယောက်ျားဖြစ်စေ အမည်ပညတ်တွေအနေနဲ့ ကွဲပြားခြားနားမှုကို မဟောပါဘူး။ မြင့်မြတ်မှု၊ ယုတ်ညံ့မှုကို မဝေဖန်ပါဘူး။ ဝိဇ္ဇာနဲ့စရဏခေါ် အသိနဲ့အကျင့် ပြည့်စုံမှုရှိ/မရှိကို ကြည့်ပြီး ထူးခြားမှုကို ဟောပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဘုရားရှင်ရဲ့အလိုတော်အရ မဇ္ဈိမလမ်းစဉ်ကျအောင် ကုသိုလ်တရားတွေကို ပွားများအားထုတ်လိုသူဟာ အမှန်နဲ့အမှား ခွဲခြားတဲ့ရာမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ အကျိုးတရားဖြစ်ထွန်းမှုကို ဉာဏ်နဲ့ရှာဖွေတဲ့အခါမှာ ဖြစ်ဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျားစတဲ့ ပညတ်အမှတ်တွေကို ဖယ်ခွာပြီး၊ ပရမတ် သဘောလက္ခဏာမိအောင် ကြည့်နိုင်၊ မြင်နိုင်ရပါမယ်။

ပရမတ်သဘောမှာလည်း အစွန်းနှစ်ပါးငြိစွန်းမယ့် တစ်ဖက်သက် လက်ခံဆုံးဖြတ်မှုမျိုးကို ရှောင်ပြီး၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးအပေါ်မှာ အကောင်း၊ အဆိုးနှစ်မျိုးကို ခွဲခြားဝေဖန် ဉာဏ်နဲ့ကြည့်ရတဲ့ ဝိဘဇ္ဇလမ်းကြောင်းအတိုင်း အဖြေရှာရမှာပါပဲ။

လောကဆိုတာ ဖြတ်သန်းဖို့အတွက်ပါ

ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်လှစွာသော၊ မင်းစီးရထားကြီးများနှင့် ပမာတူ လှပသော ဤခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော လောကကို ရှုကြည့်လှည့်ကုန်လော့။ ယင်းလောက၌ လူလိုက်တို့သည် နစ်မြုပ်ကြကုန်၏။ ပညာရှိတို့အားကား ကပ်ငြိ တွယ်တာခြင်း အလျဉ်းမရှိပေ။ (ဓမ္မပဒ၊လောကဝဂ်)

လောကဆိုတာ ‘လုဇ္ဇတိ လောကော’အရ ပျက်စီးတတ်မှုသဘောကို ဆိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဘာလို့ ပျက်စီးရပါသလဲမေးရင် ဖြစ်မှုသဘောရှိလို့ ဆန့်ကျင်ဘက်အနေနဲ့ ပျက်စီးမှုသဘောဖြစ်ပါတယ်။စာပေတွေမှာ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ ဆိုတဲ့ သင်္ခါရလောက၊ လူနတ်၊ဗြဟ္မာသတ္တဝါဆိုတဲ့ သတ္တလောက၊ သတ္တဝါ တို့ရဲ့တည်နေရာဘုံဌာနဆိုတဲ့ ဩကာသလောကရယ်လို့ လောက(၃)မျိုး ခွဲခြား ညွှန်ပြပါတယ်။

လောကနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး ခန္ဓာ(၅)ပါးကိုတော့ ခန္ဓာလောက၊ အာယတန(၁၂)ပါးကို အာယတနလောက၊ ဓာတ်(၁၈) ပါးကို ဓာတ်လောက၊ အပါယ်(၄)ဘုံကို ဝိပုတ္တိလောက၊ သုဂတိဘုံသားတွေကို သမ္မတ္တိလောက၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရရှိနေသူတွေကို ဝိပုတ္တိသမ္ဘဝလောက၊ ချမ်းသာသူခရရှိနေ သူတွေကို သမ္မတ္တိသမ္ဘဝလောကစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ခွဲခြားဖွင့်ဆိုတာတွေ လည်း ရှိပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ‘ဧကော လောကော’ရယ်လို့ လောကကို တစ်မျိုး တည်း သိလိုသူတွေအဖို့ ‘သဗ္ဗေသတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတာကာ’ အကြောင်း အာဟာရမှာ တည်ရှိနေတဲ့ သတ္တဝါအားလုံးကို လောကလို့ ဆိုရပါတယ်။

နှစ်မျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ နာမ်လောကနဲ့ ရုပ်လောက။ သုံးမျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ ဝေဒနာ(၃)ပါးလောက။ လေးမျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ အာဟာရ(၄)ပါးလောက။ ငါးမျိုးသိလိုသူ တွေအဖို့ ခန္ဓာ(၅)ပါးလောက။ ခြောက်မျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ အတွင်းအာယတန(၆)ပါးလောက။ ခုနစ်မျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ ဝိညာဏဌိတိ (၇)ပါးလောက။ ရှစ်မျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ လောကခံ(၈)ပါးလောက။ ဆယ်မျိုး သိလိုသူတွေအဖို့ အာယတန(၁၀)ပါး။ ဆယ့်နှစ်မျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ အာယ တန(၁၂)ပါး။ ဆယ့်ရှစ်မျိုးသိလိုသူတွေအဖို့ ဓာတ်(၁၈)ပါးရယ်လို့ လောကကို အမျိုးမျိုးခွဲခြားပညတ်ပြီး ဟောကြားထားချက်တွေလည်း ရှိပါတယ်။

လောကဆိုတာ ခန္ဓာငါးပါး

လောကနဲ့ပတ်သက်ပြီး အမည်ဝေါဟာရတွေ၊ အမျိုးအစားတွေ ဘယ်လောက်ပဲများများ၊ ပရမတ်တရားအနေနဲ့ကတော့ ‘ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော’ ဆိုတဲ့အတိုင်း ရုပ်၊ဝေဒနာ၊သညာ၊သင်္ခါရ၊ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာငါးပါးကိုပဲ လောကလို့ ခေါ်ဆိုထားခြင်းပါ။

ပရမတ်အမြင်မှာ ဉာဏ်မဝင်နိုင်တဲ့ အနုပုထုဇဉ်တွေအဖို့မှာ ဥပါဒါ နက္ခန္ဓာငါးပါးကိုပဲ လောကရယ်လို့ မသိမြင်နိုင်ပါဘူး။ သိမြင်နေကြတာက ငါ၊သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမစတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ၊ လူ၊နတ်၊ဗြဟ္မာစတဲ့ သတ္တဝါလောကနဲ့ မြစ်ကြီးငါးသွယ်၊ မြစ်ငယ်ငါးရာ၊ သီတာခုနစ်တန်၊ တောင်ခုနစ်ထွေ၊ ရေခုနစ်ထပ်စတဲ့ ကမ္ဘာမြေအရပ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ ဩကာသ လောကတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပရမတ်အမြင်မှာ ဉာဏ်သက်ဝင်နိုင်တဲ့ ကလျာဏပုထုဇဉ်တွေ အဖို့တော့ ဘယ်လောကပဲဆိုဆို သဘောသရုပ်ထုတ်တဲ့အခါ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရလောကကိုပဲ ရှုမြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီထက်ပိုပြီး အရိယသစ္စာမှာ ဉာဏ်သက်ဝင်တဲ့ အရိယာသူတော်စင်ကြီး တွေအဖို့တော့ ‘လောကောတိ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံစဝ’ရယ်လို့ လောကဆို ဘယ်လောကပဲ ပြောပြော ဒုက္ခသစ္စာသဘောပဲလို့ ရှုမြင်ထားနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဓမ္မစကြာတရားဦးဒေသနာတော်မှာ ‘ဇာတိပိ ဒုက္ခာ၊ ဇရာပိ ဒုက္ခာ၊ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခာ၊ မရဏဓိ ဒုက္ခံ၊ ပိ ယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေါ ဒုက္ခော၊ ယံပိစ္ဆံ နလဗ္ဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ’လို့ လောကကို ဒုက္ခအဖြစ် သရုပ်ထုတ်ပြီး ဟောတော်မူထားပါတယ်။(ဣတိဝုတ်၊စူဠနိဒ္ဒေသ-အဋ္ဌကထာ)

လောကဆိုတာ ဖြတ်သန်းဖို့ပါ

မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့ဒေသနာတော်အရ သူတော်ကောင်းတရားမှာ အကြားအမြင် ပညာဉာဏ်ယှဉ်နိုင်တဲ့ သူတော်စဉ်တွေအဖို့မှာ လောကဆိုတာ ဖြတ်သန်းဖို့အတွက် အသုံးချစရာပစ္စည်းတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တဏှာ၊ မာန၊ဒိဋ္ဌိတရားတွေနဲ့ ဖက်တွယ်ထားရမယ့် ချစ်ခင်စရာအာရုံဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ယောက်ျားအစုတွေအဖြစ် မမြင်ပါဘူး။

သူတော်ကောင်းတရားမှာ အကြားအမြင်မဲ့ပြီး ပညာဉာဏ်မယှဉ်နိုင်တဲ့ အန္တပုထုဇဉ်တွေရဲ့အမြင်မှာတော့ လောကကို ချစ်ခင်စရာအာရုံဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊မိန်းမ၊ယောက်ျားအထင်စွဲပြီး တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိတရားတွေနဲ့ ဖက်နမ်း မိတတ်တာမျိုးလည်း ရှိသလို၊ ဒေါသ၊ဣဿာ၊မစ္ဆရိယ၊ကုက္ကုစ္ဆတရားတွေနဲ့ ဖက်ကြမ်းမိတတ်တာမျိုးလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ‘သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ’ ဥပါဒါန်ရဲ့ အာရုံဖြစ်တဲ့ ခန္ဓငါးပါးလောကကို ‘ဒုက္ခသစ္စာ’အဖြစ် ဟောတော် မူပြီး၊ ‘တဏှာ သမုဒယော ဘဝေ’ လောကကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ တဏှာ၊ဒိဋ္ဌိဆို တရားတွေကိုတော့ ‘ဒုက္ခသမုဒယ’အဖြစ် ဟောတော်မူပါတယ်။

သူတော်ကောင်းတရားမှာ အကြားအမြင်ရှိတဲ့ အရိယာတပည့်ဟာ သတိ၊သမာဓိ၊ပညာတရားတွေကို ပွားပြီး ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ လောကကို ဒုက္ခသစ္စာအဖြစ် ရှုမြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒုက္ခကို ရှုမြင်နိုင်လို့လည်း ဒုက္ခ သမုဒယကို ပယ်ရှားပစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒုက္ခသမုဒယကို ပယ်ရှားနိုင်လို့လည်း ဒုက္ခနိရောဓခေါ်တဲ့ ဥပါဒါန်ခန္ဓာလောကချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်စံတော်မူ

နိုင်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

လှေကွဲနဲ့ ကမ်းတစ်ဖက်ကို လှော်

ဥပါဒါနိန္ဒာလို့ခေါ်တဲ့ လောကကို သတိ၊သမာဓိ၊ ပညာတွေပွားပြီး အသုံးချသွားနိုင်သူဟာ သံသရာဒီဘက်ကမ်းမှ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ဟိုဘက်ကမ်းရောက်အောင် လှေကွဲကို ရေပက်၊ လှော်ခတ်သွားခြင်းနဲ့ တူကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ဥပမာပြု ဟောတော်မူပါတယ်။

“သတ္တဝါသည် သတိထားလျက် ကိလေသာကာမတို့ကို အခါခပ် သိမ်း ရှောင်ကြဉ်ရာ၏။ လှေကွဲကို ရေပက်ထုတ်လျက် တစ်ဖက်ကမ်းသို့ လှော်ခတ်သွားသူကဲ့သို့ ထိုကိလေသာကာမတို့ကို ပယ်ထုတ်၍ ဩဃလေးဖြာ သံသရာကို ကူးမြောက်ရာ၏”။ (ခုဒ္ဒကနိကာယ်၊ပါဌပါဠိတော်၊ကာမသုတ်)

သတ္တဝါလို့သမုတ်ထားတဲ့ ဥပါဒါနိန္ဒာနွှင်းပါးဟာ လှေကွဲနဲ့ ဥပမာ တူပါတယ်။ ကွဲနေတဲ့လှေမှာ ကိလေသာနဲ့တူတဲ့ ရေတွေဟာလည်း တစ်သွင် သွင် စီးဝင်နေတော့မှာပါ။ သတိ၊ပညာတရားကို ပွားများနေမှုဟာ လှေကွဲမှာ ဝင်ပြီး၊ဝင်ဆဲ၊ဝင်လတ္တံ့ ကိလေသာရေတွေကို ပက်ထုတ်နေမှုနဲ့ တူပါတယ်။

ဒါကြောင့် သတိ၊ပညာတရားကို လက်ကိုင်ထားနိုင်တဲ့ပညာရှိဟာ လှေကွဲနဲ့တူတဲ့ ဥပါဒါနိန္ဒာနွှင်းပါးမှာ စီးဝင်နေတဲ့ ရေတွေနဲ့တူတဲ့ အကုသိုလ် ကိလေသာတရားတွေကို ပက်ထုတ်မှုနဲ့တူတဲ့ မဂ္ဂင်အကျင့်မြတ်နဲ့ ကမ်းတစ် ဖက်နဲ့တူတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အရောက်သွားနိုင်ကြောင်း မှတ်ယူရပါမယ်။

အဲဒီလို သူတော်ကောင်းတရားမှာ အကြားအမြင် ပညာဉာဏ်ယှဉ် နိုင်တဲ့ သူတော်စင်တွေအဖို့ လောကကို ဖြတ်သန်းဖို့အတွက် အသုံးချစရာ ပစ္စည်းတစ်ခုအနေနဲ့သာ ရှုမြင်ရပါတယ်။ ချစ်ခင်စရာအာရုံဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊မိန်းမ၊ယောက်ျား အထင်စွဲပြီး တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိတရားတွေနဲ့ ဖက်နန်းစရာအသွင်လည်း မရှုမြင်ပါဘူး။ မုန်းစရာ၊မဲ့စရာ၊အာရုံဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊မိန်းမ၊ယောက်ျားအထင်စွဲပြီး ဒေါသ၊လူသား၊မစ္ဆရိယ၊ ကုက္ကုစ္ဆတရား တွေနဲ့ ဖက်ကြမ်းစရာအသွင်လည်း မရှုမြင်ရပါဘူး။ ဒီသဘောတရားကိုပဲ

သုံးသာသုံးပြီး မစွဲခြင်းနည်းလမ်းရယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

အဘယမင်းသားရဲ့ အလွမ်းနိဒါန်း

တစ်ခါတုန်းက မြတ်စွာဘုရားဟာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံးနေပါတယ်။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးရဲ့ သားတော်အဘယ ရာဇကုမာရမင်းသားဟာ တစ်နေ့သောအခါမှာ နယ်စွန့်တစ်ခုက သောင်းကျန်းသူတစ်စုကို အောင်မြင်စွာ နှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီအတွက် ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက ဆုပေး၊ဒဏ်ပေးစနစ်အရ ဘုရင့်ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို (၇)ရက်တိတိ ခံစားခွင့်ပေးပါတယ်။ အင်မတန်အဆို၊အကကောင်းတဲ့ ဆိုကမယ် ကချေသည်ချောလေးတစ်ဦးလည်း သူ့ဆုလာဘ်ထဲမှာ အပိုဆုပါလာပါတယ်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးဟာ အဲဒီနည်းအတိုင်းပဲ စစ်အောင်နိုင်ခဲ့သူ သန္တတိအမတ်ကြီးကိုလည်း ဆုလာဘ်ပေးတော်မူခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဘယမင်းသားဟာ (၇)ရက်လုံးလုံး ဘုရင့်စည်းစိမ်ကို မြန်ရည်ယှက်ရည်ခံစားပြီး (၈)ရက်မြောက်နေ့မှာ ဘုရင့်စည်းစိမ်ကို ပြန်အပ်တော့မှာမို့ ရေချိုးဆိပ်သွားပြီး ရေချိုးပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါမှာ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဥယျာဉ်တော်ထဲဝင်ပြီး ကချေသည်ချောလေးရဲ့ အနု၊အလှ၊သမုဒယတွေနဲ့ ကချိုးကကွက်တွေကို ရှုစားနေတုန်းပဲ ဗြန်းခနဲဆို ကချေသည်ချောလေးခမျာ လေသင်တုန်းဖြတ်ပြီး သေဆုံးသွားရှာပါတယ်။ သန္တတိအမတ်ကြီးရဲ့ ကချေသည်ချောလေးလည်း ဒီနည်းအတိုင်းပဲ သေဆုံးသွားခဲ့ရရှာတာပါ။

အဘယမင်းသားဟာ ကိုယ်ချစ်ခင်တွယ်တာနေမိသူ ကချေသည်ချောလေး ရုတ်တရက်ကြီး အခုလို သေဆုံးသွားတာကြုံရတော့ အစကကြိုသိနိုင်မယ့်အရာမျိုးလည်း မဟုတ်လို့ ပြင်ဆင်ထားခြင်းလည်း မရှိတာကြောင့် လက်မခံနိုင်လောက်တဲ့ အဖြစ်မျိုးနဲ့ ရင်တွင်းမှာ သောက၊ပရိဒေဝမီးတွေ အပြင်းအထန် လောင်မြိုက်ခံစားရပါတော့တယ်။

လောကကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအမြင်နဲ့ ဒုက္ခသစ္စာမထင်နိုင်လို့ ချစ်ခင်

စရာအာရုံဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျားအထင်စွဲပြီး တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တရားတွေနဲ့ ဖက်နန်းခြင်းလုပ်ဆောင်ချက်ရှိသူတွေမှာ အဘယမင်းသားလိုပဲ သောက၊ ပရိဒေဝတွေရဲ့ လောင်မြိုက်မှုရလဒ်ကို မလွဲမသွေ ကြုံတွေ့ခံစား ရဦးမှာပါ။ ‘ထွန်နောက် ရေပါ’ ဆိုသလိုပဲ လုပ်ဆောင်ချက်တိုင်းရဲ့နောက် ကွယ်မှာ ရလဒ်အကျိုးပေးတွေဟာ အရိပ်ပမာ လိုက်ပါနေမြဲပါပဲ။ ကိုယ် မမြင်နိုင်မှုနဲ့ မြင်နိုင်မှုကတော့ ကိုယ့်စွမ်းရည်အပေါ် မူတည်တာပေါ့။

အဘယမင်းသားကတော့ အဲဒီလို ကိုယ့်အပြစ်နဲ့ ကိုယ်ခံဆိုသလို ကိုယ့်အချစ်ကြောင့် ကိုယ့်ပုန်လောင်မြိုက်နေမှု ဒုက္ခတွေကို ဘယ်လိုနည်းနဲ့ ဖြေရှင်းပစ်ရပါ့မလဲလို့ စဉ်းစားတယ်။ ပြီးတော့.. “န မေ ဣမံ သောကံ ဌပေတွာ သတ္တာရံ ညော နိဗ္ဗာပေတုံ သက္ခိဿတိ” ငါ့ရင်မှာ လောင်မြိုက် ခံနေရတဲ့ သောကအပူမီးကို ဘုရားမှတစ်ပါး ပယ်ငြိမ်းသတ်ပေးနိုင်သူ မရှိလို့ ဘုရားကို အားကိုးယုံကြည်စိတ်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားထံကို တန်းသွားခဲ့ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကို မြင်မြင်ချင်းပဲ “ဘန္တေ သောကံ မေ နိဗ္ဗာပေထာ” ရှင်ဘုရား.. တပည့်တော်ရဲ့ရင်တွင်းက သောကငြောင့်စူးကို ပယ်နှုတ်ငြိမ်း သတ်ပေးပါဘုရားလို့ တောင်းပန်လျှောက်ကြားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက “အသင်မင်းသား၊ အနုမတဂ္ဂသံသရာတစ်ခွင်မှာ ဤအမျိုးသမီးလေးသေသဖြင့် ငိုးကြွေးမြည်တမ်းပြီး ကျခဲရဖူးတဲ့ သင့်မျက် ရည်ပေါက်တွေဟာ တိုင်းတာရေတွက်နိုင်မှုကိုတောင် လွန်သွားပေပြီ” လို့ မိန့်တော်မူလိုက်ပါတယ်။

ပြီးမှ သောကငြိမ်းဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူဖို့အတွက် “အမောင် မင်းသား၊ သင်.. မစိုးရိမ်လေနဲ့။ ဤခန္ဓာကိုယ်ဆိုတဲ့လောကဟာ လူ့မှိုက်တို့ရဲ့ မြုပ်နှံရာသချိုင်းတစ်ခုသာပဲ” လို့ မိန့်တော်မူကာ တရားဟောပါတယ်။

“ဧထ ပဿထိမံ လောကံ၊ စိတ္တံ ရာဇရထူပမံ။

ယတ္ထ ဗာလာ ဝိသီဒန္တိ၊ နတ္ထိ သင်္ဂေါ ဝိဇာနတံ”။

လာကြကုန်လော့။ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်လှစွာသော

မင်းစီးရထားကြီးများနှင့် ပမာတူပေသော ဤခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော လောကကို ရှုကြည့်လှည့်ကြကုန်လော့။ ယင်းလောက၌ လူမိုက်တို့သည် နစ်မြုပ်ကြလေကုန်၏။ ပညာရှိတို့အားကား ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း အလျဉ်းမရှိ။
(ဓမ္မပဒ၊လောကဝဂ်)

ဒေသနာတော်ရဲ့အဆုံးမှာ အဘယမင်းသားဟာ လောကကို ဥပါဒါန် ခန္ဓာငါးပါးအသွင်နဲ့ အထင်အရှားမြင်သိသွားပါတယ်။ အရိယသစ္စာ လေးပါးနဲ့ ‘ပွားသိ၊ပယ်ဆိုက်’သဘောပိုက်နိုင်ခဲ့ပြီး သောတာပန်အရိယာဘဝကို ရရှိသွား နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့နှလုံးအိမ်မှာ စူးဝင်နစ်မြုပ်နေတဲ့ သောကဌေးငှက်စူးလည်း တရားအသိနဲ့ ကိုယ်တိုင်ပဲ ပယ်နှုတ်ပစ်နိုင်လိုက်လို့ သူ့ဘဝအလွမ်းဇာတ် သံသရာ တစ်ခန်းရပ်သိမ်းသွားနိုင်ခဲ့တာပါပဲ။

အဘယ်မင်းသားလို ဘုရားထံကို တန်းမပြေးနိုင်သူတွေအဖို့မှာ အဘယမင်းသားကို ဘုရားဟောကြားတဲ့ တရားအသိကိုပဲ ဉာဏ်ယှဉ်ကြည့် နိုင်လို့ ရပါတယ်။

လောကကို ချစ်ခင်စရာအာရုံဝတ္ထု၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ၊မိန်းမ၊ယောက်ျား အထင်တွေစွဲပြီး တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိတရားတွေနဲ့ ဖက်နမ်းခြင်းဆိုတဲ့ နိဒါန်းရှိသူ တိုင်းဟာ အဘယမင်းသားလိုပဲ သောက၊ပရိဒေဝတွေကို ရင်မှာပိုက်ပြီး အလွမ်းနိဂုံးတွေနဲ့ပဲ ဇာတ်သိမ်းကြရဦးမှာပါ။ ဒီဘဝမှာပဲ ကိုယ်တိုင်ပါဝင် သရုပ်ဆောင်ထားခဲ့တဲ့ အလွမ်းဇာတ်လမ်းတွေ စခန်းရပ်လိုသူဟာ လောကကို အသုံးချစရာပစ္စည်းတစ်ခုအနေနဲ့သာ နှလုံးပိုက်ပြီး မစွဲယူမိစေဖို့ လိုပါတယ်။ အစွဲကင်းပြတ်စေနိုင်မယ့် အစွန်းနှစ်ဖက်မှ လွတ်ကင်းတဲ့ မဂ္ဂင်ဓမ္မလမ်းစဉ်နဲ့ ဖြတ်သန်းနိုင်အောင်လည်း ကြိုးစားသွားရမှာပါပဲ။

လောကကို အစွန်းလွတ် ဖြတ်သန်းခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှားရှိစဉ်က သမုဒ္ဒရာထဲမှာ သင်္ဘောပျက်ပြီး သုပ္ပါရကဆိပ်ကမ်းပေါ်ရောက်လာခဲ့သူ ဗာဟိယဒါရုစိပရဗိုဇ်

ကြီးကို ပညာပါရမီအတော်အသင့်ရှိသူတွေအနေနဲ့ လက်တွေ့အသုံးချနိုင်မယ့် လောကကို အစွန်းလွတ်ဖြတ်သန်းနည်း ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ ကျင့်စဉ်ကို အခုလို အကျဉ်းချုပ် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

‘တသ္မာတိဟ တေ ဗာဟိယ ဧဝံ သိက္ခိတမ္ပံ’

ဗာဟိယ-ချစ်သား ဗာဟိယ။ တသ္မာတိဟ-ထိုသို့ ကျင့်စဉ်တရားကို နာကြားလိုနေခဲ့လျှင်။ တေ-သင်သည်။ ဧဝံ-ဤသို့။ သိက္ခိတမ္ပံ-လက်တွေ့ ကျင့်သုံးအပ်ပေ၏။

(၁)ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ- ဒိဋ္ဌေ-မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သော လောက၌။ ဒိဋ္ဌမတ္တံ- မြင်၏ဟုအမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင်။ ဘဝိဿတိ- ကျင့်သုံးရမည်။

(၂)သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ- နားဖြင့် ကြားအပ်သော လောက၌ ကြား၏ဟုအမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရမည်။

(၃)မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ- နှာခေါင်းဖြင့် နံအပ်၊ လျှာဖြင့် လျှက်အပ်၊ ကိုယ်ဖြင့် တွေ့ထိအပ်သော လောကတို့၌ နံ၏ဟုအမှတ်ပြုသိ ကာမျှဖြစ်အောင်၊ လျှက်၏ဟုအမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင်၊ တွေ့ထိ၏ဟု အမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရပေမည်။

(၄)ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ- စိတ်ဖြင့် သိအပ်သော လောက၌ သိ၏ဟုအမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရမည်။

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူတဲ့ မြင်မြင်ကာမျှကျင့်စဉ်တရားကို နာကြားရတဲ့ ဗာဟိယဒါရုစိဟာ သာသနာပြင်ပက ပရမီဇိတစ်ဦးပေမယ့် သာမညပုဂ္ဂိုလ်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ လွန်ခဲ့တဲ့ ကဿပဘုရားရှင်သာသနာမှာ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို ပွားများအားထုတ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ကုသိုလ်ကံပါရမီထူး ပါရှိခဲ့သူ တစ်ဦးပါ။ အဲဒီပါရမီဓာတ်သတ္တိဟာ အလိုလိုပျောက်ကွယ် ပျက်သုဉ်းသွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ အခုဘဝ ဂေါတမမြတ်ဗုဒ္ဓရှေ့သာသနာတွင်းမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို လွယ်လင့်တကူ သိမြင်မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဖို့ တိဟိတိပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီလို ပါရမီသတ္တိအကြောင်းထူး ရှိခဲ့ဖူးသူဖြစ်လို့ပဲ မြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားတော်မူတဲ့ မြင်၊ မြင်ကာမျှကျင့်စဉ်တရားကို အကျဉ်းဟောကာမျှနဲ့
အကျယ်ချဲ့ထွင်ပြီး သိမြင်သဘောပေါက်နိုင်စွမ်း ရှိနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။
အကျဉ်းဟောကာမျှနဲ့ အကျယ်ချဲ့ထွင်ပြီး မသိမြင်နိုင်သူတွေ အတွက်တော့
အခုလို အကျယ်ချဲ့ပြီး သိနားလည်နိုင်အောင် လေ့လာအားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။

မျက်စိဖြင့်မြင်အပ်သော လောက

ဒိဋ္ဌေ-မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သောလောကဆိုတာ-

(၁) အမြင်ခံ ဖြစ်တဲ့ အဆင်းသဘော-ရုပ်လောက၊

(၂) မြင်တတ်တဲ့အကြည်သဘော-ရုပ်လောက၊

(၃) အမြင်ခံအဆင်းရုပ်နဲ့ မြင်မှုအကြည်ရုပ်တို့ ပေါင်းဆုံထိခိုက်မှု
ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ မြင်သိတတ်မှုသဘော စက္ခုဝိညာဏ်-နာမ် လောက၊
အဲဒီလို (အဆင်း+မျက်စိ+မြင်သိဆိုတဲ့) လောက(၃)မျိုးတို့ ဖြစ်ပေါ်နေမှု
သဘောကိုပဲ ‘ဒိဋ္ဌေ-မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သော လောက’လို့ ဆိုပါတယ်။

မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သောလောကကို အဆင်းရယ်၊ မျက်စိရယ်၊
မြင်သိစိတ်ရယ်ဆိုတဲ့ ရုပ်နဲ့နာမ်တရားနှစ်ပါးတို့ရဲ့ ဖြစ်ပေါ်ပျက်သုဉ်းနေမှုအနေနဲ့
အကျယ်ချဲ့ထွင်ပြီး သိမြင်နားလည် နိုင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြင်မှု၌ မြင်ကာမျှ ချွဲမြင်ဖြတ်သန်းပုံ

ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ-မြင်၏ဟုအမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်သုံး
ရမယ်ဆိုတာက-

မျက်စိနဲ့ အဆင်းတစ်မျိုးမျိုးကို မြင်ရလို့ မြင်သိမှုသဘော ‘စက္ခု
ဝိညာဏ်’စိတ် ဖြစ်လာတဲ့အခါ အဲဒီစိတ်တစ်မျိုးတည်းနဲ့ပဲ ‘ဖြစ်ပြီးပျက်’ကာ
ရပ်တန့်သွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ စိတ္တနိယာမအရ ရှေးစိတ်တစ်ခု ဖြစ်ပျက်ပြီးသွား
တိုင်းမှာ အဲဒီရှေးစိတ်ကနေ နောက်တစ်စိတ်ပြီး နောက်တစ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ
နိုင်အောင် အနန္တရ၊သမနန္တရ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတစတဲ့ ပဋ္ဌာန်းစွမ်းရည်သတ္တိတွေနဲ့

ထောက်ပံ့သမှု ကျေးဇူးပြုနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျေးဇူးပြုနေလို့လည်း “မြင်သိစိတ်ဖြစ်ပျက်ပြီးတဲ့အခါ မြင်တဲ့ အာရုံကိုပဲ ‘လက်ခံသိစိတ်’(သမ္ပဋိစိုဏ်း)၊ ပြီးတဲ့အခါ မြင်တဲ့အာရုံကိုပဲ ‘စုံစမ်းသိစိတ်’(သန္တိရဏ)၊ ပြီးတဲ့အခါ မြင်တဲ့အာရုံကိုပဲ ‘ဆုံးဖြတ်စိတ်’(ဝုဋ္ဌော)၊ မြင်တဲ့ အာရုံရဲ့အရသာကို အပြည့်အဝ ‘ခံစားသိစိတ်’(ဇော) စသည်တွေဟာ စိတ်ဖြစ်စဉ် ‘ဝီထိ’ အတိုင်း ဖြစ်ပြီးပျက်စီးနေမြဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် “ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ” မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သော လောက၌ မြင်၏ဟု အသိမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရမယ်ဆိုတာ “အဆင်းရယ်၊ မျက်စိရယ်၊ မြင်သိစိတ်” ရယ်ဆိုတဲ့ ရုပ်နဲ့နာမ်တရား လောက နှစ်ပါးတို့ရဲ့ ဖြစ်ပေါ်ပျက်သုဉ်းနေမှုသဘောမျှကိုပဲ သတိစေ့စေ့ထားပြီး၊ အသိတရားနဲ့ စောင့်ကြည့်ပါ။ သိနေလိုက်ပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မြင်ကာမျှ မဖြစ်နိုင်တဲ့အခါ

ဘာကြောင့် ‘ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌ မတ္တံ’ မြင်လျှင် မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရပါလဲ?။ အဲဒီလို မြင်တာကို မြင်ကာမျှသဘော မဖြစ်နိုင်ခဲ့ရင် ဘယ်ဖြစ်မလဲ?။ ပြီးတော့ မြင်တာကို မြင်ကာမျှကျင့်သုံးတဲ့အတွက် ဘယ်လိုအကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မှာလဲ? ဆိုတဲ့ အမေးတွေအတွက် အဖြေတွေကိုလည်း သိထားသင့်ပါတယ်။

(၁) မြင်ကာမျှသဘောမဖြစ်ခဲ့ရင် တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဥပါဒါန်တရား ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပြီး၊ မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးခဲ့ရင် ဥပါဒါန် တရားတွေ မဖြစ်ပေါ်ဘဲ ပျောက်ကွယ်ပျက်သုဉ်းသွားနိုင်တဲ့အတွက် မြင်၊ မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရခြင်းပါ။

(၂) “အဆင်းရယ်၊ မျက်စိအကြည်ရယ်” ရယ် တိုက်ဆုံလာလို့ မြင်သိ စိတ်ဖြစ်ခိုက်မှာပဲ မြင်သိစိတ်နဲ့အတူ “ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ စေတနာ၊ မနသိကာရ” ဆိုတဲ့ စေတသိက်သဘောတွေဟာ (စိတ်တစ်ခုဖြစ်တိုင်းမှာ အနည်းဆုံး-၇-လုံးထိ) လိုက်ပါယှဉ်တွဲပြီး ဖြစ်ပေါ်လာမြဲပါ။

၁၃၆

အရှင်ကျန့်ဗုဒ္ဓ(သျှင်ပိုးဝေ)

တစ်နည်းအားဖြင့် အာရုံသိမှုသဘော ‘စိတ်ဝိညာဏ်’ ဖြစ်လာတိုင်းမှာ အာရုံကို မှတ်သားမှု ‘သညာ’၊ အာရုံအရသာကို ခံစားမှု ‘ဝေဒနာ’၊ သမ္ပယုတ် တရားတွေကို စေ့ဆော်မှု ‘သင်္ခါရ’ ဆိုတဲ့ နာမ်ခန္ဓာ(၃)မျိုးတို့လည်း သမ္ပယုတ် လက္ခဏာနဲ့အညီ ဖြစ်ပေါ်လာမြဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပုံ

အဲဒီဖြစ်ပေါ်လာတဲ့တရားတွေကြောင့် ပုထုဇဉ်သန္တာန်မှာ သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာနဲ့ သတိ၊ပညာဉာဏ်တွေ ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားလာအောင် မပွားများနိုင် ခဲ့ရင်၊ (ဒါမှမဟုတ်) မြင်တာကို မြင်ကာမျှသဘောမဖြစ်နိုင်ခဲ့ရင် မြင်သိစိတ်နဲ့ အတူ မြင်တဲ့အာရုံရဲ့အရသာကို ခံစားမှုဝေဒနာ၊ မှတ်သားမှုသညာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာမှုနဲ့အတူ တကွဖြစ်ဖက် စိတ်၊စေတသိက်အပေါင်းအဖော်တွေကို လှုံ့ဆော်ပေးမှုသဘော သင်္ခါရပါ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။

ဖြစ်လာပုံကတော့... ကောင်းတဲ့အာရုံဖြစ်ဖြစ်၊ ဆိုးတဲ့အာရုံဖြစ်ဖြစ် ဝေဒနာက·ခံစား၊ သညာက·မှတ်သားပြီးတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ‘အယောနိသော မနသိကာရ’ နှလုံး သွင်းရှိသူမှာ လောဘ၊ဒေါသ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ် သင်္ခါရနဲ့ ‘ယောနိသော မနသိကာရ’ နှလုံးသွင်းရှိသူမှာ အလောဘ၊အဒေါသ၊ အမောဟဆိုတဲ့ ကုသိုလ်သင်္ခါရတွေ အစီအစဉ်တကျ ဖြစ်ပေါ်ရပါတယ်။ ဒီသဘောကိုပဲ အကုသိုလ်ဇော၊ ကုသိုလ်ဇော စောတယ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ပုထုဇဉ်တွေသန္တာန်မှာ ရင်တွင်းကိန်းအနုသယဓာတ်ခံ လက်ကျန် တွေရဲ့စွမ်းအားကြောင့် ယောနိသောနဲ့နှလုံးသွင်းမှုထက်စာရင် အယောနိသောနဲ့ နှလုံးသွင်းမှုကသာ ပိုများပါတယ်။ ကုသိုလ်ဇော ဖြစ်မှုနှုန်းနဲ့ယှဉ်ရင် အကုသိုလ်ဇော အဖြစ်နှုန်းက ပိုသာလွန်နေပါတယ်။

ဒါတွင်ပဲလားဆိုတော့... ကုသိုလ်ဇောပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အကုသိုလ်ဇောပဲ ဖြစ်ဖြစ် အဝိဇ္ဇာအနုသယအခံဓာတ်က တဏှာကိုပဲ ဖြစ်စေတတ်မှုကြောင့် “ဝေဒနာပစ္စယာ ပညာ” မဖြစ်ဘဲ၊ “ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ” သာ ဖြစ်ခွင့်ရ နေပါတယ်။

“တဏှာဖြစ်တော့ ဥပါဒါန်။ ဥပါဒါန်ရှိတော့ ကံတွေပြု။ ကံတွေ ပြုတော့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဘဝရ။ ဘဝရတော့ ဇာတိပေါ်။ ဇာတိပေါ်တော့ ဇရာ၊ မရဏနဲ့ အဆုံးသတ်။ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ မပြတ်သေးသမျှတော့ သောကာ၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသ အကျိုးတွေဆက်” လို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတွေကို မပြတ်လည်ပတ် ဖြစ်ပေါ်လာစေမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါဟာ မျက်စိဖြင့် မြင်တဲ့အခိုက်မှာ မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင် မကျင့်သုံးနိုင်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကျိုးသဘောတွေပါပဲ။

မြင်ကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်နိုင်ရင်

(၃) မြင်တာကို မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင် ကျင့်နေတဲ့သူမှာ မြင်ဆဲအခိုက်မှာ “အဆင်းရယ်၊ မျက်စိအကြည်ရယ်” တိုက်ဆိုင်လာလို့ စက္ခုဝိညာဏ်ခေါ် မြင်သိသဘောစိတ်သဘော ပေါ်လာတိုင်း သတိ၊ ပညာနဲ့ မပြတ် သိမှတ်နေနိုင်မှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာရဲ့အစွမ်းကြောင့် အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ် လောကမှာ ဖြစ်သောအခြင်းအရာကိုလည်း ထင်ရှားစေပြီး “အာရုံအပေါ် ညွတ်လွန်းလည်းမဟုတ်၊ မညွတ်လွန်းလည်းမဟုတ်၊ ယုတ်လည်းမယုတ်၊ လွန်လည်းမလွန်၊ အနာဂတ်ကိုလည်းမလိုက်၊ အတိတ်ကိုလည်းမကြိုက်” ဆိုတဲ့ အင်္ဂါ(၆)ပါးထိုက်နေတဲ့ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ် တစ်နေရာတည်းမှာပဲ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စွာထားနေမှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုနည်းနဲ့ မြင်ဆဲကာလ- မျက်စိမှာ အဆင်းထင်လာမှု၊ စက္ခု ဝိညာဏ်က မြင်မှုအစွမ်းနဲ့ “မြင်တယ်” လို့ သတိထင်အောင် အမှတ်ပြုသိ နေရုံမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။

‘မျက်စိနဲ့အဆင်းက ရုပ်၊ မြင်မှု နာမ်’ ဆိုတဲ့ အမှတ်တွေနဲ့လည်း သီးခြား အမှတ်အသားတွေ ပြုမနေ၊ မျက်စိ၊ အဆင်း၊ မြင်ခြင်းနာမ်ရုပ်တို့ ထင်မနေခြင်းမျိုးလည်းမဟုတ်ဘဲ ထင်မှုကြောင့်သာ မျက်စိနဲ့ အဆင်းကို မြင်နေရမှုသဘောအနေနဲ့ သိမှတ်နေမှုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုမျိုး မြင်၊မြင်ကာမျှ သတိမပြတ် သိမှတ်နိုင်တဲ့အခါ သတိ၊ သမာဓိ၊ပညာ၊ဝီရိယတရားများ စွမ်းအားညီမျှလာမှုနဲ့အညီ ‘အဝိဇ္ဇာအနုသယ အခံဓာတ်ရဲ့ တဏှာကို ဖြစ်ပေါ်စေမှုသတ္တိကို တွန်းလှန်ပယ်သတ်ပစ်နိုင် မှုဖြစ်တာကြောင့် “ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ”ဖြစ်ခွင့်မရတော့ဘဲ “ဝေဒနာ ပစ္စယာ ပညာ”သာ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။

“တဏှာမဖြစ်တော့ ဥပါဒါန်မရှိ။ ဥပါဒါန်မရှိတော့ ကံမပြု။ ကံမပြုတော့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဘဝမရ။ ဘဝမရတော့ ဇာတိမပေါ်။ ဇာတိ မပေါ် တော့ ဇရာ၊မရဏနဲ့ အဆုံးမသတ်။ ဇာတိ၊ဇရာ၊မရဏ ပြတ်နေတဲ့အတွက် သောကာ၊ပရိဒေဝ၊ဒုက္ခ၊ဒေါမနဿ၊ဥပါယာသ အကျိုးတွေ မဆက်”လို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတွေကို မပြတ်လည်ပတ် ဖြစ်ပေါ်လာစေမှု ချုပ်ငြိမ်းနိုင် ပါတယ်။ ဒါဟာ မျက်စိဖြင့် မြင်တဲ့အခိုက်မှာ မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးနိုင်တဲ့အတွက် ရရှိနိုင်တဲ့အကျိုးတွေပါ။

အဲဒီနည်းအတိုင်း၊ ‘သုတေ သုတမတ္တံ’ နားဖြင့် ကြားအပ်သော လောက၌ ကြား၏ဟု အမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရပါတယ်။ ‘မုတေ မုတမတ္တံ’ နှာခေါင်းဖြင့် နံအပ်၊ လျှာဖြင့်လျက်အပ်၊ ကိုယ်ဖြင့် တွေ့ထိအပ်သော လောကတို့၌ နံ၏ဟု အမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင်၊ လျှက်၏ဟုအမှတ်ပြုသိကာမျှဖြစ်အောင်၊ တွေ့ထိ၏ဟု အမှတ်ပြုသိကာမျှ ဖြစ်အောင် ကျင့်သုံးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒွါရ+အာရုံ+ဝိညာဏ်တို့၌ ကိလေသာမထင်ပုံ

(၁)ယတော တေ ဗာဟိယ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ သုတေ သုတ မတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ မုတေ မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ။ (ဥဒါန်းပါဠိတော်၊ဗာဟိယသုတ်)

ဗာဟိယ၊ချစ်သားဗာဟိယ။ ယတော၊အကြင်အခါ၌။ တေ၊သင့်အား။ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ မြင်မှု၌ မြင်၏ဟုအမှတ်ပြုသိရုံမျှဖြစ်၏။ သုတေ သုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ ကြားမှု၌ ကြား၏ဟုအမှတ်ပြုသိရုံမျှဖြစ်၏။ မုတေ

မုတမတ္တံ ဘဝိဿတိ၊ နံ၊စား၊ထိတွေ့မှုတို့၌ နံ၊စား၊ထိတွေ့၏ဟု အမှတ်ပြု
သိရုံမျှဖြစ်၏။ ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တံ ဘဝိဿတိ။ သိမှု၌ သိ၏ဟုအမှတ်
ပြု သိရုံဖြစ်၏။ (အကြောင်းသဘော)

(၂)တတော တံ ဗာဟိယ န တေန။

ဗာဟိယ၊ ချစ်သားဗာဟိယ။ တတော၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာအခါ၌။ တံ၊
သင်သည်။ တေန၊ ထိုသို့မြင်ခြင်းစသည်၌ မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင်
အမှတ်ပြုသိရုံဖြစ်သောကြောင့်။ န(ဘဝိဿတိ) စွဲမက်မှုရာဂ၊ ပျက်စီးမှု
ဒေါသ၊ တွေဝေမှုမောဟတို့ မဖြစ်ရာ။(အကျိုးသဘော)

(က)ယတော တံ ဗာဟိယ န တေန။(အကြောင်း)

ဗာဟိယ၊ ချစ်သားဗာဟိယ။ ယတော၊ အကြင်အခါ၌။ တံ၊
သင်သည်။ တေန၊ ထိုသို့မြင်ခြင်းစသည်၌ မြင်ကာမျှသဘောဖြစ်အောင်
အမှတ်ပြုသိရုံဖြစ်သောကြောင့်။ န(ဘဝိဿတိ) စွဲမက်မှုရာဂ၊ ပျက်စီးမှု
ဒေါသ၊တွေဝေမှုမောဟတို့ မဖြစ်ရာ။

(ခ)တတော တံ ဗာဟိယ န တတ္ထ။ (အကျိုး)

ဗာဟိယ၊ ချစ်သားဗာဟိယ။ တတော၊ ထိုအခါ၌။ တံ၊ သင်သည်။
တတ္ထ၊ ထိုဒွါရ(၆)ပါး၊ အာရုံ(၆)ပါး၊ ဝိညာဏ်(၆)ပါး လောကတို့၌။
န(ဘဝိဿတိ) စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊တွေဝေမှုမောဟတို့ မဖြစ်ရာ။

(၁)ယတော တံ ဗာဟိယ န တတ္ထ။(အကြောင်း)

ဗာဟိယ၊ ချစ်သားဗာဟိယ။ ယတော၊ အကြင်ကြောင့်။ တံ၊
သင်သည်။ တတ္ထ၊ ထိုဒွါရ(၆)ပါး၊အာရုံ(၆)ပါး၊ဝိညာဏ်(၆)ပါးလောကတို့၌။
န(ဘဝိဿတိ) စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊တွေဝေမှုမောဟတို့ မဖြစ်ရာ။

(၂)တတော တံ ဗာဟိယ- နေဝ ဝိမ၊ နဟုရံ၊ နဉာဏမန္တရေန
ဧသေဝ၊န္တော ဒုက္ခဿာတိ။ (အကျိုး)

ဗာဟိယ၊ ချစ်သားဗာဟိယ။ တတော၊ ထို့ကြောင့်။ တံ၊ သင်သည်။

ဣဓ၊ ဒွါရ(၆)ပါးဟူသော ဤအတွင်းလောက၌။ နေဝ(ဘဝိဿတိ)၊ စွဲမက်မှု ရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊တွေဝေမှုမောဟတို့ မဖြစ်ရာ။ ဟုရုံ၊အာရုံ(၆)ပါးဟူသော အပြင်လောက၌။ န(ဘဝိဿတိ)၊ စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊ တွေဝေမှု မောဟတို့ မဖြစ်ရာ။ ဥဘယမန္တရေန၊ ဒွါရ(၆)ပါး၊ အာရုံ(၆)ပါးတို့၏ အကြားဖြစ်သော ဝိညာဏ်(၆)ပါးလောက၌။ န(ဘဝိဿတိ)၊ စွဲမက်မှုရာဂ၊ ပျက်စီးမှုဒေါသ၊တွေဝေမှုမောဟတို့ မဖြစ်ရာ။

ဧသေဝ(ဧသောဧဝ) ဤသို့ အသစ်တစ်ဖန် ရာဂ၊ဒေါသ၊မောဟတို့ မဖြစ်ခြင်းသည်ပင်လျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ ခန္ဓာ၊သံသရာဆင်းရဲအပေါင်း၏။ အန္တော၊ အဆုံးနိဗ္ဗာန်ပင်ဖြစ်သတည်း။ (ဥဒါန်းပါဠိတော်၊ဗာဟိယသုတ်)

လောက(၃)မျိုးလုံး၌ အစွဲကင်းပြတ်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားက ဗာဟိယပရိဗိုဇ်ကို မြင်အပ်သောလောက၌ မြင် ကာမျှ၊ ကြားအပ်သောလောက၌ ကြားကာမျှ၊ နံအပ်သောလောက၌ နံကာမျှ၊ စားအပ်သောလောက၌ စားကာမျှ၊ ထိအပ်သောလောက၌ ထိကာမျှ၊ ကြံသိအပ်သောလောက၌ ကြံသိကာမျှဖြစ်အောင် ကျင့်ခိုင်းပါတယ်။

အဲဒီလို လက်တွေ့ကျကျ ကျင့်သုံးနိုင်မှုကြောင့် မြင်ခြင်း၊ကြား ခြင်းစသည်တွေရဲ့နောက်မှာ ဇောဝိညာဏ်မခိုက်၊ ဇောဝိညာဏ်မဆိုက်လို့ ဝိပါက်ဝိညာဏ်မျှနဲ့သာ အဆုံးသတ်၊ အဖြစ်အပျက်တို့ ပေါ်မှု ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ဝိပါက်ဝိညာဏ်တို့ရဲ့အဖြစ်၊အပျက်ကို သတိ၊သမ္မဇဉ်တို့ဖြင့် အာရုံမပြတ် သိမှတ်ရှုပွားဖန်များသဖြင့်လည်း “မျက်စိနား၊နှာ၊လျှာ၊ကိုယ်၊စိတ် ဒွါရ(၆)ပါး အတွင်းလောက၊ အဆင်း၊အသံ၊အနံ့၊အရသာ၊အတွေ့၊သဘော အာရုံ(၆)ပါး အပြင်လောက၊ မြင်သိ၊ကြားသိ၊နံသိ၊စားသိ၊တွေ့သိ၊ကြံသိ ဝိညာဏ်(၆)ပါး ကြားလောကတွေမှာ စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊ တွေဝေမှု မောဟတို့ ဝင်မစပ်။ မစပ်တဲ့အတွက် စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊ တွေဝေမှု မောဟတို့ ပျက်သုဉ်းမှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် မြင်၊မြင်ကာမျှစသည် ကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ဒွါရ၊

အာရုံဝိညာဏ်လောကတွေမှာ စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊တွေဝေမှု မောဟ တရားများကို ယောဂီရဲ့ ရှုမှတ်စိတ် သတိ၊သမ္ပဇင်တရားများနဲ့ ပယ်သတ်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ ပယ်မှုဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊ တွေဝေမှု မောဟတို့ ဝင်မစပ်။ မစပ်တဲ့အတွက် စွဲမက်မှုရာဂ၊ပျက်စီးမှုဒေါသ၊ တွေဝေမှုမောဟတို့ ပျက်သုဉ်းချုပ်ဆုံးခြင်းသဘော ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် မြင်၊မြင်ကာမျှစသည် ကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ဒွါရ၊အာရုံဝိညာဏ်လောကတွေမှာ...

“ဧတံ မမ-ဒွါရ၊အာရုံဝိညာဏ်လောကတွေကိုပဲ ငါ့ဟာ၊ငါပိုင်၊ ငါ့ဥစ္စာဆိုတဲ့ အစွဲတဏှာကို ပယ်ခွာမှု၊

ဧသောဟမသ္မိ-ငါမို့ရှိသည်၊ ဖြစ်သည်ဆိုတဲ့ အစွဲမာနကို ပယ်ခွာမှု၊

ဧသော မေ အတ္တာ-ငါ၊သူတစ်ပါး၊ယောက်ျား၊မိန်းမ၊ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဆိုတဲ့ အစွဲဒိဋ္ဌိကို ပယ်ခွာမှုသဘောသာ ဖြစ်ပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း

မြင်၊မြင်ကာမျှစသည် ကျင့်သုံးမှုကြောင့် ဒွါရ၊အာရုံဝိညာဏ် လောကတွေမှာ ရုပ်နာမ်သဘောတို့ရဲ့ ဖြစ်ပေါ်၊ ပျက်သုဉ်းနေမှုကို ပိုင်းခြား သိခြင်း“ဉာတပရိညာ”၊ ရုပ်နာမ်သဘောတို့ရဲ့ မမြဲ၊ဆင်းရဲ၊အစိုးမရမှုကို ပိုင်းခြားသိခြင်း“တီရဏပရိညာ”၊ ရုပ်နာမ်သဘောတို့အပေါ် တဏှာ၊မာန၊ ဒိဋ္ဌိအစွဲ ပယ်သတ်မှုတို့ကို ပိုင်းခြားသိခြင်း “ပဟာနပရိညာ”ရယ်လို့ ပရိညာ (၃)မျိုးနဲ့ ပိုင်းခြားသိနိုင်မှုသဘော ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို မြင်ခြင်း၊ကြားခြင်းစတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတို့ အပေါ်မှာ တဏှာ၊မာန၊ဒိဋ္ဌိအစွမ်းနဲ့ စွဲလန်းခြင်း ဥပါဒါန်တရားများ ကင်းပြတ်ချုပ်ငြိမ်း ခြင်းသည်ပင် ကိလေသာဒုက္ခ၊ဝဋ်ဒုက္ခအပေါင်းတို့ရဲ့ ချုပ်ငြိမ်းရာအမှန် မြတ် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ရခြင်း၊ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(ဥဒါနအဋ္ဌကထာ၊ ဗာဟိယသုတ်အဖွင့်)

ဗာဟိယပရဗိုဇ် ရဟန္တာဖြစ်ပုံ

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူတဲ့ “ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌ မတ္တံ” ကျင့်စဉ် တရားအဆုံးမှာ ဗာဟိယပရဗိုဇ်ဟာ ကိလေသာ အာသဝေါတရားများကို အမြစ်ပြတ်ပယ်ရှား သုတ်သင်ပစ်နိုင်ပြီး ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ အဘိညာရတု ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတစ်ပါး ဖြစ်တော်မူသွားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူထားတဲ့ “ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ” ကျင့်စဉ်တရားဟာ ဝိပဿနာအကျင့်မြတ်အတွက် အကျဉ်းချုပ် အလုပ်ပေးတရားသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗာဟိယပရဗိုဇ်ကတော့ အတိတ်ဘဝက ကဿပဘုရားရှင်သာသနာတော်မှာ ဝိပဿနာတရားကို ဉာဏ်စဉ်ပေါက် အောင် အားထုတ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ပါရမီထူးရှိသူပါ။

ဒါကြောင့် တရားတော်ကို ကြားနာပြီးချင်းမှာ မိမိရဲ့သီလကို သုတ်သင်ပြီး၊ မိမိသန္တာန်မှာ တရားနာဆဲအခိုက် ဖြစ်ပေါ်ပြီး သမာဓိကို အရှိပြုကာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ဝိပဿနာတရားကို ပွားများ အားထုတ်တော်မူပါတယ်။ လျင်မြန်စွာ သိမြင်နိုင်တဲ့ ပါရမီဉာဏ်ပါရှိသူဖြစ်တာကြောင့် တစ်ခဏ အတွင်းမှာပဲ ကိလေသာကင်းစင်ကာ နိဗ္ဗာန်ဝင်နိုင်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါတယ်။ (ဥဒါနအဋ္ဌကထာ၊ဗာဟိယသုတ်)

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ လောကဖြတ်သန်းနည်း

အရှင်ဆန္ဒမထေရ်ဟာ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင် စုန္ဒတို့နဲ့အတူ သီတင်းသုံးနေတော်မူရင်း အသည်းအသန် နာမကျန်းဖြစ်တော် မူပါတယ်။ ရောဂါ မသက်သာမှန်းသိရတာကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာက တရားဟောပေးလိုတဲ့အတွက် အရှင်ဆန္ဒမထေရ်ထံ ခွင့်တောင်းပါတယ်။ ခွင့်ရတဲ့အခါမှာတော့ အခုလို စတင် မေးစိစစ်ပြီး တရားဟောပါတယ်။

မေး။ ငါ့ရှင်ဆန္ဒ၊ သင်သည် စက္ခုပဿာဒ၊ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် စက္ခုဝိညာဏ်

ဖြင့်သိအပ်သောတရားတို့ကို “ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ၏ကိုယ်”ဟူ၍ ရှုမြင်နေပါသလော”။

ဖြေ။ ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊တပည့်တော်သည် စက္ခုပသာဒ၊စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သောတရားတို့ကို “ငါ့ဟာမဟုတ်၊ငါမဟုတ်၊ ငါ၏ကိုယ်မဟုတ်”ဟူ၍သာ ရှုမြင်နေပါသည်။ (သောတ၊ဃာန၊ဇိဝါ၊ ကာယ၊ မနတို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်းပင် မေးဖြေတော်မူပါတယ်။)

မေး။ ငါ့ရှင်ဆန္ဒ၊ သင်သည် စက္ခုပသာဒ၊ စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် စက္ခုဝိညာဏ် ဖြင့်သိအပ်သောတရားတို့၌ အဘယ်ကို သိမြင်၍ “ငါ့ဟာမဟုတ်၊ငါမဟုတ်၊ ငါ၏ကိုယ်မဟုတ်”ဟူ၍ ရှုမြင်နေပါသနည်း”။

ဖြေ။ ငါ့ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊တပည့်တော်သည် စက္ခုပသာဒ၊စက္ခုဝိညာဏ်နှင့် စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်သိအပ်သောတရားတို့၌ ချုပ်ပျက်ခြင်းကို သိမြင်၍ “ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ငါမဟုတ်၊ ငါ၏ကိုယ်မဟုတ်”ဟူ၍ ရှုမြင်နေပါသည်။ (သောတ၊ ဃာန၊ဇိဝါ၊ ကာယ၊မနတို့ကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်းပင် မေးဖြေတော်မူ ပါတယ်)

မမှီသူအား မလှုပ်ရှားနိုင်ခြင်း

အထက်ပါ မေးခွန်းနဲ့အဖြေများ ပြီးဆုံးတဲ့အခါမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က ဆက်လက်ပြီး “ငါ့ရှင်ဆန္ဒ၊ သို့ဖြစ်လေသော်..

(၁) ‘နိဿိတဿ စလိတံ’တဏှာ၊ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှီတွယ်သူမှာသာ စိတ်၌ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်ရလေ၏။ ‘အနိဿိတဿ စလိတံ နတ္ထိ’ မမှီတွယ်သူမှာ စိတ်၌ လှုပ်ရှားမှု လုံးဝမဖြစ်နိုင်ပေ။

(၂) ‘စလိတေ အသတိ ပဿဒ္ဓိ’ စိတ်လှုပ်ရှားမှု မရှိလတ်သော် စိတ်ငြိမ်းအေးမှု ဖြစ်၏။ ‘ပဿဒ္ဓိယာ သတိ၊ နတိ န ဟောတိ’ စိတ်ငြိမ်းမှု ရှိလတ်သော် တိမ်းညွတ်ခြင်း မရှိတော့ပေ။

(၃) ‘နတိယာ အသတိ၊ အာဂတိဂတိ န ဟောတိ’ တိမ်းညွတ်မှု မရှိသော် လာခြင်း၊သွားခြင်းလည်း မရှိတော့။ ‘အာဂတိဂတိယာ အသတိ၊

စုတူပပါတော န ဟောတိ’ လာခြင်းသွား ခြင်းမရှိလတ်သော် စုတေခြင်း၊
ဘဝသစ်သို့ ကပ်ရောက်ရခြင်း မရှိပေ။

(၄) ‘စုတူ ပပါတေ အသတိ၊ နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန’
ဘဝသစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်း မရှိလတ်သော် ဤလောက၌လည်း သင်မရှိ။
တစ်ပါးသော လောက၌လည်း သင်မရှိ။ လောကနှစ်ပါး အကြား၌လည်း
သင် မရှိနိုင်တော့ပေ။

(၅) ‘ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ’ ဤသို့ လောကသုံးမျိုးလုံး၌ သင်မရှိ
တော့ခြင်းသည်ပင်လျှင် ဆင်းရဲ၏အဆုံးသတ် ဖြစ်ပေ၏”ဟူ၍ မြတ်စွာ
ဘုရားမိန့်ကြားသောစကားကို သင် အမြဲမပြတ် နှလုံးသွင်းနေအပ်ပေ၏”။

အဲဒီလို တရားဟောအပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ အရှင်ဆန္ဒမထေရ်
မသေခင်အချိန်အတွင်းမှာ ကိုယ့်ဘာသာ တရားရှုမှတ်ဖို့အခွင့်ပေးတဲ့အနေနဲ့
အလိုက်သိစွာပဲ အနားကနေ ဖဲခွာတော်မူသွားပါတယ်။

အရှင်ဆန္ဒမထေရ်လည်း တရားစကားကို နာကြားနှလုံးသွင်းပြီး
သိပ်မကြာခင်ပဲ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူသွားခဲ့ပါတယ်။

(ဥပရိပဏ္ဏာသ၊ ဆန္ဒောဝါဒသုတ်)

လောက(၆)မျိုးလုံး၌ အစွန်းလွတ်ဖြတ်သန်းပုံ

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းမှာ သီတင်းသုံး
တော်မူစဉ်က သတ္တဝါများသန္တာန်မှာ နေ့စဉ်ဖြစ်ပေါ်နေတတ်တဲ့ လောက
(၆)ပါး၊(၆)မျိုးကို သိမြင်ပြီး အစွန်းလွတ် ရှုမြင်ဖြတ်သန်းနိုင်ဖို့အတွက်
အခုလို နည်းလမ်းညွှန်ပြ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

လောက(၆)ပါး(၆)မျိုးဆိုတာက...

(၁)မျက်စိနား၊နှာ၊လျှာ၊ကိုယ်စိတ်- အတွင်းလောက “ဒွါရ(၆)”ပါး၊

(၂)အဆင်း၊အသံ၊အနံ့၊အရသာ၊အတွေ့၊သဘော- အပြင်လောက
“အာရုံ(၆)”ပါး၊

(၃)မြင်စိတ်၊ကြားစိတ်၊နံစိတ်၊စားစိတ်၊တွေ့ထိစိတ်၊ကြံသိစိတ်-ကြားလောက “ဝိညာဏ်(၆)”ပါး၊

(၄)မြင်သိထိမှု၊ ကြားသိထိမှု၊ နံသိထိမှု၊ စားသိထိမှု၊ တွေ့သိထိမှု၊ ကြံသိထိမှု- ပေါင်းဆုံခြင်းလောက “ဗဿ(၆)”ပါး၊

(၅)မြင်သိထိကြောင့်ခံစားမှု၊ ကြားသိထိကြောင့်ခံစားမှု၊ နံသိထိကြောင့်ခံစားမှု၊ စားသိထိကြောင့်ခံစားမှု၊ တွေ့သိထိကြောင့်ခံစားမှု၊ ကြံသိထိကြောင့်ခံစားမှု-ခံစားခြင်းလောက “ဝေဒနာ(၆)”ပါး၊

(၆)မြင်သိထိခံစားကြောင့် သာယာမှု၊ ကြားသိထိခံစားကြောင့် သာယာမှု၊ နံသိထိခံစားကြောင့် သာယာမှု၊ စားသိထိခံစားကြောင့် သာယာမှု၊ တွေ့သိထိခံစားကြောင့် သာယာမှု၊ ကြံသိထိခံစားကြောင့် သာယာမှု-သာယာခြင်းလောက “တဏှာ(၆)”ပါးပါ။

ပုထုဇဉ်လူသားတိုင်းရဲ့ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်မှာ ဒွါရ(၆)ပါးလောက ဖြစ်ပေါ်နေမှုကြောင့် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်ရှိ အာရုံ(၆)ပါးလောကနဲ့ ပေါင်းဆုံရခြင်း၊ အတွင်းအပြင် လောကနှစ်ရပ် ပေါင်းဆုံတတ်မှုကြောင့်လည်း ဝိညာဏ်(၆)ပါး ကြားလောကများ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒွါရ၊အာရုံ၊ဝိညာဏ်(၃)မျိုးတို့ ပေါင်းဆုံရခြင်းကြောင့်လည်း ဗဿ(၆)ပါး၊ ဗဿ(၆)ပါး ဖြစ်လာလို့လည်း ဝေဒနာ(၆)ပါး၊ ဝေဒနာ(၆)ပါး ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း တဏှာ(၆)မျိုးတို့ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း

သူ့အကြောင်းရှိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး သူ့အကြောင်းချုပ်လို့ ကုန်ပျက်သွားတတ်တဲ့ ရုပ်နာမ်(၂)ပါး၊ခန္ဓာ(၅)ပါးတရားတွေကို ငါဖြစ်တယ်၊ယောက်ျားဖြစ်တယ်၊ မိန်းမဖြစ်တယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါဖြစ်တယ်၊ ငါ့အလိုကျ၊ ငါ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတာပဲလို့ “အတ္တ”အနေနဲ့ စွဲယူမှုဟာ “အယောနိသောမနသိကာရ”ခေါ် အကြောင်းမလျော်တဲ့ နှလုံးသွင်းမှုပါ။

အတ္တအနေနဲ့စွဲယူနှလုံးသွင်းမှုကြောင့် ဒွါရ၊အာရုံ၊ဝိညာဏ်၊ဗဿ၊

၁၄၆

အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)

ဝေဒနာ၊တဏှာဆိုတဲ့ လောက(၆)မျိုး ဖြစ်ပေါ်တိုင်းမှာ တင့်တယ်မှု ‘သုဘ’၊ ချမ်းသာမှု ‘သုခ’ တည်မြဲနေမှု ‘နိစ္စ’ ဆိုတဲ့ အမှတ်သညာတွေလည်း ပေါ်လာရပါတယ်။ “ငါ့ဟာ၊ငါပိုင်တယ်၊ ငါ့မို့သာ ဖြစ်နေနိုင်တယ်၊ ငါ၏ကိုယ်၊ ငါ၏အတ္တ အနှစ်သားဖြစ်တယ်” လို့ ရှုမြင်မှုကြောင့် “သက္ကာယဒိဋ္ဌိ” တရားတိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာရမှု ဖြစ်ပါတယ်။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိချုပ်ကြောင်း

သူ့အကြောင်းရှိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး သူ့အကြောင်းချုပ်လို့ ကုန်ပျက်သွားတတ်တဲ့ ရုပ်နာမ်(၂)ပါး၊ ခန္ဓ(၅)ပါးတရားကို “ငါဖြစ်တယ်၊ ယောက်ျားဖြစ်တယ်၊မိန်းမဖြစ်တယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊သတ္တဝါ ဖြစ်တယ်၊ ငါ့အလိုကျ၊ ငါ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတာပဲလို့ “အတ္တ” အနေနဲ့မစွဲယူပဲ ရုပ်နာမ်၊အကြောင်းအကျိုး “အနတ္တ” အနေနဲ့သာ ရှုမြင်မှုဟာ “ယောနိသော မနသိကာရ” ခေါ် အကြောင်းလျော်တဲ့ နှလုံးသွင်းမှုပါ။

အနတ္တအနေနဲ့ ရှုမြင်နှလုံးသွင်းမှုကြောင့် ဒွါရ၊အာရုံ၊ ဝိညာဏ်၊ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊တဏှာဆိုတဲ့ လောက(၆)မျိုးဖြစ်ပေါ်တိုင်းမှာ တင့်တယ်မှု ‘သုဘ’၊ ချမ်းသာမှု ‘သုခ’ တည်မြဲနေမှု ‘နိစ္စ’ ဆိုတဲ့ အမှတ်သညာတွေလည်း ပပျောက်ကုန်ပါတယ်။ “ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမပိုင်၊ ငါ့မို့သာမဖြစ်၊ ငါ၏ကိုယ်၊ငါ၏အတ္တ အနှစ်အသားမဟုတ်” လို့ ရှုမြင်နိုင်မှုကြောင့် “သက္ကာယဒိဋ္ဌိ” တရား ချုပ်ငြိမ်းမှု ဖြစ်ပါတယ်။ (ဥပရိပဏ္ဏာသ၊ ဆဆက္ကသုတ်)

ဒါကြောင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်မှာ ဒွါရ၊အာရုံ၊ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ လောကတွေ ဖြစ်ပေါ်လာချိန်တိုင်းမှာ မြင်၊မြင်ကာမျှ၊ ကြား၊ကြားကာမျှ၊ နံ၊နံကာမျှ၊ စား၊စားကာမျှ၊ ထိ၊ထိကာမျှ၊ ကြံ၊ကြံကာမျှ ကျင့်စဉ်အတိုင်း ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လောကရဲ့သဘာဝဓမ္မတွေကို မြင်အောင်ကြည့်၊သိအောင်လုပ်ဖို့ လိုပါတယ်။

မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အတ္တအနှစ်အသားမရှိခြင်း အခြင်းအရာတွေနဲ့ ‘ငါ့ဟာငါပိုင်မဟုတ်၊ ငါ့မို့သာ မဖြစ်၊ ငါ၏အတ္တကိုယ်မရှိ’ လို့ ဉာဏ်နဲ့ ကြည့်နိုင်၊သိနိုင်အောင် ရှုမြင်ကျင့်သုံးသွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ရှုမြင်ကျင့်သုံးတဲ့အတွက် လောဘ၊ဒိဋ္ဌိ၊မာနစတဲ့ အကုသိုလ် တရားများကို ပယ်သတ်နိုင်မှုဖြစ်ပြီး ကာမဂုဏ်အာရုံတွေမှာ ငြိကပ်တွယ်တာ သာယာခြင်း အစွန်းတစ်ဖက်မှလည်း လွတ်ကင်းပါတယ်။

သီလကို သုတ်သင်ပြီး သမာဓိကို အမှီပြုကာ ပညာဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်မှုဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်(၈)ပါးအကျင့်တရားကို ပွားများနိုင်မှုဖြစ် တာကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင် နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်း အစွန်းတစ်ဖက် မှလည်း လွတ်ကင်းပါတယ်။

အစွန်းနှစ်ပါးမှ လွတ်ကင်းတဲ့ အလယ်လမ်းစဉ် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့် မြတ်ရဲ့ လမ်းအဆုံးမှာတော့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မျက်မှောက်ပြုအပ်တဲ့ အရိယသစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ဆိုက်ရောက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစွန်းလွတ်စိတ်နှလုံးသားဖြင့်

လောကကို ဖြတ်သန်းနိုင်ကြပါစေ။

စာရေးသူ။

(၂၆-၁၂-၂၀၁၀)

အရှင်ဣန္ဒြိယ(သျှင်မိုးဝေ)၏..

ရေးသားထုတ်ဝေပြီး ဓမ္မစာအုပ်များ

၁။ ဂရုဓမ္မလူသီလတရားတော်

၂။ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်

၃။ သတိပဋ္ဌာန်နှင့်မဇ္ဈိမပဋိပဒါလက်တွေ့ကျင့်စဉ်

၄။ သာမညဖလသုတ်တရားတော်

၅။ ဓမ္မပဒတရားတော်(ပို့ချချက်-ပတွဲ၊ ဒုတွဲ၊ တတွဲ)

၆။ ဋီကာကျော်မြန်မာပြန်(ပို့ချချက်-ပတွဲ၊ဒုတွဲ၊ တတွဲ)

၇။ အမေအိုရဲ့မေတ္တာပျို(ဓမ္မရသပုံပြင်)

၈။ ပန်းနတ်သားရဲ့နတ်သမီးချော(ဓမ္မရသပုံပြင်)

၉။ ပြင်သစ်ဆရာတော်ဘဝနှင့်သာသနာ

၁၀။မရှိမကောင်းရှိမကောင်း၊ အပါယ်လူ၊ မေတ္တာစစ်ဖြင့် ချစ်ခြင်း
ဂုဏ်၊ သတိပဋ္ဌာန်ယောဂီဂုဏ်ရည်၊ ဂုဏ်သရေရှိတဲ့လူ၊ အစဉ် အလာတရား
စသော ဓမ္မလက်ဆောင်စာအုပ်များနှင့် မကြာမီထွက်ရှိ မည့်စာအုပ်များမှာ-
အသုံးချအဘိဓမ္မာ၊ ပါဠိသဒ္ဒါအခြေခံလေ့လာသင်ယူနည်း၊ ဝေဒနာလမ်းခွဲ၊
ဓဏအရုံးကိုအသုံးချသူ၊ တရားနဲ့နေတဲ့လူစသည်များ ဖြစ်သည်။